

47
Newal Kothore 1874

31
16

389813

LPer
T136k

Taki, Mir
Kulliyat.

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

3/4
Mir Tagi

Kulliyāt [the collected works
of Mir Tagi]

[Lucknow, 1874]

کلیات مسرتی

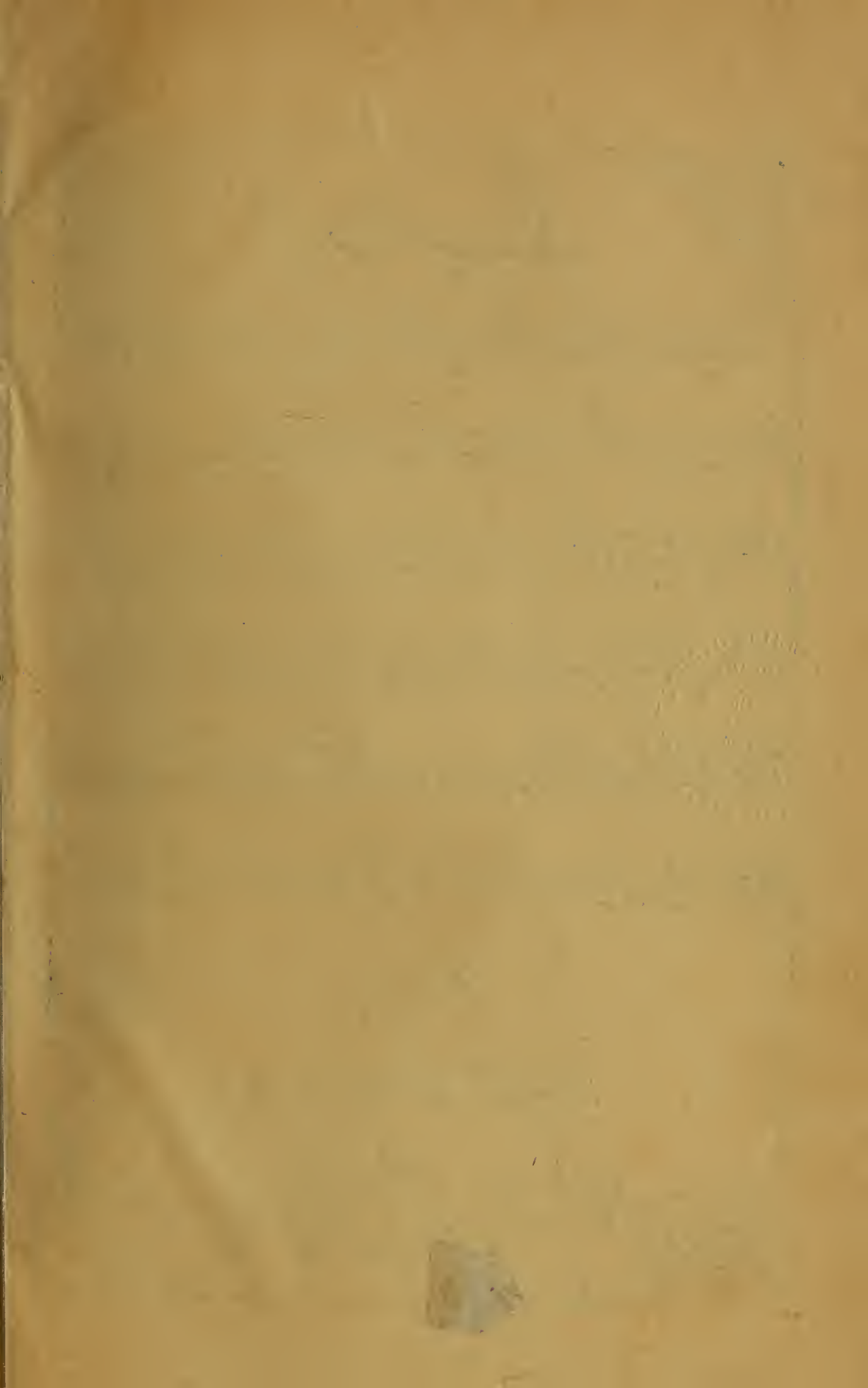
اس مجموعہ میں ساتون دیوان اور مثنویات شعلہ شوق و دریای عشق
و صیدنامہ و بیان کد خدائی نواب آصف الدولہ و مثنوی در بیان مرغزار
و مہولی و ساقی نامہ و مثنوی معاملات عشق و اثر در نامہ و مثنوی تنبیہ الجبال و مثنوی
در ہجو نا اہل و مثنوی ہجو عاقل و مثنوی در ہجو خانہ خود بسبب شدت ہارس و مثنوی
در تعریف سگ گریہ بخانہ فقیر و مثنوی در مذمت باران و مثنوی در ہجو اکول و مثنوی خسرو
و مثنوی جوش عشق و مثنوی اعجاز عشق و مثنوی خواب و خیال و غیرہ درج ہیں

بار دوم

ماہ مارچ ۱۸۷۲ء عیسوی

389813
11.3.41

طبع نامی مثنوی نوٹشور میں بمقام المخطوط ہوا

عنوان صنایع مکین و مکاتو فیض خلاق زمین زمان

ساتوان دیوان حصا نشان بلاغت عنوان مشعر مضامین مجاورت بی نظیر اعجاز

من کلام لبیلستان برای گلشن قمر سلاک شعرا میرقی صابیر رشک صباغین

مطبع مطبعی منشوری کشتور بطبع زمین

[illegible]

[illegible]

اصول و اسلام

مثنوی علی علیه

قصیده در وصف

داده دمی که در این عالم
صفت از آن دل می بین
داده دمی که در این عالم
صفت از آن دل می بین

آتی بر غیب سوار بود
از دما تو که گوی خلق کو یک دم بین
منج خون هر دو بان زخم کامیگان
هر طرف دشت بین جایی هر کوی و
خون سی مسلح تصاب کی خاک مقتل

کر کو سرگوشی جو جوتی بین بجا که بود
یه بر یا خالی هر میدان گرا کسی تیغ
کیا بیان کجی اب لشکر اعدا کی معاشر
جو تو هر زخم سی بر ایک کوفه و خون
سرخ تر چشم شجاعان نظر آتی هر

قطعه

ادهم خامه بھی لکھو ہو جاتا ہو او پیل
جلدی پوہ میں دکھلاؤ ہو کیا کیا چیل
تنگ و پوک ہو کیو شناسے ابد اور ازل
مار تو پیل کو گیا او سکو چلا واسپل
کتو میں مدعی اس سب کچھ میں مار چل
یعنی ان کی دیوئی کچھ ہو دماغ و غنیمت
گرد کو اس کے پونچھ کی کہو اسکی اجل
دیکھو اس باد کی محبت بھی کمال
اوڑ گیا صفحہ کاغذ پسی چوڑی کھل

کیا لکھوں اس سب کی او سب کی
جب غمان اسکی او چک لیتا ہوا
اس فلک سے کامیدان مقرر میگا
آ گیا اس میں نظر جاتا کس شخص کو تو
قابو پاؤ کو کیو اسکو سوار او سپہ سدا
را کب دسکا کر دی سکو تبسم یہ بات
جہان یہ ہو تو گھوڑ میں کہ تار و جزا
اک مصور نوادہ ہو دیکھ کہ دریا خیال
سرو سینہ کو کہ تک تو نہایا کچھ ہاتھ

دفعہ بر سر کعبہ مبارک
کین نہیں بنو کعبہ مبارک
خوش فانی کو آہ کعبہ مبارک
چو تو باغ کعبہ مبارک

ال شکیا عیاری زلف کا خیال
مین مری مری مری مری مری
چو گویا مری مری مری مری
جیش ہوئی مری مری مری مری
ابو داری مری مری مری مری
آتا مری مری مری مری

ادھر سے یاد ہو کعبہ مبارک
دشمن کعبہ مبارک
ازد ہو کعبہ مبارک
رنگ اور کعبہ مبارک
کعبہ مبارک
دفعہ بر سر کعبہ مبارک

اصولہ والسلام

قصیدہ در محبت

بدری منقبت و پند و اندرز
بدری منقبت و پند و اندرز
بدری منقبت و پند و اندرز

بدری منقبت و پند و اندرز
بدری منقبت و پند و اندرز
بدری منقبت و پند و اندرز

زخم اسکا ہاتھ کا جو لگی یہ نحو کہی

مٹ جا کر کائنات مگر تب ہوا نہ مال

قطعہ

تر ہو گئی ہر بسکہ لہو میں گل زمین
ہو بھر گزار باد صبا سحریہ وان کارنگ
میلان طبع مطلع ثالث کی اور ہی

گر خشک ہو دو رخاک کہیں بعد باد سال
اور تا ہر جیسے ہوئی کرایا میں گلال
تاخیر یہ قصیدہ غاکا ہو تال

مطلع ثالث

لائق تری صفت کس صفت تیری جمال

آشفتم طبع شاعر خستہ کی کیا جمال

قطعہ

تو وہ در مدینہ علم علیم ہر
آو کر تری جناب مقدس میں ایکدم
عالم ہوا سقدر کہ بیان کیا کر کوئی
لیتو میں تیرے گھر سے گدا پست تخت فقر
جب تک جیون میں دلمیں کو آرزو ہو
پھر بعد مرگ حوض پہ کوثر کربا علی
جب تک میں گرم راہ تری سالی میں تھا

جس شخص کو نہ آدو کاف بر تو دال ال
کر تو میں وان تو وقت سبھی طرز کو مقال
پھر بحث اوس سے عقل فلامون پر چو ال
پا تو میں تیرے در سے شہا کنت و جمال
ہوں سر سرتیری زائر دگر کعبہ کا پایا ال
جا گھر سری ہو شتر کو تیری صفیال
ہو جا کر سرد آتش دفع کی اشتعال

بدری منقبت و پند و اندرز
بدری منقبت و پند و اندرز
بدری منقبت و پند و اندرز

بدری منقبت و پند و اندرز
بدری منقبت و پند و اندرز
بدری منقبت و پند و اندرز

[illegible]

[illegible]

ای آه کی بر چیهان ماری
 دل شب می مردم صد
 که غم بایس بدی
 قوت و راه
 که تو که عید
 من پس آن
 زنی محنت او کون
 نه می جان شیرین
 زبان غم
 نه خاسا خاموش
 ای آه کی بر چیهان ماری
 دل شب می مردم صد
 که غم بایس بدی
 قوت و راه
 که تو که عید
 من پس آن
 زنی محنت او کون
 نه می جان شیرین
 زبان غم
 نه خاسا خاموش

به گویا خزان دیده اک گلستان
 رخ نذر پر استلح آسمان
 ادراک ای اک ابر بھاری آسمان
 خط و زلف و کاکل میں جا کر ادراک
 نہ سمجھایہ نادان کہ ہندوستان

چمن زار عالم کی خوبی پر مت جا
 گل میں بو شابی پر خندہ رتان ہے
 کہ یک رنگ بیان کا نہیں ہو قاری
 بیاد آتی ابد کہ فصل شران ہے
 نفقات کو مست دیکھیں پہ بھولی گورین
 کہ نہ فلان بن فلان بن فلان کہیں
 خیالی اورست کہ مجھ میں نہیں کہیں
 مری جان تار دم ہر گالیان کہیں
 ادھیجی رسم صوم و صلوات ادا کیا کہیں
 خرابی پر عید نہ ہو کہیں

<p>کہ اندوہ و غم آفت نہ اٹھان سہجے کہ افکی زبان بچ سحر بیان ہے کہ ہر طرف سو جسکو ہوہر وان ہے</p>	<p>تو مجا یگیایوں تو رکتی ہی رکتے غزل لطف کر میر صاحب کی کوئی کہا میں نہ مطلع غزل کا یہ سنگ</p>
--	---

مطالع ثانی

ترو با تھ جب تک کہ تیرو کمان ہے ،
 کہے کہ شکل مثالی ہوں انہ
 تری اور اسو سادہ رو بعد سیر
 نہ پوچھ اس طلسمات عالم کی صفت
 خوشامرگ بیل کہ ساؤ مین گل کو
 لگو نہ اب عطردان اسکو منہ کو
 غرور و خرابات چل شیخ دیکھیں
 مکہ خانوادہ تھریان کیسوی کیسے
 دم امتحان سیر ہم کیا کریں گے
 چل کر طبع مشتاق وصف تبان پر
 بھی شغل ہن خوب بیش فقیران

میری جان ترا دھم یرا دلگان
خدا کی رحمت پر تو صلوٰۃ و سلام
کری خاک کی کیون کا تو نور و تاب
اگر گل کی تیرا کیا میان
خدا کی رحمت پر تو صلوٰۃ و سلام
کری خاک کی کیون کا تو نور و تاب
اگر گل کی تیرا کیا میان

مطلع رابع
 ہر روز در بار و کی طاقت عیان ہے
 کہ چکی قوت و شیر زبان ہے
 ہر روز کا سکھ اس جہن میں
 چرخ غنیمت و کام ہے

بہت ہرزہ خوان ہیکا ازمیر کو بی
 جو مرکوز خاطر ہر اوسیر بی آجا
 سن کی ہنشین شخص غائب کی خاطر
 و ظیفہ ترا کیا بھیہ ذکر تباں ہے
 فراغت کا عرصہ ہی یکن مان ہے
 یہ مطلع کہ مطلب سر جو توانا ہے

مطلع ثالث

قلم چل بھی جلیتی تیری زبان ہے
 و لیکن تجا و ز نو و ادب سے
 دماغ اب نہیں ہو جو تمہید کرے
 بھٹی تیری کچھ پیہ دل چاہتا ہے
 ترا عمد کیسر خوشی ہو جو ہر بھی
 تری یان ہر سب راستی و درستی
 زیارت کی صدق آتا ہر جکی
 لکھ کر کیا شعا کوئی ہمت کو تیرے
 زیادہ ہو بھیہ وسعت رزق تیری
 کر کر ہمسری کیا وہ خورشید او یہ
 سر کا تھہ کی ریش جو د آگے
 کہ پیر بات کہنی کی فرصت کہاں ہے
 کہ مہر اب شاہ بندوستان ہے
 کہ کل رات ہر اور بھیہ داستان ہے
 تر جو شکر نعمت میں قاصر زبان ہے
 گنگار سائیک تم جھوٹاں ہے
 مگر مصدق پیچ کا یہ خاندان ہے
 ترا جہنہ راستان آستان ہے
 جہاں صبح اس خوان پر پھیلاں ہے
 کہ مشرق سے تا غرب ستار خوان ہے
 خلک پاس کیا ہی بھی ایٹاں ہے
 خجالت سر بھیہ ابر قطرہ زنان ہے

قطعہ

ترا تھہ پڑ جا کر رستم او پہ
 جہاں میں وہ مشہور کیا پہلوان ہے
 ۱۱
 او گھٹا نہیں دسکوس کوئی گردن
 تو اس عرش میں ایک سنگ گران ہر
 جہاں جا کر گرجا سنگ فلاخن
 کہ جو کوئی اوس راہ نظر نشان ہے
 یہ افشاں اوس شہر کا سودیک
 شاکل زمرہ میں کرست جولاں
 کہیت قلم باغہ کے زبیران ہے
 ادیکل ز جہاں باک لیکل فرزان
 بلبل بیانی کی تری کی تری
 ہر اس فریبی پر لکھ لکھ لکھ
 ازل کی باد ملک جولاں لکھ لکھ
 قدم ایک یان ال قدم او ملک لکھ لکھ
 ہر اس بن سوار دیکھا جا کر لکھ لکھ
 ہر اس بن سوار دیکھا جا کر لکھ لکھ
 ہر اس بن سوار دیکھا جا کر لکھ لکھ
 ہر اس بن سوار دیکھا جا کر لکھ لکھ

غنیمت در دستم است ای کعبه بخت
 دامن فراموشی است ای کعبه بخت
 جس جگر جرات یار افروزیار
 دامن رگهای منم که کینچی او در شفا
 از دم او کشت منم که کینچی او در شفا
 آسمان کی خنجر کی کاسه عطار
 دامن رگهای منم که کینچی او در شفا
 در زمین عطار دامن رگهای منم که کینچی او در شفا

جوید انجمن جنگ کی ہو یہ شمشیر لگی گر کین شاپ طبع زمین پر دعا پر کروں ختم اب یہ قصیدہ رہو وقت ایسا ہی روز جزا تک تری عمر ہو میری طول امل سے	تو گویا نہ کہیو کہ پیل دمان ہے فلک صد محسوس آنسو کا مکان ہے کہنا تک کہوں تو چنین ہو چنان ہے کہ جو دوست تیرا ہو تو شادمان ہے کرم کا سا سر رشتہ اک تیری ہان ہے
--	--

قصیدہ در مدح اصف الدولہ سجاد

رات کو مطلق تھی یان جی شتاب گویا تھا سوز غم سو آگ میں ہر زمان تھی ساتھ اپنی گفتگو ستھام کر شیوا بنو نکا ادھم کو جا کر کسکے در او پر کون ہے لے جوانی سو بھیر بھیری ہلک ناگمان مجھ کو لگا کھنر سر و ش ہو کر کیم اب بھی وزیر ابن وزیر آسمان زمین ہو جس کا آستان	آشنا ہوتا نہ تھا آنکھوں سو خواب دل جگر سکتی تھی دونوں جون کہا کیا کروں شخص اور میں دونوں خراب بیٹھے بیٹھے کینچنے کب تک عذاب علیے کس سو کون ملے گا ہو باب امتحان میں آگے سب شیخ و شاب رکھ کر سو لطف کی کر کر خطاب اصف الدولہ فلک تیرا وجہ باب تاز کر طالع یہ جو ہو بار یاب
--	---

۱۲
 خدین آسا جل گیا ابو جہل
 جلیب جی جواسی بیخ برق تاب
 دینے کو ہے میں نے شہر
 دینے کو ہے میں نے شہر
 ایک کھا جائے کرب
 زینب کھا جائے کرب
 راجہ پرتاب کے سارے حساب
 زلزلہ پرتاب کے سارے حساب
 مطلق فانی کا اب بادل کی جھج
 مطلق فانی کا اب بادل کی جھج

مطلق فانی کا اب بادل کی جھج
 مطلق فانی کا اب بادل کی جھج
 مطلق فانی کا اب بادل کی جھج
 مطلق فانی کا اب بادل کی جھج

گرد اس لشکر کو گر ہو دگر بلند
 جاو د دشمن چون سگ پاستو ختم
 راوری و منصفی سن دلبران
 رفع بدعت چاہی تو پھر کیا مجال
 منع مہو ہو تو پھر قدرت ہو کیا
 بحر کیا ہو جو کر تہ سو سوال
 خونیاں ہین خوبیاں سرتا قدم
 لطف طبع صاحب مجلس کہون
 نکلی متعل نہایت در نہ شب
 گر نہ مودوح علم ظاہری
 جو کھے تو چاہی وہ لکھ رکھین
 کرد عا پر میرا بختم سخن
 زیر دست اسکر ہین گردن کشان
 دوست اسکو جوش زن جیسو محیط

پھر زمین و آسمان مین ہو حجاب
 وقت گرگ و میش اوسنہ ز نقاب
 چوڑ دین عشاق پر کرنا عتاب
 اٹھ سکون نمہ جنگ در باب
 جو گلی سوشیشی کی او تر شراب
 کوہ یزدی حلم کا کیا دے جواب
 تب کیا صلح فرستجو اتخاب
 یا لکھون پاکیزہ اس صحبت کا داب
 چاندنی کی جاو بچتی ماہتاب
 پر نہین ہوتی ہو سیرا صواب
 حرف ہر یک تیری منہ کا ہو کتاب
 تو کھے جو کچھ کر ہی حق مستجاب
 تاقیامت وہ رہی مالک رقاب
 خاک بر سر مدعی جیسو سراب

قصائد تمام شد

قطعه

کس رات نظری در سوختن آتش
آتش تو سوزی ده کوی دم
بهر تو سوزی بهر کوی دم
اب کوفت بهر کوی دم
جود در دو عالم خالص
جست نین که جز غزل کرد
کل میر در نفق بین می
آتش تو سوزی ده کوی دم
بهر تو سوزی بهر کوی دم
اب کوفت بهر کوی دم
جود در دو عالم خالص
جست نین که جز غزل کرد
کل میر در نفق بین می

بسم الله الرحمن الرحيم

خورشید بین بهی دس بی کا زده طور تھا
پیدا ہر ایک نامی در شور تھا
معلوم اب ہوا کہ بہت میں بی ر تھا
یک شعلہ برق خرمین صد کوه طور تھا
کیا شمع کیا تنگ ہر اک حیضور تھا
اوس زندگی بھی رات گذر گئی ہو ر تھا
اوس شوخ کو بھی راہ پہ لانا ضرور تھا

تھا مستعار حسن سوا کی جو نور تھا
ہنگامہ گرم کن جود لیا صبور تھا
پونچا جو آپ کو تو میں پونچا خدا تین
آتش بلند لگی نہ تھی ورنہ اے کلیم
مجلس میں رات ایک تری پونچو بغیر
منعم کی پاس قاصم و سحاب تھا تو کیا
ہم خاکمین ملو تو ملی لیکن اے سپہر

آتش تو سوزی ده کوی دم
بهر تو سوزی بهر کوی دم
اب کوفت بهر کوی دم
جود در دو عالم خالص
جست نین که جز غزل کرد
کل میر در نفق بین می
آتش تو سوزی ده کوی دم
بهر تو سوزی بهر کوی دم
اب کوفت بهر کوی دم
جود در دو عالم خالص
جست نین که جز غزل کرد
کل میر در نفق بین می

آتش تو سوزی ده کوی دم
بهر تو سوزی بهر کوی دم
اب کوفت بهر کوی دم
جود در دو عالم خالص
جست نین که جز غزل کرد
کل میر در نفق بین می
آتش تو سوزی ده کوی دم
بهر تو سوزی بهر کوی دم
اب کوفت بهر کوی دم
جود در دو عالم خالص
جست نین که جز غزل کرد
کل میر در نفق بین می

بیخوش و مشتاق چون یکدیگر را می بیند
 دل دردی از این می آید که گویا
 جگر را در دهن می آید و گویا
 دل دردی از این می آید که گویا
 جگر را در دهن می آید و گویا

کام بودی من سحر خالص سحر است که سحر	استغنا کی چو کنی آنکه چون من برام کیا
السیو بودم خورده کی حشمت کسولی	سحر کیا عجب از کیا جن لوگون و عجب و

میر کردین تیرب کو اب بوجیتو کیا هوالتو	تشفیه کنیچا دیرین بیضا کب کا ترک اسلام کیا
--	--

چین من گل و جوی گل دعوی جمال کیا	جمال یار تو منم او مکا خوب لال کیا
فلک تو آه تری ره من بهو سپد اگر	برنگ سنبه نور سته یا میا کیا
ره می تھی دم کی کشاکش گل و چین چینی	سواو ساکی تیغ تو جھکڑا ہر فصا کیا
سری آب نکھین نہیں کھلتین ضو صر سہم	نہ کھہ کہ غنید من ہو تو یہ کیا خیال کیا
بھار رفته بھرائی تری تماشے کو	چین کو من قدم تو تر سہا کیا
جواب نامہ سیاہی کا اپنی ہر وہ لاف	کسو تو حشر کو مہم اگر سوال کیا

لگانہ دل کو کھین کیا سنا نہیں تو نو	جو کچھ کہ مہم کا اس عاشقی تو حال کیا
-------------------------------------	--------------------------------------

دیکھے گا بوجھہ رو کو سو میراں سے گا	دالبتہ تری سو کا پریشان سے گا
وعدہ تو کیا اوس سہ دم صبح کا لکین	اوس دم میں مجھہ میں اگر جان سے گا
منعم تو بنا ظلم کی کھہ گھر تو بنا یا	برآپ کو اورات ہی ممان سے گا

کل رسیہ بین شوقی و زاری کا
 شرف و شرف کی شوقی و زاری کا
 شرف و شرف کی شوقی و زاری کا
 شرف و شرف کی شوقی و زاری کا
 شرف و شرف کی شوقی و زاری کا

بیخوش و مشتاق چون یکدیگر را می بیند
 دل دردی از این می آید که گویا
 جگر را در دهن می آید و گویا
 دل دردی از این می آید که گویا
 جگر را در دهن می آید و گویا

کل رسیہ بین شوقی و زاری کا
 شرف و شرف کی شوقی و زاری کا
 شرف و شرف کی شوقی و زاری کا
 شرف و شرف کی شوقی و زاری کا
 شرف و شرف کی شوقی و زاری کا

[illegible]

تا بلید به کرد عشق بین بسنجو تو که بین
کوئی آن طور در نگذرد جز به تر و غم بین

خواب غفلت میں میں یوں سوئے عبت جا گا میر
بے خبر و کیا اوز نہیں میں جنہیں آگاہ سنا

<p> حب جنون سو ہینج مسل تھا بستر تھا چین میں جون بلبل یک نگہ کو دفانہ کی گویا اون فی پہچان کر ہمیں مارا شمع میں جو نظر پڑا اسکا اتو د لکونہ تاب ہی نہ قرار جا بھسا دام زلف میں آن یوں گئی تکی خم ہو چوسی </p>	<p> اپنی زنجیر باہی کا غل تھا نالہ سرمایہ تو کل تھا موسم گل صفیر بلبل تھا منہ نکرنا او ہر تجاہل تھا کشتہ ناز یا تغافل تھا یاد ایام جب تحمل تھا دل نہایت ہی بربادل تھا عمر ایک رہر ہو سہل تھا </p>
--	--

خوب دریافت جو کیا ہمنے
وقت خوش میر نکمت گل تھا

آگہاں یار کو معذور ہو گیا گل کی چمن میں دیدہ بے نور ہو گیا

[illegible]

[illegible]

سیر کو قابل بردل صد پاره اوں چرخ کا
 سب کھلا باغ جهان لای حیران و خفا
 بود خون سحر جی رو کا جاتا ہوا کر با ہوا
 کیونکہ نقاشی ازل تو نقش ابرو کا کیا
 رگہ زریل حوادث کا ہر دلیہ بنیاد دہ
 بس طبعی و تھمہ جامہ ہر بالین دست کر
 ناکہ کش ہین عہدیر ہین بھی تیر کر پر ہم
 جو تیر کو چین آریا پھر ہین کا کار اوں
 خون سحر میری ہوئی یکدم خوشی کو تو یک
 سخت دل سو جو جڑی چو نوکی گوند ہوا
 گو جڑیوں کو بنادینگو کہین ہم دینوا

جسکو ہر گھر میں ہو پیوست چاک تیر کا
 جسکو دل سمجھو تھمہ غم غنچہ تھا تو کیا
 ہو گیا ہو چاک دل شاید کسو دلگیر کا
 کام ہواک تیر تھمہ پر کھینچنا تھمہ کا
 اس خرابی میں نہ کرنا قصد تم تعمیر کا
 کام جان آخر ہوا اب فائدہ تیر کا
 تھمہ گشتہ ہمارا حلقہ ہر پنجب کا
 تھمہ خون میں تو ہوں شاخ دنگیر کا
 سفت میں جاتا رہا جی ایک تو قصیر کا
 فائدہ کچھ دیکھو اس آہ تو تاثیر کا
 عیب ہر ہم میں جو چوڑی ہر ہر پر کا

سیر کو قابل بردل صد پاره اوں چرخ کا
 سب کھلا باغ جهان لای حیران و خفا
 بود خون سحر جی رو کا جاتا ہوا کر با ہوا
 کیونکہ نقاشی ازل تو نقش ابرو کا کیا
 رگہ زریل حوادث کا ہر دلیہ بنیاد دہ
 بس طبعی و تھمہ جامہ ہر بالین دست کر
 ناکہ کش ہین عہدیر ہین بھی تیر کر پر ہم
 جو تیر کو چین آریا پھر ہین کا کار اوں
 خون سحر میری ہوئی یکدم خوشی کو تو یک
 سخت دل سو جو جڑی چو نوکی گوند ہوا
 گو جڑیوں کو بنادینگو کہین ہم دینوا

کسطح سو مانی یارو کہ میہ عاشق نہیں	زنگ اوڑ جاتا ہو ملک چھرا تو دیکھو میر کا
آیا شب فراق تھی یار و جنگ تھا	کوچہ جگر کو زخم کا شاید کہ تنگ تھا

شب درو عین صحرای سحر جی تنگ تھا
 کثرت میں دو غم کر نہ نکلی کوئی طیش

قطع
 بلبلین پیہ میں کئی غنچہ ہوتا تھا
 یک مہ رنگ واری اس چمن کا تھا
 لعلی ولالہ کھان سنبل میں غم تھا
 فال ہر سلسلہ ہوا زنگ بایا تھا

سیر کو قابل بردل صد پاره اوں چرخ کا
 سب کھلا باغ جهان لای حیران و خفا
 بود خون سحر جی رو کا جاتا ہوا کر با ہوا
 کیونکہ نقاشی ازل تو نقش ابرو کا کیا
 رگہ زریل حوادث کا ہر دلیہ بنیاد دہ
 بس طبعی و تھمہ جامہ ہر بالین دست کر
 ناکہ کش ہین عہدیر ہین بھی تیر کر پر ہم
 جو تیر کو چین آریا پھر ہین کا کار اوں
 خون سحر میری ہوئی یکدم خوشی کو تو یک
 سخت دل سو جو جڑی چو نوکی گوند ہوا
 گو جڑیوں کو بنادینگو کہین ہم دینوا

تکیا مٹھی
 عین بین اس
 کسوز دل جو
 نکلے کس
 نو بہر جا
 ہے خدا کا
 نکلے
 اب تو نہ
 آسماں سے
 نکلے
 جس دم وہ
 کی جو نکلا
 آج نہیں
 نہ کچھ
 و کان سے
 نکلا
 مٹی جو اس
 قید جات
 نکلا
 نکلتا ہے
 جہاں سے
 نکلا

ز پیرامون مناسد کی کہ مغفرت ہو ورنه
 جهان میں پلے پور ہا نام پر غرور و خطا
 تھیں تو زہد و پیران کا رخا
 ادھر سے شجری ہم بھی گناہکار و خطا
 عباد ہم بھی عاشق ہر گز نہ سوار خطا

۲۴

دل بھیا نیت کو جان کر کیا خبر
 خون ہو سب کی جاگیا عشق میں جاں
 ہم سب کھل کر سدا کر تہ نہ ہون پیاں
 سنڈیکر بیک دن پیران و خان
 ہون کر افلاک پیران و خان
 حال کو سبہ میری ادکاران و خان
 کج جواب جان کو کیا ہی سوال
 ہم بھی نہیں ہو کر کین ہو سب
 حال نہیں ہو کر کین ہو سب

دل سے مٹ جا کہ حین اس کا وقت
اوسکی شیریں لہی کی حسرت میں

جو کوئی اوس مکان سے نکلا
شہر یا پانی ہو شان سے نکلا

نامہ ادا کی رسم میر سے ہی
طور بھی اس جوان سے نکلا

گرمی سے میں تو آتشِ غم کی گپیل گیا
ہم خستہ دل ہیں تجھ سے بھی نازکِ علاج
گرمیِ عشق مانعِ نشو و نما ہوئی
مستی میں چہرہِ دیر کو بھر چلا تھا میں
سامیِ نشو و نما میں تہہِ ہائے شہر
ہر ذرہ خاک تیر گلی کی ہے بقیر

راتوں کو روتی رہتی تھی جون شمع گل گیا
 تیوری چڑھائی توں کہ بیان جی نکل گیا
 مین نہ نہال تھا کہ اوگا اور حل گیا
 لفرش بڑی ہوئی تھی لیکن سنبھل گیا
 چلاب کہ خست تاک کا جو بونہل گیا
 یان کون سا سترہ ماٹی میں ل گیا

عزبان تنی کی شوخی سردیوانکی مین میر
مجنون کی دشت خار کا رہن سبھی چل گیا

سناہو حال ترمو کشتگان سچا و زکا
ہزار رنگ کھلا گل جاہن کو بہین شاید
ملاہو خاکمیں کس کس طرح کا عالم یان

بهوانه گور گزها و دن ستم که مار و نکا
 که روز گلار که سهر خون بهر باز و نکا
 نکل که شھر سیمک سیر که مرار و نکا

۱- عالم بود ای روزگار
 ۲- غیب زمین و کیهان
 ۳- کوه و کعبه و کعبه
 ۴- کوه و کعبه و کعبه
 ۵- کوه و کعبه و کعبه
 ۶- کوه و کعبه و کعبه
 ۷- کوه و کعبه و کعبه
 ۸- کوه و کعبه و کعبه
 ۹- کوه و کعبه و کعبه
 ۱۰- کوه و کعبه و کعبه

تلوار مارنا تو ہمیں کھیل بڑے
بدنام و خوار زار و زار و شکستہ حال
ظالم زمین سے لڑنا و سوجھنا کر چل
اگر تاج شہنہ سر کو فرولاؤں تو تیر پر

بیار تو نهو دواجی جب تلک کہ میر
سو فی نہ یگا شور تری آہ آہ کا

<p> دل سے شوق نہ مکو نہ گیا ہر قدم پر تھی اس کی منزل یک سب گئی ہو شر و صبر و تاب و جان دل میں کتنے مسودے کرتے تھے </p>	<p> جہاں کتا کتا کہو نہ گیا سر سے سودا و جستجو نہ گیا لیکن اور داغ دل سے تو نہ گیا ایک پیش اور سکے رو برو نہ گیا </p>
---	--

سجہ گردان ہر میر جم تو رہے
دست کوتاہ تا سبو نہ گیا

گل و بلبل جبارین دیکھا	ایک تنگدوڑا زمین دیکھا
جل گیا دل سفید پتہ نکھیر	سچہ تو کچھ نظر زمین دیکھا
آہ کا بھی ہوتا دہانگیہ	تر کو حیر کہ خار زمین دیکھا

چون نامه تو دل نشوق کا و فرزند کا
 بنی خانا کھر کھر کا کوئی حرف نہ
 اس دین میں سے اس نام جو ہم نکلا
 غم کا ہی جو ایک سیرنی کا بخیران
 ایک سیرنی کا عدو نکلا کہ بہتر نکلا
 اشک ز قطر خون لبست جگر کا بڑا دل

۲۵
مجلس

[illegible]

کیا دُن سَنے فرشتے میں مخلوق م
 ہوں بھی تو سب سے خیر ہوں
 دیکھئے کمال ہونے پر دین
 آئی جو شکست آتی ہو
 رو دین کیا را دہر ہو
 دشمنوں کو کیڑا بنانے کا
 حکم ہے غور سے جائز ہو

تری جو آنکھیں بہن تلوار کی تکی بھی دہر
فریب خوردہ ہو تو میری کن نگاہوں کا

اگر کبک پھر بحال بھی آیا نہ جائیگا
سر سہاری تیغ کا سایہ نہ جائیگا
جاویدگار ایسی کونج بھی پایا نہ جائیگا
تو صبح تک تو ہاتھ لگا یا نہ جائیگا
ریوانِ حشر میں اسو لایا نہ جائیگا

اسکا خرم و کیسه کو جایانہ جا میگا
هم که گان عشق بین ابرو چشم یار
هم در روان لاف و فغان بزرگ عمر
پیشو اساسی رات جو کتا زنگار
اینر شمس ناز سوس باقمه اشکانه

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

دشتی بهی کی زمانہ سے بہت دور ایک
 کہ جف کار بہت سے ایک
 یہ تو ہم کلاہ سے ایک
 ایک دہی سے جو اعتبار یک
 ایک ناول سے ایک اعتبار یک
 طاثر سے ایک اعتبار یک
 مسدردہ تگ شکار یک
 تیرا یک جان کو ناب دس ایک
 تیرا زلفون کا ایک نار یک

سولخ و سینورین ہرک شخص کو جسمو	کسٹل کو ترا تیر گمہ پارنپا یا
مربوط ہین تجسوی بھی ناکس نامل	اس باغ میں ہنو گل جبارنپا یا
دم بعد جنون مجہرین نہ محسوس تھا یخو	جامو میں مریارون لڑاک تارنپا یا
آئینہ بھی حیرت و محبت کو ہو کر ہم	پرسیر ہوا دس شخص کا ویدارنپا یا

وہ کینچ شمشیر ستم رہ گیا جو میر
 خون ریزی کا یان کوئی سزاوارنپا یا

کیا مرے آنے پہ تو اس بت مغرور گیا	کبھی اس راہ سے نکلا تو تجھ کو گور گیا
لیگیا صبح کو نزدیک تجھ کو تواب اسو داو	آکھلے دوست کھلی قافلہ جبر گیا
گور و نالہ نہیں اٹھو تو لڑا گھر ہی	جی گیا پر نہ ہمارا سر پر شور گیا
چشم خون بستہ سر کل رات لمبو چھڑکا	ہنسے جانا تھا کہ بس بقیہ ناسور گیا
ناتوان ہم ہیں کہ ہینا گل کر اسکے	اتو بیطاعتی سود کا بھی مقدر گیا
لے کہیں مینہ پہ نقاب اپنا لاؤ نہیر	شمع کو چہرہ خشان سر تو اب نور گیا

نالہ میر نہیں رات سو سنتو ہم لوگ
 کیا تری کو جو سراوی شیخ وہ رنجور گیا

خواہ مجھ سے لڑ گیا اب خواہ مجھ سے لڑ گیا	کیا کوئی و ہنشین میں تجھ سے حاصل گیا
--	--------------------------------------

۲۸
 آن کبھی جو تھے سب ادا کی کب
 سخت کافہ تھا جن سے پہلو جو
 مذہب عشق اخلاقی سو تھی
 شب خانان عزت کوئی
 شمع خوش خان عزت تاب کی
 شمع ہمارے شمع کی تاب کی
 شب کو سلاخیال سو تھی
 شمع چھائی شمع کی تاب کی
 شمع چھائی شمع کی تاب کی

کیا کوئی و ہنشین میں تجھ سے حاصل گیا
 کیا کوئی و ہنشین میں تجھ سے حاصل گیا
 کیا کوئی و ہنشین میں تجھ سے حاصل گیا
 کیا کوئی و ہنشین میں تجھ سے حاصل گیا

[illegible]

پس چلے
قطعہ
آئی افکار و سرسپان کی ایک روز
کوئے پادشاه کی تختہ رستم ہوا
کشان چہاں ہینہ کی نیچا چہاں ہوا
خاک قدم ہوا

۵۶
پایان کارهای
۲۹

افسوس کی یہی چشم تھا
بدر علاقہ

یہ جہان میں سارے روز مرہ

کیا یہ بھی نہ بات ہو کہ

[illegible]

[illegible]

کہ پیراہن میں سو جا گھر رفو تھا
 کہ جو کا باؤ کا کچھ مشک بو تھا

ندیکھا میسر آوارہ کو لیکن
عباراک ناتوان سا کو بکوتھا

راہ در عشق میں روتا ہر کیا
 آگے آگے دیکھئے ہوتا ہر کیا
 قافلے میں صبح کو اک شور ہے
 یعنی غافل ہم چلے سوتا ہر کیا
 سبزی ہوتی ہر نہیں یہ سبزین
 تخم خواہش دل میں تو ہوتا ہر کیا
 یہ نشان عشق ہن جاتی نہیں
 دماغ چھاتی کو عبث دھوتا ہر کیا

غیرت یوسف ہے یہ وقت عزیز
میرا دسکورا لگان کھوتا ہو گیا

رونائک اک تہا تو غم بیکران سہا
 پہلو میں اک گرہ سوتہ خاک ساتھ کر
 آنکھوں پر راز داری محبت کی خوبی
 اُئی تھی ایک امید یہ تیری گلی میں ہم

دس دن رہی جہان میں سچم سو یاد
 شاید کہ مر گئے یہ بھی خاطر میں کہہ یاد
 آنسو جو آتے آتے رہے تو لہو بہا
 سواہ اسطرح سچ چلو ہو میں نہا

کس کس طرح میری زبان ہو عمر کو

[illegible]

[illegible]

و در دوزخ که می باشد
 و در دوزخ که می باشد
 و در دوزخ که می باشد
 و در دوزخ که می باشد

<p> بار ما گور و دل حبکا لایا قدر رگمتی تھی متاع دل دل کہ یک قطرہ خون نہیں بچیں سب پہ چہاں رنے گرائی کی دل عجب اوس گلی میں لی جا کر ابتدا سی میں مرگمتی سب یا </p>	<p> ایک شہر و فابجا لایا ساری عالم میں مین دکھالایا ایک عالم کی سر بلالایا او سکویہ ناتوان او نہالایا اور جی خاک میں ملا لایا عشق کی کون انتہا لایا </p>
---	---

اب توجاتی ہیں تبکدی می میر
چھر ملینگے اگر حسد الایا

کیا عجب پل میں اگر ترک ہاؤسی بانکا
 اٹھتی پلکوں کی گری پتھر کی کھنڈ
 جلوہ ماہ تہ ابر تنک بہول گیا
 لہو لگتا ہی شیکنی جو پلک ماروں ہوں
 اوٹھ گیا ایک تو اک مرنی کو ابھی
 کار اسلام ہی مشکل تری نخل کھٹک

چارہ عشقِ بزمِ نین کے امی میر

فردا زنده می شود و تو خطه بدو
که کوخیزان این استی بیا که
دی بیاد و لا مباد در دل مسکال کلاه
نقص فتنه نام نماند بر کلاه
مال نیز از سر بر آید بر کلاه
علا بود کلاه بر خصلت کلاه
ده ابل سی منتون یون ای تا بهر کلاه
کس که سمن تنگ روی

[illegible]

کیندن میر کو مارا گیا شنب و سیکو پی مین
کیندن چوشت میر شایده بی بی عیسیٰ اٹھ گیا اردو کا

اس داستان سے گزشتہ دن پورے
کے گلی میں جا کہیں ات میں بیکو
کا کہیں کی قسم گدیان
شاید کہ یہ ہی ہو کر کے جو
کچھ ٹوٹ سا جلیے پانی صبح
کچھ ٹوٹ ہی تو ہو کر کے بجائے
وہ گزشتہ دن کے صبح کی

<p>یہ مطلقاً کہیں ہم اس کو نشان نہ پائیا نیو تا کہ سو ہی رقم وہ اپر و کمان نہ پائیا یون تو جہانیں پہنچے اس کو کمان نہ پائیا وہ کہنسی جگہ تھی اس کو جہان نہ پائیا لیکن کمر کو اس کی ہم درمیان نہ پائیا</p>	<p>یان نام یار کس کا ورنہ نہ پائیا وضع کشیدہ اس کی کرتی طرح سب کو پایا نہ یون کہ کرنی اس کی طرف اشارہ پھو دل کہ خون ہو وری سب جاتھا و گنہ نقشنے کے گر چہ باعث فاق میں ہر تھی</p>
---	--

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

سید کو توں زوہت سینی کی تدبیر لکین
تیرا کو چہرہ تمام کار وہ کافر جاگ
سر سے باندھا ہی کفن عشق میں قیروئے
کیونکہ پرتی ہے ترے پاؤں ہم سہری
تو بھی روئے کو بلادل ہو جا رہی مبرا

بیٹھ کر میری زبان خوب نرویا ہوش کے
ایسا کو چننے میں ہے تیرا ہی جاناں کیجا

<p>فلک کا منہ نہیں اس فتنہ کو اور شان و ہوا کے ضعف کی حالت رسول تو ہی تری ہے راہ میں رو گئے سہی آخر لبان شمع جو مجلس سے ہم گئے تو گئے چہر میں دیکھ نہ میں کتنی تک کہ چہریتا ملک آ تو تاسر بالین نہ کہ ٹھکل گیا</p>	<p>ستم شریک ترا تا ز سہی وطنے کا کہیں خیال نہیں میان سہال آسہ سفر تو ہم کو ہے پیش جب ہی شان کا سراغ کیجیو یہ چہر تو شان پانی کا جگر میں برق کا کانا مہر آشیانی کا تجھے بھی شمع بھی وقت ہو بانی کا</p>
---	--

سر امارو بنے ترا تھو جینے دیکرا نظم
شہید مہون ہترین می تیغ کر گلخانے کا

[illegible]

کے بارے میں اس کی کوئی چیز
پہنچنے میں اس کا قصا یہ ہوا
میں نے اس کے بارے میں
میں نے اس کے بارے میں

[illegible]

[illegible]

کمال نشی میں جو پکڑی کا پیچ اوکلی میر
سمندر ناز یہ ایک اور تازیانہ ہوا

کیا دن تھی وہی کہ بیان بھی دل امید تھا	رواشیان طائر رنگ پرین تھا
قاصدِ جو ان سی آیا تو شتر مندہ میں ہوا	بیچارہ گریہ ناک گریبان درین تھا
اک وقت ہم کو تھما سر گریہ کہ دشت میں	جو خا خشک تھما سو وہ طوفانِ سید تھا
جس صید گاہ عشق میں یار و نکاحی گی	مرگ و شکار گہ گاشکارِ زمین تھا
مت پوچھ کہ سطح سی کٹی رات سحر جی	ہر ناکہ میری جان کو تیغ کشید تھا
حاصلِ نیوچہ گلشنِ مشد کا بواہوس	یہ ماں بیل ہر اک درخت کا حلق پر تھا

دل بھرا گر یہ خونِ تھارات میر
آیا نظر تو بسمل در خونِ طہیدِ حق

کثرتِ داغ سی دل شک گلستانِ نہوا	میرا کو اہ جو کچھ تھا کہ بھویان نہوا
جی تو ایسے کہے صدقے کیے ترجمہ پر لکین	حیف یہ ہو کہ تنک تو بھی چھپیمان نہوا
آدین کب کی کہ سر مایہ و ورنج نہوے	کون سا اشک مرصعِ طوفان نہوا

قطرہ

گو تو مجھ سے زمانہ کی جہان میں محکمو	جاہ و ثروت کا مید سرِ میان نہوا
--------------------------------------	---------------------------------

Handwritten notes in Urdu script are present in the margins and bottom of the page, including:

- Top left: کمال نشی میں جو پکڑی کا پیچ اوکلی میر
- Top right: سمندر ناز یہ ایک اور تازیانہ ہوا
- Left margin: کیا دن تھی وہی کہ بیان بھی دل امید تھا
- Right margin: قاصدِ جو ان سی آیا تو شتر مندہ میں ہوا
- Bottom left: کثرتِ داغ سی دل شک گلستانِ نہوا
- Bottom right: جی تو ایسے کہے صدقے کیے ترجمہ پر لکین

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل في كل شيء
دلالة على قدرته وجلاله
وآياته وبرهانه

[illegible]

جس ناہنجی
تو پاس نہیں ہوا تو رات
گئی ہے بھر خبر رات
رہ رہا تھا کہ خون تھا جگر میں
کیا دن تھا کہ تھے پیچھے دو چار رات
رواد تھے بجائے رات
وان تم تو بنائے جا رہے رات
پیش کی بھی کیا رات

جان

۵۱
ساقی کی جوتا کی خبر
گداری ہمیں ساری پہنچ کر
کیا جو سخن زبانی پہ
صحبت یہ رہی کہ شیخ
سے شام سے تا دم
کستی ہمیں آتی ہے
کتنی نہیں آتی ہے
کچھ نہیں آتی ہے
کچھ نہیں آتی ہے

<p>آؤ گنوں سے باد مضر روئے بن عصا شیخ یک قدم نہ رکھے اس لیے عشق میں نے چھوڑا تھا بی ہوشی تو سو گیا ہوں میں</p>	<p>نہ گئے تا بکلیت یعقوب راہ چلتا نہیں یہ خربے چوب تو بھی کہنے لگا برا کیا خوب محسب آنکھوں پر ہو کچھ آشوب</p>
---	--

میر شاعر بھی زور کوئی تھا
دیکھتے ہو نہ بات کا اسلوب

روپن تا

روزانہ ملون یار سہ یا شنب ملاقات
نوجنت کی یاری ہونے کے جذب ہو کامل
دوری میں کروں نالہ و فریاد کہان
جاتی ہر غمش بھی کہہ لاتی ہیں بخود بھی

دشت ہو بہت میر کو مل آئی چلکر
کیا جانو پھر یان سو گئے کب ہو ملاقات

<p>سب سہو نام پرتیز یہود جان سمیت تنگ یہود اویکو وضع خفتگان خاک پر</p>	<p>تیر تو نکلام مری سینے سر لیکن جان سمیت گر مہین پر ز زمین سو نیاد دل لاس سمیت</p>
---	--

[illegible]

رایت نہیں ہے تیرے لئے جو کہ کیا ہو
 کیا کیا کہ کامین کو جو کہ کیا ہو

در این عالم که همه را در غلغل و فتنه است
 و در این عالم که همه را در غلغل و فتنه است
 و در این عالم که همه را در غلغل و فتنه است
 و در این عالم که همه را در غلغل و فتنه است

داشت بودی دلکو غیر و غم می نر جیتی بین اختیار زمین و زنده نشین ساقی ملک یک موسم گلای طریح کبیر	کشتی نہیں گره یہ کسوی دھار ہم چاہتے ہیں موت تو اپر غلامی چھایا ہرگز ہر رنگ چین میں ہوا سحر کی
تھاجی میں اس سر پر تو کیا کیا نہ کیو میر بہ کچھ کھا گیا نہ غم دل جیاسے آج	

روایت چیم فارسی

کاشن نہیں ہم ہی گنہگار و گنہ چ جی سدا ان ابرو ہی میں رہا چشم ہو تو آئینہ خانہ ہوا بین عنصر کی یہ صورت بازمان جب سحر لکھا ہر تو یہ جنس حسن عاشقی چکیسی و رفتگی جو سر شک وں ہا جن کو در شب او سکی تشناک خسار وں بغیر بیٹھنا غیر وں میں کب ہو ننگار	ہوں جو رحمت کی سزا و گنہ چ کی بسر ہم عمر تنوایوں کے چ منہ نظر آتا ہے دیو ہونکے چ شہد کو کیا کیا بین ان جبار و گنہ چ پیکر گئی ہر دم ہوم باز وں کے چ جی رہا کب ایسے تار وں کے چ رہ چک کاہیکو ہر تار وں کے چ تو مہو یوں کب تک انکار وں کے چ ہوں گل ہوتی ہر بین خار وں کے چ
--	---

انیڈر تہین نہ خضار غلط دے
 جی لیا بوسہ نے بہین سر دیا بے چ
 حاقبت دل نے ہوسے اسی شہ پر
 دھوی خوش ہوی اوسے اسی شہ پر
 سر تو ملک ال کر دیکھ اپنی گریباں چ
 سر تو ملک ال کر دیکھ اپنی گریباں چ
 سر تو ملک ال کر دیکھ اپنی گریباں چ
 سر تو ملک ال کر دیکھ اپنی گریباں چ

۵۲

قلم

اب تک ہر کلمہ ہر حرف ہر آواز
 اب تک ہر کلمہ ہر حرف ہر آواز
 اب تک ہر کلمہ ہر حرف ہر آواز
 اب تک ہر کلمہ ہر حرف ہر آواز

[illegible]

کبریا جو نامکمل سے چلتے ہیں انہیں
 تو مجھ سے جانتا ہے پانی میں نہ کہ
 قسم دشت محبت میں نہ کہ میر
 دل و دماغ و جگر ہم سب ایک
 کام آئے فراق میں اگر یار
 کیون نہ ضعف غالب اعضا پر
 مرگے ہیں قشون کے سردار

گلزارِ بہار
 گلزارِ بہار کا نہیں مہمون
 گلزارِ بہار کا نہیں مہمون
 گلزارِ بہار کا نہیں مہمون
 گلزارِ بہار کا نہیں مہمون
 گلزارِ بہار کا نہیں مہمون
 گلزارِ بہار کا نہیں مہمون
 گلزارِ بہار کا نہیں مہمون
 گلزارِ بہار کا نہیں مہمون
 گلزارِ بہار کا نہیں مہمون

قطعہ
 ہر وار چون قابل نہیں یا
 نظر اپنی نہیں ہر دم و کین پر
 غنا جات کہ کیا غنا میں باقی

قطعہ
 گداز عاشقی کا میر کو سب کر آہستا
 جو دیکھا شمع مجلس کو تو پانی ہو گئے گہل کر

کریم ملک کتبک ستم مجھ پر جفا کار بہاگی مری صورت سے عاشقین کی شکل منزل پہونچنا اک طرف نصیب تو نہ ہو سکنا ہر جامی ہر دل میں حراور گزر کر نہ ونا جز کشمکش ہو تو کیا عالم ہو کونانہ	اک سینہ مجھ سر سیکڑون یکجان کو دارا میں او سکا خواہان یان فلک مجھ سے بڑا یکسر قدم میں آئے بڑھ چہ راہ چار کریم ملک اسنے او پرست ہو ال زارا یہ فیض ہر اک نفس ہم ہیں گرفتار
قطعہ	

غیر اور فلک گیری تری عید اور ہر جا گنا ہم ہار یون یون غمزدہ خوش ہوں غمبار	
طاق نہیں ہے باگی کہتا تانہ ہار کیا جانتا تھا میر چہ جاو گیا ہار	قیامت تھا سماں اوش خشکین پر ندیکہ آخر اوس تائین نہ کو گئے دن عجز و نالہ کے کہ اب ہوا ہے ہاتھ مگدہ شہ ہار
کہ تلوارین چلین ابرو کی چلین پر نظر سے بھی نگاہ داپسین پر دماغ نالہ چرخ ہفتین پر کہ داغ خون بہت ہر آستین پر	

قطعہ
 ہر وار چون قابل نہیں یا
 نظر اپنی نہیں ہر دم و کین پر
 غنا جات کہ کیا غنا میں باقی

مقطع
از دست حسن بن محمد
شاه کورده که در این
کتاب است

پرده رازهای کجاست
صحنه و ده جوی آب و نخل
گلستان و بوستان

کل رات غمگین و بی خواب بود
مست خواب بود

۶۱
 شکری خدا که تکیه داری بر این
 شریعیه که تکیه داری بر این

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله

وینا یاد دهن

[illegible]

۶۲
 دستِ داغ و فوج غم لیسک
 آہ چلتی ہے یاں علم لیسک
 یعنی آگے چلینگے دم لیسک
 غم دوری چلے ہیں ہم لیسک
 داغ یاس آہو حرم لیسک
 ہم بھی پھر تو ہیں یک چشم لیسک
 دست کش نالہ پیش رو گر یہ
 مرگ اک ماندگی کا وقفہ ہے
 اوسکی اوپر کہ دل سحر تھارزدیک
 بار باصید گہ سے اوسکے گئے

اس ملک میں بھاری ہی چشم از جای زبانی
 اور ابرو اور کسی سمت
 حیران نمود کہ یہ پہل کہو میری بھی کل غنیمت
 کہ بے گل گرا نہ جان شہر اس کی
 شہرگان جی نہیں از آن کہ چشم کسی
 سلا کی جی مارو تو مٹھ مر کر جو کہ خوش
 مجنون کا دل بون چلی یی جی ہون خوش
 تنہا بہر خون بین شوقست بہن جوان
 و اگر یہ یاد دل کو کہیں از خوب
 ہون جی میں شہر اد کو تو کی ہون
 دل کی زبان کہ کہہ کر جو کہ خوش
 کہتہ ہون کہ بیک جی تنہا یاد کہو کہو

سفرنامه

[illegible]

موتی سحر
ان پنجون کو کوهی سحر
کجا جککون سحر
جنت سحر و کبر و نوم
نورانی بین سحر
قطعه

26

۶۵
کتابخانه

ایک سادہ محل فروش کا اگر ہوش و
 حیا و عفت و پاکیزگی کے ساتھ
 تاج اوس بیخ و دامن میں سیار
 قطع

[illegible]

اب وہ نہیں کہ سوز شمع کی شمع
 نہ سب نالہ اب تو ہو چکی ہے لالہ شمع
 بے جا کیا ہے سب بے جا شمع
 سوز دہن جا رہا ہے زبانی
 بے جا و باری بے جا ہے
 بے جا و باری بے جا ہے
 بے جا و باری بے جا ہے
 بے جا و باری بے جا ہے

نہ سمجھا گیا اب کیا دیکھ کر ٹپکتا ہے پلکوں سے خون متصل مناسب نہیں حال عاشق صبر کسی منزل دلکش بہرین	ہوا اتھامری جسم تر کی طرف نہیں دیکھتے ہم جگر کی طرف رکھے ہے یہ دار و ضر کی طرف نہیں میل خاطر سفر کی طرف
---	--

رگ جان کب تھی ہر آنکھوں میں میر گھر میں مزاج اداس کمر کی طرف

ردیف قاف	
دروہ ہے جو اسے باب ہے عشق تو نہ دوسے تو نظم کل ادھم جا کر	شیخ کیا جانے تو کہ کیا ہم عشق سچی ہیں شاعران خدا ہے عشق

ردیف کاف تازی	
بڑھیں جبکو جا بہتا ہر دم ہر رخاک آسودگی جو چاہے تو نہ زہر دل کو کھم تنہا تو اپنی گور میں رہنے پہ بعد مرگ رو یا تنہا زین میں میں سو یاد کر بہت کیا آسمان پہ کہنیچے کوئی میر آپ کو	چپاتی پہ بعد مرگ بھی مل جم ہر رخاک آشفتمگی طبع بہت کم ہے ہر رخاک ست اضطراب کر تو کہ عالم ہر رخاک ایتک مری ہر ایک مرزہ نم ہر رخاک جانا جہان سحر سب کو مسلم ہر رخاک

میں غم ہے نصیب سر کو چھپے کہوں بہون
 ہم ہے نصیب سر کو چھپے کہوں بہون
 چو چو کہوں چھپا دوس سنگ آست تھک
 ہونڈ طبر نو پاوٹھے جہان گھر ہم
 رشوار ہے جبار آتا ہے ہر گھر
 کون کام میں تبار و زبان میں دی کیہ
 حاضری میں مجھ کو تو اپنی طرف سے جاہل
 ۲۷
 کجاست کیا
 کہنا بعد مرگ کی گناہ سے اہل
 سو کیا نہیں لو ہو دروہ دوس سے اہل
 رنجینی عشق اداسی کا ہونی بے اہل
 صحبت ہونی عشق کی ہونی بے اہل
 کب تو متعل کسی خونخوار ہونیک
 زہنا رو فابو ن کیا اسے زہار
 ابوہی کی جنبش زہا سے اہل
 بار نہیں اون سے کوئی تنوار کو اہل
 وعدہ ہی قیامت کا ہونا کو اہل
 بدل نہیں خالی غم دوس سے اہل
 لوت ہونی کوئی اس اس کو اہل
 واقف نہوا کوئی اس کو اہل
 اسون ہونی دل کو اہل
 ال دوسرا دوسرا کو اہل
 کیا جانے کوئی کو اہل
 بوجہ نہیں اون کو اہل
 اس میں غم کو اہل
 لہون ناکہ کو اہل

خوش آتی سہا سوبی دور کیان
 آؤیک را سہا سوبی دور کیان
 خوش آتی سہا سوبی دور کیان
 آؤیک را سہا سوبی دور کیان
 خوش آتی سہا سوبی دور کیان
 آؤیک را سہا سوبی دور کیان

خط کو پیسی دن جو سہا سوبی ہمارا	جہا تا نہیں اندھیرہ سرکار سے اتیک
نکلا تما کہیں وہ گل نازک شمع میں	سو کو فست نہیں جاتی جو خسار ہو تک

دیکھا تما کہیں ساتھ تری قد کاچھن میں	ہین میری آوارہ پریدار سے اتیک
--------------------------------------	-------------------------------

میز گرم کردہ چین منہ پر داز ہوا ایک	جسکے لے دام سے تو گوش گل آؤیک
کچھ ہوا سو رخ قفس لطف سجاد کاو	نوحہ یا نالہ ہر ایک بات کا انداز ہوا ایک
نا توانی سو نہیں بل فشانے کا داغ	ورنہ تامل قفس سو میری پرواز ہوا ایک
گوش کو ہوش کی ملک کو کوسن شجران	سبکی آواز کر دی میں سخن ساز ہوا ایک

جہا جس شکل سے تمثال صفت و سہن درآ	عالم اینی کے مانند در باز ہوا ایک
-----------------------------------	-----------------------------------

بالین پیہری آؤیک تو گھر سو حب تک	کر جاؤنگا سفر ہی میں نہا سو تب تک
اتنا دن ماورل کو پیش کر کاوشین	یہ جہلہ تمام ہی ہر آج شب تک
نقاش کیونکہ کہنچ چکا تو شبیر یار	کہنچو میں ایک ناز ہی او کا میں اتیک
شب کو نہ اور قہر میری جان کا داز	انقص اب کہا کروں تجھ میں کتب تک
باقی یہ استان ہر اوکل کی رات	گر جان میری میر نہا ہو چر لب تک

جی سے جہاں کاف ز دیک
 دور جہاں کاف سے ز دیک
 پوچھ پوچھ کاف سے دقت گیا
 مری رہ میرے شب بہت رویا
 سہا سوبی جان اب ہر ز دیک

۶۸

کہنچو میں جان کا داز
 کہنچو میں جان کا داز
 کہنچو میں جان کا داز
 کہنچو میں جان کا داز
 کہنچو میں جان کا داز
 کہنچو میں جان کا داز

کہنچو میں جان کا داز
 کہنچو میں جان کا داز
 کہنچو میں جان کا داز
 کہنچو میں جان کا داز
 کہنچو میں جان کا داز
 کہنچو میں جان کا داز

[illegible]

شکر باد که در تنم جانم شکر باد
 شکر باد که در تنم جانم شکر باد
 شکر باد که در تنم جانم شکر باد
 شکر باد که در تنم جانم شکر باد

روایت

شکر باد که در تنم جانم شکر باد
 شکر باد که در تنم جانم شکر باد
 شکر باد که در تنم جانم شکر باد
 شکر باد که در تنم جانم شکر باد

شکر باد که در تنم جانم شکر باد شکر باد که در تنم جانم شکر باد	شکر باد که در تنم جانم شکر باد شکر باد که در تنم جانم شکر باد
--	--

وعدہ وصل رہا ہر شب آئندہ ہمیشہ بخت خواہید جو ملک جاگم سو دیکم کل

مندر ہوا خطاط کا بازار آج کل اس مہلت دوروزہ میں خطر ہوا او با شون ہر گی گم جو پانی گویں روز منے کی رات داخل ایام کیا نہیں گلزار پوری ہے ہر محرم سو کوئی بل تاشام اپنا کام کہنے کیونکہ دیکھنے کہے تلک تو سنتے ہیں ویرانہ خراب شوگردون کو لگنی لگو ہر خام میں ایسا ہر بھونچ میں آتا ہر شیخ جی حیران میں ہی حال کی تیرہ بین اچھا نہیں ہر میر کا احوال از نون	لگتا نہیں ہر دل کا خریدار آج کل اچھا ہر سکو جو خبر دار آج کل مارا چڑیگا کوئی طلبکار آج کل برسوں ہو کر کسان تین اسوار آج کل اک رنگ پر ہے دیدہ خونبار آج کل بڑی نہیں ہر جیکو جفا کار آج کل آباد ہر سو خانہ خسار آج کل لاو گی اک ٹھوس رقتار آج کل تو جابر ہرین جبر و دستار آج کل ہر اک کو شہر میں ہوئے آزار آج کل غالب کہ ہو جیگایہ بیمار آج کل
---	--

ایک دو کام کہیں جو اس کی کرتے ہیں
 ایک دو کام کہیں جو اس کی کرتے ہیں
 ایک دو کام کہیں جو اس کی کرتے ہیں
 ایک دو کام کہیں جو اس کی کرتے ہیں

ایک دو کام کہیں جو اس کی کرتے ہیں
 ایک دو کام کہیں جو اس کی کرتے ہیں
 ایک دو کام کہیں جو اس کی کرتے ہیں
 ایک دو کام کہیں جو اس کی کرتے ہیں

چو از دین پادشاهی
 میباید که در هر
 چون از هر طرف
 آریست و این
 مشتاق پادشاهی
 شمع و چراغ
 رفته است
 میباید که
 لایقین این

۷۲

بجوں باقی کر دوں گے سب کچھ
مٹا دیا جب اس نے سب کچھ
دکھائی کہ ایک شخص ہی کا بیوی
کو دل چاہی ہے کہ وہ
وہ لڑکا جو میں نے کہا تھا
کہ میں اس کے لیے تیار ہوں

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

<p>چو عاشق و غنیم او سکو تو او میر صاحب</p>		<p>گردن کو انبی موسی باریک تر کرو تم</p>	
<p>کیا لطف ہے وگرنہ جسد و بدن کینچے</p>		<p>سینہ سپر کرین ہم قطع نظر کرو تم</p>	
<p>جہان کا شغل کتہ ہو تیر و کمان سو تم</p>		<p>پر بل چلا کرو ہی کسوختہ جان سو تم</p>	
<p>ہم اپنی جا کہ جیب کو سی تیر بانہیں</p>		<p>سبا ڈو مین بانوں دی کو تو آؤ کہان سو تم</p>	
<p>اب بکیتو ہر خوب تو دود بات و زمین</p>		<p>کیا کیا وگرنہ کتہ تھے اپنی زبان سو تم</p>	
<p>شکی بھی تم ٹھہرو کہیں دیکھو تین تنگ</p>		<p>چشم و فار کو نہ خسان جہاں سو تم</p>	
<p>جہاں و دل سو نظر تن مین ہر جا بھی</p>		<p>پچھاؤ گرو شو گرو اگر اس مکان سو تم</p>	

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 انما جاء هذا الكتاب
 ليعلم به كل من
 احب الله ورسوله
 ما كان عليه من
 العبادات والاسرار
 والاعمال الصالحة
 التي هي طريق الى
 الجنة والنعيم
 المقيم
 في دار السلام
 والرضوان
 والبرهان
 والهدى
 والرشاد
 والنجاة
 والبرهان
 والهدى
 والرشاد
 والنجاة

قطعه	
عیش خوشی پر شیب میں گویہ کھٹکنا	لذت جو ہر جوانی کی رنج و تپا میں
دین غم خرم موسم پیری میں تو نہ لو	مرا تا اس تر خوب ہی عمر شباب میں
قطعه	
آنکھ سے جو حضرت میر اس طرح کہیں	میں نے کیا سوال یہ تو کی جناب میں
حضرت سہ تو میں ہی قلعہ کو دین پر	فرمان لاگو کرو کہ یہ او کی جواب میں
تو جان لیک تجھ سے بھی آئی ہو کل تھو جان	
میں آج صرف خاک جہان خواب میں	
بزرگ و زلف یار بزرگ و فوس کام پا	واسن ہر منہ پہ اب نہ خط صبح و شام پا
آوارہ ہو جہان میں ہمارا سنا کر	غنا کر طوڑیست ہی بی نام پا
وصف بد میں ہوا کرتا اگر قلم چلے	یعنی کیا ہر خامہ فرختم کلام پا
غالبت ہو کہ موسم خط و ان قریب	آفرنگا ہو متصل و کا پیام پا
مست کہ فریب عجز عزیزان حال کا	پہناں کیو بہن خاکین یوں فرما پا
کوئی ہو نہ دست بستر حسن میں	شاید نہیں ہر رسم جواب سلام پا
نا کام رہو ہی کام میں غم ہو آج میر	ہستو نہ کام ہو گویہ میں کل تمام پا

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 انما جاء هذا الكتاب
 ليعلم به كل من
 احب الله ورسوله
 ما كان عليه من
 العبادات والاسرار
 والاعمال الصالحة
 التي هي طريق الى
 الجنة والنعيم
 المقيم
 في دار السلام
 والرضوان
 والبرهان
 والهدى
 والرشاد
 والنجاة
 والبرهان
 والهدى
 والرشاد
 والنجاة

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 انما جاء هذا الكتاب
 ليعلم به كل من
 احب الله ورسوله
 ما كان عليه من
 العبادات والاسرار
 والاعمال الصالحة
 التي هي طريق الى
 الجنة والنعيم
 المقيم
 في دار السلام
 والرضوان
 والبرهان
 والهدى
 والرشاد
 والنجاة
 والبرهان
 والهدى
 والرشاد
 والنجاة

و کلامی که در این کتاب است از حدیث و روایت است و هر چه در این کتاب است از حدیث و روایت است

عویان نزد من تاب نه طاقت بر جان بزر
مغفل نه زبیر هم که هم در زمین رس
پو تا در این حال عجب ایک آن بین
دردن گو که آتش غم زمین فقر نهان
سوزش های آریاب تو هر که استخوان میز

مرحوم

در نزد بزرگواران و پیشانی و باعث حیات
کج که که جی که در زمین جان هم
سینچا که تو فوج که در امتحان بین
عالم قاضین بین است صبر حسیب
علا و از راه و گریبان صبر بین
هر کل که کان بین

[illegible]

اس کلام کو ہم نے از غیب اور احسن
ظہار میں کی ہے کہ جو خداوندی
کلام کا بھی ہم اس کے سبب پر اعلان
نہیں کرتے کہ وہ خود اپنے فضل و جلال سے
اس راہی کو دوزخ میں نہ توں اور کیا اگر
دعا کرے کہ یہ آگ میں ہو جائے یا نہیں
یا اس میں ہم توں پر ہر ایک کا بیان
فرمادیں گے مگر یہاں کیا آسمان اس

[illegible]

نه تنگ کرا سوا و فکر روزگار که مین
دل اوس ستم کر لیه مستقار لایا بهون
پیر اختیار هرا گزایه هر مجبور
که دل کو سبب تبیین بر اختیار لایا بهون
یه حی جو میر و گله کا بهر با تو بهی فر
تر و گله کر لیه مین به بار لایا بهون

چلانا اُنکے دہن چکے چکے پھر تو میر
ابھی تو اُدس کر گئی سے پکار لایا مہون

جفا نین در کینه لیان بیوفائیمان دیکهیز
 تری گلی سوسدا کر کشنده عالم
 کیا نظر وجوده گرم طفل آتش بان
 تروصال کریم شوق مین ہو آوارہ
 ہمیشہ امل مینہ ہے تجھے یا یا
 شہانکہ گل جواہر تے خاک پاگیر

نبی نہ اپنی تو اوں جنگجو سی ہرگز میسر
اڑائیں جب سی ہم نہ اکسین اڑائیں یکمین

دوش قدان حب سوار ہوئی ہمیں
سرو قمری شکار ہوئے ہمیں

او سزا زدیک که چنین است
در سبوح حسن و جمال که این
شب بوده هم که در میان
ن بون که جواب ده از کس
کمی که سوال در کس

۶۲

میں نے تو خود
تسے روزگار خو بجی میں
مٹا پنچوں سے لال کتے ہیں
ان تنگ کی تری مشتاق
روئے محال رکتے ہیں
دل چشم سب تری جانب
پڑاں رکتے ہیں
زین

چونکہ ہم کو تم کی سبھی چیزوں سے محروم ہے۔

مصحف جی بی کمال رکن شریف
 جو چو ازل ان کو بہت کسی
 جو بحر است و ان کو دینا
 جو بقیہ نبویہ بخیرین
 جو کلمہ است از حق ختم ہوا
 جو کلمہ است از حق ختم ہوا
 جو کلمہ است از حق ختم ہوا
 جو کلمہ است از حق ختم ہوا

[illegible]

باین بزم کس کمر در دست طلب کاره جا در فضا کس
 جوهر سواد کس کمر در دست طلب کاره جا در فضا کس
 ان لوگون کو و گونم بهر سبب بدین
 سوگزی بی بی بهارین تو دل گزینی نه درین
 نچار بهار وقت بهر سبب بهر سبب بدین
 یون کیا کردن بهر سبب بهر سبب بدین
 عمر گوری بهر سبب بهر سبب بدین

مجلس میں تیرے کو کب غیر خوش لگو جو بی طاقی نہ ہو چاروں طرف سے کوہیا منصور کی حقیقت تھی سنی ہی ہوگی شکوہ کروں تو کس پر کیا شیخ و کیا بزمین	ہم بیچ انچو اسکرو دیوار کھینچے ہیں تصنیع گھر میں بیٹھے نچار کھینچے ہیں حق جو کہو ہر اس کو یار کھینچے ہیں تازا وس بلا جان کر سب کھینچے ہیں
ناوک سے میرا سکول لنگی تھی مجھ کو بیان جگر سے میری دشوار کھینچے ہیں	
سمجھا تھی اپنی نو سو دریاں میں لاوین او کو بھی بعد میری لاش پہ گردش فلک کی کیا ہر جزو قلع میں جی جاوے تو قبول ترا غم سمجھاؤ	مانا کیا خدا کی طرح ان تہاں کو میں پھر کھر رکھا ہر انچہ ہر اک مہر میں دیتا ہوں لگا چرخ مدام آسمان میں رکھتا نیٹ عزیز ہوں میں مہمان میں
عاشق ہر بامریض ہر پوچھو تو میرے پاتا ہوں زرد روز بر فراس جوان میں	
کرنا کہ کشی کب تہیں اوقات گذارین ہر دم کا بگڑنا تو کچھ اب چھوٹا ہوا ولیمین جو کہ ہو جوش غم اوٹتا ہر تو تار	فریاد کریں کس سے کہاں جا کر پکارین شاید کسی ناکام کا بھی کام سنواریں آنکھوں سے چا جاتی ہیں دریا کی سحر داریں

اتنی باتیں نہ بنا جب نہ خفتہ ہو
 خندگی لائق نہیں تان قابل نہ خفتہ ہو
 رخ شہی پہی ہی کی تکیں اور تو خفتہ ہو
 سے اگر بات ہو جب وہاں تہیں پر خفتہ ہو
 نے فلک پر راہ چلو نہ تہیں پر خفتہ ہو
 ایسے کس محروم کامین شہر پر خفتہ ہو
 جو مریض میں آوے نہ خفتہ ہو
 نہ خفتہ ہو میں ہی کشتہ شہر پر خفتہ ہو
 اس قدر کہ نہ خفتہ ہو نہ خفتہ ہو

خانہ خشتان جو جا بہ خوب
جاہ و رننے کی جا بہ خوب
و قطعہ

بڑا کہنا بھی میرا خوش نہ آیا او کو تو روز مر و استاد کو فردوس میں ہی جا گم نگاہ چشم چشم تبان پرست نظر کہنا شراب خون بن بون کردل بزر رہتا	تسلی دل نہ شاد ہو تا ایک گنا میں چڑھا یا کچھ نہ غیر از عشق مجھ کو خردالی میں ملا ہر زہر ایدل اس شراب پر نکالی میں بھری ہین سنگریزی میں اس غالی میں
---	---

خلفان او دو زبان کہ سدا ہی میں رہتا ہر یہی تو میرا کہ خوبی ہر معشوق خیالی میں
--

آہ اور اشک ہر سدا ہی یہاں جس جگہ ہو زمین تقہ سمجھ گو کہ ورت سے وہ ندیوں کے رند مفلس جگر میں آہ نہیں	روز برسات کے ہوا ہر بیان کہ کوئی دل جلا گڑا ہے یہاں آہی کیلچ صف ہے یہاں جان مخزون ہی اور کیا ہر بیان
--	---

قطعہ

کیسے کیسے مکان میں شمع اک سکتا ہر ایک مرتاب صد تمنا شہید ہیں یک جا ویدنی ہر غرض یہ محبت شمع	ایک ازان جملہ کر ملا ہر بیان ہر طرف ظلم ہو رہا ہر بیان سینہ کو بی ہر تعزیا ہی یہاں روز و شب طرف ماجرا ہی یہاں
--	--

بہینا آگے سے بھرا ہوا ہے بیان
جنون میں خشک ہو رہا ہے ہین
کریاں کر رہا ہے عشق کی گرد
سنا جاتا ہے ہر سہمی ہین
زار میں ہین زار میں ہین
او سدا رہا ہر خوبی کا ہر ہین
موج میں سب کنار میں ہین

اد نہیں گلیو عین جب روز تو ہم
خوش نہ آئی ہمارے ہو گئی ہین
یون ٹکراتھ پائیال ہین
حال کیا پوچھ پوچھ جانتے ہین
کبھی پائے بھی ہو سجال ہین
وہ دہان وہ کمری سے مقصود
اور کچھ اب نہیں خیال ہین
مہ چارہ کی دوری سن
دس یاد میں ہین
ان کے ہین ہوتی زبانی ہین
حلقہ حلقہ ہین
نئی اس جا کی نقل ہین
بان کو واجب ہر انتقال ہین
ان کو ہر قسم کا ہین
ان کی جگہ نہ کھال ہین
ان کی جگہ نہ ہین
ان کی جگہ نہ ہین

۹۱

[illegible]

۹۴
 جنت کا پیکو لعل و مرجان سے
 اس کے لب ہی جواب ہیں دونوں
 آگے دریا تھے دیکھ کر یہ
 اب جو دیکھو سراب ہیں دونوں
 روغن واو
 زبان کو

فہمک در گیارہ صفت مجاہدین
نکاح امیر میجر و جباری موخانیان
وہ عالم میجر و جباری
گروہستان

کرون کیوں کہ انکار عشق کہین	یہ روزنا بہلا کیا ہو کر جب نہین
کمر او سکی رشک و رگ جان ہو میر	عرض او سر بار یک تر جب نہین
نمائے قید نفس سو چوٹ اب یکیز نہین	گوش گل سر گنتی تھی جا کہ سو وہ نہین
ہم پہ کہینچی تیغ تو غیر و ن کو لگ نہین	وہ اگر مہر و نگی اسکے در میان نہین

بت برهنه گوئی نامحرم نهین اندک
محرم بین شیخ لیکن میسرده محرم نهین

تری ابرو تیغ و تیر تو هم بین یاد دلو
 نه کچه کا غدین ہر تہ ذقلم کو ورنانوں کا
 لہو آنکھوں ہر ہر وقت رکھ لیتا ہوں
 کسی شہر پہ دریا کو یا اوپر نظر کیئے
 جانچ بخش او سر ہر کی تو ہیں عشق کو
 نہیں اوپر مائل جبکہ رہی ہر تیغ لبی
 مکے سینہ کو داغ و پٹھر ہر تہ پہنچا ہوا
 کہنی ل کہن لگتا ہر جگر کا ہر تڑپتا

بیا در خواستار دانی که تو به کار آسا ملک
 کنین من آوری کی او بد چاه اسرار
 بیا که هر چه می آید تو آوری با او که هر
 که می آید تو آوری با او که هر که می آید

[illegible]

ہوا کہ ابرین گرین زمین جو لوہو نواسانی
 جلیں میں کب کو ترکان آنسو کی خوشبو
 غور نماز سوا نگین ملکوں میں اس جہاں
 نہ ہی چشم طبع خواں فلک پر خام ہستی
 لیو ناواقف شادی اگر ہم بزم عشرت میں
 نہیں لگ وان مجنون کی لکی بقراری
 کی کو واسطہ رسوائی عالم ہو جی میں کھ
 گری پتی ہر پکی ہی تہی سو خرمن گل پر
 غور نماز قافل کو لیو جہاں کوئی پوچھے
 وہ تخم سوختہ تھی ہم کہ سرسبز لکی حاصل
 ہوا ہوں غنچہ نچر پر مردہ آخر فصل کا تجرب
 عزم و اندوہ میتابی الم بی طاعتی حرمان
 بہت رو جو ہم برآستین کھ منہ پر لکی

دم افسرده کرد و منجمد ریشحات باریان کو
اس کی چشم کی شوش کو آتش نمی نسبتا کنو
ملایا دین تو مبتک به چشم منم مغروران کو
که جام خون دیو بر سحر به اینو همان کو
درمان خرم دل سمجھو چو یکبار و خض کنو
کیا ہو مضطرب هر زده گرد باریان کو
که مارا چو دوجو ظاهر کرد اس یازنہا کنو
یکلک مہنس سیر و فریاد کی تیر و غرور کنو
چلاتو سونپ کر کسکے تئیں اس صید کنو
ملایا شاکیں راز نہ طاہرست تو قفا کنو
ندی بر باد حسرت کشتہ سرور گریبان کو
کہون اگر تئیں تاجید غم باخو فراوان کو
ہر چشم کمر ویکہ اس یاد کار چشم گریبان کو

سراج اس وقت ہوا کہ مطلع تازہ پر کپہ مائل
کہ در فکر سخن بنتی نہیں ہرگز سخن دان کو

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۱۰۲

جودید ماغی می جود بن علی علیہ السلام
و مانع چای شے پر ک سے ساز کر کے
وہ گوہر نازد بود و حق اقرار کر کے
پاکاسے آپ اجل اقرار کر کے
جو کسٹھا ویند و بی جا کر کے
کلا بی چشم ترافتا سے راز کر کے
سینا بار سے بی حسنت کر کے
تو کلاش کر کے تار کر کے
سببان از سبب کر کے

[illegible]

خواہ مارا النیدین سے میر کو خواہ آپ مولا
جانے دو یا روجو ہونا تھا ہواست یو جیو

[illegible]

میدان صاحب بنی میعاز بنیواسکی تو کون
موجب از روی کاوجه غضب مت پوچو

فرصت نیدرنگ بھی کیلئے خطر کو
سیری ہی نہیں چشمِ ترکی کہ امانت ہو سب
گذری ہو شبِ خیالِ مرغِ خیال کی بجاتی
خط آگیا پر او کا تعافِ نہ کم ہوا
بیور میں یہ سکو کی ہر ساقیِ خمار کی
اب تو نقابِ نہ پر و لہام کہ شب ہوتی

کئے سو قہر اور بھی ہوتا ہے مضطرب
سمجھاؤں کہ بیکار اس دل خانہ خراب کو

<p>عشق کیسیا جہمین اپنی رویا سی ہی نو ملک تری جانب سے جلتی نواں پر ناز بیو ہی انورے کم نگاہی ہی نو جس کا میشت ہوں و سکون و سہاوی</p>	<p>کیا ہی اگر بنامی و حالت تباہی ہی نو لطف کیا از مودہ ہو کہ آپ غنچ چاہتا ہی جو کہ ہم تو ایک جانتا ملین مجمع ترکان ہو کوئی کیو جو جا کہ کین</p>
---	--

دعا نامہ کا باب تیسرا ہے اس دعا میں جو
پیشین غبار ہو کر زمین و آسمان تک
سے کاش خاک ہو کر زمین و آسمان تک
جتنی آیتیں رسالت اور اُستانت تک تو
لوحِ دیوانہ ہی ہوں

[illegible][illegible]

کلمه اولی که در این کتاب است
 این است که هر که می خواهد
 در این راه پیش قدمی کند
 باید که اول از خداوند
 توفیق بخواهد و بعد از آن
 به مطالعه و تحقیق بپردازد
 و در هر مرحله از راه
 به خداوند استغاثه کند
 و به او سپردار شود
 و در هر وقت که در راه
 باشد به یاد او باشد
 و به او استغاثه کند
 و به او سپردار شود
 و در هر وقت که در راه
 باشد به یاد او باشد
 و به او استغاثه کند
 و به او سپردار شود

[illegible]

جانتے ہو کہ جو کچھ کہتا ہوں وہ سچ ہے
 میں نے اس کو دیکھا ہے کہ وہ سچ کہتا ہے
 اس کے ہاتھ میں ایک کتاب ہے جس میں
 لکھا ہے کہ جو کچھ کہتا ہوں وہ سچ ہے
 میں نے اس کو دیکھا ہے کہ وہ سچ کہتا ہے
 اس کے ہاتھ میں ایک کتاب ہے جس میں
 لکھا ہے کہ جو کچھ کہتا ہوں وہ سچ ہے

<p>چوٹ کب سے اسیر خوشن بان لگے ہو مسجد کی نکلی اسکی را درمیان ایسا نہیں اب آئینہ ایک بوسہ مانگتے لڑنے لگے بیچ میں ہم ہیں نو تو لطف کیا</p>	<p>جیتے جی اپنی رانی ہو چکی شیخ سے اب پارسائی ہو چکی میرے اس کے اب صفائی ہو چکی اتنے ہی میں آشنا فی ہو چکی رسم کرا اب بیوفائی ہو چکی</p>
--	--

<p>آن چہرہ تعالیٰ تیت میروان کل لڑائی کی لڑائی ہو چکی</p>
--

<p>ملکشت کی ہوس تھی سو تو گیر آئے فرصت میں کیتقس کیا ورنہ تو دلی میں ابھی آکر اوں یار کو نکو کیا کیا خوبی اس چمن کی موقوف کچھ تو شکوہ نہیں جو اسکو پر داخو ہماری عمر دراز کیونکر تھا رخضر سے پان نزدیک تھی فقس میں پر داز و چو یوں بیٹھی بیٹھی تاکہ گر دن لگی جائے</p>	<p>آئی بوم تم میں ہو کر اسیر آئے آئے تو تم وایکین وقت اخیر آئے کچھ دی گئی شتابی کچھ ہم ہی دیر آ گل کر گئے عدم کو کمرے نظیر آئے دروازے جسکی تھی تکتے فقیر آئے ایک آوہ دن میں ہم تو جیو سیر آئے غنچے جو گلابوں چوبہ ہم صفیر آئے سر شیخ جی کی گویا مجلس میں پیر آئے</p>
---	---

اس جیتے جی اپنی رانی ہو چکی
 شیخ سے اب پارسائی ہو چکی
 میرے اس کے اب صفائی ہو چکی
 اتنے ہی میں آشنا فی ہو چکی
 رسم کرا اب بیوفائی ہو چکی
 آن چہرہ تعالیٰ تیت میروان
 کل لڑائی کی لڑائی ہو چکی
 ملکشت کی ہوس تھی سو تو گیر آئے
 فرصت میں کیتقس کیا ورنہ تو
 دلی میں ابھی آکر اوں یار کو نکو کیا
 کیا خوبی اس چمن کی موقوف کچھ تو
 شکوہ نہیں جو اسکو پر داخو ہماری
 عمر دراز کیونکر تھا رخضر سے پان
 نزدیک تھی فقس میں پر داز و چو
 یوں بیٹھی بیٹھی تاکہ گر دن لگی جائے
 آئی بوم تم میں ہو کر اسیر آئے
 آئے تو تم وایکین وقت اخیر آئے
 کچھ دی گئی شتابی کچھ ہم ہی دیر آ
 گل کر گئے عدم کو کمرے نظیر آئے
 دروازے جسکی تھی تکتے فقیر آئے
 ایک آوہ دن میں ہم تو جیو سیر آئے
 غنچے جو گلابوں چوبہ ہم صفیر آئے
 سر شیخ جی کی گویا مجلس میں پیر آئے

جانتے ہو کہ جو کچھ کہتا ہوں وہ سچ ہے
 میں نے اس کو دیکھا ہے کہ وہ سچ کہتا ہے
 اس کے ہاتھ میں ایک کتاب ہے جس میں
 لکھا ہے کہ جو کچھ کہتا ہوں وہ سچ ہے
 میں نے اس کو دیکھا ہے کہ وہ سچ کہتا ہے
 اس کے ہاتھ میں ایک کتاب ہے جس میں
 لکھا ہے کہ جو کچھ کہتا ہوں وہ سچ ہے

بیت اول
 می بود لعل لب کی می
 ادبی خانه و سراب کی می
 تشنگی غم می دل بین شاد
 ویر سادگی بر لب کی می

۱۱۲

ویکتی ادبی صبح اب
 میری چشم باز اب کی می
 چشمه انجم باز اب کی می
 ساری سحر و جادو اب کی می
 شمع صفت جب آب کی می
 شامه لعل و غم اب کی می
 شاد و غم و سوختن اب کی می
 شاد و غم و سوختن اب کی می

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

میں نے اپنے دل سے کہا کہ میں نے تجھے کیا کیا ہے
تو نے میری جان لی اور میری جان لی
میں نے تجھے کیا کیا ہے تو نے میری جان لی
میں نے تجھے کیا کیا ہے تو نے میری جان لی

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

کہاں میری دھی عالم میں پیدا	خدا فی صدیقی کی انسان پرست
-----------------------------	----------------------------

تفنگ و سکی چلی آواز پر لیک
گئی ہے میر کو لی کان پر سے

نوسہ چاہی اس پر یک سب ڈوبا ہم روئے
وقت خوشن کیلئے اکدم سے زیادہ ہر
شادی وغیر میں چنانکی ایک سے کل بڑی
وکیا ماتم خانہ عالم کو ہم مانند ابر
ہو جہانروس سے یعنی گلی سے پار
اب سے یوں کرنی مقرر ہوئی جب کہ

عشق میں تقریب یہ کونہیں درکارمیت
ایک دست خبر ہی کا رکھیے ماتم روپیے

نیلا نین سپر تجھ اشتباہ ہے
ابر و بہار بادہ سہو نین ہے اتفاق
سر سے ایسی آنکھیں تہاں نہیں لکھیں
کس کس طرح ہے تہہ نجات ہے غلامین

[illegible]

بہارِ حقیقت کی تہ سے میں جیت کر
 کیسے کہوں کہ میں نے اس کو پہچان لیا
 یہ کہ میں نے اس کو پہچان لیا
 یہ کہ میں نے اس کو پہچان لیا

شہرِ منورہ ایک گوشہ کو شہرِ منورہ
 شہرِ منورہ ایک گوشہ کو شہرِ منورہ

میں نے اس کو پہچان لیا
 میں نے اس کو پہچان لیا

۱۱۹
 میں نے اس کو پہچان لیا
 میں نے اس کو پہچان لیا

میں نے اس کو پہچان لیا
 میں نے اس کو پہچان لیا

میں نے اس کو پہچان لیا
 میں نے اس کو پہچان لیا

میں نے اس کو پہچان لیا
 میں نے اس کو پہچان لیا

جس میں مل سکے ہم وید کے گریبان ہوئے کیسے کہوں کہ میں نے اس کو پہچان لیا کسے کی رحمت پر واز پس از مرگ سیم سبزہ و لالہ و گل بر و ہوا ہچوی سے دعویٰ خوش و زہنی کہ ہے اسے تہا لیکن جامِ خون بن نہیں ملتا ہچو ہمیں صبح کو آ	لکھنے ایک شاکستہ کی جمع کہ طوقان ہوئے گھر کے گھر ان کی ہر اس سستی میں بران ہوئے مشقت پر مانع میں آتے ہیں شیشیان ہوئے ساقی ہم تو بہ کی کرنے سے شیشیان ہوئے دیکھ کر نہ کو تری گل کی تہیگان ہوئے جب سو اس چرخ سیہ کاری کے مہمان ہوئے
---	--

اپنی ہی نے نچا ماکہ پتین آبِ حیات
 یوں تو ہم سپر اسی چشمے پہ پہچان ہوئے

جہنم تھی تجھی کیا میری بول کے کلاسی انوین جو کہ تری محو سب کو تہجین اٹھای رنگ سجھنے بات کی کتنے رکھیں ایسید رائی اسیر کلاکل دفع رہی ہی کوئی خرابات چوڑ مسجد میں سوال میں نے جو انجام زندگی سہی کیا	نگاہ چشم اوہر توفی کی قیامت کی نہیں ہے قدر ہزاروں برس کی کلاسی وفا و مہر جو تری رسم ایک مدت کی مری تو باتیں میں نہ خیر حرف الفت کی ہوا منائی اگر شیش نے کرامت کی قد خمدہ نے سوئی زمین شادت کی
---	--

یہ میرے قدر کی اوس شکل نے میری کہو

میں نے اس کو پہچان لیا
 میں نے اس کو پہچان لیا

ان دنوں نکلی ہے آغوشہ بھونک تو کو
 عشق میں تیری گذری نہیں بن چکے
 کاروائی ہے جہان عمر غریبانی میں
 رہے درمیش سدا اسکو سفر کر نیکی
 لگو اخی تیرا دربر ابھی کسائیے
 کینچا تھا آہ شعلہ فشان فوجی سے سر
 شغف نے سدا طرز ہمارے ہوا تھا کہ
 تدریس عشق میں ہی نہ کرتے مقصودیا
 جون نے تیری گشتی کتب سے رہنمائی
 کیا صرف دل نشین ہو رہا ہے نہ یاد
 چہر شام آشنا بہو نکلے گلزاران
 بنے غیب نے اتہاگی نہا ہی کالی و تباہ
 اب خاک سی و ڈری ہی منہ اوپر دو گونہ گھیر
 اس چشم گرہ ناک سے دریا بہا کیے
 برف کو اوٹا چہرے سے نہ ہٹا گراو
 اللہ کی قدرت کا ناشائستہ گراو

کریاں چھوڑ کر کھانا کھا کر سو گیا۔

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

دودش میں ہم آفریدیل شہ کی رخصت
 گوشتہ میں بیسیبیا رسا قند و عاکرینا
 آفرودیزی ملک دیوچار در زہم بی
 توب یون تینی جاکو در زہم بی
 عالم مری سے قلم کو در زہم بی
 تہسارہ کی ہم سو قلم کو قیامت
 دامن دشت سولہ ہونہ کی قیامت
 چلی ہی دوسرے کو اب غریب عاکرینا

شکر کوکان نظم شاعران حال پر اتنی
 پہلو تک میر کو مونی کو موتی سی پروتا ہے

ہمتا و سکے ظلم سے مجھ چلے نوئے جون لایہ ستان سے ایک پھول جنبش بر و تو وان رہتی نہیں تم جگر کے آیا آخر ہونے کے دیکھئے بخت زبون کیا کیا دکھ سناگہ پیچھے تے گویا عزال	رو سکے ہے تو تو رویان ہم چلے ہم لی یان سے داغ ایک عالم چلے لہجہ تک تو اور یان ہم چلے اشک خونی کچھ شرو پر ہم چلے تم تو خوبان جسے جو ہم چلے تیری آنکھیں دیکھتے ہی رم چلے
---	---

مجھ سے ناشائستہ کیا دیکھا کہ میسر
 آنے آنے چک جو آسنو تم چلے

غیر تو سکھونج کیا زلف ہونی یار ہے بانگو تہہ بن آہ ہاں آتش ہی سزا ہے جب تہہ بن لکنا تہہ نہ چاہی ہو نکلا ہاتھ سے راہ حدیث جو تک ہی نکلی کون سکھایا کام اسکا ہر خون فشانہ ہر دم فہمی تھی	اس کے کتے ڈر کے دلیری صید جرم کو مارا ہے ہر غنچہ لکھ کر ہو مکھو ہر گل ایک انگار ہے ہے جو کہ سینے میں اسکو دل کیسے پار ہے روی سخن پر کسو دوسرے شمع بڑا عیار ہے چشم کو میری کر دیکھ اب لو ہو کا فوار ہے
---	---

اس کے زلفوں کو سب چھوٹی
 لکھی خالوں کی استخوان
 ان کے زلفوں کو سب چھوٹی
 لکھی خالوں کی استخوان

کام میں جو کچھ ہو گا وہی ہو گا
 کام میں جو کچھ ہو گا وہی ہو گا
 کام میں جو کچھ ہو گا وہی ہو گا
 کام میں جو کچھ ہو گا وہی ہو گا

ایک دم ہی نمودار ہو	اپنی	یا سفیدی کی یا اخیر ہوئے
یعنی مانند صبح دینا میں		ہم جو پیدا ہوئے سویر ہوئے
مت مل ہل دول کے لڑکوں سے		
میر جی ان سے مل فقیر ہوئے		
تو جھٹیری اسی صیرت مری انکوں پر کیا کام		جو میں ہر گز شہ و کیوں کہ تیر ہی کہ نہ نکم
کہی ہے موہ پشیمان غم و فاقہ تغیر تو فی		جیا کہ حق صحبت کی لہ اس سیکل نام ہے
دور گی و سر کی پیدا ہی پاک دل اسانا		کسو کہ کہ میں شادی کی میں بکامہ غم ہے
کسین شفقگان سے میر مقصد ہو دی ہو حال		
جو زلفین اسکی در ہم ہر ابی کام بد ہم ہے		
جب کہ پہلو سے یار اوٹتا ہے		در و بے اختیار اوٹتا ہے
اب تلک ہی مزار مجنون سے		تا تو ان اک غبار اوٹتا ہے
سے بگو لا غبار کس کام سے		
کہ جو ہو بقیہ رار اوٹتا ہے		
کیا مری سرور و انکا کوئی مال پر کیا		سیکڑوں ہم خون گرفتہ بیہ قال کی
راہ کو ہے خدا سحر جان اگر پیو چاہے نو		ہو طریقہ مختلف کتنے ہر نفس کی ہے

۱۲۵
 جہاں تک کہ میں شادی کی میں بکامہ غم ہے
 جہاں تک کہ میں شادی کی میں بکامہ غم ہے
 جہاں تک کہ میں شادی کی میں بکامہ غم ہے
 جہاں تک کہ میں شادی کی میں بکامہ غم ہے

کام میں جو کچھ ہو گا وہی ہو گا
 کام میں جو کچھ ہو گا وہی ہو گا
 کام میں جو کچھ ہو گا وہی ہو گا
 کام میں جو کچھ ہو گا وہی ہو گا

سانس بھرا ہوا کامیاب ہو کر آیا
 پہلی بین یہ اسباب سے نہ تھی
 کیفیت چھان بار معلوم ہوئی
 سانس بھرا ہوا کامیاب ہو کر آیا
 پہلی بین یہ اسباب سے نہ تھی
 کیفیت چھان بار معلوم ہوئی

لاغلابی ہی جو رہی ہے مجھے آوارگی کیسی سی جھپٹیں آنکھوں کے آگے گئیں روی گل پر روز شب کشوق سہ رہتا ہوں اشک خونیں آنکھ میں ہر لاکڑی باقی	کیجیے کیا میرے صاحب بندگی بچا رہی دیکھتے ہی دیکھتے کیا ہو گیا بیکارگی رخصت ہو کر آج کل یا ویدہ نطفہ رگی محنت کتنا ہی مجھے پرہیز میٹھا رگی
--	--

مت غریب یاد کی گناہن سپہ چھپوں کامیاب انکی آنکھوں سے چمکتی ہے پڑی عیارگی

مشکل ہے ہونٹوں حساس کی جھلک کے مڑتا ہے کیوں تو نامتی یاری برادرچی کہتے ہیں گور میں ہی ہیں میں وز باری لاتی نہیں نظر میں غلطائی گھر کو	ہم تو بشر ہیں اس چار چلتے ہیں ملک کی دنیا کے سلسلے ناتر ہیں جیتے ہی فلک کی جاوی کہ ہر المیاری ہوئی فلک کی ہم معتقد ہیں اپنی آنسو سی کی ٹپک کی
--	--

کل اک قرہ پچھری طوفان نوح آیا فکر فشار میں ہوں میرا جہر ملک کی

کیسوی وکی میں نے کیوں آنکھ جالگا تہا دل جو پکا پھوڑا بسیار می الم سی ذوق جرات اسکا سکون نہیں لیکن	جوانی اچھی جی کو ایسی بلا لگائی دکھ لگیا دو چندان چون چون لگائی بخت اسکی سبکی آنکھ تیغ جھان لگائی
---	---

۱۲۶
 سانس بھرا ہوا کامیاب ہو کر آیا
 پہلی بین یہ اسباب سے نہ تھی
 کیفیت چھان بار معلوم ہوئی
 سانس بھرا ہوا کامیاب ہو کر آیا
 پہلی بین یہ اسباب سے نہ تھی
 کیفیت چھان بار معلوم ہوئی

حالت نہیں جی میں صاحب جگر
 پیر دل ستم رسیدہ ان حکم کر
 مارا ہے سکون عالم اس بی سلیجھا
 دامن کھینچ کر اوہ میں جی میں
 پینچا تاش کہنے جھٹک جو بول
 کیا مارا ہے اس کو یہ اپی مارا
 لے لے لے میری فوج فانی گدرا
 منگامہ قیامت اب صبح پر وارہم
 جل آتشین کہ دیکھیں وارہم
 خانہ خراب و دیو کا سکون نہیں لیکن
 توارہم وارہم وارہم وارہم

جوانی اچھی جی کو ایسی بلا لگائی
 دکھ لگیا دو چندان چون چون لگائی
 بخت اسکی سبکی آنکھ تیغ جھان لگائی

وہی کہتے ہیں کہ یہ ایک عجیب و غریب واقعہ ہے جس کا کوئی اور نہیں جانتا ہے۔
 یہ ایک عجیب و غریب واقعہ ہے جس کا کوئی اور نہیں جانتا ہے۔
 یہ ایک عجیب و غریب واقعہ ہے جس کا کوئی اور نہیں جانتا ہے۔

کیا خراب تعاقب نے اوسکی درنمیر
 ہر ایک بات پر دشنام و سنگ ترا آگی

تجربہ بن خراب و خستہ زبون غوار ہوئے	کیا آرزو تھی مہکو کہ بیدار ہو گئے
خوبی بخت و یکدم کہ حو بان بی وفا	بی بیچ میرے ور پڑ آزار ہو گئے
ہمنے ہی سیر کی تھی چمن کی پرانی م	اوشے ہی شیان سے گرفتار ہو گئے
وہ تو گل لگا ہوا سوتا تھا خواب میں	بخت اپنی سو گئی کہ جو بیدار ہو گئے
اپنی یگانگی ہی کیا کرتے ہیں بیان	اخیار رو سیاہ بہت یار ہو گئے
لائے تھے شیخون پر ہی خرابی تری نگاہ	بیٹا لسی سی اپنی وی شیار ہو گئے

کسے میں نے کہ جیتی ہوں صد سال تہو میر
 اچھا روں کی تربیت میں بزار ہو گئے

سنگ آفرین اس جی سے اٹھائیں گے	ہو کوں تو زمین کیاب یا رہی کہیں گے
اکلی گزری گی اگر اون سے شہر سی جا	کسو ویرانی میں تکیہ پر بنا بیٹھیں گے
معمر کہ گرم تو تک ہونی روز خونریزی کا	پیلی تلووار کے نیچے بہن جا بیٹھیں گے
ہو گا ایسا ہی کوئی روز کہ مجلس کہو	ہو تو ایک دم گھڑی ہوٹھ کہ جد بیٹھیں گے
جانہ اطہار محبت پر ہوسنا کون کی	وقت کو وقت کی سب نہ کو چسپا بیٹھیں گے

کیا خرابی ہے کہ بیدار ہو گئے
 شب اک جان جانے
 شب اک جان جانے
 شب اک جان جانے

۱۲۷
 کوئی اب یہ نشان جاننا ہے
 کوئی اب یہ نشان جاننا ہے
 کوئی اب یہ نشان جاننا ہے

وہی کہتے ہیں کہ یہ ایک عجیب و غریب واقعہ ہے جس کا کوئی اور نہیں جانتا ہے۔
 یہ ایک عجیب و غریب واقعہ ہے جس کا کوئی اور نہیں جانتا ہے۔
 یہ ایک عجیب و غریب واقعہ ہے جس کا کوئی اور نہیں جانتا ہے۔

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

[illegible]

ہے شکل مرد
شہزادہ سے شہ سے بیان
جو بات کہ میں نے کی سو میرا جی کی
حافظہ نہیں کرل میں زوجہ مجاز ہے
کیا ناز کرے ہو اب ہم میں کیا رہا
جیب اور استین کر دے تو کام گزرا
سارا چھڑا بے بود امن پر کار ہے

[illegible]

تو ہی بیچارہ گدا میسر ترا کیا مذکور
مل گم خاک میں یاں صاحبِ فسر کتنو

عید آئی یان ہمارے جو بین جامہ نامی
سیکڑوں طوفانِ نعل میں ہر تیرنگان نامی
ہو قیامت شیخ جی ادس کار گہ کی برہمی
ہو پرستار و نمین تیر گڑ گڑی ہوا دی
وہ دمِ شمشیر تیرا یہ ہماری بیدی
مرگ کو تو مرگ کو ہم اس کی کیا ہوگی کسی

تو گلستان نین سیمو تو کیسی خرمی
جی بهار تنها آراب آسون پھر انداز
حشر کوزیر و زبہو کا جهان سیمو دلم
تجہ سوا محبوب آتش طبع اگر ساقی نین
ساند بہو جائیں غلام تو دونوں بین
اوس قیامت جلوہ سوز تیرے جسمی ایو

کچھ پریشانی ہو رہی تھی کی وجہ سے جو اس وقت میرے
ایک جہان پر ہم کر رہے تھے اس کی روٹی

عش پر چہ بیان چلائی ہر
تیری خطا کی خبر کو پاتی ہر
بات کچھ صبح کی بھی آتی ہر

آه جسوقت سر اٹھائی اگر
ناز بردار لب پر جان حب سے
او شب بچر راست کہ تلخ کو

چشم بد و چشم ترا سے میسر
آئینکین طوفان کو دکھاتی ہے

[illegible]

نام فدا فی مین بود دیس
 از بی نه تارک و منزل کا پس
 کز کار سبک و جزا و جفا
 دل کو کوی بی تو جفا
 لب تبارا کس تو نام تم غنی
 دل تبارا کس تو نام تم غنی
 لب تبارا کس تو نام تم غنی
 دل تبارا کس تو نام تم غنی

بقیاری کو جاو تب کوئی	حبسایت ب و و حب کوئی
صبر مروح متعجب کوئی	ہاں خدا مغفرت کرو سکو
بات کہتو بین تیری لب کوئی	جان دو کو مسیح پارس کو
سو فریاد پاتا ورنہ کہ کوئی	معد میری ہو گیا سنان
آہ و نالہ کرو نہ اب کوئی	اوس کو جو پرین حشر تھی جگ

شخص ہوگا کہین طرح کوئی	کہ تلفظ طرب کا سکو کے
اور خردن بھی ہم ستم سے دے	میر سا ہو سکے جو کب کوئی

مین کشتہ ہوں انداز قاتل کا اپنے	تڑپتا ہی دیکھتا نہ لبیل کا اپنے
مصیبت کو مار کر ہوئی دل کا اپنے	نہو چو کہ احوال ناگفت رہے
مداو کیا خوب گماں کیل کا اپنے	دل زخم خوردہ کی اور اک لکائے
کہو دل ہی رکھ لیجے بائل کا اپنے	ٹک ابرو کو میری طرف کیجے بائل
سخن چرخون کی اوایل کا اپنے	ہوا دفتر قیس آخسر اسہی یان
ہوں بندہ خیالات باطل کا اپنے	بنائیں کر کہین مین فر عالم مین کیا کیا

سر منڈہ از تو ہماری دغا نہ غنی
 آگے ہی تو عشق کی کینچی غنی دغا نہ غنی
 لیکن ہماری جان پر ایسی بلیانہ غنی
 دیکھی دیار حسن کی مین کاروان بہت غنی
 لیکن کس کو کے پاس متا و فغانہ غنی
 دیکھی ہوا کر پادہ مینا سے جام تک غنی
 اوس وقت تیرا دفتر زنیکیا چاہ غنی
 غنوق جب جان مین نسیم دہانہ غنی
 ۱۳۱
 پندہ اسقدر بین کہ و شبہ ہو گیا
 مین ہمار جان کبھی غنی جانہ غنی
 جب تک کہ گزرا غنود
 جب کہ مری گوارا ہو
 بے تیغ و سر کو تو جو ہر ہو
 خور شہ کا منہ او ہر غنود
 خور شہ کا منہ او ہر غنود
 خور شہ کا منہ او ہر غنود
 خور شہ کا منہ او ہر غنود

ہاں خدا مغفرت کرو سکو
 جان دو کو مسیح پارس کو
 معد میری ہو گیا سنان
 اوس کو جو پرین حشر تھی جگ
 کہ تلفظ طرب کا سکو کے
 میر سا ہو سکے جو کب کوئی
 تڑپتا ہی دیکھتا نہ لبیل کا اپنے
 نہو چو کہ احوال ناگفت رہے
 دل زخم خوردہ کی اور اک لکائے
 ٹک ابرو کو میری طرف کیجے بائل
 ہوا دفتر قیس آخسر اسہی یان
 بنائیں کر کہین مین فر عالم مین کیا کیا

فطرتی از این نیست
 قبول کرد که تر می از زمین جی با و
 بگویند که چنانچه تو چو سفتا جی
 سگوار از کوه و فامین
 که از این پادشاهان
 که در دیار کجی حال
 سگواران سر بر باد می چال
 بگویند که تو که در کوه و فامین
 بایستی حق را رعایت جی
 که در کوه و فامین

سید افکنون سو ملو کی تدبیر کرینگے
 فریاد اسیران محبت نہیں بڑھیج
 دیوانگی کی شور شنیں کھلائیں گی ٹبل
 واس سو سحر و تو ہو گو کہ یہ سحر کار
 رسوائی عاشق سو تسلی نہیں جوان
 یارب وہ بھی دن ہو میگا جو ہر سو چلے
 شب دلیچ کرین اسکی بجز دام اسیری
 غصے میں تو ہو وگی تو بھری امید
 دکھانہ مناجاتیوں سو کام کچ اپنا

اس دل کو تین شکیش تیر کرینگے
 یہ نام کو سود میں بھی تاثیر کرینگے
 آتی ہو بہا اب ہمیں زنجیر کرینگے
 ہم حلق برید ہی سو تقریر کرینگے
 مر جاوے گا تو نقش کو تشہیر کرینگے
 کھٹان کی طرف قافلہ شکیہ کرینگے
 کیا یارب اس خواب کی تعبیر کرینگے
 ہر کام میں ہم جا کر قصیر کرینگے
 اب کوئی خرابا تو جو اب ہر کرینگے

سنی کر دے تو نظر نہیں آتے
 کہ ہم فقیر ہیں تو دل نہ مانتا مقدور
 اہل دیکھ کہ ان سچے میں اور ٹھالیا
 گراں وہ بار جو تہا پیش اپنی طاقت کر
 اپنا نوا گونج دیا جب اس منہ کو دست قدرت
 بنایا ہو کلا جب اس منہ کو دست قدرت
 وہ آنکھیں پیر کر دینا بدست قدرت
 ہر آنکھ میں دیکھ تو وہ مطلوب عمی ظہیر
 ہر آنکھ میں دیکھ تو وہ مطلوب عمی ظہیر
 ہر آنکھ میں دیکھ تو وہ مطلوب عمی ظہیر

سید افکنون سو ملو کی تدبیر کرینگے
 فریاد اسیران محبت نہیں بڑھیج
 دیوانگی کی شور شنیں کھلائیں گی ٹبل
 واس سو سحر و تو ہو گو کہ یہ سحر کار
 رسوائی عاشق سو تسلی نہیں جوان
 یارب وہ بھی دن ہو میگا جو ہر سو چلے
 شب دلیچ کرین اسکی بجز دام اسیری
 غصے میں تو ہو وگی تو بھری امید
 دکھانہ مناجاتیوں سو کام کچ اپنا

دل کی طر کچ آہ سول کا لگاؤ ہو
 اوٹھتا نہیں ہر ماتہ ترا تیغ جو رستے
 باغ نظر جو چشم کی منظر سب جہان
 تقدیر ہنر داری جو اسی جو کہ اب

دل کی طر کچ آہ سول کا لگاؤ ہو
 اوٹھتا نہیں ہر ماتہ ترا تیغ جو رستے
 باغ نظر جو چشم کی منظر سب جہان
 تقدیر ہنر داری جو اسی جو کہ اب

[illegible]

[illegible]

افغانستان آئین اس کے مقدم سے
ریکھ دی سیکلین بر جیان چلیا
پہنچ رکھی اس آبادی کو

کیا جانیئے کیا ہو گا آخر کو خدا جانے
گذرے جو کچھ ہم پر سوا اسکی بلا جانے
ہر حق بطرف اسکی حکیم تو مزاجاں

[illegible]

[illegible]

کی اداس غریب کو پوچھو کہ کیوں غمناک ہے
 جو بیتی میری سب سے بڑی غمناکی
 ہے جاوے جی تو میری غمناکی
 میری غمناکی کی غمناکی
 کی اداس غریب کو پوچھو کہ کیوں غمناک ہے
 جو بیتی میری سب سے بڑی غمناکی
 ہے جاوے جی تو میری غمناکی
 میری غمناکی کی غمناکی

صورت حال تجھ پر آسپی نظر آو کر گی اسکو چھوڑ دی بہت دیر خبر آو کر گی کسو دن ہم تئیں ہی باد سحر آو کر گی ان دل آرزو دن کی حسین ہی آو کر گی	میری پرستش تری طبع لگا کر دو گی محو اسکا نہیں کیا کہ جو جیتو گشتاب کتنو پیغام چین کو ہیں سو دہین ہیں گرہ ابرست کو غریبان پر برس غافل آہ
---	--

میری جیتو نہیں آؤ گنگا سمن جسدن دل نہ تر پڑ گا مرچشم نہ بہر آو کر گی	
---	--

تھنی جو زرد ہی ہو سونخ زعفران کر لیکن سخن کا تجھ سے غنچہ کو غنہ کمان کر جیون ہر دلی آفت جیشک بلا جان کر پر کیا کرین کہ پیار کو غنہ حیرا در میان کر جو لطف اک ادھر ہو تو یان بلی کسمان کر گزری ہر دل پہ جو کچھ چہر ہی سحر بیان کر اول تو میں سندھون پھر میری یزبان کر گزراک ہی اور ہی ہوا آب ہی روان کر خونریزی ہماری رنگین داستان کر	ناز چین وہی جو بلبل سو گوزران ہے گراس چین میں بھی اک ہی لب بومان ہے ہنگام جلوه و سکی مشکل ہر صہر و مینا تیرے توڑ کو قابل نہیں ہے آرسی تو باغ و بہار ہر دین کشت زعفران ہوں ہر چند ضبط کر لی چیتا ہر عشق کوئی اس فن کو کوئی بڑتہ کیا ہو مرا سراض عالم میں آب و گل کا ٹھہر و گس طرح ہو چر چار ہو گراس کا نا حشر میکشائین
--	---

ایسے اداس کو کوئی گمراہی ہا قریب
 اسکو ہر آرزو کی وقت ہر وقت میں
 ایسا تو ہو کہ کوئی گمراہی جی نہیں
 مت اچھٹ کر کہ ای چشم زکو دیکھ
 چشم ہماری دھڑکیں کو دیکھ

۱۴۴
 تیرے چہرے کی طرح غزل کو
 تیرے چہرے کی طرح غزل کو
 تیرے چہرے کی طرح غزل کو
 تیرے چہرے کی طرح غزل کو

ایسے اداس کو کوئی گمراہی ہا قریب
 اسکو ہر آرزو کی وقت ہر وقت میں
 ایسا تو ہو کہ کوئی گمراہی جی نہیں
 مت اچھٹ کر کہ ای چشم زکو دیکھ
 چشم ہماری دھڑکیں کو دیکھ

[illegible]

مجھے کیا کیا
 دل و دین کیسی کی اوس کی
 چاہی ہو کہ خاں کرے جان و مال
 لطفے دل سوختہ چمکے ہیں غریب
 کہ قدم رنج کہ مجلس پر ہر آنید
 کہ زینت نہ رہی سن کہ لڑائی ہو
 ہی جان ابن افسانہ کی

طہات مہتمم
۱۲۵
مکتبہ اسلامیہ

ہو کر تو ایسا کہ مجھ میں میرے
 نہیں نہ تو میں کہیں مجلس کہ یہ بیگانوں کی
 میرے ذوق دل لگانے کے
 اتفاقات ہیں زمانے کے
 دم آخر کہ کیا نہ آتا تھا
 اور یہی وقت تھے یہاں تک
 میں نہ سمجھتے تھے یہاں تک
 میرا دل نہ کہیں

رنڈا اپنے عزیز نسبت عشقی موقوفات
 خرقہ ہندیل وردا مست پر جاتی ہیں

عمر بھر ایک ملاقات چلی جاتی ہے
 شیخ کی ساری کرامت چلی جاتی ہے

[illegible]

ہے موزن جو بڑا مرغ مصطفیٰ اور کو
 پاؤں رکھنا نہیں مسجد خود آئینہ بھی
 سرحدوں پر اندازے آسان ہے

ایک ہم ہی گرفتار ہو سکو کوغین میر
یون تو اوردون کی عمارت چلی جاتی ہے

منصف جو تو ہر کس تین یہ کھڑا نہایت
اظہار یار عشق کئی بندہ نہ داشت
تسے جواں بزدل سے بہلا یا ہمیں تو کیا
فکر معاش یعنی غم ز نسبت تا بہر کے
ما تو ہمیں کیسے کیسے لے دو زمین جستن
نوشون ہو جسے خاک چین پرین کو سپہر

پونچ تو ہوگا شمع مبارک میں حال میر

عند قوس الکحل و یان ارض از کما
چشم حکم سبزه که است
پایه گیاه خداس دواست
اب گریان که آن که در ناله
بنویسین این است بی جلاست
اگر بنویسین این است نه صاف
نهین بهوش که هم آب و دوازده

[illegible]

غفلت میں لگی آہ مری ساری بھرائی
 اسی عاشق کے بارہن
 تھی آبلہ دل سے ہمیں تری قورحانی
 پہوٹانہ تو یہ انظار کی بونہر بھی باقی
 دلت سے ہمیں اک مشت پر آوارہ چین میں
 نکلے ہر پہ کی بوس بال فشانہ
 بھائی ہر چھڑک طلب بوسہ میں یہ آن
 لکنت کرا دیجے اسے بات نہ آئی

جان اگر بیوگه کوهین و کج
 بجای کوه موثر پایشان کاشانی
 زمین نو سحر کتب ندیدنی در جیب
 هر چه می تو در دست بین شود جانی
 بوی بجان رسوا میمان بویانه و آب
 سر آفتی بی بیلی تخی دیوانی

مجلس بیستم

کیون نہ ہو و تر عزیز و اما میسر
کسے کو سچے میں خوار رہتا ہر

آن کل بقیرار میں ہم بھی
 آن میں کچھ میں آن میں کچھ میں
 منع کر یہ نہ کروا کر نا صح
 بیٹھ جا چلنے مار میں ہم بھی
 تحفہ روزگار میں ہم بھی
 اس میں بڑا اختیار میں ہم بھی

[illegible]

129

بے اسے کلاؤں لو کہی ہو سب
سینے میں یں کر از بس کی چاک ہو گی بار
کی جانوں لات در داد کی جراتوں کی
یہ جانوں ہوں کہ سینہ سب چاک ہو گی بار
محبت کے اس جہان کی کوئی غلام ہو گی بار
اس فخر پر سب کو اس کی ہو گی بار
دیوار کھنہ سے یہ موت ہو گی بار
کھیل کر کہ سنان تو کاواں ہو گی بار
کمان کی ہم بدن ہو گی بار
کے ہو گی بار

[illegible]

جب چاہو دریا حرام ہو جائے
 جب چاہو دریا حرام ہو جائے
 جب چاہو دریا حرام ہو جائے
 جب چاہو دریا حرام ہو جائے

خوب تھو و چون کہ تہم پر گرفتار و نہیں تھو دشمن جو جانی جو اتو ہمسے غیر و نہ کے لیے مت بختہ سو گز قمری ہماری خاک پر مگر کو لیکن نہ کھیا تو نو اور آرا کھمہ اوٹھا گرچہ ہم عشق غیر وں پر بھی ثابت پاؤ	منز و دی نہ دھ گنیون ظلم کو مار و نہیں تھو اک سمان سا ہو گیا وہ بھی کہ ہم بار و نہیں تھو ہم بھی اک سرور و ان کی ناز بردار و نہیں تھو آہ کیا کیا لوگ ظالم تم پر بیار و نہیں تھے قتل کرنا تھا ہمیں ہم ہی گنہگار و نہیں تھے
--	--

اک رہا مگر کاکی صفت میں ایک کو کھڑو ہو کر دل جگر جو میرے دونوں اپڑ غمخوار و نہیں تھو	
---	--

بغیر دل کہ یہ قیمت ہر سار و عالم کی کوئی ہو محرم شہنی ترا تو میں پوچھوں ہیں تو باغ کی تکلیف سے معاف کرو تنگ تو لطف سے کہ جب کہ جان بے ہوش گزرتو کو تو کج دوا کج انجی گزری آہ گھر سے ہیں در و اہم میں فرق کر لیسو	کسو کو کام نہیں رکھتی جنس آدم کی کہ ہزم عیش جہان کیا سمجھ کر برسم کی کہ سیر و گشت نہیں رسم اہل نام کی رہی ہر بات سری جان بد بختی مر کی جفا جو ادن فی بہت کی تو کچھ وفا کم کی کہ صبح عید بھی یان شام ہر محرم کی
---	---

قصص میں میر نہیں جوش داغ سینے پر ہوس نکالی ہر ہنر بھی گل کو موسم کی	
--	--

جب چاہو دریا حرام ہو جائے
 جب چاہو دریا حرام ہو جائے
 جب چاہو دریا حرام ہو جائے
 جب چاہو دریا حرام ہو جائے

۱۵۱
 اب ہفت روزہ کی سوزش جلا
 اس قدر کی کتاب میں اس داستان کا
 چون برق ہم تڑپ کر کر دی تھیں
 اب ہم کہہ کر دی تھیں
 اس قدر کی کتاب میں اس داستان کا
 چون برق ہم تڑپ کر کر دی تھیں
 اب ہم کہہ کر دی تھیں

اس قدر کی کتاب میں اس داستان کا
 چون برق ہم تڑپ کر کر دی تھیں
 اب ہم کہہ کر دی تھیں
 اس قدر کی کتاب میں اس داستان کا
 چون برق ہم تڑپ کر کر دی تھیں
 اب ہم کہہ کر دی تھیں

از دیر تر از این که در این دنیا بودی
 او لب لب شکر و شکر و شکر و شکر
 اس جادو چو پری نین جهان از انچه
 عزم هر تکرار نین با زبات کی
 جو چو پری نین با زبات کی
 باغ و دشت و کوه و دریا و کوه و دریا
 سستین آفتاب در خون و دریا
 آب و دلو آه کوفی درین صومالی

بعد از یک عمر کرمین تنگو چو تنبا پیا یان فقط رختیه بی کنه نه از کوه و دریا بار و کل باغ و کوه و دریا و کوه و دریا تازگی داغ کی هر شام کوه و دریا دشت و کوه و دریا و کوه و دریا بیکلی سوز دل و تنبا کی هرگز و دریا	در روز و در شبی که احوال سنایا چارون یه بهی تنبا ساد کوه و دریا خوب و کل کام از خوب و دریا آه کوه و دریا و کوه و دریا قیس و دریا و کوه و دریا سوت و خاک بهی آرام و دریا
--	--

یه ستم تازه هوا و دریا که با نین مین میر
 دل خس و خار سوزنا چار و دریا

ظالم کرمین تو مل کوه و دریا و کوه و دریا آو و کوه و دریا و کوه و دریا جی و دریا و کوه و دریا اسی چاک دل که چشم سوزنا و دریا	پیر و نین هم بهی با تهمین سر کوه و دریا اهو نشسته مین جات و کوه و دریا پایان کار عشق مین هم و دریا هوتا و کوه و دریا و کوه و دریا
--	--

کافر و کوه و دریا و کوه و دریا
 مسجد مین آج از کوه و دریا

غم کوه و دریا و کوه و دریا
 سجد و اس آستان کوه و دریا

این دل و کوه و دریا و کوه و دریا
 از غم و کوه و دریا و کوه و دریا
 سجد و اس آستان کوه و دریا
 کوه و دریا و کوه و دریا

عاشق و روزگاری فساد از خواب بیدار
کمال کلان کسول که در تن جلا آید
حساب بیجان به مری عزادار
بیدار دل بخت بهشت بین بی گناه
موج هوا بین آن بنیاد
کس در تن لعل که با عین زار
نیز چشم حسن ز آفتاب
بیا بیا که در کوه و کوه
کس در کوه و کوه و کوه
کس در کوه و کوه و کوه

کیا بعد مرگ باد کرد و نکلاد فاجعه
سوار با جفائین مین جب تک حیا کیا

اب وہ جسک طیش سر تر پتا ہر تشنہ لب
مدت تنک جو میر کا لو ہو پیا کیا

بتیا بیوت کے جو رس مین جیکم گر گیا
اگر آہ سرد و غم حشر مین بچ جا
ہو کر فقیر صبر مری گور پر گیا
جلتا ہو مین سنون کہ جنم ٹھہر گیا

تیری ہی رنگز مین یہ جی جابر با ہر شوخ
سنیو کہ میر آج ہی کل مین گزر گیا

کیا خط لکھو مین دوزخ فرصت نہیں رہی
سب کو خط لکھو پوشیدہ قاصد آج جاتا
لکھتا ہوں تو پھر یہی کتابت ہی بھی
جلا ہی یار کو چے کو پر خیمہ چہا نکا

تمام شد دیوان اول میر تقی

رفتار و طور و طرز و روش کایه فیض بر روی
پیش سلوک ایسی بی تا و غیر محراب بر روی
مردم زده ز کشته سخت بی چشم داشت
کرته بود و طرطیف کی با کلمه غیب بر روی
عزت بی بعد و لذت بی راهیم
مجلس بین جب خفیف کی بهر لب بر روی
آرامی نام آید بین تونه پچاس نه بر روی
اس راه معصبت عشق بین یار و غیب بر روی

اندا از است بر پاسب که خبر بر است
گو میسر و سر و پا ظاهر است به خبر

[illegible]

<p> شکر خدا کہ حق محبت ادا ہوا جانا ہر اتوجی ہی ہمارا احلا ہوا نکلے ہر کوئی کھٹ دل اب سو جلا ہوا تصویر کی کلیکی طرح دل نہ درا ہوا </p>	<p> بیغ ستم و اس کے مرا سر جدا ہوا قاصد کو دے کیا نہیں کہ پہنچنا سزا وہ تو نہیں کہ شک تھی ہر نہا کچھ کر حیران رنگ باغ جہان تماہبت رکھا </p>
---	--

[illegible]

کیا اور کوئی نہ کرے چنانچہ صاحب
 حلقہ صاحب نے کہا کہ اگر آپ صاحب
 صاحب کو کوئی شے دے کر شوق
 صاحب کو کوئی شے دے کر شوق
 صاحب کو کوئی شے دے کر شوق
 صاحب کو کوئی شے دے کر شوق

ہم پاپا پتا کون ہر اس سر کو کر بیچ | اسکے ترزو بار کا تیر گھم ہوا

ایسا فقیر جو ناہلا کیا ضرورت تھا
 ورنہ وہ جہانگیر میر عیثیٰ رد سید ہوا

مجلس میں سچے سپند یکایک اور چل پڑا گل کو چہن میں جامی حرا سے نکل پڑا کہنے لگا کہ یون ہی کوئی دن تو چل پڑا بالونین اور بیچ میں بگڑی کو بل پڑا بننے میں اوس ملک کو نہایت خلج پڑا دیکھی جواہی شہر تو یہ لڑکا چل پڑا	مذکور میری سوخگی کا جو چل پڑا پہونچ کر کوئی اوس تن زک لطف پڑا میں جو کہا الگ سی لگا ہر دگر بیچ بل کیون کہتا ہے کہ گار بنوا بتو دان تھو افسانہ لگ رہے ہیں مین کب سیک رہتا نہیں ہر آنکھ سے آنسو ترے لیے
---	--

سراسر بانوں کے نہیں دھنتی ستم ہو میر
 گر خوش غلاف نیمچہ اسکا وہ گل پڑا

چہرہ تمام زرو زر ناب سا ہوا کچھ آب دیدہ رات سے خوننا سا ہوا اب رو فلک گھر میں تو تالاب سا ہوا خجست سے سرو جو چرخ میں آسہ سا ہوا	دل فرط اضطراب سے سیاب سا ہوا شاید جگر گداقتہ یک لخت ہو گیا ورنہ گھر کے شگ و چڑ کا و سا کیا اکدن کیا تھا بار نے قد ناز سے بلند
--	--

بہار کے آری کو بار بار آجھو
 خزانہ خراب ہو چھو انکھ سار کا
 پوتا برون دست برون ہوا
 گالی سے اب جواب سلام ہوا
 ہم تو سسند ناز کی بیاں ہو چکے
 اسکو دسی ہو شوق ابھارتا کا
 ۱۶۱
 ہاں کہی کران محبت میں قدر غالی
 اس لطف سے کہ دل سے گدا کا
 کہنت تو دیکھ اس مرنے غم کا
 کوتاہ تھا فسانہ جو دم جاتی غم کا
 جی ہو وہاں سب ہو یہ عمر دراز کا
 باہانہ اپنے ہاتھ سے جلیک ہزار کا
 کشتہ یون یا رہیں تو تو عیان کا
 کشتہ یون یا رہیں تو تو عیان کا
 کشتہ یون یا رہیں تو تو عیان کا

اوس دل اوس کا غم
 اوس دل اوس کا غم
 اوس دل اوس کا غم
 اوس دل اوس کا غم
 اوس دل اوس کا غم
 اوس دل اوس کا غم

بخون مہم کون اب اسے چٹکا
 نمودن ہے آشوب و بلا کا
 گردن کی رخصت درم شکو
 م سونے دیلا شورا میں ہونا
 وہ ترک ست کسو کی خم نہیں رکھتا
 کہ میں شکار زمین یوں جو نہیں رکھتا
 بدو آنکھ جو پوتی سے اس کی دل کا
 ہمارا حال تو ہر نظر نہیں رکھتا

قطع

۱۶۲

میں تو اس سے بڑھ ہوا
 بلکہ میری ہونے کا نام سے
 کہیں اس نطفہ کی ایک لکڑی
 نہیں شہوہ و ہوا کی لکڑی
 اور جو کچھ کہیں اس کا
 انہوں نے کہا کہ اس کا

طریقہ کشمیر گلستان سے دل		مقتبس یان سے شعلہ طور کا
مرگے پر خاک سے جب کبر و ناز		منت جبکو سر کو کسو مغرور کا
شیکے کو قدر ہے اسکو نہیں		توئے جب کا سر سر فقور کا
ہو کہلادہ تو بری سی ہے کہی		نتیجہ کئے توجیہ چہ سراجور کا
دیکھ اوسے کیونکر ملک پہنچ نہو		آنکھ کے آگے یہ بگتا نور کا
چشم بہر سے کہو رہتی نہیں		کچھ علاج امیر اس ناسور کا
نظر میں طور رکھ اوس کم ناکا		بہر و سا کیا ہے عمر بیو فاکا
گلو نکو جیر ہن ہن چاک سارے		کہلا تھا کیا کہیں بند اوس قبا کا
پرستش اباسی بت کی جو ہر سو		رہا ہو گا کوئی بندہ خدا کا
بلا میں قادر انداز اسکو نہیں		کیا یکہ جنازہ جسکو تا کا
بجاسے عمر سے اب ایک حسرت		گیادہ شور سر کار زور پا کا
مراوا خاطر دن سے تھا و گرنہ		ہر ایت مرتبہ تھا اتہا کا

کہ کون کوئی زور سے نہ ختم ہوا
 تو کوئی عشق میں جگر خور نہیں
 خدا کا اور سے یہ اختیار نہیں
 جو خوب دیکھو تو میں چاہتا ہوں
 کہ کون کوئی عشق میں جگر خور نہیں
 خدا کا اور سے یہ اختیار نہیں
 جو خوب دیکھو تو میں چاہتا ہوں

کوه از آب سلسله و بیک در می آید
 که به طرف زینتی بخاروس بخورند
 از آنست که به سمت جنوبی افتد
 آب به میان آب سرد می افتد
 اینک در نوک کوه چنانکه در نقشه

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سیکی ہر طرح کی غلط فہمی کے انتظار کیا
ماتھے تھے ساتھ چاندی کی سببی
ہم اس کی مثال کو دیکھ کر دلت ایسا انداز
نے وہ گلیہ جی سے نہ دیکھیں غبار کیا
کیا جائز کہ دل کو یہ غبار غبار

149

[illegible]

فسکین نل ہو تب کہ کہو آگیا مہی ہر
اس لفظ مع کو ہو در مجو بد تین ہوش
رہتو تو تھے مکان پہ در او آپ میں
اب چہ پڑیہ رکھی ہر کہ چو چہ ہے بار بار
اک دم میں عجب کہ مری سر پہ ہر گیا

برسون کو اسکا آنا میھی صبح پر ملا
لیکن مزانہ گریہ شام و محسوس
اس بن ہمین ہمیشہ وطن میں سفر
کچھ وجہ یہی کہ آپ کا منہ براؤر
جو آب تیغ برسوں تری تا کہ

کامیاب و مین فرمید که چو کلاه ادا و نراج
 به درد دل کلاه که منجبه درد سر ز با

دل رفعتہ جنون کا مہیا سا ہو گیا
ملک جوش سا اوٹھا تہا مرد و سزا تکو
ہرزو نقی باغ ہر جگل سر ہی پری
جلوہ ترا تہا جب تین باغ و بہار تہا

دیکھی کہ ان وہ زلف کہ سودا سا ہو گیا
دیکھا تو ایک پل ہی میں دریا سا ہو گیا
گل سو کہ تیرے سحران کا شہا سا ہو گیا
اب لگو دیکھتے ہیں تو صحرا سا ہو گیا

کل تک تو ہم دھڑکتے چلا آ رہے تھے یہیں
مرنا بھی میری کاتنا سہا سہا ہو گیا

دلکی باشد که یکل باغبین بین شک گدا
عشق کی سوزش در لیسین خجور طراکیا

سُن کلمہ مبیل سحر گل کا اور سہی جی رک گیا
لک و ٹھنی تہ نگ ناکا ہی کہ گھر سب بک گیا

[illegible]

چشمی که نامی کل شربت
 و نازک شربت تو چشمه
 چشمی که نامی کل شربت
 و نازک شربت تو چشمه
 چشمی که نامی کل شربت
 و نازک شربت تو چشمه

چای عزیز کز رسه اسکا نام	منه من جینگ زبان جو گویا
سر بسر کین لیک وہ پر کار	دیکو تو مہریان ہے گویا
حیرت رد کر گل سرخ چین	چپ ہر یون میریان ہے گویا
سب ایسی بھری بھری کب ہے	میکو اک جہان ہے گویا
جاری ہے شور و فلک کی طرف	نالہ مہریان ہے گویا
بسکہ بین اس غزل میں شرمندہ	یہ زمین آسمان ہے گویا

وہی شور و زنج شیب میں ہے
 میرا تک جو ان ہے گویا

ان سنجو منی کر کامیلاں خواب پر تھا	بالین کی جاری ہر شب یان سنگ میر تھا
اون ابرو و منہ تر کب میر جبین در تھا	تیغ و سناں کی منہ پر اکثر مرا جگر تھا
ان خوبہ تو کنا کچھ لطف کم ہے مجھ پر	یکو ورنہ اس جابر یون ہی کا گد تھا
تیشے سے کو کین کو کیا طرفہ کام تھا	اسنے تو ناخونین اس طور کا بنر تھا
حصے کو اپنی دان تو در و تلک میر در تھا	غرض ہوئی جو مجھ پر کیا عیب میں شہر تھا
کل ہم وہ دونوں یکجا ناگاہ ہو گئے تھر	دھیسو برق خطف میں جیسے ابر تھا
ہوش ڈر گئے سب شور سے اسکو	مخ تین کرید اک مشت بان پر تھا

تو میر دل بے غاشق ہے
 تیغ بیکو کین بے غاشق ہے
 تیرا بیکو کین بے غاشق ہے
 تیرا بیکو کین بے غاشق ہے
 تیرا بیکو کین بے غاشق ہے
 تیرا بیکو کین بے غاشق ہے

۱۶۷
 چھوٹا ہے اس کا کپے میں ظلم
 خاندان کیا کیا ہوئے اس بن خراب
 لاکھ تھک وہ شوق کیا طر گریں
 ابرو و منہ گان ہی میں کافی سہاگم
 کیا سنان و غوغا میں ڈر گیا
 کتنے ہن غاشق کیا اسے نہیں
 چھوٹا ہے اس کا کپے میں ظلم
 خاندان کیا کیا ہوئے اس بن خراب
 لاکھ تھک وہ شوق کیا طر گریں
 ابرو و منہ گان ہی میں کافی سہاگم
 کیا سنان و غوغا میں ڈر گیا
 کتنے ہن غاشق کیا اسے نہیں

لو تکیا تو میں کی یاد دہانہ
 بے پروا تو میں کی یاد دہانہ
 بے پروا تو میں کی یاد دہانہ
 بے پروا تو میں کی یاد دہانہ
 بے پروا تو میں کی یاد دہانہ
 بے پروا تو میں کی یاد دہانہ

[illegible]

[illegible]

کلمہ شد عشق کو دے گا پھر
 جو ایک دن نہ رہی مگر میں چاہوں
 طالع پھر کہ پھر میں چاہوں
 جنت دہ رشتہ دہ جو ہم کو
 بلبل ملک کی دلی اس وقت میں تلاش
 بار دہ دہ بلبل دہ دہی سب کامز پھر
 آگے دہ دہ دہ دہی سب کامز پھر
 میں جیسے اب ہوں تین دل پہل پھر
 ۱۷
 کلمہ شد عشق کو دے گا پھر
 جو ایک دن نہ رہی مگر میں چاہوں
 طالع پھر کہ پھر میں چاہوں
 جنت دہ رشتہ دہ جو ہم کو
 بلبل ملک کی دلی اس وقت میں تلاش
 بار دہ دہ بلبل دہ دہی سب کامز پھر
 آگے دہ دہ دہ دہی سب کامز پھر
 میں جیسے اب ہوں تین دل پہل پھر

دل کو خون ہو عشق جوان کی کیا بکری	چہرہ نکو غارہ ہوا ہوشو کارنگین ہوا
تم جو کل اس زنگہ برق کو منستے گئے	اب کو دیکھو کہ جب آیا دہ گریان ہوا
جی تو جانا بن گیا اوس بن میں پل تارو	کلمہ تو مشکل نظر آتا تھا پر آسان ہوا

جب سنا سون جھون گروں با ہر تپ و میر	جیب جان دالبتہ زنجیر تار دامن ہوا
-------------------------------------	-----------------------------------

آیا ہوا جب کا قبیلہ سے تیرا تیرا	مستی کو ذوق میں ہیں نگین مست سخی
خجست سرواں ہو نگہ پانی ہو بہ چہ ہیز	قند و نبات کا بھی نکلا ہر خوب شیرا
مجنون ز جو صلی سے دیوانگی نہیں کی	جاگہ سے اپنے جانا اپنا نہیں دھیرا
اس راہن سرو فلک دل کیونکہ ہوش نہیں	انداز و ناز او چکے عمرہ او ٹھانی گریا
کیا کم ہی ہوں کی صحرا کی عاشقی سخی	شیر و نگواں جگہ پر ہوتا ہر شہیرا
آئینے کو بھی دیکھو چٹک دہر بھی کو بھیو	حیران چشم عاشق و مکر جیسے ہیرا
نیت پہ سب بنا ہریان مسجد اک بڑی تھی	بیر مغان مودا سوا سکا بنا خطیرا
ہمراہ خون تلک ہو گک یاؤنگو چوڑو	ایسا گنہ مجسم وہ کیا ہوا کبیرا

غیرت تو میر صاحب سب ب ہو گئے تھے	نکلانہ بوندو ہو سینیہ جو انکا چیرا
----------------------------------	------------------------------------

کلمہ شد عشق کو دے گا پھر
 جو ایک دن نہ رہی مگر میں چاہوں
 طالع پھر کہ پھر میں چاہوں
 جنت دہ رشتہ دہ جو ہم کو
 بلبل ملک کی دلی اس وقت میں تلاش
 بار دہ دہ بلبل دہ دہی سب کامز پھر
 آگے دہ دہ دہ دہی سب کامز پھر
 میں جیسے اب ہوں تین دل پہل پھر
 ۱۷
 کلمہ شد عشق کو دے گا پھر
 جو ایک دن نہ رہی مگر میں چاہوں
 طالع پھر کہ پھر میں چاہوں
 جنت دہ رشتہ دہ جو ہم کو
 بلبل ملک کی دلی اس وقت میں تلاش
 بار دہ دہ بلبل دہ دہی سب کامز پھر
 آگے دہ دہ دہ دہی سب کامز پھر
 میں جیسے اب ہوں تین دل پہل پھر

کلمہ شد عشق کو دے گا پھر
 جو ایک دن نہ رہی مگر میں چاہوں
 طالع پھر کہ پھر میں چاہوں
 جنت دہ رشتہ دہ جو ہم کو
 بلبل ملک کی دلی اس وقت میں تلاش
 بار دہ دہ بلبل دہ دہی سب کامز پھر
 آگے دہ دہ دہ دہی سب کامز پھر
 میں جیسے اب ہوں تین دل پہل پھر
 ۱۷
 کلمہ شد عشق کو دے گا پھر
 جو ایک دن نہ رہی مگر میں چاہوں
 طالع پھر کہ پھر میں چاہوں
 جنت دہ رشتہ دہ جو ہم کو
 بلبل ملک کی دلی اس وقت میں تلاش
 بار دہ دہ بلبل دہ دہی سب کامز پھر
 آگے دہ دہ دہ دہی سب کامز پھر
 میں جیسے اب ہوں تین دل پہل پھر

[illegible]

دل نه دین آری من دل نه دنیا
 عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا
 عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا
 عشق کوین بین یارب تو نه دنیا

زلف منی در کمره کی خدایا
 گهر سگ آری تو زن را بدیدایا
 اسپه در داد تو ملک تو می تو ایایا
 جهر در سوخت تو را سبب تو ایایا
 اس او ش که تو در تو ایایا

او کس که جهان دل تو عالم کاجان مارا
 بابل کا آتشین من ز لگو لگا بهاری
 خون کچه نه تنها بهار من کو ز خاطر او سکو
 چشمه حسن کاوه آیا نظر نه مجو کو
 صبر و حواس دوش سبب عشق کز بون
 کیا خون کا مزار او می عشق نه مجو لازم
 هم عاجزون پر آکر یون کوه غم گرا می
 کس جی کچه بر یار و خوش و موتان سو

عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا
 عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا
 عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا

کسته نه نخر که صاحب تناکر با نکر سیه
 اس غم نه میر تلکو جی سے ندان مارا

انداز سخن کا سبب شور و فغان تنها
 مننه تکیه غول پر تو مجب سحر جهان تنها
 ساتھ ادسکے قیامت کا سا ہنگامہ
 آند ہی تھی بلا تھا کوئی آتش جہان تنها
 جو بہول مری خاک سے نکلا نگران تنها

یہ میر ستم کستہ سو قوت جوان تنها
 جادو کی پری پرچہ ایات تھا ادسکا
 جس آہ سحر وہ دل زردہ لڑ مین نکلتا
 افسردہ نہ تھا ایسا کہ جو کج نہ دواک
 کس مرتبہ تھی حسرت دیدار مر جی ساتھ

عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا
 عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا
 عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا

عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا
 عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا
 عشق کوین بین یارب تو نه دنیا
 دل نه دین آری من دل نه دنیا

دل مر مر سینه دین و دما تھ او چیل کر گیا
 ایسے ہتھیروں کو یہ ازور نکل کر رہ گیا
 ہوا اوس عیار تھادیکھا نہ ٹل کر رہ گیا
 جن نے وہ چوٹ خوار و مرج دیگی دہل کر رہ گیا

کیا کون بتیا ہر شے کہ جا اس بغیر	دل مر مر سینه دین و دما تھ او چیل کر گیا
کیا ہمیں کو یار کی شے کی کہا کر دم لیا	ایسے ہتھیروں کو یہ ازور نکل کر رہ گیا
دو قدم ساتھ سن جفا کو چلا جاتا جوی	ہوا اوس عیار تھادیکھا نہ ٹل کر رہ گیا
آگہہ کپڑا اپنی ہوا کے ساتھ ہوتی نہیں	جن نے وہ چوٹ خوار و مرج دیگی دہل کر رہ گیا

ایک ڈھیری راکھ کی ہی صبح جا کر مچھیر	دل مر مر سینه دین و دما تھ او چیل کر گیا
برسون سے چلتا تھا شاید رات جل کر رہ گیا	ایسے ہتھیروں کو یہ ازور نکل کر رہ گیا

طریق خوب ہوا پسین آشنائی کا	یہ پیش آؤ اگر مر حلقہ جدائی کا
ہوا ہر کچھ نفس ہی کی بڑی مین خوا	کہہ پر کی سال تلک لطف تھارائی کا
سین ہین دیر دم اتھو حقیقت ہو	دماغ کسو ہو ہر در کی جھیر سائی کا
نچو چہ مندی لگان کی خوبیاں اپنی	جگہ ہی خستہ تری پنجہ حسائی کا
نہیں جہان میں کسٹ افٹگو و سیسی	یہ ایک قطرہ خون ہو طرف خدائی کا
کسو ہار میں جون کو کھن سراب بارین	خیال ہلو ہی ہو بخت آزمائی کا
بجارت نہ دل شیخ شور شر سے	جگر بھی چاہی ہو کچھ تھامنا ادائی کا
رکھا ہو باز ہمیں در بدر کو کھوڑ سے	سرون پہ اپنی ہر حسان شکستہ بائی کا
ملا کہیں تو کماؤ نیلے عشق کا جنگل	بہت ہو خضر کو غم ہی رہنمائی کا

دل مر مر سینه دین و دما تھ او چیل کر گیا
 ایسے ہتھیروں کو یہ ازور نکل کر رہ گیا
 ہوا اوس عیار تھادیکھا نہ ٹل کر رہ گیا
 جن نے وہ چوٹ خوار و مرج دیگی دہل کر رہ گیا

۱۷۳
 دل مر مر سینه دین و دما تھ او چیل کر گیا
 ایسے ہتھیروں کو یہ ازور نکل کر رہ گیا
 ہوا اوس عیار تھادیکھا نہ ٹل کر رہ گیا
 جن نے وہ چوٹ خوار و مرج دیگی دہل کر رہ گیا

دل مر مر سینه دین و دما تھ او چیل کر گیا
 ایسے ہتھیروں کو یہ ازور نکل کر رہ گیا
 ہوا اوس عیار تھادیکھا نہ ٹل کر رہ گیا
 جن نے وہ چوٹ خوار و مرج دیگی دہل کر رہ گیا

انوار بن کلاسی عبد شہار کا
ادب و صفت جوانی پر چون ابرو در
پیشانی بن مرز تو بزم کباب
مخون اور حین لڑکھون کباب کا
اکتاسے پاؤں مست ہو کر
تو را بھوش دیکھ کر ابرو
تو را بھوش دیکھ کر ابرو
تو را بھوش دیکھ کر ابرو

جس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے اور اس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے
 جس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے اور اس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے
 جس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے اور اس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے
 جس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے اور اس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے

وان سرتونا سر بر کوہ کجا جواب
 میں سادگی سے لاگو ہوں خط کجا جواب
 چکا کر سر بر کوہ کجا جواب
 وہ چشم گہر غصہ ناز و عتاب کا

لایق تہا تجھ ہی کے مصراع قد بار
 میں مقدر ہوں میرے انتخاب کا

خندہ دندان ناکر تاجوہ کافر گیا
 گو ہر تر جوں سرشک بانگ و سحر گیا
 کیا گزرتی محبت میں سی ہی سیل ہو
 پاؤں کہا جس طرح دل و دہرہ و کا گیا
 کیا کوئی زینل و نچا کر ہر فرق غرور
 ایک تہر حاد و کا آگاسر گیا
 نیزہ بازار مزہ میں لگی حالت کیا کون
 ایک ناکسے سپاہی کہنیو نہیں گیا
 بعد مدت اسطوف لایا تھا اسکو جذب شہ
 بخت کی گشتگی سے آتے آتے پہ گیا
 تیز دست آتھنا نہیں وہ ظلم میں بفرق ہو
 جینی بوا تھا کہ تیغ مستم کا کر گیا

سخت ہا کو میرے مر جانیکا افسوس ہو
 تمنے دل تھر کیا وہ جان سو آخر گیا

اس بد زبان فرخ حرف سخن آہ کب کیا
 چیکے ہی چیکے اون فریہ جان طلب کیا
 طاقت کو میرے دل کی خبر تھر کو کیا بھی
 ظالم نگاہ چشم ادھر کی غضب کیا
 پکسان کیا نہیں فریہ جان کہ رہ سو آج
 ایسا ہی کہہ سلوک کیا اون نے جب کیا

جس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے اور اس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے
 جس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے اور اس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے
 جس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے اور اس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے
 جس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے اور اس کی نگاہ پر وہی عالم ہوتا ہے

دل و دست جلا بہ مکان
 دل و دست جلا بہ مکان
 دل و دست جلا بہ مکان

ایک ہم اس کی تلاش میں اس
 ایک ہم اس کی تلاش میں اس
 ایک ہم اس کی تلاش میں اس

اب جو عین غلک پہ سہاویہ بی
 اب جو عین غلک پہ سہاویہ بی
 اب جو عین غلک پہ سہاویہ بی

عجب کیا جو اس زلف کا سایہ دار
 عجب کیا جو اس زلف کا سایہ دار
 عجب کیا جو اس زلف کا سایہ دار

نہیں میرے ستانہ صحبت کا باب
 نہیں میرے ستانہ صحبت کا باب
 نہیں میرے ستانہ صحبت کا باب

حیران ہو خطہ خطہ طر عجب عجب کا
 حیران ہو خطہ خطہ طر عجب عجب کا
 حیران ہو خطہ خطہ طر عجب عجب کا

سوز درون سے نامہ گلاب شمع
 سوز درون سے نامہ گلاب شمع
 سوز درون سے نامہ گلاب شمع

کیا آں گل سواد سکر یہ بر تو جی ہے
 کیا آں گل سواد سکر یہ بر تو جی ہے
 کیا آں گل سواد سکر یہ بر تو جی ہے

سوز درون سے نامہ گلاب شمع
 سوز درون سے نامہ گلاب شمع
 سوز درون سے نامہ گلاب شمع

سیر درون بیکسوں کا جان گیا
 سیر درون بیکسوں کا جان گیا
 سیر درون بیکسوں کا جان گیا

کس درون سے نامہ گلاب شمع
 کس درون سے نامہ گلاب شمع
 کس درون سے نامہ گلاب شمع

خاطر اگر جمع بپوشانی
سودن و طوفان زنی از افقون
چرخ راه چاره کو جو در کمال
چرخ راه چاره کو جو در کمال
چرخ راه چاره کو جو در کمال
چرخ راه چاره کو جو در کمال

کیا کم تنها شعله شوق کا شعور طور کر
تپ رہی وان کو نبل گنہار جهان گرا

رو با خیال چاہہ رخندان میں اس کی میر
دانستہ کیون کوئین بہلا یہ جوا ان گرا

آفری آفری تیر میری نام کام ہو چکا	وان کام ہی رہا تجھ یان کام ہو چکا
موسم گیا وہ ترک محبت کا نا صحا	مین اب تو خاص مقام میں بد نام ہو چکا
یا خط چلی جو آتی تیر یا حرف ہی نہیں	شاہد کہ سادگی کا وہ ہنگام ہو چکا
نا آشنا و حرف تہا وہ شوخ جنت تہو	ہستے تو ترک نامہ و پیغام ہو چکا

ترجہ سہو تر جب کہ سینے میں اچھل چڑھو درد ہاتھ
گردل ہی ہر میر تو آرام ہو چکا

سنبھل تمہارے گیسو کو غم میں لٹ گیا	اورد کی تیغ دیکھو ہر عید کٹ گیا
عالم میں جان کو جھکوتہ تہا تبو میں	آنوردگی جسم سر پانی میں آٹ گیا
ظلم و جفا و جور پر اصرار اس قدر	ہٹ دیکھو دیکھو تیری ال پناہی ہو گیا
اب وہ سامان نہیں کہ وہ کام جان خلق	مغوم ہو دیکھو کہ روڑا ٹپٹ گیا
دشوار سے پیچے جو بڑبڑ بھٹی جھیب	بی طور یوں سر سکودل اپنا تو ہو گیا
وامان جیب و فون ہو کر گھر کی ایک جا	اب کی یہ کام ہاتھ سر میر ہٹ گیا

نور شیدا اس کی شوخی قیامت ہو چکا
لبہ پردہ اس کی شوخی قیامت ہو چکا
پان خاک سیا اور ادنی تب ہو چکا
نستی ایک فقیر کی ہر جی شرب ہو چکا
اس دور میں کمال عجب ہو چکا
دور تک میں ہیں پتھر کی کلم ہو چکا
دور تک میں ہیں پتھر کی کلم ہو چکا

اسے نقش دہم آیا کیوں خیال تیرا
کیا سب ہو ہون خان مہربان کا ستارا
سے دانہ جان عالم شوڑیکا خال تیرا
ایک مغل پکودہ من سہا سہا ستارا
پچھل ہی ہٹا کے گئے نہ لال لال تیرا
تیرا درد و خون نشان کو بھی لال تیرا
سے آفتاب کو بھی لال لال تیرا
اب چھپا ہے یہ سہا سہا ستارا
دیکھا نہ سہا سہا ستارا
لکھا نہ سہا سہا ستارا
ہو گیا نہ سہا سہا ستارا

ہو گیا نہ سہا سہا ستارا
لکھا نہ سہا سہا ستارا
لکھا نہ سہا سہا ستارا
لکھا نہ سہا سہا ستارا
لکھا نہ سہا سہا ستارا
لکھا نہ سہا سہا ستارا

بہ کلمہ اور

[illegible]

(Faint handwritten Persian text from another manuscript page)

[illegible]

کتاب کیسی بیچ کر دے کہ ان کو قریب کیا
دیکھا ایک اشاکو تو بیان کیا کہ
اگر میں اس کو کوئی شے دوں تو وہ میری
پسند کی چیزیں لے کر آئے گا اور

و کما منین
 بیول اس چن کر و پیو کما
 سبیل و نسی و مردان و
 سبیل و نسی و مردان و
 جن ملک و نسی و مردان و
 با بر و نسی و مردان و
 طلی و نسی و مردان و
 کردن و نسی و مردان و
 ۱۸۵
 حیات نسی

طابق

185

در این جوهر که در من است
پیش از دم که از او نماند
پیش از آنکه در میان کلام
نماند و در میان سخن
گلشن من غنایب ندارد
در سخن بود که ای بار
دش خرم را می برون
نیزین هر که از خوش جهان
از این که در من بر

میر کی نبض پر حکم ماحکم لگا کہ مگر طبیب
آج کی رات یہ بیمار نہیں جینے کا

عشق محمدیہ ترازو داغ جلائیہ اس سینہ خانہ میں چہرے نایاب

میر کی گرمی تھسے اچھ ہے
کس سر ملتا ہے وہ دماغ جلا

اردو پین بائے

<p> اندوہ سے ہوئی نہ رہائی تمام جب میں شروع قصہ کیا انگلیں جو لڑی چشمک چلی گئی تھی ستاروں کی صبح سخت سیر نو دیر میں کل یادوری کر بتیو ہی گزرو وعدہ کی شب نہ آہیڑ سناٹوں سے گزر جاؤں سو کھانا </p>	<p> عجب دل زدہ کو غیذ نہ آئی تمام شب یعنی تھی مجھ کو چشم غنائی تمام شب کی آسمان فرودیدہ درائی تمام شب تھی دشمنوں کو اسکے لڑائی تمام شب ایذا عجب طرح کی اٹھائی تمام شب بیل لڑ گویا نالہ سرائی تمام شب </p>
--	--

[illegible]

در این کتاب که در دسترس است
و در این کتاب که در دسترس است

این کلامی که در این کتاب است
 ازین برادر سخن زری غیری که ساخته
 اس میر شمع هر چه که کله طری شهر مین شور
 یه کس شفته کی جمعیت دل تهنی منظور
 گفتگو و صفون و اس ماه کی گزرا میسر
 کاهنش افزای کرون او کی گزرات کی بات
 هم چشم که تهنی دلداران بهت
 دیکمین تو کیا دکه آیه افراط اشتیاق
 جب تک بلو که در جفا مین تهنی هم سکین
 آزار مین تو عشق که جاتا هر بهول جی
 شکوه خراب هو نو کایا چاهن برهن میسر
 ایستوا که عزیز مین بیان خورایان بهت
 یاد ایامی که بهنگامه را کرات تهارات
 کام کیا تها حبیب دهن مجر و پیش از جنون
 شور شر می هر که کفنه را کرات تهارات
 سینه کی انی مین طیا کیا کرات تهارات

بعد میری اس غزل پاری بهت و درون
 دیکم خلی جاکینا یاد و کرات تهارات
 میم از دل کافیه بیان کرات تهارات
 کیا پویش به کاهم از جنگ هو کی بات
 گویا و فیه بهت مین کرات تهارات
 اس تهنی مین کرات تهارات
 گزیری بهت مین کرات تهارات
 ۱۸۸
 این کلامی که در این کتاب است
 ازین برادر سخن زری غیری که ساخته
 اس میر شمع هر چه که کله طری شهر مین شور
 یه کس شفته کی جمعیت دل تهنی منظور
 گفتگو و صفون و اس ماه کی گزرا میسر
 کاهنش افزای کرون او کی گزرات کی بات
 هم چشم که تهنی دلداران بهت
 دیکمین تو کیا دکه آیه افراط اشتیاق
 جب تک بلو که در جفا مین تهنی هم سکین
 آزار مین تو عشق که جاتا هر بهول جی
 شکوه خراب هو نو کایا چاهن برهن میسر
 ایستوا که عزیز مین بیان خورایان بهت
 یاد ایامی که بهنگامه را کرات تهارات
 کام کیا تها حبیب دهن مجر و پیش از جنون
 شور شر می هر که کفنه را کرات تهارات
 سینه کی انی مین طیا کیا کرات تهارات

[illegible]

پادشاه در میان اردکان ملک سوچ
 عشق من در عین ملک سوچ
 پادشاه در میان اردکان ملک سوچ
 عشق من در عین ملک سوچ
 پادشاه در میان اردکان ملک سوچ
 عشق من در عین ملک سوچ

کیا سبب چرا به کان پر جو کوئی با تا نهین
 میسر صاحب آگوتو رتبه تو را بر گمر بهت

علامت گزیده مجکو کر علامت	حاجے کو اور تو اتنا جلا مت
گلے مل عید قربان کو سبھو	مہار آہ تم کا ٹوکلا مت
ترے نا آشنا کی کوہین بندے	نہ وہ اب رابطہ فی صاحب سلا مت
بہت روز نے رسوا کر دکھایا	نہ چاہت کی چھپی مجھے علامت

کبھو تلو اور کھینچے چراے میسر
 لڑی قسمت تو سر کوٹک بلا مت

روایت جمیم فارسی

آگ ساتو جو ہوا اگر گل تران کو سوچ	صبح کی باد ز کیا سپونک دیا کنگرچ
ہم نہ کہتے تھے کہین لہن کہین رخ نہ دکھا	اک خلاف آیانہ ہندو مسلمان کچ
باجو د ملکیت نہ ملک میں پاپا	وہ تقدس کہ جو ہر حضرت انسان کچ
باسبان سوتیر کیا در جو ہوسا سوچ	ہو نہ اک طرح کی نسبت سک دیا کنگرچ
جیسی عزت میر کرد پوانکی امیر و نمین ہو	وہی ہی لگی بھی ہوگی سر کرد پوان کنگرچ
ساتھ ہی اس سر زبان کی وحشت کرنا	پگڑی بھر ہر سر تو سیا بانگرچ

دل کو کیا بولوں کہ در حال
 تم کو کیا بولوں کہ در حال
 دل کو کیا بولوں کہ در حال
 تم کو کیا بولوں کہ در حال

پادشاه در میان اردکان ملک سوچ
 عشق من در عین ملک سوچ
 پادشاه در میان اردکان ملک سوچ
 عشق من در عین ملک سوچ
 پادشاه در میان اردکان ملک سوچ
 عشق من در عین ملک سوچ
 پادشاه در میان اردکان ملک سوچ
 عشق من در عین ملک سوچ
 پادشاه در میان اردکان ملک سوچ
 عشق من در عین ملک سوچ

یان نادر کشی سو کید و کینستان زمین
کج اس حین میں ٹھہری گلکی کلاہ تاج پند
جب مہ ادر سوز کلا اجا ناوہ گهر سوز
کر گشتا سو دروغ دیکھین دیشته باه چنید

ایذا ہی کینچ کا چوبہ تفتہ عشر کی ہو
اسطح سرور ہوا و میر آہ تا چند

تجربہ بن اسی نو مبارکے مانند
 سپونچے شاید جگہ تک آتش عشق
 کو دماغ او سکی رہ سدا دھنڑ کا
 کوئی نکلی کلی تو لالہ کی
 سدا کو دیکھ عشق کیا منے
 بار کرشب گلے پڑھو اسکے
 برق تڑپ ہی بہت دے نہوئی

چاکر ہو دل انار کے مانند
 اشک ہیں سب شرار کے مانند
 شیخ اب ہم غبار کے مانند
 اس دل داغدار کے مانند
 تہا چین میں وہ یار کے مانند
 ہم بھی ہو لونگے بار کے مانند
 اس دل بقیار کے مانند

اُون نر کینچی تھی صید گہ بین تیغ	برق ابر بہار کے مانند
اوسے گوڑ کو آکر سے نہ ملے	ہم بھی دبے شکار کے مانند
زخم کما بیٹھو جگر پر مت	تو بھی مجھ دل نگار کے مانند

[illegible][illegible]

جی ہوں گیادیکھو
عصہ کے رجا باز اور طفلانہ کی کیسی
غلطی رہی ہو عجبو نہ کیا یاد
سب خوش ہو کر رہا رہا
وہ یاد فراموش کر گئے
جی ہوں گیادیکھو
عصہ کے رجا باز اور طفلانہ کی کیسی
غلطی رہی ہو عجبو نہ کیا یاد
سب خوش ہو کر رہا رہا
وہ یاد فراموش کر گئے

[illegible]

ہمت و دروغ دلی اختیار
 نظر چہ سہل کی گئی ہر
 لہو شہا کی ہر بار اب شکایت
 کوئی بات کی ہو نہ تکیف
 لہو شہا کی ہر بار اب شکایت
 کوئی بات کی ہو نہ تکیف
 لہو شہا کی ہر بار اب شکایت
 کوئی بات کی ہو نہ تکیف

ادبیت راسی

افکار میں وہ شوقی رجم ایچان زمین پر
 لاتا ہر تازہ آفت نور زمان زمین پر
 آئینہ میں زمین کی روشن زمین پر
 ہوا کا قہر کا قہر جس جانشان زمین پر
 میں مشت خاک کی بار بار ان زمین پر
 کیا کیے آپ کا ایک آسمان زمین پر
 آئینہ میں کی پوری زمین لوگوں کی تیری زمین پر
 ملک دیکھ راقم کلام جان زمین پر

۱۹۴۲
 محمد
 محمد

اسیر میر ہو تو اگر زبان رہتے
 ہوئی ہماری یہ خوش خوانی سحر صیاد

لڑکے ہر آئے ڈر گئے شاید سب پریشان دی میں شب گزری کچھ خبر ہوتی تو سنوئے تجھ سے ہیں مکان و سرا و جا خالے آئینہ رو چہ پاس تھے ہیں نو ہوا نکھو نہیں اب نہیں آتا اب کہیں جگلو نہیں ملے نہیں بیکی بھی قفس میں ہے دھوا	بگڑے تھی کچھ سنو گئے شاید بال اس کے بگڑ گئے شاید صوفیان بوجہ بگڑ گئے شاید یار سب کو چ کر گئے شاید دلوں کے کمر گئے شاید زخم اب دل کو مہر گئے شاید حضرت خضر مر گئے شاید کام سر بال و پر گئے شاید
--	---

شور بازار سہ نہیں اٹھتا
 رات کو میر گھر گئے شاید

سو مہر بگڑی پہلی ہی صحبت کو بعد قیامت تھی ایک ایک ساعت کو بعد یہ راحت ہوئی ایسی محنت کو بعد	نبی تھی مجھ کو اس سحریت کو بعد جدائی کے حالات میں کیا کھون ہوا کو کہیں بیستون کھود کر
---	---

میں کوئی زبان کو گزرا کیا آپ کو گزرا
 کوئی زبان کو گزرا کیا آپ کو گزرا
 کوئی زبان کو گزرا کیا آپ کو گزرا
 کوئی زبان کو گزرا کیا آپ کو گزرا

کیا سہ جہاں رہو میرا اس غزل کو شکر
بارہو نظر کو ٹک اے مہربان زمین پر

کیا کیا ہنر کہنے آزار تیری خاطر
غیر منگی بیدار غمی بیابانی چھاتی دعا
کیا جانیر کہ ہے تو کیا جس شہین
اکبار تو نہ کر خاطر نہ مٹی میری
مین کیا کہ آہ کافر دین کا اکابر دین
گودل دھسک ہی جادوڑا کسین اہل ہنر
ایک آن تیری اہی ایہ ہر جگہ نہاٹ
کیا چیز تو بیاہر مفسلین دماغ ہر

اب ہو گئے ہیں آخر بیمار تیری خاطر
یہ سب تم اٹھائے اور بیمار تیری خاطر
جاتی ہیں کھڑی جامی بازار تیری خاطر
مین جی سرائی گدڑا سو بار تیری خاطر
قشقی لگا کر پہنے زنا تیری خاطر
سب مانج نیچ کی ہے ہوا تیری خاطر
سوسو مین تے کہینچی تلوار تیری خاطر
پیسے لئے مہرین ہن زردار تیری خاطر

محبسے دو چار ہونا پسر آہ بن نہ آیا
دی جان میر جی فرنا چار تیری خاطر

از صبا که شهر کوکب و نین به تیرا گذار
خاک دلی که خدا بجاو کیا یکبارگی
منصب بلبل غزلخوانی تها سو تو بوی امیر

که یو هم صحرا نوروزون کا تمام حال زار
آسمان کو تھی کہ درت سون کا لایون
شاعری راغ و زغن کا پڑھو و اب

190

١٠

[illegible][illegible]

بعضو کور شک قبول خاطر و لطیف سخن
ایکون که او نه تنها بعضو نکاد و غدار
ایک که او نه تنها بعضو نکاد و غدار
ابطال کلامی تمام کلام است
جانی بین ذات ساقی که تمام ساقی
نقد که تمام ساقی که تمام ساقی
بیشک که تمام ساقی که تمام ساقی
بیشک که تمام ساقی که تمام ساقی

این هم از دوزخ و عذاب است که در این عالم است
و هر کس که در این عالم است باید بداند که
بسیار است که در این عالم است و بسیار است
که در این عالم است و بسیار است که در این
عالم است و بسیار است که در این عالم است

۱۹۴
 کلیات

بس قلم کہہ ہاتھ سے جان بھی دی حیرتِ مہر
کاش کہ جاسی نہ میں کہں سے جو تو بے وقار

رکھو نہ تمہیں کانٹا ملے اس داستان پر
 آیا ہوا بزمِ ترا متحان پر
 چنچلا ہٹا تو آویز ہوا سکر بیان پر

آغشته خون دل در سخن تهر زبان
کج بود ریگ عشق بود سین بجای
از لب می کردن فریب اتی عمر مین

[illegible]

اس طرح سے ہندوؤں کو ہم نے کئی کئی بار
 اب واسطے ہمارے ملک کو چھوڑا اور
 صورت پرست ہو کر زمین ہوتی آتش
 پریشانی کو بھون کر کمر اٹھا چکا اور

کسانند اما آنچه
 دل از شکر و شادمانی
 شادمانی شادمانی
 شادمانی شادمانی

کلیه جو ایک دو افسون و لہار کو پاس
 یہ جو اک خال چڑا ہر تر سر خسار کو پاس
 یہ بلا نکلی نئی زلف شکن در کس پاس
 یونین کے گافس کے کہ جو اور کس پاس
 ملک کہو پیشو کو سوطالب دیکھ پاس
 تربت پائی ہر تمنہ کسی عیار کو پاس
 خط نمود ہر یون لعل شکوہ کو پاس
 یون تو قسبج بھی ہم کہتے ہیں ناکر پاس
 اسی تسبیح دہری تری و تار کو پاس
 اتنی مدت میں نہ پہونچا کوئی خط یا کو پاس

خندہ و چشمک حرف و سخن زیر لبی
 داغ نمود ناظر آتا ہر دہون کا آخر
 خط نمودار ہو تو اور بھی دل ٹوٹ گئی
 در گلزار پہ جان کو نصیب اپو کمان
 کیا کہما کہ تو ہو آئینہ سر و محبت ہر دم
 دل کو یون لیتے ہو بھوکا نہیں کسے پہا
 سورج چیسے لگے تنگ شکوہ آ کر
 جسطح کفر بند ہا ہر گلی اسلام کمان
 ہم نہ کہتے تو نہ مل بیچون سدا زابد
 نارسائی سہی نوشتہ کر میری دور کھینچے

اختلاط ایک تھین میری غم کشی نہیں
 جب نہ تب یون تو نظر آتی ہو دو چار کو پاس

عزت نہیں ہر دلی کچھ اس دریا کو پاس
 پہرون شبنو کو غم میں تر جاگت ہے
 راہ روشن کرکین ہن جہاد و عشتو

رہتی ہو آرسی ہی در ہی خود نکا کو پاس
 ہو آئینہ جگر سو گر و وفا کو پاس
 زمینیا رہ کہ کڑی نہیں ہو تو دو کو پاس

نہاؤں مامرا را کلاشی
 ہاؤں مامرا را کلاشی
 ہاؤں مامرا را کلاشی

آئندہ کہ نہ مستی کو جلت کو جسم کو
 پیشا راہ یہ عاریتی در پاس پاس
 دھنشی ہر مہم ربط پاس پاس
 بیٹے سوہن کو کونی ایسے اور پاس پاس
 ردیف شبن

گل کو ہوتا صبا قرار ادا کلاشی
 رہتی ایک آدھ دن بہارا کلاشی
 یہود و آئینہ مندر گیند می

ایک کلاشی
 ایک کلاشی
 ایک کلاشی

ایک کلاشی
 ایک کلاشی
 ایک کلاشی

دہ شوق تو من جان ایل تو سا خون جوان
 کہتا ہوں غلام دلی بلی خواہش
 میری ہی تھی تین لنگہ ہاتھوں کی خواہش
 کہ پادشاه دل کہم ایک ہاتھوں کی خواہش
 خفیہ راہ کی کہ تو جو در جہاں ہمیش
 کیا اعتبار دانی تین لنگہ ہاتھوں کی خواہش
 مجھ پاس تو ہوتا رہا لگی سارا ہمیش

کہتے ہیں کہ اگر غشت ہوگی بربک
 کہتے ہیں کہ اگر غشت ہوگی بربک
 کہتے ہیں کہ اگر غشت ہوگی بربک
 کہتے ہیں کہ اگر غشت ہوگی بربک
 کہتے ہیں کہ اگر غشت ہوگی بربک
 کہتے ہیں کہ اگر غشت ہوگی بربک
 کہتے ہیں کہ اگر غشت ہوگی بربک
 کہتے ہیں کہ اگر غشت ہوگی بربک

اس کو ہوتو نہ ہم دو چار کا کاش
 تلخیان جا کر گوروارا کاش
 چل پڑی بات بیش یار کاش
 شش جبت اب تو تنگ ہو ہم پر
 مرتو ہی تو ترے ہی کو چہ بین
 ان ہونگی گلے سحر دل ہے بھرا

اس کو ہوتو نہ ہم دو چار کا کاش
 تلخیان جا کر گوروارا کاش
 چل پڑی بات بیش یار کاش

بے اجل میسر اب پڑا مرنا
 عشق کرتو نہ اختیار اسے کاش

کیا کیو کیا کہیں میں ہم تجھ سے خواہش
 لے ہاتھ میں چنگ صیاد چل چہنک
 نے کچھ گنہ ہر دل کا جو ہم چشم آسمین
 حالانکہ عمر ساری مایوس گذری تیر
 غیرت سحر دوستی کی کس سے ہو دراز
 ہم ہر روز کیونکر خالی ہوں آرزو سے
 اوتھی ہر صبح ہر یک آغوش ہی کی صورت
 صدر رنگ جلوہ گر ہو ہر جا وہ غیرت گل
 یکبار بر نہ آو اس امید دل کی
 اگر تو بہن سب تنہا میری نہ اتنی

ایک جان و صدہ تنہا کیدل ہر خواہش
 مدت سحر ہی میں سہی سہ ہر خواہش
 رکھتی ہر حکم اتنا برا اختیار خواہش
 کیا کیا کہیں میں شکر امید و خواہش
 رکھتا ہوں یاری کو سارا دیا خواہش
 شیوہ یہی تمنافض شعرا خواہش
 دریا کو یہ کس کا بوس کنا خواہش
 عاشق کی ایک باور کیو کر خواہش
 اظہار کرتو کہ تکایون بار خواہش
 رکھو گی یار کو پایاں کا خواہش

کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے

قصہ جگر تو شیخ کو لچیل	کبھی جانے کو یہ بھی جڑ بے شرط
قلب یعنی کہ دل عجب زربے	اسکے نقاوس کو نظر بے شرط
حق کو دینے کو چاہئے ہے کیا	یا نہ اسباب فرہر بے شرط

دل کا دنیا ہے سہل کیا اسے میہر	عاشقی کر نیکو جگر بے شرط
--------------------------------	--------------------------

کرتے نہیں بین اوس سونیا کی چشم خطاط	ہوتا تھا اگلے کو کون بین ہی باہم خطاط
ملک گرم میں ملون تو مجھی سونیا جنگ	اور دن سے تو سبھی اور سے ہر دم خطاط
ایسا نہ کہ شیخ و غدا دیوے ہنشین	ابلیس جگر کرے کوئی آدم خطاط
بیگانگی بھی سوجھ جاتی ہے بخصو	راکتا جیون تو یار سونیا کا خطاط

کس طور اتفاق پر محبت اوس کردی	ہے میہر بید باغ و قیامت کم خطاط
-------------------------------	---------------------------------

تیری عورت شام گرم میں آ جاوے	ہو سہل اس کا نہ اپنا نہ نہ کہلا کر جمع
کیا جاوے تو میں تجھ پر سب سے کہتی	گر میں بیان کا ہر توجہ جیت مجلس کے
کسکے تین ہونے قطع نرنگانی کا شوق	سر کشا کو گلی میں جمع میں گما کر جمع

کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے

کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے

اس میہر کے جو خط کی خاطر کی جہ
 چوڑی لطف کیا خیر کی طرح
 اگر اس طرح تو دین کی کجی جانی طرح
 عشقی میں کچھ نہیں دے اسے نفع

کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے

کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے

کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے

کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے
 کسی کو چاہیے کہ جس کو چاہے

سار عالم میں
 عشق مشرق عشق عالم
 عشق انجاء ہے مہربان
 عشق طوطا و مرغ عشق
 کوئی نہادہ عشق
 عشق صورت میں ہو مہربان
 عشق کی ثابت ہے
 دل کش ایسا کیان کر دشمن جان
 بری ہے یہ دعا ہے عشق
 ہے جبار ہے عشق
 جس کو کہیں بدعا ہے عشق
 کوئی غلامان زمین تجت کہ
 کہ نہیں دادا ہے عشق
 کہ

هو دوست معلوم انت ای که خاک
بپوشد ابتدا اس عشق برین خاک
فان بیا بین ملاقات کن
اور کوئی کس نیست وفا کیا خاک
نام لب بهیجا صفایا خاک
دل جلالت حق است خلعت خاک

خاک پر ہے سراجیں نیاز اور کوئی ہو جسہ سا کیا خاک
 تیرت میر پر چلے تم دیر اتنی مدت میں وان رما کیا خاک
 آج کل سے کچھ نہ طوفان زلزلہ چشم گریہ
 یوں نرو تو نرو و در نہ او و و چاک
 دسیرے آگے ملک دم رکھو تو پہر نبی بلبر
 بے گزار دل نہیں امکان و ما اسقدر
 سو جہتا اپنا کر چکے ابر تو ہے مصلحت
 سنبھری روزی میرے گوشہ گوشہ و کا
 معوج دن برسٹو ہے دریا ہر چشم گریہ بنا
 ہر قدم اسرشت میں پیدا چشم گریہ بنا
 سیر قابل دینے اکٹھے چشم گریہ بنا
 تہ کو پہنچو خوب تو پہر داسے چشم گریہ بنا
 جوش غصے جیسے نابینا ہے چشم گریہ بنا
 باعث آبادی صحرائے چشم گریہ بنا

تیرت میر پر چلے تم دیر
 اتنی مدت میں وان رما کیا خاک

دوحضائی پامری آہکون ہی میں سپر ہر میر
 یعنی ہر دم ادسکی زیر پا ہر چشم گریہ بنا
 سو خونچکان گل ہی میں بس مری تان
 ملنے میں میرے گاہی ملک جن یا نہ او
 ہر چند میں نے سر پارس کی خاک الی
 ان ٹہر بونکا بلن کوئی ہمارے چوچو
 جی رنہ گیا ہے ظالم اب جم کر کمان
 حاضر رہا ہونین تو اپنی طرف سحران
 لیکن پنہین آنکھیں اس پاؤں کی نشان
 لاتا نہیں ہے منہ وہب میری استخوان

۲۰۶
 داغ اور دلان سر اسٹہ و زنون
 زخم شاد و غم پیاپ کا
 بلا شوہر گاہے ہے دل چنوں
 قیامت کی شب کی شہر کی
 زوی مارین چوٹ سے اسکے دریں
 سانی ہوا جائے اسے
 جہت میں جس سے گئے میر
 رقیف کاف فارسی
 غافل بن کر قندیں کو بیخلاف
 خند نہ جیجی تیرے کو دوزخ
 راجہ مریدین کی یاد رانہ کو سب

رقیف کاف فارسی
 غافل بن کر قندیں کو بیخلاف
 خند نہ جیجی تیرے کو دوزخ
 راجہ مریدین کی یاد رانہ کو سب

[illegible]

تو ہمیں اور پین مت دیکھو کوئل
 مرتے ہیں اس کے واسطے یوں تو مہلت
 پتے کو اس چن کے نہیں دیکھتے ہیں گرم
 بت چیز کی کہ جسکو غدا مانتی ہیں ب
 فروں کو یہی نہ کہ اٹھا دیتے نہیں
 کیا سہل جیسے اتنا اٹھا بیٹھے ہیں

موت گئے نہی ہے ہیں سدا محسبوں کو
گو یا کہ میں ہر محو میں میری زبان کو لوگ

کیا عشق خار سوز کو دلیں چھی ہو
 لکھن بہرے لالہ دل سے اگر تیرے
 پاؤں میں تیرے سین پہ پہونے تمام
 جل جل کے سب عمارت و خاک ہو
 اب گرم و سیر و دہر سے کیسا نشین
 کیونکر نہ طبع آتشیں و سکی ہو زمین جلا
 کب لگ سکے عشق جہان سوز کو ہوا

اک سار تو بن بدن کھر پک ہو ہوا
 پس بغیر اپنے تو بائیں لگی ہو خاک
 ہر کام راہ عشق میں گویا دی ہو خاک
 کیسے نہ گواہ محبت نے دمی ہو خاک
 پانی ہو دل ہمارا کہہ ہی تو ہو خاک
 ہم نشین جس کا حکم رکھ دو سپر ہی ہو خاک
 ماہی کی نیست آب سمندر کا ہی ہو خاک

[illegible]

Handwritten text in Persian script, likely a continuation of the historical account, mentioning names and events.

سحر کیا جانی کیا ہو شب ہی حال
 کسو تو طرح ہم سے ہی بسلا ل
 مسجد اللہ کداعت لامل
 نہ یان طالع رسا نہ جذب کمال
 ملایم چاہئے تہا یان کا عامل

غنیمت جان فرصت آج کو دن
 اگرچہ ہم نہیں ملنے کے لایق
 لیا دلہونے جام بارہ کف پر
 وہی پہنچے تو پہنچے آپ ہم تک
 ہو اول عشق کی سختی سے وہی

پس از مدت سفر سے آئے ہیں میر
 گئیں وہ اگلے باتین تو ہے جاہل

رویت میہم

چکھ نہ چو سبک ہے ہین ہم
 سو کہ غم سے ہوئی ہین کاٹا سے
 وقفہ مرگ اب ضروری ہے
 کیونکہ گرد و علاقہ بیہ سکے
 کون پہنچے ہے بات کی تہ کو
 اونے دینی کتا تب بوسہ لب
 نقش پائے رہی ہین کس آنکھوں

عشق کے مے سے چپک رہی ہین ہم
 پیر و لونین کشک ہے ہین ہم
 عمر طے کرتے تھک رہے ہین ہم
 دامن دل حبسک رہے ہین ہم
 ایک مدت سے بک رہے ہین ہم
 اوس سخن پر اٹک رہے ہین ہم
 کسکی یوں راہ نکس رہے ہین ہم

سحر کیا جانی کیا ہو شب ہی حال
 کسو تو طرح ہم سے ہی بسلا ل
 مسجد اللہ کداعت لامل
 نہ یان طالع رسا نہ جذب کمال
 ملایم چاہئے تہا یان کا عامل
 ۲۰۹

[illegible]

[illegible]

نہ مل میرا بکے امیرون سے تو
ہوئے ہیں فقیران کی دولت سے ہم

کبت تک ہنسے بیلو لگاؤ میں سے ہم
تلوار کتنے کماٹی سجدہ میں اس طرح
فراق تک یہ سر جو نہ پوچھا تو ایسا
ہوتا ہے شوق وصل کا انکار سزا
چہا جی جو شیدائی کرے نور ماہ پر
یہ شوق صبر ہو فی کلا کہیہ کہ آپ کو
تکلیف در و دل کی نہ ترنگ ہو گو کہ
ارتقی ہے خاک شہر کی گلیوں میں اب جان

آوارہ گردی اپنی کھنچی میسر طول کو
اب چاہینگے دعا کسو کو غزلت نشین سے ہم

دورانی	کاروان	رولف نون
--------	--------	----------

مدعی مجھ کو کڑے صاف بڑا کتھن میں

پس اگر کسی زبان میں تو بخانه
بسیار است و این یکی از او که
در میان ایشان است و در میان
آنهاست و این یکی از آنهاست
و این یکی از آنهاست و این یکی
از آنهاست و این یکی از آنهاست

[illegible]

سچے عشق ہی سے چاروں طرف بخت و کرب
 شور اس بلبل ہی جان کا جہان میں کرمان
 اس عجب کو بختیئے اگلا سا عجب
 وہ دور اب نہیں وہ زمین جہانین
 کلاد و سحر او بکار و ان میں
 ہے اس کا روایت کہنے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

ایک نوحہ ہے کہ میں نے ایک شخص کو دیکھا تھا جو ایک کھجور کے درخت پر چڑھ کر بیٹھا تھا اور اس کے ہاتھ میں ایک کھجور کی ٹہنی تھی۔ وہ کھجور کا پتہ لگا رہا تھا۔ میں نے اس سے کہا کہ یہ کھجور تو تمہاری ہے۔ اس نے کہا کہ نہیں، یہ تو ایک اور شخص کا ہے۔ میں نے کہا کہ تو اس شخص کو پکارتا ہے۔ اس نے کہا کہ نہیں، میں اس سے نہیں پہچانتا۔ میں نے کہا کہ تو اس شخص کو پکارتا ہے۔ اس نے کہا کہ نہیں، میں اس سے نہیں پہچانتا۔

کوئی کجلی کا ٹکڑا اب تلک ہے | پڑا ہو گا ہمارے آشیان میں

پہری ہے چماتا ہے خاک لے میر
ہوس کیا ہے مزل آسمان میں

نہیں تھل محل دلبر امین غریبان کوئی شب روز گریان اوجھاتے ہاتھ کیوں نو مید کو کے ہے ہر کوئی اللہ میرا کفن میں ہے نہ پناہ بدن و کیہ اوس ہر جانی کو آمد ہے تو ہے لیکن بلا تہ دار کبر عشق نکلا ملے ہر سون و سہی سیگانہ ہے وہ	گھر پہنچا بسم اب لب امین ہمیشہ کون رہتا ہے سر امین اگر پاتے اثر کچھ ہم دعا میں عجب نسبت ہے بندہ میں خدا میں پہنچے لو میر میں ہمتیرون کی جا میں سیکپائی سے ہے باد صبا میں نہ ہمنے انتہائی استرا میں منہر ہے یہ ہمارا جی شان میں
--	---

اگر نہ خشک ہیں جلیبہ پر کاہ
اوسے ہیں میر جی لیکن ہوا میں

مر مر کے نظر کو اوس کے برہمتی میں
گل پھول سے کب س جی بھائی پر میں

کچھ کچھ اور تاروں اول پہنچے ہم کفن میں
لائی بہا ہم کو زور اور سی جی میں

از نے جو اس طول سے ہمارے لے کھلائے نہ کے
شہ ازاد کے کھاتا تھا باوجود میں
اس سے ہے کہ ملک کی شہنشاہ
اس سے ہے اشک فونین کو کھینچا
خیمہ کے مردم با فونین کی
میں نے وہ شہنشاہ کی شہنشاہ
کا بیان خوش معاش کی شہنشاہ
اس سے ہے شہنشاہ کی شہنشاہ

۲۱۶۴
ایک نوحہ ہے کہ میں نے ایک شخص کو دیکھا تھا جو ایک کھجور کے درخت پر چڑھ کر بیٹھا تھا اور اس کے ہاتھ میں ایک کھجور کی ٹہنی تھی۔ وہ کھجور کا پتہ لگا رہا تھا۔ میں نے اس سے کہا کہ یہ کھجور تو تمہاری ہے۔ اس نے کہا کہ نہیں، یہ تو ایک اور شخص کا ہے۔ میں نے کہا کہ تو اس شخص کو پکارتا ہے۔ اس نے کہا کہ نہیں، میں اس سے نہیں پہچانتا۔ میں نے کہا کہ تو اس شخص کو پکارتا ہے۔ اس نے کہا کہ نہیں، میں اس سے نہیں پہچانتا۔

ایک نوحہ ہے کہ میں نے ایک شخص کو دیکھا تھا جو ایک کھجور کے درخت پر چڑھ کر بیٹھا تھا اور اس کے ہاتھ میں ایک کھجور کی ٹہنی تھی۔ وہ کھجور کا پتہ لگا رہا تھا۔ میں نے اس سے کہا کہ یہ کھجور تو تمہاری ہے۔ اس نے کہا کہ نہیں، یہ تو ایک اور شخص کا ہے۔ میں نے کہا کہ تو اس شخص کو پکارتا ہے۔ اس نے کہا کہ نہیں، میں اس سے نہیں پہچانتا۔ میں نے کہا کہ تو اس شخص کو پکارتا ہے۔ اس نے کہا کہ نہیں، میں اس سے نہیں پہچانتا۔

دل کو یاد داتا ہو وہ چچا سا رہتا ہو
 بویا پوشوں ہی میں سچا ہو
 جا کر کوئی کچھ نہ ہو
 دیکھو پر انکھوں میں کڑا ہوا ہو
 یعنی اس تنگ عدم سہمی شہر تانا ہو
 کیونکہ تم اوتار ہوتا آجکل جاتا ہو
 جلوہ دیدار کی تاب کب لاتا ہو
 دور اسو آہ کیسا کیسا گہرا ہوا ہو

غم و سہو صیب پر آدمی تناسخ
 ملک کی بقیہ اری میں بجا نہیں
 تم دل سے جو کچھ سو خرابی بہت رہی
 اللہ ہی ناز کی نہیں آتی خیال میں
 حالت یہ ہو کہ یہی دم بدم ہے بان
 دل کو یاد داتا سو خوش پسرتین

مدت ہوئی کہ اپنی خبر کچھ نہیں
 کیا بابائے میر گئے ہم کدھر کتین

کیا کون دل بخود تو دیر کی تانا ہو
 داغ ہوں کیونکہ میں ریشہ رجب نہ تب
 ہجر میں و طفیل بازی کوش کرتا ہوں
 ہوں گھر چشم میں دیر خواہاں کت
 آسب ہوتا ہوں پا کر کچھ جیسے جاب
 ایک گم گم نہ رہی دی ہے محکوم روزگار
 ہے کل عشق پر بیانی دل کی دلیل
 آسمان معلوم ہوتا ہو در کی کچھ آک

دل کو یاد داتا ہو وہ چچا سا رہتا ہو
 بویا پوشوں ہی میں سچا ہو
 جا کر کوئی کچھ نہ ہو
 دیکھو پر انکھوں میں کڑا ہوا ہو
 یعنی اس تنگ عدم سہمی شہر تانا ہو
 کیونکہ تم اوتار ہوتا آجکل جاتا ہو
 جلوہ دیدار کی تاب کب لاتا ہو
 دور اسو آہ کیسا کیسا گہرا ہوا ہو

کیا کون دل بخود تو دیر کی تانا ہو
 داغ ہوں کیونکہ میں ریشہ رجب نہ تب
 ہجر میں و طفیل بازی کوش کرتا ہوں
 ہوں گھر چشم میں دیر خواہاں کت
 آسب ہوتا ہوں پا کر کچھ جیسے جاب
 ایک گم گم نہ رہی دی ہے محکوم روزگار
 ہے کل عشق پر بیانی دل کی دلیل
 آسمان معلوم ہوتا ہو در کی کچھ آک

دل کو یاد داتا ہو وہ چچا سا رہتا ہو
 بویا پوشوں ہی میں سچا ہو
 جا کر کوئی کچھ نہ ہو
 دیکھو پر انکھوں میں کڑا ہوا ہو
 یعنی اس تنگ عدم سہمی شہر تانا ہو
 کیونکہ تم اوتار ہوتا آجکل جاتا ہو
 جلوہ دیدار کی تاب کب لاتا ہو
 دور اسو آہ کیسا کیسا گہرا ہوا ہو

[illegible]

دل پریشانی ہوئی ہو کبیر گل کو رنگ
 ایک شمشک ہی چلی جاتی ہو گل کی میری
 خوار تو آخر کیا ہو گلیو میں تو فی مجھے
 خال و آما شک نشان نکلے ہو
 کبے جانو میں کشتی مجھ کو اتنا سو
 اب کی بہت صرف کر جو اسی جی اچھی مرا
 پر دعا ای میر مت کر لو اگر ایسا کروں

دل پریشانی ہوئی ہو کبیر گل کو رنگ
 ایک شمشک ہی چلی جاتی ہو گل کی میری
 خوار تو آخر کیا ہو گلیو میں تو فی مجھے
 خال و آما شک نشان نکلے ہو
 کبے جانو میں کشتی مجھ کو اتنا سو
 اب کی بہت صرف کر جو اسی جی اچھی مرا
 پر دعا ای میر مت کر لو اگر ایسا کروں

دل پریشانی ہوئی ہو کبیر گل کو رنگ
 ایک شمشک ہی چلی جاتی ہو گل کی میری
 خوار تو آخر کیا ہو گلیو میں تو فی مجھے
 خال و آما شک نشان نکلے ہو
 کبے جانو میں کشتی مجھ کو اتنا سو
 اب کی بہت صرف کر جو اسی جی اچھی مرا
 پر دعا ای میر مت کر لو اگر ایسا کروں

دل پریشانی ہوئی ہو کبیر گل کو رنگ
 ایک شمشک ہی چلی جاتی ہو گل کی میری
 خوار تو آخر کیا ہو گلیو میں تو فی مجھے
 خال و آما شک نشان نکلے ہو
 کبے جانو میں کشتی مجھ کو اتنا سو
 اب کی بہت صرف کر جو اسی جی اچھی مرا
 پر دعا ای میر مت کر لو اگر ایسا کروں

کیا کو تین اوٹھائیں سحران کو در غم میں
 کو تیس منہ کو نوچ فرماو سر کو حیرے
 اہل نظر کسو کو ہوتی ہے محرمیت
 کلفت میں گذر سیاری مدت تو زندگی
 تر چاہنار فوت دل ایل یک م میں
 یہ کیا عجب ہے ایسی ہوتی ہیں لوگ تم میں
 آنکھوں کے اندر ہی تم تو مدت ہو حرم میں
 آسودگی کا منہ اب کیسے گے ہم عدم میں

کیا کو تین اوٹھائیں سحران کو در غم میں
 کو تیس منہ کو نوچ فرماو سر کو حیرے
 اہل نظر کسو کو ہوتی ہے محرمیت
 کلفت میں گذر سیاری مدت تو زندگی
 تر چاہنار فوت دل ایل یک م میں
 یہ کیا عجب ہے ایسی ہوتی ہیں لوگ تم میں
 آنکھوں کے اندر ہی تم تو مدت ہو حرم میں
 آسودگی کا منہ اب کیسے گے ہم عدم میں

کرتے ہیں میر ملکہ و اعطی حس و م کا
 کیا یہ بھی آگئے ہیں یوں چ لو کی دم میں

کرتے ہیں میر ملکہ و اعطی حس و م کا
 کیا یہ بھی آگئے ہیں یوں چ لو کی دم میں

عشق میں جی کو صبر و تاب کمان
 بیکلی دل ہے کے تماشا تہر
 اس سے آنکھیں لکین تو خواب کمان
 برق ہیں ایسے اضطراب کمان

عشق میں جی کو صبر و تاب کمان
 بیکلی دل ہے کے تماشا تہر
 اس سے آنکھیں لکین تو خواب کمان
 برق ہیں ایسے اضطراب کمان

دل پریشانی ہوئی ہو کبیر گل کو رنگ
 ایک شمشک ہی چلی جاتی ہو گل کی میری
 خوار تو آخر کیا ہو گلیو میں تو فی مجھے
 خال و آما شک نشان نکلے ہو
 کبے جانو میں کشتی مجھ کو اتنا سو
 اب کی بہت صرف کر جو اسی جی اچھی مرا
 پر دعا ای میر مت کر لو اگر ایسا کروں

دوستی کے ہوتے ہیں ان کے کمان جا کر
 دیکھتے ہیں یہ دوستی کی
 ہر ایک کی بات سے جان چوتھی کی
 ہر ایک کی بات سے جان چوتھی کی
 ہر ایک کی بات سے جان چوتھی کی
 ہر ایک کی بات سے جان چوتھی کی

دیکھتے ہیں کیا کیا ڈھلکتے اشک میر
 بیٹھ موتے سے پروتے عشق میں

کرتے ہیں جو کہ جی میں مٹا فی ہین مین تو خوبان کو جانتا ہی ہوں جاہیں اوس گلی میں گر رہنا پوچھ اہل طرب سے شوق اپنا اتوا منہ روگی ہی ہے ہر آن قیس فرما دے دو عشق کے شو دل پریشان ہوتیں تو خوش و کو مشک و نبل کمان وہ زلف کمان	خوبرو کے بات مانے ہیں پر مجھے یہ ہی خوب جانے ہیں صغف و بیضا قتی بمانے ہیں مے ہی جانے جو خاک پیا ہیں دے نہ ہم ہیں نہ دے زمانہ ہیں اب مرے عہد میں فسانے ہیں عشق میں جکے جی ٹکنا ہے ہیں شاعرون کے یہ شاعر نے ہیں
---	--

عشق کرتے ہیں اوس پریر دے
 میر صاحب ہی کیسا دوا نہیں

آپ اوس جس کو ہیں ہم ہی حیدار ہیں مانع فر دوس کا ہر شک وہ کو چھین ایک کے ہی وہ بے حال میں آیا کہہو	اپر کجا فی کی جسکے لیے بازار میں آدمی ایک نہیں اوسکے ہوا دار میں لوگ اچھی تو بہت یار کہ بہار میں
---	--

بھوساں نکلی جی میں غصے میں آگے ہو
 اضطراب و غصے میں آگے ہو
 اضطراب و غصے میں آگے ہو
 اضطراب و غصے میں آگے ہو
 اضطراب و غصے میں آگے ہو
 اضطراب و غصے میں آگے ہو

۲۱۷
 دیو جان اسکا وہ ہم جانی ہیں
 دیو جان اسکا وہ ہم جانی ہیں
 دیو جان اسکا وہ ہم جانی ہیں
 دیو جان اسکا وہ ہم جانی ہیں
 دیو جان اسکا وہ ہم جانی ہیں
 دیو جان اسکا وہ ہم جانی ہیں

لوگوں میں بہت سی باتیں ہیں
 لوگوں میں بہت سی باتیں ہیں
 لوگوں میں بہت سی باتیں ہیں
 لوگوں میں بہت سی باتیں ہیں
 لوگوں میں بہت سی باتیں ہیں
 لوگوں میں بہت سی باتیں ہیں

کسی کی تامل اس فکر میں کیسے کھل
 ہوتا ہے گرم کیا تو اے آفتاب بی
 پیر کی جگہ جگہ تپتا ہوا خاک میں

بھینا نہ آپ کو میں کیا جانی کہ کیا ہوں
 ایک دم دم میں میں تو تپتا ہوا ہوں
 وہ سر کشی کا سنا اتنا بھت و باہوں

مجھ کو بلا ہے وحشت اے میرے دور اسے
 جاگہ سے جب وٹا ہوں شوہا اتنا ہوں

کوچی میں تیری میر کا مطلق اثر نہیں
 ہے عاشقی کی بیچ ستم و کینا لطیف
 کب شب ہوئی زمانی میں جو پہ ہوا
 یہ چہرہ سیکو مستوں سے صحبت ہر کی
 گلشت اپنے طور پر ہو تو خوبیاں
 کیا ہو جی حرف ن گزردستی سواہ
 آنکھیں تمام خلق کی رہتی ہیں اس کی
 کہتے ہیں سب کہ خون کا ہوتا ہے شکر

جاگہ شراب فی میں بہتا نہیں تو پیر
 یہ کیا کہ میرے جی ہے کی رات گہ نہیں

کسی کی تامل اس فکر میں کیسے کھل
 ہوتا ہے گرم کیا تو اے آفتاب بی
 پیر کی جگہ جگہ تپتا ہوا خاک میں
 ۲۱۹

کسی کی تامل اس فکر میں کیسے کھل
 ہوتا ہے گرم کیا تو اے آفتاب بی
 پیر کی جگہ جگہ تپتا ہوا خاک میں
 ۲۱۹

کسی کی تامل اس فکر میں کیسے کھل
 ہوتا ہے گرم کیا تو اے آفتاب بی
 پیر کی جگہ جگہ تپتا ہوا خاک میں

[illegible]

[illegible]

وہ کہتے ہیں کہ یہ
جوانی دوائی ہے
میں نے اس سے
بہت سی چیزیں
سیکھیں ہیں

[illegible]

[illegible]

در بیان عشق و محبت و در بیان
 در بیان عشق و محبت و در بیان
 در بیان عشق و محبت و در بیان
 در بیان عشق و محبت و در بیان

روایت دوا

لا میرے اور یار بس ان ایک خوش گم کو بیٹا قتی میں شب کی پوچھو نہ ضبط میر پو لا پلا نا تک ہرگز درخت خوش ہے کہ روزگار میرا ایسا ہے کہ یارو ہر چند ہی سخن کو تشبیہ و در سخن نزدیک ہے کہ جاوین ہم آپ آب و	قدرت سے اسکو دلی کل پیرو اور ہر کو تا تو نہیں لکھو کہما و انتون تلے جگر کو ہر سون چوک کہ دون ہون لال سن کو شکل ہے فرق کرنا تک شام سو کر کو باتیں میری سفر تو تم بینکے و گم کو ملتے میرج و ستون سجائی ہوئے سفر کو
---	---

کب میرا بد و سیار سا جو کہ اندھیری ہے
 جیسا کہ روتے ہنسنے دیکھ سہ چشم تر کو

نہ مائل ترسی کارہ مر اپاورد ہو گا تو یہ پیشہ عشق کا یہ خاک چہرہ اینکا صحر غبار اوٹھو لگا تیر ہی سنی کر طبیعت علائہ دل کا لکھو اٹھا و فتر ناتہ تیر	نو گلچین باغ حسن ظالم زرد ہو گا تو ہزارے بیو فاجون گل چمن پرورد ہو گا لبان گرد باو آخر بیابان گرد ہو گا تو تخر و کی جبرید و نہیں قلم سافر و ہو گا تو
--	---

نہ ایک دم صبح تک ہی آگے لگتی دیکھ دل جلتا میں پر میر سا سر گرم آہ سرد ہو گا تو

۲۲۵
 عشق و محبت
 در بیان عشق و محبت و در بیان
 در بیان عشق و محبت و در بیان
 در بیان عشق و محبت و در بیان

در بیان عشق و محبت و در بیان
 در بیان عشق و محبت و در بیان
 در بیان عشق و محبت و در بیان
 در بیان عشق و محبت و در بیان

ایک دوہا میں غزل شکر دل سیرا دل
 دیکھو تو ہوا آئینہ میں غزل شکر
 یہ سون تہی جب سیرا دل سیرا دل
 پہنچا ہوا آئینہ میں غزل شکر

ابھی کیا جانے بیان کیا سمان ہو خدا جانے ملاپ اسے کہاں ہو وہیں شاید کہ اس کا آستان ہو اگر ہر مومرے تن پیدیاں ہو تمہاری کس طرح خاطر نشان ہو خدائی میں اگر ایسا مکان ہو تنائے دل و آرام جان ہو کہے کچھ کوئے گرجی کے اعان ہو	میرے باعث شور و فغان ہو یہی مشور عالم میں دوعالم جہان سجدہ میں ہم نے غش کی تھا ننو وے وصف دن باون کا مجھے جگر تو چھین گیا تیر دن کے مارے نہ دل سے جا خدا کے تم کو سو گند تم لے نازک تنان ہو کہ سب کے بلی ملکاب کہ اُس نے مار ڈالا
---	--

قطعہ

سنا ہے چاہ کا دعوا تمہارا کہو جو کچھ کہ چاہو مہربان ہو اگر پاسے محبت در میان ہو	ہوئے ہم پر سو سکت ہیں اب میر تمہاری بات کیا ہے تم جوان ہو
مت ملیں اس دعو اکساوات کرو صحبت آخر ہو یا رکھو پہر افسوس	اس کئے بیٹھے پاؤ تو مہمات کرو متصل ہو سکی تو جسے ملاقات کرو

کہ ایک دوہا میں غزل شکر دل سیرا دل
 دیکھو تو ہوا آئینہ میں غزل شکر
 یہ سون تہی جب سیرا دل سیرا دل
 پہنچا ہوا آئینہ میں غزل شکر

[illegible]

<p>یون ان پر طور پر تم بائین بہت بنا لو سن رکھو کان رکھ کر یہ بات لبتی و الو پرا یک دو کو یون ہی لمد مارو ۱ او یار و بی تو سر سو جلد اس بلا کو ٹالو ٹک کر کتیز گامی اس قافلہ کو جالو جنگو بہین کہا بہ تم منہ سو مت نکالو</p>	<p>جیش ہی اسکا اگر ہوشوں کو تو کھو سکو دو فزون ہی میں سب ہو گا مکان نام خواستم میں تم نامور تو ہوئے زلف اور خال خط کا سودا میں چہا یاران رفیقہ ایسے کیا دور تر گئے بہین بازاری ساری دیکھی کتہ بہین راز بیٹھے</p>
---	---

اتنا کمانہ جسے تے کہو کہ آؤ
یہ جانکر سو مخلوق چیتے نہیں جیہا سئے
دو چار تیر بار داس کو پہلی ہر دوری
ہو شرم آنکھ میں تو بہاری جبار سو
اب آؤ ہو تھاؤ ہو ہر لحظہ جی گھٹو ہے
تمی سحر یا نگہ تہی ہم آؤ کیو متو ہو لے
بار کو گئی سو گزری جی بہر پہ آؤ میں کیا

این کوی یا نصیب جو تو به خواهر
 ام خال آستان به تهر در راه فرام
 ایمن خطی را که کوئی بهلا کو
 اب نیک دید به عشق من شکو نظر نهین
 کجا جانون جا کف من ام و ادس کجا کو
 پیغام بر تو یار و نهین من کردن در
 بخت براری ای جو تو به خواهر
 اب در بهر کوی این در خاکو
 بسون ملک تو که من بهلا کجا کو
 این کوی یا نصیب جو تو به خواهر
 ام خال آستان به تهر در راه فرام
 ایمن خطی را که کوئی بهلا کو
 اب نیک دید به عشق من شکو نظر نهین
 کجا جانون جا کف من ام و ادس کجا کو
 پیغام بر تو یار و نهین من کردن در

[illegible]

و در وقت باری بهر

[illegible]

[illegible]

ہر ایک برحقیت بیان ہو خدا رسیدہ
نظمانہ میر کردل سر یہ خازنا خلیدہ
سیریا نصیب اس پر تم جو ہو تو کبیرہ
جون آفتاب ہم بھی کیسے رہو جڑیدہ
پہل نہ درخت لایا آخر سر بریدہ

بندہ کرزدول کو کوئی نہیں پہنچتا
 کیا و سوسہ ہر محکومت و حاکم کا بیان
 ہم کاٹھ کر جگر ہی اگر گنہگار سے کہا
 سالو سوانی دشت ہلکور ہی ہمیشہ
 منصور کی نظر تھی جو دار کی طرف سے

زوق سخن ہوا برا تو بہت ہمیں بھی
لکھ لکھ میری کر کچھ شعر چیدہ چیدہ

چاہ وہ ہر جو ہونا بہ کے ساتھ
جان جاتی رہ نہ آہ کے ساتھ
مشورت تو بھی کر کلاہ کر ساتھ
نسبت ادس مہ کو کیا ہواہ کر ساتھ
چشم اپنی تھی گرداہ کر ساتھ
جی کچھ جاتی ہیں نگاہ کے ساتھ

لطف کیا ہر کسو کی چاہ کے ساتھ
 وقت گزرنو کہ ماتھ دل پر رکھ
 عشق میں ترک سر کئے ہی بنے
 ہوا اگر چہ آسمان پہ دے
 سفری وہ جو ہم ہوا تا دیر
 جاوے تو ملن آنکھوں کا دیکھا

میر سحرتم بری ہی رہتے ہو
کیا شہزاد ہو خیر خواہ کے ساتھ

منتظر اد کے اگر دریاہ کے سر پہ پہنچے
 فتنہ فتنہ سو غبار سارے پہنچے
 دیکھو تو زلفِ افلاک کے سر پہ پہنچے
 کہیں جہنم جہنم کے سر پہ پہنچے
 دل میں اب غارِ کمان کی آواز
 جیسے عقیقہ کمان کی آواز
 دیکھو تو زلفِ افلاک کے سر پہ پہنچے
 کہیں جہنم جہنم کے سر پہ پہنچے
 دیکھو تو زلفِ افلاک کے سر پہ پہنچے
 کہیں جہنم جہنم کے سر پہ پہنچے

از غیب چنان گویا که در غایت کمال
 از غیب چنان گویا که در غایت کمال
 از غیب چنان گویا که در غایت کمال
 از غیب چنان گویا که در غایت کمال

جو پست و خوار عالم سارایا به در باب
 از غیب چنان گویا که در غایت کمال
 از غیب چنان گویا که در غایت کمال
 از غیب چنان گویا که در غایت کمال

رہتا ہوا آب دیدہ یان تا گلے ہمیشہ
 تر و تری جگر ہمیشہ چاتی جلے ہمیشہ
 کچھ جاکمین تو کرنا روبرو بلے ہمیشہ
 در پیشی درد اکثر غم جی ملے ہمیشہ
 یوں خاک میں گناہ کو کی رملے ہمیشہ
 قاصد نیا او ہر کو کتبک جلے ہمیشہ

سیر تو بین او سکر انگبین گھوٹن سے پہنچ
 تصدیق ایک دودن ہو و تو کوئی پہنچ
 اک اس مثل کچھ کو وعدہ وفا نکرنا
 لب تک وفا کر لگا یوں حوصلہ ہمارا
 اس حق سم خاکی جو ہم مٹی میں ٹر رہے ہیں
 آئندہ دروندہ باد و بحر کبوتر

مسجد میں چل کر طے جمعے کے دن بنے تو
 ہوتے ہیں میر صاحب دوان دن ڈیڑھ ہمیشہ

جان بلب ہتھو ہین بہترین ہین چل کچھ
 کہنے حاجت پڑ لوگوں کو جو ہوں کچھ
 یاس کلی ہو چکی تو ہر نہین اشکال کچھ
 متصل کبھ سو رہا کرتی ہین پتہ بال کچھ
 کیا بلا جان ہر میر اتھارا حال کچھ
 بیکلی گل بن بہت رہتی ہوا بکری سال کچھ
 یہ چلی جو دیکھ کر اسکو تنہا رہی ال چھ

آوہ کہنے میں رہا ہوا غم سو گرا حوال کچھ
 بے زری کو مان ہین لیکن لبوں پہ کچھ
 محکم کو شکل دل پر آرزو نے کر دیا
 دل تر آیا کسو کو چچ میں جو سہ گئی
 ماہ سو مای تلک اس داغ میں ہین تنگ
 ایک دن کچھ نفس میں ہم کہیں جا بیگ
 کیا اوس آتش باز کو تو مٹی کا آتش شوق پیر

۲۳۵
 حیات سیر
 احوال میر جی کا ہر شام کچھ کچھ
 مانند برق بین میان دو لوگ جستہ جستہ
 ہر جا کھانگے کسو دین کوئی سیدہ خستہ
 یاد خانی اور کباہتوں ہی پر اس کے ہین
 یاد اسکو خوش نہ آیا یہ کار دست بستہ
 کہیں کو کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ
 ایان گل ہین اسنے کچھ کچھ کچھ کچھ
 ہمارا وہ کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ
 ہون خاک میں ملاوا زیم دین کچھ کچھ

ادب بای
 ہمارا آئی کو کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ
 ہمارا آئی کو کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ
 ہمارا آئی کو کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ
 ہمارا آئی کو کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ

منتهی در عشق کی آید و از زمین
آب آستانه یوی پر فکرم آستانه زمین
بر دای خفته رویا که آستانه زمین
زنا بجی منتهی چو کجا به دل سپردن
دل آب کجا کسو نشاید که زمین
یک دل قطره خون تپ خفا کیا کیا

کسکو لاکو کہ نہ ہو مین دبا یا اسکو
 جان کو ساتھ ہو آخر مرض عشق گیا
 اون نے چھوڑی طرف جو روح جفا کی ہرگز
 سجدہ اک صبح تر ہو رکا رون اس خاطر
 آگ سی بھکتی ہی دن رات رہا کی تہیز

اوسکی شمشیر کی چوڑی بھی بہا کیا کیا کی
 جی بہلا نک نہوا ہننے روا کیا کیا کی
 ہننے یوں اپنی طرف سے تو وفا کیا کیا کی
 مین کو محراب مین اتونکو دعا کیا کیا کی
 جان غمناک تر غم مین جلا کیا کیا کی

کسکو لاکو کہ نہ ہو مین دبا یا اسکو
 جان کو ساتھ ہو آخر مرض عشق گیا
 اون نے چھوڑی طرف جو روح جفا کی ہرگز
 سجدہ اک صبح تر ہو رکا رون اس خاطر
 آگ سی بھکتی ہی دن رات رہا کی تہیز

میر نے ہنوتھون کو اس کے نہ اٹھایا جی کو
 خلق ادھر تھیں یہ سنے کہا کیا کیا کی

عاشق بجال و نون یا تہہ سہ دل تھام لے
 عشق جو چاہے تو مرد و سہی نہا کام لے
 دستاوت ہو نعل مین جسکی آہم لے
 آج یہ بیمار دیکھیں کس طرح کوشام لے
 چاہے تو مہی سیری ہاتھ کراک جام لے
 یہ شکار مضطرب ہو دم نہ زیر دام لے
 آنسو مین تیرے کہنے ہم جامہ احرام لے
 آدمی ہو گیا کہ مجھ پر قاضی کا اعلام لے

کہ تیک حوال یہ جب کوئی تیرا نام لے
 ناتوانی سے اگر مجھ مین نہیں ہو جی تو کیا
 پہلو کو عشق نہ ستر سرگے تو ہو بجا
 ابل نالان پہاڑی افس یہ مین جا چکا
 شاخ گل تیری طرف جھکتی جو ہر حرکت
 دل کی آسائش نہیں ان مکان افس یار مین
 عزت اس پر ہٹان کچھ جیون کو جو ضرور
 کیا بلا مفتی کا نوٹہ اس پر ہار و نون

کیا سہل گزرتی ہے جنوں سے
 تحفہ ہم لوگوں کا جسک سے
 سلف اسکا بدن کا چمک سے
 کیا جلتے جان سے کچھ نہ ہو
 دست نہ بڑھتا کس سے شہ
 صد چاک لکون کا ہر شہ
 کہ دیو مین مین سے کہ ہن

کیا سہل گزرتی ہے جنوں سے
 تحفہ ہم لوگوں کا جسک سے
 سلف اسکا بدن کا چمک سے
 کیا جلتے جان سے کچھ نہ ہو
 دست نہ بڑھتا کس سے شہ
 صد چاک لکون کا ہر شہ
 کہ دیو مین مین سے کہ ہن

کیا سہل گزرتی ہے جنوں سے
 تحفہ ہم لوگوں کا جسک سے
 سلف اسکا بدن کا چمک سے
 کیا جلتے جان سے کچھ نہ ہو
 دست نہ بڑھتا کس سے شہ
 صد چاک لکون کا ہر شہ
 کہ دیو مین مین سے کہ ہن

جان نہا کی سویدار ہوئے زارے
 کاروان جات راہم ہمارے سوئے زارے
 بوی گل پیش راہم ہمارے سوئے زارے
 ہم ستم کش راہم ہمارے سوئے زارے
 جی دکن در و اسے سوئے زارے
 بیگم سے میر صاحب جان کو سوئے زارے
 اسیر زلف کرے قید سے لکھنؤ کے سوئے زارے
 پندرہ سو کی ہزارہ مسلح پندرہ سو کے سوئے زارے

بیہوش بین شو کو تو دریا کو تو لاؤ نہیں ہو مطلق سہم فروخت ہے کوئی تو ماہ پارہ اس بھی رواق میں لگ کر گلے نہ سو اس منہ پر منہ زکما بتیابی ہر دن کو تو خیالی ہر شبو نکو آفاق میں جو ہر تو اہل کرم جو ستے جل بھجوا ب تو بہتر ماں نہ برق طفت	جوش خروش تہمت ہم لگے کنارے یہ ناز خوب رویاں بندہ میں ہم تہمارے چشک زنی میں شگوبوں نہ نہیں ہیں تہ جی و گئے ہم آخراں حسرت کو مارے آرام و صبر و نون مدت ہوئی سدا رہے ہم برہون رعدا سا بیتاب ہو پکارے جون ابر کسکے آگ و دامن کوئی بیکارے
--	--

سہنے تو عاشقی میں کو یا ہر جان کو بھی صد قریب میں میسجی کو در دہونڈ تو میں در
--

اس بات بڑبٹات میں کیا دل صبا لگو حرص ہو س ہو باز و دل تو خوب لگو تلخ اتوا بڑجی کو ہی لگتی ہر اس منٹ کسو نہ ہو کشتی تباہ ہو کس سال کی ایسے لگو ہر جو میں بہت سا لگو کرش وہ ہی چمن فسرز تو بلبل کی ساخو	کیا کیا نہاں کہتے بان پاؤں آگے ہر قہر اس کالی کو تئیں گرہوا گئے جیسے کسو کی زخم پہ تیرا کی و آگے تختہ مگر کنار کی کوئی بہک جاگے جانور و ایسہ حور پر سی سی ہلا گے گل ایسہ منہ کو آگرا ہلا کیا ہلا گے
--	--

سب جہاں تہمت دریا کو تو دریا کو
 عالم نام و ہم ہر جان کو تو دریا کو
 یارب کو تو دریا کو تو دریا کو
 جان نہا کی سویدار ہوئے زارے
 کاروان جات راہم ہمارے سوئے زارے
 بوی گل پیش راہم ہمارے سوئے زارے
 ہم ستم کش راہم ہمارے سوئے زارے
 جی دکن در و اسے سوئے زارے
 بیگم سے میر صاحب جان کو سوئے زارے
 اسیر زلف کرے قید سے لکھنؤ کے سوئے زارے
 پندرہ سو کی ہزارہ مسلح پندرہ سو کے سوئے زارے

جان نہا کی سویدار ہوئے زارے
 کاروان جات راہم ہمارے سوئے زارے
 بوی گل پیش راہم ہمارے سوئے زارے
 ہم ستم کش راہم ہمارے سوئے زارے
 جی دکن در و اسے سوئے زارے
 بیگم سے میر صاحب جان کو سوئے زارے
 اسیر زلف کرے قید سے لکھنؤ کے سوئے زارے
 پندرہ سو کی ہزارہ مسلح پندرہ سو کے سوئے زارے

کلیا کی اہل نوازش خواہش ہو الایہیالیا
دل داغ لک نہ کیا جی بار یک بنایا
جب پیشانیوں کے وصل علی کیا پس
اس کل کی ادائیں نہ کیا پس

مرثیہ شوق بدرد ملاطفت میں کیوں نہ
 اس درد کی بیان کوں بدرد کہ دوست
 بنی صورتیں کیسی بظاہر دوست
 سمجھتے نہیں ہم فکر کیا کہ دوست
 خلافتان کی خون دل کو تو دوست
 بہت اتوار لکین انشا کہ دوست
 ہمارے آپ کو ہم سے کہ دوست
 کوئی دنی شوق آہ ایسا کہ دوست

۲۰

مرثیہ شوق بدرد ملاطفت میں کیوں نہ
 اس درد کی بیان کوں بدرد کہ دوست
 بنی صورتیں کیسی بظاہر دوست
 سمجھتے نہیں ہم فکر کیا کہ دوست
 خلافتان کی خون دل کو تو دوست
 بہت اتوار لکین انشا کہ دوست
 ہمارے آپ کو ہم سے کہ دوست
 کوئی دنی شوق آہ ایسا کہ دوست

[illegible]

قطر

جگر و سبب بیاں غم سے نہ سنا کی
چال بیدار دل سے نہ سنا کی
ایک سین تم غم سے نہ سنا کی
اور تھی تو فیض تین تو دہری کی
تو خلاص دین نہ تارا توں پہتا ہو دہری کی
پاؤں زمین میں لگے تو تو خدا بدینت اکہ تے
اتو غم ہو چکی ہیں ایک تارک بارو غم ہو
کیا کیا لگتا ہے جی جیسے عاقبت اکہ تے

جگر سب جل گیا لیکن باقی نہیں رہی

مبادا اس آتشین خو کو مخالف کچ لگا دیو

کیا خور ہو طرف یار کر روشن گہری سر	مانا ہر حضورا سکی چرخ سحر سے
سبز ان چین ہو میں برابر تو کیوں کہ	لگتا ہر تو رسا کو بھی ننگ ہر سے
ہر تیار کہ ہوا محبت کی خطرناک	مار کو گھر میں لوگ بہت بخیر سے
ایک ن میں عنائیاں تیری ہیں سو سو	کب عمدہ برائی ہوئی اس عشوہ گری سے
زنجیر تو پاؤں میں لگی رہنے ہمارے	کیا اور ہو رسوا کوئی آشفہ سری سے
جب لب تری یاد آتی ہیں آگہو سو ہمارے	تب ٹکڑو نکلتے ہیں عقیق جگر سے

عشق آگہو کو شے کیو کیا غیر چہی ہے

کچ کر و فکر مجہ دوانے کی	دہوم ہے پہ بہار آنے کی
دل کا اوس کنج لبس و دیو ہر نشان	بات لگتی تو ہو ٹھکانے کی
وہ جو پہر تا ہو مجھے دور ہی دور	بے یہ تقریب جی کو جانے کی
تیرو نہیں نہ تہو شب آتش شوق	تھی خبر گرم او سکے آنے کی

۲۴۴

جگر و سبب بیاں غم سے نہ سنا کی
چال بیدار دل سے نہ سنا کی
ایک سین تم غم سے نہ سنا کی
اور تھی تو فیض تین تو دہری کی
تو خلاص دین نہ تارا توں پہتا ہو دہری کی
پاؤں زمین میں لگے تو تو خدا بدینت اکہ تے
اتو غم ہو چکی ہیں ایک تارک بارو غم ہو
کیا کیا لگتا ہے جی جیسے عاقبت اکہ تے

جگر و سبب بیاں غم سے نہ سنا کی
چال بیدار دل سے نہ سنا کی
ایک سین تم غم سے نہ سنا کی
اور تھی تو فیض تین تو دہری کی
تو خلاص دین نہ تارا توں پہتا ہو دہری کی
پاؤں زمین میں لگے تو تو خدا بدینت اکہ تے
اتو غم ہو چکی ہیں ایک تارک بارو غم ہو
کیا کیا لگتا ہے جی جیسے عاقبت اکہ تے

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الذين هم خلائفنا في الأرض بعدنا
وهم خير الناس أجمعين

یہاں پہلے سے پہلے جو کچھ لکھا جا چکا ہے

۲۷۶

[illegible]

[illegible]

دل شتاب سن عم شمس و اوٹھا یا چاہیے
 یہ قیامت اور جی پر کل گھر پائیز بن
 خانہ ساز دین جو جو دروغ خطوئے خیرا
 کام کیا بال ہما جو چتر شمس کی غرض
 اقلہ پر خانقہ وافر بہت مغرور بن
 کیا ریون ہی میں پھر پور گیا سارگی
 یہ ستم تازہ کہ انہی ناکسی پر کر نظر
 جی نہیں رہتا ہنگ ناچار بکو اسکی
 گاہ برقع پوش ہو کر ہو پر اگنہ کرو

جیکو بچار کھینکے تو جا لینگے عشق میں
 ہر چند میر صاحب و قبلہ ہیں منکر

ایک دن تہ کر بساط ناز جا یا چاہیے
 دل خس و خاشاک گلشن ہو لگا یا چاہیے
 زینت کی خاطر جس مسجد کو دنا یا چاہیے
 سر پرک دیوار ہی کا اسکا یا چاہیے
 ست نازا یہ سراو سیکھ لایا چاہیے
 اپنی ہونوئی کی سوئم گل کا آیا چاہیے
 جن سے بگڑا چاہیہ وادوں کو بنایا چاہیے
 گر تو پھر ضعف میں ہی روز جا یا چاہیے
 تمکو ہمسو نہ ہو بہر صورت چسپا یا چاہیے

وہ بھی تو ملک دست قتیخ انچو کی جاتی قدر میر
 زخم سار برائیکدن اسکو دکھایا چاہیے

عشق فیت ہوئی خفت کی تہمت ہوئی
 عکس اس بودیہ کا تو متصل رہتا صبح

آخر از جہان دی یاروں فریہ صحبت ہوئی
 دان چہ چو کیا جانوں آئینہ کی کیا صورت ہوئی

دل شتاب سن عم شمس و اوٹھا یا چاہیے
 یہ قیامت اور جی پر کل گھر پائیز بن
 خانہ ساز دین جو جو دروغ خطوئے خیرا
 کام کیا بال ہما جو چتر شمس کی غرض
 اقلہ پر خانقہ وافر بہت مغرور بن
 کیا ریون ہی میں پھر پور گیا سارگی
 یہ ستم تازہ کہ انہی ناکسی پر کر نظر
 جی نہیں رہتا ہنگ ناچار بکو اسکی
 گاہ برقع پوش ہو کر ہو پر اگنہ کرو

۲۲۹
 دل شتاب سن عم شمس و اوٹھا یا چاہیے
 یہ قیامت اور جی پر کل گھر پائیز بن
 خانہ ساز دین جو جو دروغ خطوئے خیرا
 کام کیا بال ہما جو چتر شمس کی غرض
 اقلہ پر خانقہ وافر بہت مغرور بن
 کیا ریون ہی میں پھر پور گیا سارگی
 یہ ستم تازہ کہ انہی ناکسی پر کر نظر
 جی نہیں رہتا ہنگ ناچار بکو اسکی
 گاہ برقع پوش ہو کر ہو پر اگنہ کرو

[illegible]

کودش و در سبکی یک کلاه بپوشان
او را تو داری در دست چو زلف او
که کوه است بر سر که در میان
از نینین این میاید کوچه نو
ایک یک بات و پیرین به توبه بود
اوست که طالع کس هر گاه بدو
حق کیانی جنت کیست چو کرم
توسم و کرم

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

کلمه کلمه که در این کتاب است
 هر کس که میخواند آن را
 در روز قیامت
 بهشتی خواهد بود

[illegible]

[illegible]

بیت دامن گلشن و دیار بهار
سار سار عالمین ده نوا بهار
دل یکجا باستانین اویلا گلزار
بر بهیون پدین بنیاد بهار
آن ملک ایک فتنه پیو بهار
ظفر منی قفا و ساق بهار
کونای دل بهار

[illegible]

سب سے پہلے میری دعا ہے کہ
 اللہ تعالیٰ ہر ایک کو اپنا
 محبوب بنائے اور ہر ایک کو
 اپنا پیارا بنائے۔ آمین

کیا نہیں جانے اس کی
 جہان کی کتنی باتیں
 ہیں جو ہم کو پہنچنے سے
 روکتی ہیں۔ آمین

۲۶۱
 کیا نہیں جانے اس کی
 جہان کی کتنی باتیں
 ہیں جو ہم کو پہنچنے سے
 روکتی ہیں۔ آمین

جیسے دیکھا اور سکہ تپتے جی ڈوب جاتا ہو میر
 اس ضربی کی چشمِ روسید پانی ہوئے

جنوں کا عبت میرے مذکور ہے کہو چشمِ خونبار کو چشمِ تم فلک پر جو مہ ہے تو روشن ہے یہ گداشاہِ دونوں میں دل باختہ قیامت ہی ہو گا جو رنجِ حجاب ہم اب تو انون کو مرنا ہے صرف ستم میں ہمارے قسم پر تمہیں نیاز اپنا جس مرتبے میں ہے بیان ہوا سالِ نبی سے کاگو کچھ خراب	جوانی و دانی ہے مشہور ہے خدا جانے کب کا مینا سو رہے کہ منہ سے تری نسبت دو ہے عجب عشقِ بازی کا دستور ہے نہ بے مصلحت یا دستور ہے مین وہ کہ حینا بے منظور ہے کہ و صرف جتنا کہ مقدور ہے اسی مرتبے میں وہ مغرور ہے خدا کے ابھی اسکے معمور ہے
--	---

گیا شاید اس شمعِ رو کا حینال
 کہ اب میرے منہ پر کچھ نور ہے

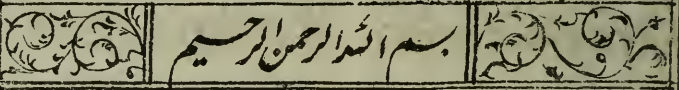
کیا ہے مستِ شراب ہی وہ بھی دورِ مجھ سے کہا ہے وہ بھی	کچھ بیخواب ہے وہ بھی میں ہی جلتا نہیں جہاں سے
---	--

کیا نہیں جانے اس کی
 جہان کی کتنی باتیں
 ہیں جو ہم کو پہنچنے سے
 روکتی ہیں۔ آمین

۲۶۲
 اسنو علیہ السلام کے منہ پر
 کیا چاہا کہ راز حقیقت نہان رہے
 ہم سب قلمی ہیں تو وہ ابد کو ہم کو
 ہم سب کے کتب میں یوں زبان کے
 سخن پس کوئی نام ہے یوں والے
 کوئی بھی اپنی سر کوئی نام ہے زبان کے
 چون کہ کون جو نہ میری زبان کے
 یہ دو زبان کے کتب کے دان کے
 یہ سب کے کتب کے کتب کے کتب کے
 یہ سب کے کتب کے کتب کے کتب کے

سوز سینه کان کانی
دل کی بیماری کی کس ایس دوا نکلے
اور زلف کے پر تپانی سے
دیس بچا زمین کی پیار جبرائیل کے
جنتا میو تیا کیو ادس پس جی کا کار
عالم شد و لوان و موم

رنجشہ کا پیکو و شہ
 جو زمین پر مقلد علی شہ
 سب راہی مقلد علی شہ
 مجنون کے مقلد علی شہ
 دل کو شہ کے مقلد علی شہ
 شیشہ بہشتی علی شہ
 شہین سبک نظر علی شہ
 بنڈ

و یوان سوم

دیوان سوم

مجبوراً شاعراں کو میر کہ صاحب دین نے
در غم کتنے کیے جمع تو ہوا ان کیا

دین و دکن علم و آسمان نہاتوان میں گیا

۲۶۷

[illegible]

خاضع رہا ہوں کیا جانوں کہ کیا کرے گا
 خاضع رہا ہوں کیا جانوں کہ کیا کرے گا
 خاضع رہا ہوں کیا جانوں کہ کیا کرے گا
 خاضع رہا ہوں کیا جانوں کہ کیا کرے گا

دھڑک لگی ہر باغچہ زلف اسکی چہرہ پر اور دھڑکی رہی خاک جنون کرتی دشت دشت	بازی نہیں یہ سانپ جو کوئی لٹکا لٹکا کچھ دست اگر یہ بڑا سوداں بھی پائیگا
---	--

دیکھیں تو میرے تین کوئی پائیگا در پر ہر اب وہ تائر حدینہ جو بہت
--

وہ جو گلشن میں جلوہ ناک ہوا اسکے دامن تلک نہ ہو نہ چاہتا تھ	پہول غیرت سے جھلکے خاک ہوا تھاسر دست جیب چاک ہوا
کس قدر تھانہ خبیث شیخ شہر ڈر ڈر اس رشک خور کی گرمی سے	اسکے مرنے سے شہر پاک ہوا کچھ تو ہر سے جو تپاک ہوا

میر بلکان ہو گیا تھ بہت سو طلب ہی میں پھر ہلاک ہوا

کیا رو نہیں کو یوں آن کر کے مارا تربت کا میری لوح آئینے سے کر کے مارا	مہربت دگر سو طوفان کر کے مارا یعنی کد آن فی جنم جو حیران کر کے مارا
بیگانہ جان اون کو کیا چوٹ رانگو کی پہلے گلے لگایا بہت جو راہ ڈھایا	منہ دیکھ دیکھ میرا بچان کر کے مارا مارا تو اون کو لیکن احسان کر کے مارا
ہوس مست حمد فر کیا کی تھی قسم جی سے	بہتوں کو ان فی حمد و بیان کر کے مارا

باز منہ نہ گاہ
 بیون جاکے منہ نہ گاہ
 بجا قصد کس چہرہ نہ گاہ
 کما ہوا دم کس چہرہ نہ گاہ
 جواب اس کو کیا جانے نہ گاہ
 ختم اس راہ بین کیا ہو چہرہ نہ گاہ
 نظر خواب میں اس سے نہ پوچھا
 بہت خوب یاد دینے پر پوچھا
 لگو نہیں اگر اطمینان نہ پوچھا
 چشم لگا کر اس کی نظر لگا
 کو دزدان قون ہزار نکلا
 اس کی نظر لگا
 ہوسا تھ خیر سے شکار نکلا
 ہوسا تھ خیر سے شکار نکلا
 ہوسا تھ خیر سے شکار نکلا
 ہوسا تھ خیر سے شکار نکلا

۲۶۹

ہوسا تھ خیر سے شکار نکلا
 ہوسا تھ خیر سے شکار نکلا
 ہوسا تھ خیر سے شکار نکلا
 ہوسا تھ خیر سے شکار نکلا

بی باکی عزیز دین کی کشتی پر بھی اک وہ بھی زمانہ تھا
 اس مہم بھی نہیں آگ کیاں شہر نظر میں
 یان آج جو کچھ دیکھیا سو کچھ میں نے دیکھا
 کہ کچھ لکھ لکھ کر میں نے دیکھا
 ان خان کی بیوی لڑائی تھائی تو یوں لڑائی
 ہو۔

[illegible]

[illegible]

[illegible]

میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط
 میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط
 میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط

ہیں باہم نزاع نہ ہو
 میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط
 میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط

۲۷۵
 میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط
 میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط

<p>کیا تم کو پیار ہے کہ میرزا کا ایک خط پہلے ہی جو تم کو کاٹو ہو گا اس کا</p>	
<p>زار کا بیجاں کہ سب بات کہتا ہوں کہ میلان اس کا تھا کہ ایک جانب الفٹ</p>	<p>حال کہ تھا کہ یہی ہم عشق تو ہزار کہا اپنی طرف سے ہم نے ایک سال سے پیار کیا</p>
<p>عشق ہی ہم میں ہوا تو صرف کیسے کہ کیا پوچھو ہو دیکھ کا بغیر اس کا</p>	<p>دل کو چاک چاک کر دے تو اس کا عورت والی کہا گون کو گلیوں میں</p>
<p>کام اس کا ایک طور پر لیتے ہو اس کا حیف ہے میرزا سپردن تو ہم اس کا</p>	
<p>دل رات دن رہ کر عشق میں اب تو بدین میں سارے ہی ہو</p>	<p>ہر چند چاہتا ہوں پرچہ نہیں سنہلتا وہ میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط</p>
<p>شب ماہ چارہ تھا کہ حسن کو نمایاں اور شک شمع کو یا تو موم کا بنا ہے</p>	<p>ہو تا رہتا تھا جو بار بھی نکلتا متاب میں تجھ کو دیکھا ہوں گلیوں میں</p>
<p>تکلیف باغ ہو کہ یاروں کو کی دگر نہ رونیکا جو شہر دیا آنکھوں کو ہے بعینہ</p>	<p>گل پہول تو کوئی دماغ ہی نہ سہلتا جیسے ہو وہ کوئی برسات میں اُبتا</p>
<p>کر تا ہر دگر سہول کی توجہ کہ جان جاو ہم میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط</p>	<p>ہم میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط ہم میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط</p>

میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط
 میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط میرزا کا ایک خط

تو باغبانین که بود سر مویشیانشان اینها پیش
جسطح شایخ که بود سر مویشیانشان اینها پیش
مسلکین سیکردن بیت دین بیتی بدین پیش
دل خوش و دل خوشی هر کس که سالان اینها پیش
دشمن و دشمنی هر کس که سالان اینها پیش
بیا که حقیقت حلقه با لبون که
حال خوش ای که خوش جانان که

کس دن ستم پیکر او را بدین چنین
ایان شمشیر استی او را بر طعن کونیک
ایقم عاشقی من بستاند بیانی
اب کی که این که ایام آنگونه غنیمت
افزوس غمزه سیاه لعل جی با ناز
ظلال آن در میان هر چه بود

نہ کہ کچھ نہ آہرا نہ بلا	کیا جواب ان سیرے سوا لو کا
دم نہ لے اسکی زلفوں کا مارا	
میر کاٹا جیسے نہ کالوں کا	
احوال نیچو چو کچھ ہم ظلم رسیدوں کا	کیا حال محبت کو آزار کشیدوں کا
دیوانگی عاشق کی تجھو نہ لباسی ہے	صد بارہ جگر سہی ہر ہم جامہ درخیز کا
عاشق ہر دل اپنا تو گلگشت گلستانین	جدول کو کناری کی نو بادہ دھین کا
ناچار گئے ماری میدان محبت میں	پایانہ گیا چارہ کچھ او سکی شہین کا
پتے کو کٹر کھوسے ہوئی ہر ہمین حشت	کیا طور ہر ہم اپنی سانی سحر میدوں کا
کیا کیا نہ گیا اوس بن صبر اور داغ و دل	رواق گئی بشری سحر پور سہی دیر کا
کرتو بین پس اسالی دل شاد گلی تک کر	
سو میر وہ ملنا سہی اب ترک ہر عین کا	
سطح جو باتوں میں آکر خگلف نام کا	باتہ ملنا کام ہر اب عاشق بد نام کا
کچھ نہیں عنقا صفت پر شہرہ آفاق چون	سیر کو قابل ہر ہونا نہیں میر سزا نام کا
ہجر کی راتیں بڑی چوٹی جو تکہ تعین کر	اسمین کچھ نقصان ہونا تا مگر ایام کا
روح و جان در زلف میں اسکو تو ہر روز ہون	صبح تک جانا نہیں ہر مینہ آ یا شام کا

عین بیاض است هم میوه
سبزه ای که از آن میوه
سبزه ای که از آن میوه
سبزه ای که از آن میوه

[illegible]

پیشین خط

تفاوت در میان

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
سراجاً مبيناً

روان و سحرآمیز

میں نے کچھ دیکھا ہے

جانب سے
نہایت سے

اور اس کی جگہ پر

۱۰۰

بسم الله الرحمن الرحيم

۱۰۰

فوائد و لطائف

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

باب فی بیان حدیث

مجلس اول

...

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

میں نے اس کو دیکھا ہے

سجلی سحر کی مٹھلی آنی تھی آسمان سے
اس ناز و بن تو اپنوں و مٹھ میں بسیر ہوئی

آنکھیں لگا سہ ہیں بل تظار و دہرب
کل رات آگیا تو وہ و کہ گیا بسیر

	۲۶	
--	----	--

کلیا فتم کیا فراست زوق و بصیرت	تاب و توان و طاقت یہ کہ گئی نہ تھ
منزل کو مرگ کی تا آخر مجھ کو پہنچ	ہیجا ہو میں نے اپنا اسباب بدیشہ

وینا میں حسن و خوبی میرا ایک عیب شمی ہے
 زندان و پارسیان جس پر کہیں نظر سب

شیدو نہیں شک ٹوڑ نہ خیر میر صاحب
مہر پہنچتے تو وہ تیغ کینچ نہ سکتے
کینچتے نہیں کہاں اب ہے ہواؤں کے
کب ہیں جوانی کی سی اشعار شور آوے

تم کس خیال میں ہو تصور یہ سچ ہو چاہے ہو
کرتی ہیں لوگ کیا کیا تقریریں صاحب

سببش سوزنده کسی بود که اب
چهره بر او درسی ناک بهیشتی کس
نبی حرفه کردی حرفه نه کیون میزدند
سرمار که آتما بهیشتی و غیره

این کتاب در بیان
 احوال و سیرت
 اعیان و ارباب
 این شهر است
 و در بیان
 احوال و سیرت
 اعیان و ارباب
 این شهر است

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

فراد تو میں مجھے چاہو پوچھ لو
 آخر تو میں نے طول و یا بحث عشق کو
 آؤ جو لب آہ تو میں اوٹھ کھڑا ہوا
 اقبال دیکھ لے تم کو ظم و جو رہو
 دل اس چمن میں تنوں کے میرا لگاؤ

مشورہ فقیر ہی اہل وفا کے بیچ
 کوتاہی تم ہی مت کرو جو جفا کی بیچ
 بیٹھا گیا نہ مجھے تو ایسی ہوا کی بیچ
 دیکھو ہون جسکو جو وہاں ہو سکی بیچ
 ہوئے وفا بنا کی کسو آشنا کی بیچ

جوش و خروش میرے ہاتے رہے نہ سب
 ہوتا ہے شور چاہنے کی ابتداء کے بیچ

روایت نامی حطی

یاد آگیا تو بننے لگیں انکھیں جو کی طرح
 چسپان قبا و شونج سدا غصے ہی بنا
 گالی لڑائی اگر تو تم جانتے نہ تھے
 ہم جانتے تھے تازہ بنائی جہاں کی
 سبز ہم جو تھے جو زرد ہو چلے
 وہ دن کہان کہست ہر ناز ہم میں
 تسکین لگی کب ہوئی سیر میں کی

کچھ آگئی تھی سرو چمن میں کسو کی طرح
 چین چین ہے اسکی اوٹھائی تو کی طرح
 اب یہ نکال دینے کے گفتگو کی طرح
 یہ منزل خراب ہوئی ہو کی طرح
 اس کشت میں پریم یہ ہماری ہو کی طرح
 سر پہ جو رہی شکستہ سب کو کی طرح
 گوہر و لمیں آگئی کچھ اسکی ہو کی طرح

فراد تو میں مجھے چاہو پوچھ لو
 آخر تو میں نے طول و یا بحث عشق کو
 آؤ جو لب آہ تو میں اوٹھ کھڑا ہوا
 اقبال دیکھ لے تم کو ظم و جو رہو
 دل اس چمن میں تنوں کے میرا لگاؤ

فراد تو میں مجھے چاہو پوچھ لو
 آخر تو میں نے طول و یا بحث عشق کو
 آؤ جو لب آہ تو میں اوٹھ کھڑا ہوا
 اقبال دیکھ لے تم کو ظم و جو رہو
 دل اس چمن میں تنوں کے میرا لگاؤ

فراد تو میں مجھے چاہو پوچھ لو
 آخر تو میں نے طول و یا بحث عشق کو
 آؤ جو لب آہ تو میں اوٹھ کھڑا ہوا
 اقبال دیکھ لے تم کو ظم و جو رہو
 دل اس چمن میں تنوں کے میرا لگاؤ

وہی کہ باستان میں کسی ہون فون کے دل گری ہو
وہی کہ گوش واکرمیک کی جادوی جیج ہو
وہی کہ ہن دست اکثر تن مراستان ہو
وہی کہ بلی سے بجلی کے گندہ ہو

[illegible]

کیون گریبان کو پر دن پائے نہ میر
وہ امن اسکا تو گیا ہے جھوٹ کمر

لوم کہنچ تہ دل سے کوئی ناکر ہو جا کر
 ہم رہ گئے حیران اسی منہ نظر کر
 ہر لحظہ مری جان مجھے میری خبر کر
 آتا ہے مری جی بین بین غم سیر کر
 دل جا کو حکمر کاوی بین کچھ تو نہیں کر
 رہ جاو می ہے جیسے کہ کوئی بجلی تڑپ کر
 تاشمع تپنگا بھی جو پہنچی ہے تو صر کر
 پہر چاند نظر ہے نہ چہرہ حاجی سوانہ کر

ای مرغ تپن صبح ہوئی نہ مزمزمہ کمر
وہ آئینہ رو باغکی پہو لونین جو دنیا
ہو بخیر مجھ کو تری دیکھو سزا حق
جس جامی سراپا میں نظر جاتی ہوا سکی
فرما دے تہ پر ہو یمن صنعتیں کیا کیا
پرتی نگاہ شوخ کی ہوتا ہے اوجھل
مشتوق کا کیا وصل و رکا ایسا دہرا
لبشب طرف اوں چہرہ تابان سے ہوا

کسب و در کیا ہوتا عوض رنجتے کے کاش
پسیتا فی سبت میسر ہم اس کام کو کر کر

کس نہ سے کہ جو بتائیں چاہیں
میں نے گویا ہوں غلط کہ انہیں
ناچار اب یہاں نہیں ہوتے اور

جب یہ کلام پہنچا تو وہ ہم سے ہانک کر
 نہی جبکہ تن لطافت عالم میں جا کی ہو
 سعی و طلب بہت کی مطلب کے تئیں پہنچے

[illegible]

[illegible]

بہارِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت

سرمہ کا گھر ہم اس کے قدم کئے ہو کر کہا مدت سے مثلِ شب ہے ہر اتر و روزگار پتھر لکھیں ہیں آنکھیں میں نفیِ عشق کے طوا جس کی جہت سے میرے نزدیک پہنچی ہم آنکھیں ہماری منہ چلین ہیں جس بغیر	میں میری ہی اولیٰ طرف کالہ طرف ہوں آتا نہیں وہ غیرت ماہِ اس طرف ہوں پڑتی نہیں ہے یار کی راہ اس طرف ہوں پرتا نہیں وہ آنکھ وہ اس طرف ہوں وہ دیکھتا ہی ممکن نہیں کہ اس طرف ہوں
---	---

برسون سے میرا نام محبوبوں سے بڑھتا میں روتا ہوں آکے ابر سیاہ اس طرف ہوں
--

روایف سین

گلامت توڑ اپنا اسے جس بس کہ سوز کی نہ کہنے پائی اسے گل و گلزار سے کیا قیدیوں کو نہ ترسا ویکالیک مار و الو بہت کم دیتے تھے بادل دکھا کسو محبوب کے ہو گور پر گل چین کے غم میں سینہ داغ ہو مہر	نہیں اس راہ میں فریاد رس جہاں بولے لگا کئے کہیں بس ہمیں داغ دل میں کینہِ نفس بس کرو گے کب تک ہم پیر بس رہے ہم ہی تو روزی میں بس ہمارے خاک کو بونا خوش بس بہت نکلی بہا رہی ہیں ہوں بس
---	--

بہارِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت

۲۸۷
 عہدِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت

روایف سین
 بختِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت
 بختِ بخت و بختِ بخت

میں ملک میں ایک شخصیت کا نام ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک
 حکمران کے لئے ایک معاون ہے اور ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک

درمیان میں ایک شخصیت کا نام ہے جو کہ ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک

ایک شخصیت کا نام ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک

ہم نے تجھی را بطان غفلت تو غفلت	ہم نے تو میں ہر غفلت یہ ہو گیا یہ کیا غفلت
کہنے ہو گیا کیا لکھا ہے خط میں مجھ کو میرے	کب کہا کہنے یہ سب جو ہوتا ہے افسر ایسا غلط
روایت طامی مجھے	
جو وہ ہے تو ہے زندگانی سے خط	مرا عمر کا ہے جوانی سے خط
نہیں وہ تو سب کچھ یہ بولطفت ہے	نہ کھانے میں لذت نہ پانی سے خط
کہا درود رات کیا میرے	اٹھایا بہت اس کہانی سے خط
روایت عین	
اگرچہ اس تشیخ حسا کی اتنی شمع	پانی پانی شمع مہر سو ہوئی جاتی ہر شمع
ہے مری ہر اک غزل پر اجتماع	خالقہ میں کرتے ہیں صوفی سماع
وہدین رکھتا ہے اہل فہم کو	میرے شعر و شاعری کا استماع
نیم سہل چوڑ دنیا رحم کر	اس شکار افکن گاہی کا شعاع
کچھ خضر عاید ہوا میری ہے او	ورنہ اسے سبکو پنچا استماع
یار دشمن ہو گیا اسکے سبب	ہے سماع دوستی ہی کیا سماع

ایک شخصیت کا نام ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک
 بنیاد ہے جو کہ ایک عالم ہے اور ایک

نورین گمان درم

کے ہر رنگ پر ایک خاص اثر ہے جس سے انسان کی طبیعت متاثر ہوتی ہے۔ مثلاً سرخ رنگ شہوانیت اور تیزی بخشتا ہے، نیلا رنگ سکون اور خاموشی بخشتا ہے، اور سفید رنگ صافیت اور سادگی کی علامت ہے۔

ہر رنگ اپنے خاص اثرات کے ساتھ ساتھ انسان کی طبیعت پر بھی گہرا اثر ڈالتا ہے۔ مثلاً سرخ رنگ کو دیکھ کر انسان کی طبیعت تیز ہو جاتی ہے، جبکہ نیلا رنگ کو دیکھ کر انسان کی طبیعت سکون پاتی ہے۔

اسی طرح ہر رنگ اپنے خاص اثرات کے ساتھ ساتھ انسان کی طبیعت پر بھی گہرا اثر ڈالتا ہے۔ مثلاً سرخ رنگ کو دیکھ کر انسان کی طبیعت تیز ہو جاتی ہے، جبکہ نیلا رنگ کو دیکھ کر انسان کی طبیعت سکون پاتی ہے۔

چاک دل ہے انار کے سے رنگ	شہم ہونو نگار کے سے رنگ
کام میں ہے ہوا ہی گل کی موج	تیر غور نیرار کے سے رنگ
تاب ہی میں رہے ہوا سکا زلف	افعی پیدا ر کے سے رنگ
کیا جو اسروگی کے ساتھ کمال	بہاں گل بنے بیمار کے سے رنگ
برق امیر بیمار نے بے لیے	اب دل بھیرار کے سے رنگ
کنج خیر گہ میں میں مامون	ہم سے لاغر شکار کے سے رنگ
عمر کا بے سدرنگ جانا ہے	ابلق روزگار کے سے رنگ
برگ گل میں نہ دلکشتے ہو گے	کھنڈ پاسہ نگار کے سے رنگ

اس بیابان میں میسر ہو سکے	ناتوان اک غبار کے سے رنگ
---------------------------	--------------------------

رویت الام	اب کی ہزار رنگ گلستا نہیں آگل	پر اس بغیر اپنے توجی کو نہ بھاگل
	بیل کو ناز کیوں نہ خیال گل پیو	کیا بانو خجہ چاتی یہ پھر کو نہ کماگل
	کت تک حنائی پانوں اسکے یہ بیکل	لگ جاوے یک چہر میں کیوں کماگل
	ناچار ہو چہر میں نہ رہے کون ہوں جب	بیل کھسے ہے اور کوئی دن بیکل

ہر رنگ اپنے خاص اثرات کے ساتھ ساتھ انسان کی طبیعت پر بھی گہرا اثر ڈالتا ہے۔ مثلاً سرخ رنگ کو دیکھ کر انسان کی طبیعت تیز ہو جاتی ہے، جبکہ نیلا رنگ کو دیکھ کر انسان کی طبیعت سکون پاتی ہے۔

ہر رنگ اپنے خاص اثرات کے ساتھ ساتھ انسان کی طبیعت پر بھی گہرا اثر ڈالتا ہے۔ مثلاً سرخ رنگ کو دیکھ کر انسان کی طبیعت تیز ہو جاتی ہے، جبکہ نیلا رنگ کو دیکھ کر انسان کی طبیعت سکون پاتی ہے۔

بہارِ راز و نیاز غزل
کلمے عشق کی راہ کو
نہایت عجز سے گزرتا ہوں
میں نے اپنے دل میں لکھ دیا ہے
کہ جو ہو وہی ہو

دن اشک نیکان میں شب ازلایان میں
 خیزدن رخسار کبودون میں
 جوں اندون میں باسے کو کمره لیا ہو
 اجماع بل العوس کو کمره لیا ہو
 دست چان بسی بیرون می دین
 ان گل کو کمره لیا ہو
 دود و دل نین پو کو کمره لیا ہو
 کمره لیا ہو
 دل بجایا کو کمره لیا ہو
 دل بجایا کو کمره لیا ہو

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

کہنے بہار آتی ہے گلستانِ دل پہ
 ہمیں کہ فقس میں ہیں دل سینوں میں
 اب ہلکے ہیں دل سینوں میں
 دہو تھیں دل پہیں دل سینوں میں
 اب دیدار تو کہہ دوں گا ہوا گاہے
 ان پیاؤں کو کہ ان کو کہہ دوں گا
 انصوں سے ماتوں کو اب رہا ہی تہا
 ۲۹۸

میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے

حکومت آئینہ میں مکمل کیونکہ صورت
 دیکھ کے اہلما و کو کی تھیں کہوں کے ناصح

اس کے کمال کی پہلی کہ تم بوجھ میں
 کیا ہے زنجیر نہیں دام نہیں مار نہیں

چمکن برق کا کہتا ہوں کار تیغ ہجران میں
 سب کے ہر ہون سب کے ہون سب کے ہون
 کہیں شام و سرور و ایسا مجنون عشق لیلی میں
 خیال پار میں کے جو کہتے پارہ یان ہر وقت
 رکھا عرصہ جنوں پر تنگ ستا تو کی بوجی
 جہان کی کیسے اس شعر شور انگیز نکلے ہے
 جو دیکھو تو نہیں یہ حال پناہ حسن سے خالی
 خرابی آگئی دین میں کئی مدت اوشی کیلے
 نکل آتا ہوں گھر سے ہر گز میٹکی بدن باہر
 ستم کرتا ہوں سب کے سب میں بہت کو
 ہوا کہ میں کیا میرے ہنسنا باغ میں تھا

میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے

۲۹۹
 اس بیان کی دشمن سے بھلا ہوا ہوں
 یہ وہی ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے

میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے
 میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے جس کی وجہ سے میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے

اک نیت سے فضا دون ہوں یہاں بادل ہوں
 ایک دھڑکن ہے دل میں مگر دل نہیں
 ہاں تو نہیں ناہیوں اس کا فتنہ طعنوں
 فتنوں کو امان نہ ملے اس کا فتنہ طعنوں
 کیا کون منہ نکلے اس کا فتنہ طعنوں
 جان ہم سناں میں کیسی ہے اس کا فتنہ طعنوں
 اس کا بڑی کیسی ہے اس کا فتنہ طعنوں
 یہی اس کا فتنہ طعنوں ہے اس کا فتنہ طعنوں

ہم میں اس میں ابی حجاب ہے میان
 عاقبت ایک دن حساب ہے میان
 یان عجب ایک انقلاب ہے میان
 دل کو اپنی تو بیچ و ناب ہے میان
 ناز ہے شمع ہے غلاب ہے میان
 کس کو اس بن سر شراب ہے میان
 جاگنا یہ نہیں ہے خواب ہے میان
 شاید او دہر سے ابج ہے میان
 جی کو ہی نور اضطرار ہے میان

تن میں جیت مک ہے جان تکلف ہے
 گو نہیں میں کسو شمار میں یان
 گو دماغ و جگر کمان وہ قلب
 زلف بل کما ہے یہی گو اس کے
 لطف و مہر و وفا وہ کیا جانے
 لو ہوا اپنا پیو ہوں چکا ہوں
 چشم وایان کی چشم سہل ہے
 منہ سے کچھ بولتا نہیں قاصد
 دل ہے اپنا نہیں فقط بر حین

چاہیے وہ کہے سو کہہ رکھیں	ہر سخن میر کا کتاب ہے میان
گرفتہ دل ہوں سرار تہا محبو نہیں	کسو سے شہر میں کچھ اختلاف محبو نہیں
جہاں ہونی بکف کوئی ساوہ جاگتا	اب اپنی جان کا کچھ احتیاط محبو نہیں
کری گا کون قیامت کو رہسماں بار	دل و دماغ گذر صراط محبو نہیں
جسے ہو مرگ سا پیش استحا کیونکر تو	اس سچے جینے سے کچھ انبساط محبو نہیں

۳۰۰
 کاشکے دل میں کاشکے دل میں
 ایک نیت سے فضا دون ہوں یہاں بادل ہوں
 ایک دھڑکن ہے دل میں مگر دل نہیں
 ہاں تو نہیں ناہیوں اس کا فتنہ طعنوں
 فتنوں کو امان نہ ملے اس کا فتنہ طعنوں
 کیا کون منہ نکلے اس کا فتنہ طعنوں
 جان ہم سناں میں کیسی ہے اس کا فتنہ طعنوں
 اس کا بڑی کیسی ہے اس کا فتنہ طعنوں
 یہی اس کا فتنہ طعنوں ہے اس کا فتنہ طعنوں

کون کیا اتفاق کیا ہے اس کا فتنہ طعنوں
 کون کیا اتفاق کیا ہے اس کا فتنہ طعنوں
 کون کیا اتفاق کیا ہے اس کا فتنہ طعنوں
 کون کیا اتفاق کیا ہے اس کا فتنہ طعنوں

میں نے اپنے دل سے کہا کہ میں
 تجھ سے کبھی نہیں ہٹتا ہوں
 میں نے اپنے دل سے کہا کہ میں
 تجھ سے کبھی نہیں ہٹتا ہوں
 میں نے اپنے دل سے کہا کہ میں
 تجھ سے کبھی نہیں ہٹتا ہوں

جہاں جہاں میں جاؤں
 وہاں جہاں میں جاؤں
 جہاں جہاں میں جاؤں
 وہاں جہاں میں جاؤں

۱۰۰
 خلق کا کیون دیاں
 یہ فطرت ہے
 دلہن ان فطرت کو عاشق
 جان کر اپنی دل
 میں گواہی بھی دے
 کہ اس کی ہر بات
 حق ہے

کھنکھانے کوئی غار میں بہت تماشہ و شہت میں کسیر سیر کر کے	تفاوت ہر مجہول و عقیدہ بعینہ راہ اندھا سا چلا لکھی تصویر تو زنجیر پہلے کھینچ لی بلین
--	---

جہاں کی تعب کینچہ نہیں جلاوین آگ میں یا جگہ پیکین	ہر میرا منی ہوں قہر دریا میں
--	---------------------------------

شہر وں ملکوں میں جو میرے عالم آئینہ ہر جگہ قسمت اس ہر مین لائی ہو کر عاشق تری جان حسن یک خیر تو ہم ہو جگہ اس حادثہ کا کوہ	دیدنی ہر بہت کم ہاں کیا صورتیں پر دیکھ کر سب کو بہن جیسا کرتا ہر کوئی ایسی شہر کوئی بھی جون پر کاہ ارا
--	---

کیا پری خون راج تو کو جگہ شام سرد دل و جگر	میرے جاتا ہر میان
---	----------------------

جہاں سب جی نجات کے منع میں میری ایک دم	ایسی جنت گئی جہنم میں دم اسی ہیں ہزار اک دم میں
---	--

دل بہر دم کہ نہ
 دل بہر دم کہ نہ
 دل بہر دم کہ نہ
 دل بہر دم کہ نہ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کونکے تھیں کہ اس کے دروازے کا کھنکھارہ
 سے خرابی تھیں کہ اس کے دروازے کا کھنکھارہ
 سے خرابی تھیں کہ اس کے دروازے کا کھنکھارہ
 سے خرابی تھیں کہ اس کے دروازے کا کھنکھارہ

کنبینا پنج و تعب کا دوستان عادت کرو روٹھ کر منتا نہیں وہ نہ بیخ یوں کن کوئی کبتا کی صورت گران چون درویدیا انس اگر ان روٹھان شہر و منظور ہے کچھ چھو محبت پر روزہ کی کم فرستی عشق میں کیاضل ہر نازک مزاجی کرتیں	تب کسونا آشنا کر مرستہ الفت کرو عذر چاہو دیر تک مدت تلک منت کرو نقش اس کا کنبہ کر کن کی کوئی صورت کرو اپنی چھائیں سے ہی جو چاہے تم خوش کرو جون ہی جا بیٹھے لگائے نہیں نصرت کرو کو بہن کو طور سے جی توڑ کر محنت کرو
--	---

پہلے دیوانہ ہوئے پھر میرا خر ہو گئے
 ہم نہ کہتے تھے کہ صاحب عاشقی تم مت کرو

بہر فردوس ہو آدم کو الم کا ہی کو کہتے ہیں آویگا ایہ جہ قیامت قیلا یہ بھی کہ جو جہ نہ ایذا نہ کسو کو راحت رنگس اون آنکھوں کو جو لکھ گئی دنیا تھر اس کی تلوار سے گر جان کو کہتے نہ عزیز چشم پوشی کامری جان تہیں لو کا ہے میری آنکھوں پر کر رہا ہوتا تو لیکن	وقف اولاد ہے وہ باغ تو غم کا ہی کو چلتے ہیں تو فرمینگے تب تہیں ہم کا ہی کو رحم موقوف کیا ہے تو ستم کا ہی کو اپنی نزدیک ہیں دوست قلم کا ہی کو مر تو اس خواری سے تو صید حرم کا ہی کو کما تو ہو زیدہ درانی سے قسم کا ہی کو رکھتے ہو ایسی جگہ تم تو قدم کا ہی کو
---	--

خرابی جس کو پاؤں میں لگا ہوتا ہے
 لگا جی اسکی رفقوں کو بہت کم چھو
 ہوا پر غمی ایک ایک انبا بال مت چھو
 بار و دنیا میں رہو غمزدہ یا شاد رہو
 ایسا کہ کر کے چلوں کہ بہت یاد رہو
 عشق چھپ چھپ کر گزرتا رہو

۳۰
 دیوانہ تھی شہر دہائی میں خوش آئی
 دشت میں فیس رہا کوہ میں فرما رہا
 دران توفیق ہوا ناز کا اپنا سو رہا
 ہم کی بہت خوش ہو کر تھے پیار
 اس جزیرہ میں رہی جان غم بہار
 رفقوں کو تین چھو سو غم ہو رہا

دیوانہ تھی شہر دہائی میں خوش آئی
 دشت میں فیس رہا کوہ میں فرما رہا
 دران توفیق ہوا ناز کا اپنا سو رہا
 ہم کی بہت خوش ہو کر تھے پیار
 اس جزیرہ میں رہی جان غم بہار
 رفقوں کو تین چھو سو غم ہو رہا

[illegible]

<p>سب کہا گئے جگر تیرے دیکھوں کی گاؤ گاؤ اٹھو لگا جبر سے سو ہتھیا کی کم نہیں کشتی چشمِ دہلی سے رہی بجز اشکِ بین سینے کا پھر زخم سے خاطر ہو چھ گیا</p>	<p>ہم سیدہ خستہ لوگوں سے بس ہنس رہے تھے پل مار تو رہی پیشِ نظر ماسی کا ڈباؤ آئی نہ پیار ہوتی نظر عاشقو کی ناؤ دل ہی کی اور باتیں ہیں سب سے پہلے</p>
--	--

[illegible]

کہو تو مارا عشق تو از خونِ صورتِ یار
 میری طرف کی دین و کسبِ باستان کی گنج
 کہے سو کیا چسپ کہو کیوں سو میرا دین

ویرانِ مین تم جو ہو تو کسو کلفت مت کرو
 مانی نہانی در جانی بہر تم ہی منت مت کرو
 تنکو قسم در حرف و سخن کی محبت مت کرو

هوش نهیلان بنام تو بین ملک میسر تو زمین پرش کو
جای از تو اگر دادی که بهار یک بار تو حضرت متکد داد

روایت های هوز

میں کیا کہوں مجاہدین لہو میری کمر ہر کچھ
 پوشیدہ تو نہیں ہر کچھ ناتوان نہیں
 کیا انڈل ڈر کر تو میری نہیں ہی دم خود
 جب ہر کھلی ہر گز گسست کی ظلم ہو

بلبل بین گل عین کیا خفگی آگهی بر میر
اندیشد نسیم سر و مبدوم ہے چہ

گفته تو این که بگوید سکی طلب زمین
 بر حجابی از سکی و پناه و پند و سر و سبب زمین
 اعراض و ربط است به تا نشود از صفای
 لب تشنه تا بزمین و لب سبب زمین
 بیان اعتبار کرد و چون که در حجاب
 لولکانات اینی از کوه زمین سبب زمین

[illegible]

[illegible]

رولیف یای

تیر غزل کی بستی میں نہ مہرانی
جنگل میں نکل آکر کھانے کی آبی
خوابش ہو چکر دل کی دلدل سے ہر طرف
میں دفن ہو کر دل سے تعلق بہت ہی
سیہ پر نہ نہوت تہا اسرار غشت کو
عاشق کی ہر وجہ کی روشنی کی روشنی

۳۱۳

کہ دل کا بہت چونا جاوے جب
عالم کو تمام آسین کھلے کر کھجائی
کسارتا یا جب تب وہ بھی قاریا
مفلوک بری اب ہم رخصتی پہ لائی
خونجا سزاوان کی صورت میں بیان کیوں
خونجا سزاوان کی صورت میں بیان کیوں
وہ دلف خجائی کی دلف کی دلف کی
کیا عورت کی ہوس کی دلف کی دلف کی
ہر خط و خورانی ہر آن کی دلف کی دلف کی
عاشق کی ہر وجہ کی روشنی کی روشنی

دہریہ کی بددعا کی بددعا کی بددعا
میں نے تو کبھی نہیں دیکھا
میں نے تو کبھی نہیں دیکھا
میں نے تو کبھی نہیں دیکھا
میں نے تو کبھی نہیں دیکھا
میں نے تو کبھی نہیں دیکھا
میں نے تو کبھی نہیں دیکھا
میں نے تو کبھی نہیں دیکھا

اس جو سر شبنم کا لٹکا گیا سوچتے ہیں
راز محبت بنا رسوا نہ اس قدر
جب دیکھو لگ رہا ہو در کی طرف سے
جاتا نہیں کہا کہ چون لگ خواب دیدہ
گر ہو نہ اشک فشان خانہ خراب دیدہ
ہو جیسے کہنے ویسی زلت کا باب دیدہ

دروغ میں میری ہون میں یا بہشت میں
جان ہے ستم رسیدہ دل ہر عذاب دیدہ

ادھر بہت کر گناہ تیرے جا بیٹھے
اثر ہو تا تو کب کا ہو سہی چکتا
پہر لگا ہم سے کبتک درو غلام
نکر دیوار کا مجلس میں تکیہ
بہت پہر تو میں میری جو تیرے دشمن
تلاش اپنی نہ کم تھی جو وہ ملت
یہ تیرے ترکش یوں چلا بیٹھے
دعا تو صبح سے اب باتہ ٹھا بیٹھے
کہو تو گھر سے اٹھ کر پاس آ بیٹھے
بارے موت پر سے موت نہ لگا بیٹھے
انہیں دو سید میان تو ہی سنا بیٹھے
بہت میں دیکھ کر آخر رہا بیٹھے

مخالف سے نہ مل بیٹھا کر اتنا
کسین لے میر صاحب کو جا بیٹھے

کیا کہیں غم کی نظر کر تو سر غصہ کما سنے
کس طرح تیری رو کیا لگا گنا جاتا ہر ما
اور مجلس چین ریو دیکھ تو شرمنا سہوہ
ساتھ ہو سکے دل لگا ہو جس کسو کا وٹو

کیا کہیں غم کی نظر کر تو سر غصہ کما سنے
کس طرح تیری رو کیا لگا گنا جاتا ہر ما
اور مجلس چین ریو دیکھ تو شرمنا سہوہ
ساتھ ہو سکے دل لگا ہو جس کسو کا وٹو
کیا کہیں غم کی نظر کر تو سر غصہ کما سنے
کس طرح تیری رو کیا لگا گنا جاتا ہر ما
اور مجلس چین ریو دیکھ تو شرمنا سہوہ
ساتھ ہو سکے دل لگا ہو جس کسو کا وٹو

[illegible]

چنگل میں حضور کو کابو نامری طرح
 آگے جنوں کے چنانو میں تھوڑا گنگا کتم
 کچھ چیزیاں ہوتو خریدار ہو گئے
 کیا رومن اشک کے توہین آئینوں پر لیل
 آتو نہیں نظر میں رہی ماسی کو سوار
 ہو صبر اس جو یوسف ثانی کو ہر حال
 شکر و گلہ کو عشق کو لبریز ہر جان
 ہم دیر سے رہیں منتظر قد کشی یار

درونوں کی نارسانی کو اوپر دلیل ہے
 سر پہ ہر سایہ فتن اب کریں ہے
 دنیا کی قدر کیا کہ متاع طہیل ہے
 بن مار تو میں پیش نظر ایک جہیل ہے
 کانو میں جو فتنہ اصحاب فیل ہے
 تو مصحف مجید میں صبر جہیل ہے
 کرتا درجہ ان نگاہ میں قال و قیل ہے
 کچھ شامت علیٰ سو قیامت میں جہیل ہے

وقت غلط نہ کر کیا ہم منصف بنے یا نہ بنے
 چون صان یوں قضا کر چکو مٹا دیا ہے
 جسے ہمیشہ رہنا چکو بغیر او سے
 کیا روگ دوستی نے جکیو لگا دیا ہے
 چھو کر یہ کہ چوہے کیسے اچھا بنے
 مٹون کا در نہ خون کران زو دیا دیا ہے
 چھو کی کہ چھپا مٹی سو منہ لپکا دیا ہے
 چھو جو رہ گیا تار و پھل ایشا دیا ہے
 چھو مزل زورہ زبیر بن ایشا دیا ہے
 چھو شکر میں لبو

حب دیکھتی ہیں میرے تئیں بیدار ہو
کاہیکو ناز عشق میں صاحب و خلیل ہے

برسوں گزری ہیں ملک بے یمنیوں پہ پلیر ہے
 وہ مودت کہ جو قلبی بدوا کو سو معلوم
 مرگ کو حال جہائی میں حسین کتب تک
 وجہ یہ تھی کہ ترسنا تہم لڑی آنکھوں کی
 دین و دنیا کا زبان کار کہو ہر کو میر
 دور سو دیکھ لیا اسکو توجہ مار رہے
 چاروں کنو کو اس شوق سے ہم پار رہے
 جان بیتاب ہی دل کو اک آزار رہے
 ہم جو صورت سر تھی آئینے کی زیار رہے
 دو جہان داخستین ہی میں ہم بار رہے

[illegible]

بہارِ نوان کا حال آج آج کی طرح ہے
 شہرِ چوہدری کا حال آج آج کی طرح ہے
 شہرِ چوہدری کا حال آج آج کی طرح ہے
 شہرِ چوہدری کا حال آج آج کی طرح ہے

شہر وں کشتک کوچ کا ہیکو گون ہیں	ہم و شیون کو قابلِ رنہ کی باریا ہے
نادر و مندر بیل نالان ہر دہی سے	دل بکھو ہی خزانے در و شادیا ہے
کیا نامہ بر ہمارا ہر صاف ہیر و ت	خطا ناو شہر مہکوا و در ہر سر لاویا ہے

عالم شکار ہر وہ اس پرین میرا سکو	دوب جان مارنے کا کنز باریا ہے
----------------------------------	-------------------------------

ہم چین میں گئے تھے و انہوئے	نکست گل سے آشنا ہوئے
سر کو سے فرد نہیں آتا	حیف بند ہوئے خزانہ ہوئے
خوار و زار و ذلیل و بے رویت	عاشق او کو ہو کر سو گیا ہوئے
کیسا کیسا قصے سے سر مارا	سو م گل میں ہر رہا ہوئے

میں نہ گردن کشائی جب تک میر	عشق کے عجب حق ادا ہوئے
-----------------------------	------------------------

دیکھو کیا ہوا سانچہ تک احوال ہمارا بڑا	دل اپنا تو بچھا سا دیا ہر جان جہان حفظ
--	--

خاطر اپنی اتنی آنکھیں سر پرین ہیں دس جیران	تھے کمال چاہے تو بیہو دل کیا جانے کبیر ہے
--	---

میں جو گادیاں لگی کر نہ عالم شہر اٹھا	کیا کہیے رسوائی کا ہنگامہ میرے سر ہے
---------------------------------------	--------------------------------------

کیونکہ فرزندگی زعفران پر ہے
 جو کشت ہم پر ہوئی بے جلف و انا پر ہے
 جو کشت ہم پر ہوئی بے جلف و انا پر ہے
 جو کشت ہم پر ہوئی بے جلف و انا پر ہے

۳۱۵
 اس کو کہہ دے عشق کی ہر چون نکست
 اس کو کہہ دے عشق کی ہر چون نکست
 اس کو کہہ دے عشق کی ہر چون نکست
 اس کو کہہ دے عشق کی ہر چون نکست

بہارِ نوان کا حال آج آج کی طرح ہے
 شہرِ چوہدری کا حال آج آج کی طرح ہے
 شہرِ چوہدری کا حال آج آج کی طرح ہے
 شہرِ چوہدری کا حال آج آج کی طرح ہے

کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے
 کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے
 کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے

شب بستر حال میرا بیتا ہی مونہ میں
 بجز سر میں کون کسمو تا ہو تو جگا وے

طاعت کا خوب چوبہ بنیں بھون
 چوڑی نماز واجب گرمیہ وقت پاؤ

سہارا کی نکالوست مجھ کو ابی گھٹان سے
 نہ ملے اشد ہوئی ملکوتی کی لاگ کچا پائے
 علم حیران نشاید اگلی اس ماہ بن دنگو
 سبب شفقہ طبعی ہماری رتورین دونوں
 اور ہر زنجیر کی غل ہو اور ہر گامہ کو گنگا
 محبت میں کسویں کی محنت ہو کر دو دونوں
 مراد میں سے تو باندہ تو گل گر گیان سے
 رہدوسن جو اپنی عمر کو بیان ہم جھان سے
 شرارت تو نگاہیں ہمار جسم بریان سے
 نہ لچھی ہوا خط سیر زلف پریشان سے
 جنوں اس شست میں ہو گیا کر کیسہ سامان سے
 رہی شرمنگی ہی عمر ہر جھکو دل جھان سے

خدا جا کر دل کش خانہ آبادان کو دے بیٹھے
 کھر دے تو میر صاحب گھر کو دروازہ پھر جان سے

برسون ملک جی کو مار مار رہے
 ہوسم گل تلک رہے گا کون
 رات دن ہم امیدوار رہے
 جیسے ہی دلو خار خار رہے
 دھل یا بھر کچھ شہر رہے
 خوش نوا کیسے کیسے طایر قدس
 اس جفا پیشہ کر شکا رہے

کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے
 کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے
 کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے

کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے
 کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے
 کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے

کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے
 کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے
 کیمون کی دیکھی چوٹی سے آگے
 بار ساجی کو سب سے آگے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

میری دلجوئی کا یہ حال ہے
 کہ جس کو میں نے دیکھا ہے
 اس کو میری محبت سے
 دل میں لگا کر رکھتا ہے
 میری محبت کا یہ حال ہے
 کہ جس کو میں نے دیکھا ہے
 اس کو میری محبت سے
 دل میں لگا کر رکھتا ہے

دخیل اے نہیں عشق میں کہ میرے کو دیکھ
 زبیل کیسے ہیں اون کی ہرگو کہ ذات بڑی

ہے تاشا حسن و خط حیرت بھی ہے تا دم آخر نہیں پورے ہیں ہم ہے وہ قسم ہم حریف و ہم ظریف تیغ لڑاؤ کی مہین قسمت کیا و انیسیم صبح سے ہوتا ہے گل جی ہی دیر کا نہیں کڑ پھٹا فقط	یعنی خطا تو خوب پر صورت بھی ہے کچھ کہیں گے بار و بار رخصت بھی ہے ماری گالی ہے ہر منت بھی ہے خوش نصیبی پر تو یہ قسمت بھی ہے تجھ کو اور مرغ چہن بخت بھی ہے اسکے در سے جان کی حسرت بھی ہے
---	---

دیر سے باتیں کر رہی ہو سنی یار
 میرے صاحب سے نہیں صحبت بھی

چلے ہم اگر تھکوا کراہ ہے نہ افسہ ہو نور در دوسرے گلہ جہاں لگ چو گل سو ہم دانہ ہیں ہم عشق ہو لہ لہانے بلا چراغان گل سو ہو کیا روشنی	فقیر و ن کی امداد ہے کہ بیان جیسا سر سیاہ ہے اگرچہ ہوا ہی ہوا خواہ ہے جہاں دل لگا کر تھا جاکھا ہے گلستان کو کی تھیم گاہ ہے
--	--

جو شش شک میں نہ کیا ہے
 اب کوئی مل میں ہے کیا ہے
 زور و زاری کیوں ہے باغ و بہار
 کہ ہے سے آہستہ سے ہر طرف
 رہ گریبان کی کو خواب و بیدار
 سا راز تجھ کو دوسرے ہی ہو جاتا ہے

۱۶۴
 شک ہو گا کیسے اب ہی ماند جا
 کیا کھون بخت کی رشتہ کی ناہ ہے
 نامہ بر جسے کہو تو ہی چہر جاتا ہے
 ان دنوں میں فریاد کی چہر شہر ہے
 عاشق کی آن کی میں جس کو شہر ہے
 ہر عرصے میں اوس کی میں جس کو شہر ہے
 وہاں تواریخ ہے نفرت جاتا ہے

کہ شاہ قریب کی ہوا ہے
 کہ شاہ قریب کی ہوا ہے
 کہ شاہ قریب کی ہوا ہے
 کہ شاہ قریب کی ہوا ہے

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

لیجوا آئے سے قوم ہم دیکھو کہ
 مجلسوں کی مجلسیں ہر قوم ہوئیں
 تھی مہجور جو قوم دیکھو کہ
 خانوادہ کی بیوی لگی کی لگی
 خانہ ساز دین کیسے اس کا
 ۳۶۶
 بان شوق

۳۲۶
است افشان پاست کو بان تنو
صوتی سے میسر ہوا باغ
تمام شد

رستا افشان پاسے کو
صوبہ سے میسر ہو جاوے
تمام شد

[illegible]

عشق را در
کلیه برای همه کایا با صوم
عشق نو فرزند کی
عشق کو کی
داخل دیو
نیکی اس
شکر کی
بی ملک
خون کا
عشق را در
کلیه برای همه کایا با صوم
عشق نو فرزند کی
عشق کو کی
داخل دیو
نیکی اس
شکر کی
بی ملک
خون کا

ایک نگہ کر فریفتن برت کر دیا اور او کو ہم
کیا تعجب ہو جو کوئی دل زدہ ناگہ کر
ماہ کہتے تو کہا اوس پر خوش کام ہر پشیا
دل جو ساری عمر کا اپنا تھا سر مایا گیا
اضطراب عشق سو جی تن میں گم ہوا گیا
شہر میں یہ ہر مہر منہ اپنا نہ دکھلایا گیا

جیسے چچا نین و کہانی دیکھ کر کہو جاتی ہو محو
میں بھی اوس کام جان کا وہ میں سنا گیا

ہم مسرت عشق پہ کہ شہرہ و شہرہ گر گیا
جان بخشی اس کو بہ شہرہ کو سن نہ بندگی

دیکھو اس کو بیدار غم نشہ سب تر گیا
ایسا چہیا کہین کہ کہا جاے مر گیا

کسته بین میر کعبه گیا ترک عشق کرد
راه دل شکسته کد بروه کد برگیا

شاید جگر حرارت عشقی سے جل گیا
 بے یار حیف باغ میں جل چکا ہل گیا
 اس مہرِ میدہ کی شوخی کہیں سو گیا
 دن رات خون کیا ہی کٹو ہم جگر کو پہر
 تیور سبز بے لہو سر تو نہیں اس کے ہر جو اس
 ہر خیز میں در شوق کو نہ جان کیا ولے
 گل در دل کما سو را منہ اہل گیا
 دگر گل کو آگ چار طرف میں جل گیا
 دکلائی دگر گیا تو چھلدا سا ہل گیا
 گر ہول گل سر کوئی گھر ہی جی ہل گیا
 اندیشہ یہ ہی طور ہوا سکا بدل گیا
 ایک دھرف پیار کا سنہرے نکل گیا

ایک ہی انداز سے اس کا کافر کیا
تعبیر کیوں دین و زبان کیا
ساکنان کی آریاں بھی کیا
لکھنؤ کی فریب و جبران کیا
گشت گامی جو چلا جاتا تھا
میر کو کھینچنے کی جلا جاتا تھا
دل تنہا کر گئی بات و بلا جاتا تھا
ضعف انا تھا کسکو تاب
پیدا کی کا سدا کی جلا جاتا تھا
نور دین کا سدا کی جلا جاتا تھا
نور دین کی سبب سے

[illegible]

دل پورانی کی آواز
چشم بزمی کی آواز
مرد و پسر کی آواز
خواب دزدی کی آواز
فراق کیمیا کی آواز
بوی نام کی آواز
نیلون کی آواز

[illegible]

فردا است تو بیستم از کربلا
بیت بار قول و قسم کربلا
باز بار و عده و خفا کربلا
طلی ای تو بیا که ام کربلا
از عز و زردی کربلا
شیر کی شمشیر کربلا
اساس پند و دود کربلا

بکامر شب و روز اب چوڑم
نواح آنکو نکاتو ورم کریں

ناکام عشق تب تو عاشق کف نام نکلا
 ہم جی طوفی نکلے ساتھ زحام نکلا
 جیہ ہر گناہ کر تا وہ خوشخام نکلا
 جی ہوا دل اینا جیہ مقام نکلا

یاری کیے کہو ہاں ہیکو نام نکلا
ہنگامے سوجھانیں ہن چوں کیا ہے
پامالی کے خطر سے نکلا نہ کبک اودا
جنگ نامہ میں تعین ہن ہر شوق می کا

و کیا تو صیرت را سودا بی خام لکما

ظلم صبح عشق کی امداد سے ہوا
جو کچھ ہوا سو خواہش فرما رہا ہوا

فے ہمسو کیچہ اوس ستم ایجاد ہو
شیریں کا حسن الیا تھا خوشن دیار

خوش مزہ طیور ہی ہو زمین میرا سیر
ہم پرستم یہ صبح کے فریاد سے ہوا

داغ سحر تن گلزار کیا سب آبگوشت خونخوار کیا
 اب کتنی بین الین چرخ سحر او سے کیوں پاریا
 عزت کو مئی دلت کینہی عشق نور خوار کیا

نار کیا بیدار کیا اس نے نار کیا آزار کیا
جرم جویم الفبا شستون کا گنگ پونڈ شمع ہوا
چاہا ہنوی کیا تار پنا جا یا بیک نہ ہوا

بهی می رسد فلان بهی می رسد
 دانت ندارد منتهی بهی می رسد
 که دارد و کمین بهی می رسد
 و ناسا که بی رود زین که زار خست کی
 صبر میرسد بهی می رسد
 جو رود خفا هم جو زار سبب که انسان است
 چایست که اظهار که سوزنا کام خواب بود
 اس پدر که ظاهر که سوزنا کام خواب بود

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

خلاف و عذر بہت ہو کہ کوئی عذر و فاکر نہ
 ملا کہ کہیں دروغ کہنا کہان تسلیم کیجھا کہ

لیکن اگرچہ دیکر گریہ و زاری کالیا با عث
 ہوئی تھی مگر چونکہ خوار و نیاز کالیا با عث
 بہار و زلف آگے ایسی دکھائی دے گی کہ
 بیمار کی زبان بہت تڑپے

بدرنگ کمین گویا بنزد رویه چنانا گیس سنگ خضاع روزگاری اگرچی لایا تا تاب انگمین جاتی بین بند ضعف دلی سود و بدم دل نوز آج کل در چپ نهین جبگو لگی	دیکینه کی اسکی میر جی بین تھی سرت بہت آپ کو کریشے ضائع ہو تھی غیرت بہت ان نون انکو سہی ایدہ رہی ہے غفلت بہت گذری اس سہی بات کو اس ہنفسن بہت
--	--

دل میں چل کر تا بہ طور میسر شاید دوستان
ان فضاہد کس کو در گئی ہو صحبت بہت

چشم زنگی پر آب است
دیر و کعبه بین او سکو خوارش مند
دل کو دل ہی میں گمخواران
مارنا عاشقوں کا گروہ ثواب
شاید او کو کا خون ناپ بہت
ہو تو سپر تو بین ہم زاب بہت
کم رہا موسم شباب بہت
تو ہوا ہر تہمین ثواب بہت
ہم کو لوگوں سے جدا بہت
کیسے بزرگ کیونکہ عاشق ہیں

میں نے جو دین اس جناب سے کہا
چاہیے سب کو جناب سے

دل نو کام کجی بدین ضلالت و سرگردان خواه بہت
 قدر بہت کم سرزد دلکی چہ دلین و چاہ بہت
 راہ کی بات سخی ہی تو جان نہت غریب و سکو
 خوبی برائی حسن بر ایندی نہت سہ گراہ بہت

[illegible]

ردیف جم فارسی

اب کیلے دل کی تھی تھانے کے
 میں دیکھ کر زمین آسمان کے
 پہلے پہل کی ہی رہی گلستاں کے
 خورشید چلنے کی سہا جو دیکھو نگاہ کے
 دیکھ کر کوئی مومن میں آب روانا ہے

سپاہیل جو مالک ہے ملک
 عشق کو بیکار کرے تباہ و خراب
 چو چاکیر کمر بند ہے
 کیا جانوں دیکھ کر کوئی نہ مانے
 ایامین تہ نطق تو بند ہے
 کراچ جی کہ اس سے ہے
 کراچ جی اس کی جگہ و جاں کے
 کراچ جی کراچ جی کراچ جی

ہم تو آگے ہی مر رہے ہیں میر
 تیغ کیلے بہت ہے یا عیث

ردیف جم

حال سب کچھ ہو رہی غفلت کیا ہر آج
 ستوری وہ نیند پر لگے نہیں کہل سکتی ہے
 فرق تیغ و خنجر ہیں جسم و دل کی لاگ لگی
 شیشہ سراجی سا غرور میں سب کل تک جا ہی صر
 کوئی گمراہ تو ہوا میں ہو جان پر دن فرست گیا ہر آج
 دنگی سر کو ہر دم کیا کہہ سوت کیا ہر آج
 اس ظالم جرم کی میری الی صحبت کیا ہر آج
 کوی بادہ فروشا نہیں میری رحمت کیا ہر آج

میر کہہ کس ساعت ہی غنیمت تم کو فر گئے ہو
 تاب نہیں کیا ضعف و دل میں جی بھلاقت کیا ہر آج

ہم تو لب خوش رنگ کو اس کو مانا لعل ہر آج
 عشق کو جو کشتہ ہو ہم زخم زخمہ دراز ہوا
 عیش تو بونہی لگا کر تو تھی و در سو کب تک ہم
 جینی ہی ہم غم کشتہ کی خاطر تم ہی جمع کرو
 ملکوں ملکوں شہ و شہرون قریہ قصبہ و دیہہ ہا
 خط سحر آگہ و وفا کا دعوی سب کچھ صادق
 اور غرور و سحران کو بوجہ جانا لکھ تہر آج
 پانویں پیکر ہو تا ہر جان کو بھی ہو چکا آج
 خاک پر پا کو درویشانہ ہم جو پیا بستر آج
 کل ملک ہم نہیں پہنچو کا عشق اتنا ہر اکثر آج
 شعر و بیت مغزل پہنچو ہر جگہ ہر گھر گھر آج
 جامہ مصحف کو بندہ کو کون کر ہی ہر دار آج

چو چاکیر کمر بند ہے
 کیا جانوں دیکھ کر کوئی نہ مانے
 ایامین تہ نطق تو بند ہے
 کراچ جی کہ اس سے ہے
 کراچ جی اس کی جگہ و جاں کے
 کراچ جی کراچ جی کراچ جی

[illegible]

[illegible]

در قضاوت

در فضیلتها و

و از خود را می گوید که در این کتاب

روغن کاجی

بسم الله الرحمن الرحيم

کیا چال ہیگی زہر سہری روزگار کی
وہ رفت و خیز گرم تو مدت سہ ہو چکی
جاتی ہیں رنگے بو گل و آبجو چلے
مائل ہوا ہر سرو گلستان کا دل بہت
زندہ ان میں جہان کی بہت ہیں خراب چال

اسب اس گزندگی جو یہ ماری روش
رہتو ہیں بگری پڑھ باری کی روش
آئی نہ خوش ہیں تو یہ گلزار کی روش
کچھ آگئی تھی اس میں قدیار کی روش
کرتو ہیں ہم معاش گنہگار کی روش

یوں سرکہ یہ عرشِ عشق میں ہر تہنیں ہیں میر
اظہار ہی کہیں ہیں تو اظہار کی روش

رہتو بہین بہت دل کو ہم آواز کو ناخوار
 جانا جو مقرر ہو مراد ار فناء سے
 ہواری کو بہین زخم خوش ایک سر دہون
 سر رشته دل بند نہیں لطف و کرمین
 ہے عشق میں صحبت مرغی بانگی عجیب
 خوش رہتو بہین اجباب بہم ربط کیوسے

بستری گر کر رہو تیرین بیمار سوناخوش
اس بستی کی مین ہون درد و آزار
خوش مین گل تر نہ ہم خار سوناخوش
کیا جانیر ہم کس پیر مین یار سوناخوش
اقرار سہیزار مین انکار سوناخوش
رہو تیر مین ایک مری پیار سوناخوش

اک بات کا سب لوگوں میں پہنچا کر کرنا
 ہم تنگی بہت میرے شمار میں خوش

ارزین

ادبیاتِ عربیہ

و در این کتاب به واسطه جمیع اینها

دل جو درد و غم اور فراق کی آگ بھڑکنے لگی
دل جگر دو دونوں پر چلائے رہا
دل جگر دو دونوں پر چلائے رہا
دل جگر دو دونوں پر چلائے رہا

اینکه ایستاد برون دامن زلف و کمر
فریادش بی بی دامن گرفتار

کوهی نظرم که بر کوه کین عشق تو زین کوه کین
 جز کین کین کین کین کین کین کین کین کین
 کوهی نظرم که بر کوه کین عشق تو زین کوه کین
 جز کین کین کین کین کین کین کین کین کین

[illegible]

آدمی اب نہیں جہان میں میسر
اٹھ گئے اس بھی کاروانِ سرگ

لیکن ہزار حیف بھری ہوا گل
سر پہ ہار دیاں جنوں کی ہر جا گل
بیدار دگل فروش بد سہرا لے کر گل
جون سایہ داکشیدہ ہو نہ پا گل
آؤ گل گنجی بھی کچھ تھی وفا گل

[illegible]

بدرنگ و در فغان و در غم و در اندوه
 و در غم و در اندوه و در غم و در اندوه
 و در غم و در اندوه و در غم و در اندوه

روایت می

و در غم و در اندوه و در غم و در اندوه
 و در غم و در اندوه و در غم و در اندوه
 و در غم و در اندوه و در غم و در اندوه

<p>از میر اسی ہی سبت کن حلقه حلقه موسی بیتاب کچہ ہے گا ہر پیچ ہر گئے دل</p>			
<p>حال تو حال زار ہوتا حال بڑھتی ہر حال کی خرابی روز خستہ جانی و تنگ خلق کیا حال فکر سخن میں کچہ نہ با حال مستی جوانی تھی سو گئی آنکھیں بد حالی سے پھر تھیں نہیں</p>	<p>دل ہی بقیہ رہتا حال گرچہ کچہ روزگار ہوتا حال پرا دسی تجسبہ عار ہوتا حال شعر میر اشعار ہوتا حال میر اسکا شمار ہے تا حال شوق دیدار یار ہوتا حال</p>	<p>غم سو حال آنکھ خون دل سو کھا چشم تر اشکبار ہے تا حال</p>	
<p>چہا ہوا و سطر ہی کو بڑا اختیار دل سمجھا ہی تو کہ کسی شہرین دل ہر کیا آرزوہ خاطر ہی کا ہمارے فکر عجیب داشتہ فسر و گی سحر تو اس چمن میں ہے میر و سحر اشتیاق ہم اغوشی میں نہ چہ</p>	<p>دیوانہ دل بلبل زدہ دل بقیہ راز دل آتا ہر جو زبان پر ترسی بار بار دل اک عمر ہم رہا کیے ہیں مار دل دل جو کھاتا تو جیسے گل بلبل ہار دل جاتا ہر تبو جی ہی رہا در کنار دل</p>		

عاشق بین کام اول بچہ ہی
 اس دوران میں در خواہنیاں سو گزل
 خواہ باز فسخ و سو و خواہنیاں سو گزل
 وقت رہا بہت کم تو بار کد کد جاوین
 کتبک میر ذوق میں اس کو بولی بولی
 نیکو چلتا نہیں آہ انبا کد و زابہی جاوین

۳۴۹

سب کی گلی کو چھوین مولیٰ ہر تر تو بگڑ کر
 کیا رکین تنہا تو قحط کر گرا گرا گرا
 راہ میں دیوار افتادہ و تار و لٹاؤ و تار
 اس کو زیادہ ہوتا نہ تو گلا دین میں ہی چھپاؤ
 سون کسے ہر آہستہ ہوتا حال ہمارا سگر غم
 لطف تو ہر دفعہ غم و غم ہم ہر صورت میں ہر غم
 حق میں ہمارے گداز گداز ہی جو کجاوین ہر غم
 انگ ہمارے جیسے اب ہر کجاوین ہر غم
 باغ و بہار میں ہر کجاوین ہر غم
 کجاوین ہر کجاوین ہر غم
 کجاوین ہر کجاوین ہر غم
 کجاوین ہر کجاوین ہر غم

و در غم و در اندوه و در غم و در اندوه
 و در غم و در اندوه و در غم و در اندوه
 و در غم و در اندوه و در غم و در اندوه

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کسین ان کسکو کا تہ دل
تو وہ ہمیں شکستوں کی غلامی پیار ہو
باجو بد دل شکستوں کی غلامی پیار ہو
کیا کہ میں ہوں پنجاب صوبہ کی غلامی پیار ہو
ہم دراز مندر لوگوں کی پیار دار ہوں
مصرف احتیاط کیا کرتے راست دن
الہ کا ہے جو کچھ اختیار ہو

کہا تھا مخمور کہ حرف پر ہے بوسہ لب	جو باتیں کہیں ہیں تو اب فرض کا حساب کرو
قطعہ	
بہارِ اہل ساجد پہ کام از لبس تنگ	نہ شب کو جاگت رہنے کا اضطراب کرو
خدا کریم ہر ادس کو کم سے رکھ کر چشم	دراز کینچو کسو سیکڑے میں خواب کرو
جہانمیں دیر خنیں لگتی آنکھیں مندی میر تمہیں تو چاہیے ہر کام میں شتاب کرو	
وہ گل ساروسراہون یا پچھار مو کو	زخمی بھی کاش دیا خالق ملک و ملک کو
ان گیسو واکو حلقے پہنچیم شوق عاشق	وہ آنکھیں بکیر ہیں حسرت اور سحر کو
دم کی کشش کو کشش معلوم تو ہر لکین	باتی نہیں ہم اسکی کچھ ملز جستجو کو
آلودہ خون دل کو صدفِ منہ پر آئے	برخِ خمین نہ بچھا اندازِ گفتمگو کو
دلِ مصیر دہرون کو جا ہار سے ہے کیا کیا کچھ اتھما نہیں ہے عاشق کی آرزو کو	
عجب گزیری صورتِ گلشن کوئی یا عاشق ہو	جو سخنِ غامض میں تو ہو دردِ دل یا عاشق ہو
تجے الباگرد دیکھو کوئی بجا ہو دل اسکا	خاتمِ نامِ پتیر کو لگا کر بار عاشق ہو
تری چہاتی کو لگنا بار کا احباب نہیں لگتا	سبا داس وجہِ مگر دل کا ہار عاشق ہو

[illegible]

کز دره دل هزاران نوبی برآید
 کز دلی که شایسته نین و دوید
 کز دلی که شایسته نین و دوید
 کز دلی که شایسته نین و دوید

کون سی بی جیت اسکو متا نہ تانوی کیا
 قطع لطیف بن نہ شوق و غزل ترانہ
 بیجا عشق کیس جیت اسکو متا نہ تانوی کیا
 حال اسکا جیت نہی در غم کی ریزانہ
 ان سوار اس کی کہ در بیکین یار جا
 انوس بر کم ہو کم کل کلاہت ریانہ
 جیت کر دی کل کی داشت بہار کی
 غنہ بار دل کاں کی کل جہ کلانہ
 در ان غنہ غنہ غنہ بین کلانہ
 الجا و متا و اسکو متا نہ تانوی کیا
 آو بہت کلاہت ریانہ
 نو ملک جلا و اسکو متا نہ تانوی کیا
 کی غنہ بار دل کاں کی کل جہ کلانہ

ہر فصل گل پہ گل کلاب نہ نہیں مزاج سنہ سہار و اسکو اتی نہیں جیا کچ اچ جواس نگر سہ جاتا نہیں دیا کچ کیا جانوں و کچ جین ہر اسطر سہ کیا کچ آجاری ہر جانین آگے لیا دیا کچ انکی زبان میں کچ ہر دلسین ہر کچ دیا کچ کیسہ نمود ہو و جواسکے ماسوا کچ ان نو کلاہت ریانہ کیا کچ	دار فتنہ ہر گلستان و سہ رو چینی کا وہ ارسی کو آگے سہ جین ہی ہر کلاہت دل ہی کو غم میں گزری و سہ جو غم کو کچ سنہ سہ جی جانب سوتا نہیں کہو کچ دل و فتنہ کلاہت سہ جین دیا کچ یاروں کی آہ زاری ہو و قبول کو کچ ساری وہی حقیقت مخطوب سہ جین حرف سخن کی و سہ اپنی مجال کیا کچ
--	---

کبتک یہ بد شرابی پیری تو میر آئے
 با نر کی ہو میا اب کر چلو بہلا کچ

حیرت طلب کو کام نہیں ہر کسو کو ساتھ یکرنگ آشناہن خرابات ہی کے لوگ قمری کالو ہو پانی ہوا ایک عشق میں خلی نہیں ہر خواہش کو کوئی بشہ دم میں دم جہان نہیں گرم تلاش ہوں	جان عزیز اسی ہر مری آبرو کو ساتھ سر میکشون کو پوٹتے دیکھی سہو کو ساتھ آتا ہر اسکا خون جگر آجکو کے ساتھ جاتی ہن سب جہان سہو کی رز کو ساتھ سوچ و تاب رہتو ہن ہر ایک سو کو ساتھ
--	--

حیرت طلب کو کام نہیں ہر کسو کو ساتھ
 یکرنگ آشناہن خرابات ہی کے لوگ
 قمری کالو ہو پانی ہوا ایک عشق میں
 خلی نہیں ہر خواہش کو کوئی بشہ
 دم میں دم جہان نہیں گرم تلاش ہوں
 جان عزیز اسی ہر مری آبرو کو ساتھ
 سر میکشون کو پوٹتے دیکھی سہو کو ساتھ
 آتا ہر اسکا خون جگر آجکو کے ساتھ
 جاتی ہن سب جہان سہو کی رز کو ساتھ
 سوچ و تاب رہتو ہن ہر ایک سو کو ساتھ

حیرت طلب کو کام نہیں ہر کسو کو ساتھ
 یکرنگ آشناہن خرابات ہی کے لوگ
 قمری کالو ہو پانی ہوا ایک عشق میں
 خلی نہیں ہر خواہش کو کوئی بشہ
 دم میں دم جہان نہیں گرم تلاش ہوں
 جان عزیز اسی ہر مری آبرو کو ساتھ
 سر میکشون کو پوٹتے دیکھی سہو کو ساتھ
 آتا ہر اسکا خون جگر آجکو کے ساتھ
 جاتی ہن سب جہان سہو کی رز کو ساتھ
 سوچ و تاب رہتو ہن ہر ایک سو کو ساتھ

[illegible]

سننے میں
راہ اس کی ہوں میں
کھانا نہ کام میں اس انتظار سے بھی
جان و جہان کی گزرا میں صبر سے بھی
بچ کر نکلتے ہیں ورنہ میرے مزار سے
غور پر آیا کیوں کیوں نہ کر
غور میں ہیں نہ کر غور دار سے

۳۶۱
 در ایامی که بزرگواران
 آنکسین بنین پرتی بین گلایه سینه بین افکار و
 شوق کیم جوین در خفا و بیانی و دلی بهت
 کنه لکاجی تنگ آیان هر وفا که درون
 در جو ماه زمین گرد پیاد و پیر و ان از وزن
 شوق بین هم شب حرف و سخن بر خاک و خاک
 حوت سوسا سوسا وین در نذر و نذر و نذر
 اه بین باین کس در نذر و نذر و نذر
 کس باین کس در نذر و نذر و نذر
 ای نیم نذر و نذر و نذر و نذر

کیا کیا دیدہ درانی سچ بھر کر فرج اس عالم میں
حسرت وصل نہ وہ جہاںئی خواہش نیکش

کیا کیسے جب میں نے کہا ہر میرے ہر مغز اس پر تو
اپنی زبان سمت کسوں تو ملی اور کہا ہر کیا کیا ہے

رولفین پائی

مین تو تنگ حسرتی انجیرہ نہیں کھاتا کہم ہی
جائے احرام ختم کر دل کی اور توجہ کی
دیکھ ہوا کو ملا کر گلشن کس حسرت کہتے
کیا کیا مین تیاں بل ہوں رخ و الم و محبت کی
عینہ و فغان کیا ہو کیا کیا جو ہوں فغان نہ تو
گرم ہوا ہی ہو گا جو سر زمین کی کر لیجے

نعل چڑھنے کو کوٹا ہر پر خنجر چاک ملی
مہر کیا برہمن نے نہایت دل جانیکا ماتم بھی

نقد دل غفلت کو یارہ کوئی کر گئے	کاروان جاتا رہا ہم خواب ہی میں کر گئے
کیا کہیں ان چوہہ را بخورد بر سر چین	مرگو غیر تسبیح ہی پر نوا سکے کر گئے

[illegible]

[illegible]

چو کبریا تاملین یا میراب حضرت ہوں
 بدین میں سیر کبوتر ہی کی کرتے
 دلکش آب روان پہلے پار تے
 غیرت عشق کسودقت بلاق ہی کو
 نتواری آرزوگی میں ترک دفار تے

مجلس

وہی ماری سرخاڑوں کی
گوئی کچھ پون ہی محبت کو زنا کر کے
عینک شرم رہی مانع شوخی اور سکے
تبدیلک ہم بجا ستودیدہ حیا کرتے تھے ہم لوگ
بایں کہ جو انی عین بہت تھے ہر گز
وید میں سب سے دینی ویر ہا کرتے
وہ عشق جان سنو کی لپٹ چنیں
دل جا جان درونی ہیں جاکر فرستیں
نو بتائی دل فرستیں

وینکس عشق جان سوز کما
دل جگر جان درونی بین جگر

نسبت کیا ان کو گوشتی شکوہی زمین در ہم سب تپسہ سچاتی مین میر کفر غم کی تپسہ باغیغی جگر ہم جو رہ سو دماغ آشفقتہ ہوا کیا کیا کیجئے تو اپنا کیسے خاکمین مگر بہین قسم ہم غرت زوگان کا کنہ سر شاہینین	ہر فردا دل دم کو ہی جنوں ک صحرائی ہر کیا کیا کیجئے پہلو سر دل کی سخت ازیت پائی ہر کیا کیا کیجئے سہار اگر بلبل شب چلائی ہر کیا کیا ناز و ادا او سکو ہر کیا کیا پردائی ہر بی صبری کم پائی ہر پہر دورا تو تنہائی ہر
---	--

شبهک چتون خجی نگاہیں جاہ کزیر مر مشعر بین
میر عیش گلزار مر ہے آنکہ کہیں تو لگا ئی ہے

دنیائی قدر کیا جو طلب گار ہو کوئی
 کیا بر رحمت الہی برستا ہے لطف سے
 کیا صنعت نین چرکرو دل مانع بن
 ہم عاشقان زرد در خون و زار سے
 جیکے بہن ہم تو حیرت حالات عشق سے
 یکساں ہوئی خاکسرا پاں ہو کے ہم
 وہ رہ سکی ہر دل زدہ کچھ منتظر کھرا
 یک نسخہ عجیب ہر لڑکا طیب کا

کچھ چیز مال ہو تو خریدار ہو کوئی
 طاعت گزین جو ہو سو گنہگار ہو کوئی
 بوجہ جو اس قشون میں سردار ہو کوئی
 منت کرا دین ایسی کہیزار ہو کوئی
 کر بوسیاں جو واقف اسرار ہو کوئی
 کیا ادراو کی راہ میں ہوا رہو کوئی
 حیرت سراو سکروں پر دیوار ہو کوئی
 کچھ غم نہیں جو او سکوجو بیمار ہو کوئی

[illegible]

[illegible]

کز این تو جگر گردیدانه اسطوخودوس
 که در عهد کرمی می چرخد زین شب
 سوزان را عشق بیند زین شب
 و گزین حال همارا تو اضطراری
 خرابی حال کی در خانه تنهایی
 سوختن بیند زین خال زین
 بختی بی عشقین عجز کما خال زین
 و از زین جانانی بیاری

دل کوئی رویا در شمع دید بر من زده ای
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 شمع حسن عجب زین کاسه بکشد بر من
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 دل کوئی رویا در شمع دید بر من زده ای
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 شمع حسن عجب زین کاسه بکشد بر من
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من

دل ز پر جان کسی هر سینه ساراجتاج	روز و ماه گنج چاهی سوره جو خوش پر گنج
عشق کا مار آواره جو گهر سحر خیز نکلتا	گور بغیر آراکله و سکونیا مین بهر کوئی نہیں
جی ہی سنبھلتا ہر بعد از دیر سنبھلتا ہے	ضعف و ماعنی جسکو ہو عشق کے شکار نہیں ہے
یعنی آنکھ نہ لگنے پاوے قافلہ صبح کو حیات	شور بر شکیبہ کا غافل طیاری کا نگہ ہے
بل کر اسکو جلا کر کیا ہوا یہی جلتا ہے	بال نہیں عشق کو بدن پر ہر سن سحر نکلتا

دل کوئی رویا در شمع دید بر من زده ای
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 شمع حسن عجب زین کاسه بکشد بر من
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 دل کوئی رویا در شمع دید بر من زده ای
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 شمع حسن عجب زین کاسه بکشد بر من
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من

میر ستم کشتہ کی ساجت ہر مشور زمانے کی
 جان دیکھیں اگر سحر اس کے کتبہ ظالم نکلتا ہے

دل ز پاس مہر دین کر کو تار و پود کا ہے	جب ستار صبح کا نکلتا ہے آنسو جو ہر گاہ
دم سو ہوا آوے نہ آوے کسکو ہر دود کا ہے	آمد و رفت دم کو او پر ہنر بنا کر سیت کی
ابر ہی باران باد تو رنگ نین جہر کا ہے	کہ صفوفی چل سنا فوہین لطف لین بہر چین
دل پنا تو نخر چین اس زلف خم و خم کا ہے	کیا امید رہائی رکھو ہمسار فتنہ و افتنہ

دل کوئی رویا در شمع دید بر من زده ای
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 شمع حسن عجب زین کاسه بکشد بر من
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 دل کوئی رویا در شمع دید بر من زده ای
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 شمع حسن عجب زین کاسه بکشد بر من
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من

دل کی نہیں بیماری ایسی جس میں ہوا امید بھی
 کیا سنبھلے گا میر شمشاد وہ تو مارا اعم کا ہے

چپ ہیں کچھ کہہ سکتے نہیں چین ہمار کیا ہے	خوابش دل کی کس کہی مجرم تو ناپید ہے
رہنا سن حالی ہی سحر حق میں چپا ہے	ہیں متوجہ پرسش کی ہم جو گھر چین بتر ہے

دل کوئی رویا در شمع دید بر من زده ای
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 شمع حسن عجب زین کاسه بکشد بر من
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 دل کوئی رویا در شمع دید بر من زده ای
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من
 شمع حسن عجب زین کاسه بکشد بر من
 سیر که ده قطره زین کاسه بکشد بر من

پیر اب اسکا شہنشاہی جاں
 ساری کیفیت شہزادہ
 گل حسن بن اسکا
 گرامافوس کی کتاب
 بوم کی بانواس
 اشک کی موتی کی آب
 لکڑی اسکی گلاب
 پھونک میں رہی خراب
 پھول کو بھی نمی خوب
 انکھیں اس کے لکین
 دل سے جی کی کتاب
 ارمیم بہت ادب

بخت بد از آید و دل را
 افسوس برآید و دل را
 بخت بد از آید و دل را
 افسوس برآید و دل را
 بخت بد از آید و دل را
 افسوس برآید و دل را
 بخت بد از آید و دل را
 افسوس برآید و دل را

و کی بر می خرام ناز او سکا	پر کس و پاس گر ما بھی جا سکا
رودل طول سو کمر عاشق	رودل اسکے جو کما بھی جا سکا
حیرت گل سحر بجو تھکا	یسی بہتیر ہی سہا بھی جا سکا

کیا کوئی اوس گلکی مین آوی میر
 آوی تو ہو بہو مین نہا بھی جا سکا

اب ترک کر لباس تو کل ہی کر رہے	جیسے کلاہ سر پر رکھی در بدر رہے
اس دشت سو غبار سہارا نہ نک اٹھا	نہم خانان خراب نجنا کہہ رہے
آنے سے اسطرح کرتی سچ غش کیا	شکوہ بھی اوس کچھ جسکو خبر رہے
دونوں طرف سے ریدہ رانی نہیں بچا	اس چاہ کا بھر لطف جو آپس میں در رہے
جیتک بھون دل میں جگر میں مڑھ بون نم	نہ کچھ بھی جو نہودی تو کیا جشم تر رہے
رہنا گلکی مین اوس نہ جیتے جی ہو سکا	ناچار ہو کی وان جو گئی اب سو رہے
عاشق خراب حال تر تو مین گری تری	جون لشکر شکستہ پریشان اثر رہے

عیب آدمی کا بھی جو رہا اس دیار مین
 مطلق جہان نہ میر رواج ہنر رہے

سہراب جلو مین کہ غنچہ رک گئے	شاخون سمیت بھول نہالو کج حکم گئے
------------------------------	----------------------------------

بخت بد از آید و دل را
 افسوس برآید و دل را
 بخت بد از آید و دل را
 افسوس برآید و دل را
 بخت بد از آید و دل را
 افسوس برآید و دل را
 بخت بد از آید و دل را
 افسوس برآید و دل را

دیوان چار
 ۱۰۰

رہے رشتہ بین دل پہ با تیرا
میں نے شاید کہ ہے سب غم کیا
کیا چوڑی کی بیاں دل کو جی کیا کام
عشق کیا نام رہا خروکار ہی پر پئی
خجرت کیا واس غصہ کی جانب جب کر سلام
پوری چوڑی غصہ کی جانب سے
کھنکھاتی ہوئی ہنس قسم کیا
خزل کی بیانی خط و پیما بنام
عشق کی شست جب نہوں

[illegible]

پہنچا فاضل
 وصل میں رنگ اڑا دیا
 وصل کو منہ دے گا
 کیا جوائی کو منہ دے گا
 سہی سہی سہی سہی
 جہانیا ہوں
 نہ کہہ دو یوں
 دل کو اپنے کتاب و نوان
 اس کے در پہنچی ہے جاؤں
 پہنچا فاضل
 پہنچا فاضل
 پہنچا فاضل

میر میں اس پر زہر کی خطا
خیال چھوڑ دے دعا عطا تو ہیں ہی کا
اسکے ہے شوق اگر رحمت الہی کا
سیاہ بکھن سے میر و غفر کفایت نفی کا
بہادر حق و ذمہ میں عین سیاہی کا
کس کو رحمت کی شعلہ کی آگے آگے آگے
سلوک میر سغیر سارنگ کامیابی کا
ایہ انجمن امداد اور انجمن
انجمن امداد اور انجمن

<p>میر جو ان منہ کو ادر کر مہے کوئی بات کہی لطف کیا احسان کیا انعام کیا اکرام کیا</p>	<p>عشق ہو جوان کا یا انس ہو انسان کا عاشق و معشوق کی مین طرفہ محبت یہ کی مین خرد گم عشق مین اس رٹکی کو آخر ہوا مرنا اسکو عشق مین خالی نہیں ہر جن سے اگر ٹپنگو ٹوٹ کر اکثر تارے جرجج ہر ورق ہر صفحے مین کئی شعر شورا نگاہ ہے کیا ملاو تو لکھ نہ گس اسکی چشم سرخ سر بات کر تو جاوے منہ تنگ مخاطب کی</p>
<p>کیا کہوں سارا زمانہ کشتہ و مژدہ ہے میر اسکے اکل نداد کا اکل ناز کا اک آں کا</p>	<p>عشق ہمار خیال پڑا ہوا خواب گلو آرام گیا عشق گیا سر زمین گیا ایمان گیا اسلام گیا کس کس لہر کا لہر ہو جو بحر زمین پہل اسکا</p>
<p>جی کا جانا ٹھہر رہا ہر صبح گیا یا شام گیا دل تو ایسا کام گیا کچھ جس سو مین کام گیا خواب گئی تیرا بگینی ہو چین گیا آرام گیا</p>	<p>عشق ہمار خیال پڑا ہوا خواب گلو آرام گیا عشق گیا سر زمین گیا ایمان گیا اسلام گیا کس کس لہر کا لہر ہو جو بحر زمین پہل اسکا</p>

[illegible]

نقشہ در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان

ایسا پیدا لو و دنیا خلق ناک و سوا قدرت حق میں کی قدرت ہر فعل کو مضبوط آہ بھی خنجر حیا میں مہا ناپاک کا یہ سہل تھا	شیخ شہر ہو آگے ہیں شہر خدا کا کیا اسکو کیا پکا آتش محبہ و خورشید خاشاک کیا دو دو تہہ تر پر کمر دل نو سیدہ عیاض کی کیا
خوگر ہونا ذرا و بجا سے میر ہمارا یونہی نہیں برسون رو کر تے رہی تم تہ لکھو خاشاک کیا	
بعد ہمارا اس فن کا جو کوئی ماہر ہو گیا چشم تماشا و اچھو تو دیکھا بہا غنیمت ہو گیا	دروا گین انداز کی تین اکثر چہرہ دو گیا مت ہو نہ آگے و نگو غافل در تیکہ دو گیا
حسبت وجہی اسکی کرتی جس کا نشان چہرہ پیدا ہو پا! اسکا میری مشکل ہی تو یونہی نہیں کو و گیا	
رکے تھامتا میں سر شہت بہت سینی کا سکے طیش کو ہو پھر میرا جو تو ہو ہو سکے	رہ گیا و دیکھ رفو پاک مر پینو کا کس سے یہ قاعدہ سیکھا ہو پھر پینو کا
میر کا نصیر پر کہ اتھ لگا کینے طیب آج کی رات یہ بہا ر نہیں جینے کا	
عید آنیدہ تک رہی گا گلا وہ بے لوبو میں کہتے سرخا	ہو گئی عید تو گلے نہ ملا حیف کوئی بھی آبلہ نہ چلا

نقشہ در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان

۲۷۵

نقشہ در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان

نقشہ در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان
 گلستان در دل چمن بستان

بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible][illegible]

[illegible]

فوقانی

پاؤں چہ سر کنی کی مجھ کو رخصت کرتی میرے
کیا پوچھو جو سر میرے منت سے منت ہو اب

نزد وزیر و زلفون جویم این جهان است بیا این
تیر پانی نهید جاتی انکی و ریاست و این
جینی که این امان من من سرنگی طیار این
لکین با که بر چو این سرنگی طیار این

ساختم بنظر تو فرین و کیو تو عیار پرین
میل سو ایکی عاشق چون خوش و خوشترین
ایک پیشان طر فرجه بخت و کمانی بنور الوی
کیا کیا نوازیس کنی بر شوق مایس کنی

عشق جزو کلاشیر سهر و سیکه دن سهرن تو ایکه بی امین
که یکن و مخنون و اوق میسر مهار می یاب سبب

سیدی نظر عباسی بنی ایساکان نظر ستر
دل کوئی باغ جانب صبر ای نمین گم دریا
صورت باغ کوئی پیر اکثر شمع ترین اب
اینکه و ملن ریاض مدین طریقه سیرین

کاوش سے ان بناؤں کی رہتی خوش خوشی ہو
موسم گل کا شاید یاد افرخ جو کئی شاہ ہو
نقش نہیں باقی میں اصرار یہ تو کوئی اجہا
ایک گام بہرے بنو زمین لیکن جا پر ہے

حسرت و ملنی کی آبیہر تھارا خون پیسا
تیغ و تبر اس ترک پہنچے ظالم کی نہیں بکریں اب

اب لم بہت محرم یہ چمنایات کیا

باہم جوئی ہر ترک ملاقات کیا بہ

[illegible]

و چون که در این کتاب مذکور است که هر کس که بخواهد از این راه نجات یابد باید که به این راه عمل کند و اگر کسی که بخواهد از این راه نجات یابد باید که به این راه عمل کند

[illegible]

ہو چکنا ہے گریبان سے آج
 گرد یک استی ہے بیابان سے آج
 جو اس چمن میں یہ طرفہ انتشا کج
 پراس کو کیا کہیں درون کا اعتبار
 عباد گرد و پیر پہ بہت شکار ہو آج
 اسے غزنیہ کو دیکھا ذلیل و حوارج
 ہو آہ عشق ہی کل زند کیا بیاہ آج
 کہ خیر فیرہ نمودار یک غبار آج
 عجب ہے سبکا اسی سفلو پر بد آج
 سودہ دسرتے بدن گرم ہی بجا آج

رنگ یہ ہے دیدہ گریان سے آج
 سر فلک ہونے کو ہر کسی خاک
 کمون سو کیا کمون نے سب تر قرار ہے
 سر اپا عشق میں ہی یون ہیں ہو چراتا
 گیا ہے جان بیا دی سوار ہو کہ یار
 جہان کے لوگو میں جسکے تھی کل میں غرت
 سحر سواد میں جل زور پوچھو ہر سون
 سوار اور سکی ہو گرم گشت شبت مگر
 سپہر چہ یون میں کل کی پر و تھا کچھ
 نجا رول کا کالاکا اتھا در و دل کہہ کر

کسو کے آنے سے کیا اب کہ غش ہے ہر گل و لہ

سمیعین توانیا ہوا ہے میرے انتظار ہو آج

روپن حکم فائزے

کیا عاشق ہو گیا تیرے یہ ہو جا بہا کو بیچ
ہو مظلوم عشق ہو ابر کمر کا سید انکو بیچ

آج ہمیں بد چالی سے ہے حال میں مجھ کا کوئی
پایہ اسکی شہادت کا غیر غلط میسر نہ آتا

(Faint handwritten Persian script)

[illegible][illegible]

<p>کسو کے آنے سے کیا اب کہ غش ہے کل دل سے ہمیں تو اپنا جوئے میں انتظار ہو آج</p>	<p>کبر کے جاوے گا عام نہیں کیا ہو کہ غش اس کا کسی شمع کے کبر کے جاوے گا کبر کے جاوے گا</p>
<p>روپن جیم فارے</p>	<p>کبر کے جاوے گا عام نہیں کیا ہو کہ غش اس کا کسی شمع کے کبر کے جاوے گا کبر کے جاوے گا</p>

لاج ہمیں بدرجائی سے ہے حال میں ہے جاکو بیچ
 کیا عاشق مرہو کا تیرے یہ ہو تا بہرہ انکو بیچ
 پائے اسکی شہادت کا غیر میں غلطیم یہ والا تر
 بنو غلام عشق ہوا ہرگز کدرا مسید انکو بیچ

[illegible]

بر فضائل و مناقب حضرت علی مرتضیٰ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

وین و
اس سزا الفت ہو چکے ہو تو اس کو کہہ دیجئے کہ
ماتم نہ کروں کیونکہ میری سزا واپس لیا جائے
فطرت میں سزا ہی ہے کہ جو کچھ فیض ہو وہ میرا
گرمی منور ہے اس میں کوئی نقص نہیں ہے
بہر حال میں اپنی اقامت میں نہ دوں تو کیا کروں
میرا آواز نہ ہو تو اس کو کہہ دیجئے کہ
۳۵
میں تیرا

100

تم کو رحم و کرم میں نہاؤں شاید
 کہ ناز سے ہو کر غلام و جفا سے شاید
 قابلیہ میں خال کی بند کی بسینہ شاید
 یان بلکہ نہیں ہے باقی او سے صاحبان
 جبین نہماں سے اب کلمہ رہا شاید
 قید و زان سے تو جبر میں ہم رہا شاید
 اس دروید و الی ام نواں رہا شاید
 تار و پود و الی ام نواں رہا شاید
 کلامی صلا الی ام نواں رہا شاید
 کلامی صلا الی ام نواں رہا شاید

چشمک غرض شود که چشم آن انداز و تاز و آد ا	حسن سوا حسن ظاهر و حسن باطن یک
لے بوی گل سجدہ کی مکیو نو کو بیج	زخمی پڑی و ہین مرغ ہزار وین کی بیج
یہ بھی کیا میں اندر نہ اندر گزار ہو	وہو کما ہو جون جاب کمر پیر کی بیج
روایت نامی حطی	
گھر سے لئے نکلتا ہے تلوار بیٹھ	ابا توج بنائی ہے خوش ابر بیٹھ
جی بچنے کی طرح نظر آتی نہیں کوئی	کرتا ہے میرے خون اچھر ابر بیٹھ
چہرہ تو از اپنا بنا یا ہو خوب لیک	گڈا ابر سے ہے اب ہر حد ابر بیٹھ
کس طرح جای گڈی زخمی باں سکی شہم میں	کرتا ہو بیٹھا متصل اب بار بیٹھ
نور ہو میں شے وے و مکیو و اماں و حجب پیر	
پہر ہے آج ویدہ خونبار بیٹھ	
وہ نور باد گلشن خوب سے کہی ہو بیٹھ	شاخ گل ساجا ہو لکا آؤ تھی ڈالی طرح
موندے چلے ہیں جی جیسے ہو کہ میرے بندے	اس وانشے پنا کو تسمی لکھا طرح
جہرہ نور چاند نور چاند سب تھو ناخن سے	
میرنے کی ہر غم غم میں آؤ بیٹھ چالی طرح	

[illegible]

میں نے اپنے دل میں کیا ہے
 جس کو کہتے ہیں کہ
 میری بات سنو
 میری بات سنو

<p>بھر رہی تھی مگر لگ دلیکین درویش گیا لڑکھو ان سوون کے تئیں میں سرخ ہر شام تہا خاک پر ہے پلک اٹھتے آثار اچھے ندیکے طرہ شاخ گل کے چاک کے بندیکے</p>	<p>ہوئی اشک شورش سے اوکھی سر پر سر اسر ہیں اب و ان سطح جگر پر تہ دل تے کیسے ہے آہ بحر پر پڑتی نکلے ہر گز نہ روے اثر پر نظر میر کی تے کسو کے کمر پر</p>
---	--

<p>غزل در غزل صاحبو یہ بھی دیکھو نہیں عیب کرنا نظر یک نہر پر</p>

<p>بہر وسا اسیر سے میں تہا بال و پر سواراں شایستہ کشتے ہیں تیرے کھلا پیش دندان نہ اوسکا گریخچہ بیلے کیوں نہ چھاتی کہ اپنی نظر سے نہ محشر میں چونکا ہر خون خفتہ کئے زخم کہا کرتے پتہ ریلوں سنا تھا اوسے پاس لیکن نپا یا سرشب کئے تہا بانہ طلب وہ</p>	<p>سو پر واسوئے نہ فقس کے ہی در نہ تیغ ستم کر علم ہر نظر پر کہنوں نے بھی تہو کا نہ سلک گہر کسو شوخ پر کارر عنا پس پر وہی تہا یہ خواہید اس شور و ثہر تسلی تھی موقوف زخم و جگر پر چلے دور تک ہم گئے اس خبر پر گھر سے ایک رات آئی ہوگی پھر</p>
--	--

میں نے اپنے دل میں کیا ہے
 جس کو کہتے ہیں کہ
 میری بات سنو
 میری بات سنو

میں نے اپنے دل میں کیا ہے
 جس کو کہتے ہیں کہ
 میری بات سنو
 میری بات سنو

میں نے اپنے دل میں کیا ہے
 جس کو کہتے ہیں کہ
 میری بات سنو
 میری بات سنو

بانی رہی ہوائی پانی شہر
 کلب دیکھ نہ دیکھ وہ لطف نہ ملے
 منہ کی ہوائی کی شہر کی ہوائی
 سوز دل دیکھ نہ دیکھ وہ لطف نہ ملے
 میں کی کوئی ہو کھینچے اسے عزت کیونکر
 چہرہ لبتی ہو کھینچے اسے عزت کیونکر
 ایک حرف اس دہن کا ہوتا کیونکر

ہوائی کی ہوائی پانی شہر
 کلب دیکھ نہ دیکھ وہ لطف نہ ملے
 منہ کی ہوائی کی شہر کی ہوائی
 سوز دل دیکھ نہ دیکھ وہ لطف نہ ملے
 میں کی کوئی ہو کھینچے اسے عزت کیونکر
 چہرہ لبتی ہو کھینچے اسے عزت کیونکر
 ایک حرف اس دہن کا ہوتا کیونکر

گل کھائی تو یہ بلبل نے شوقیہ است کھائی
 سیر نیچے کر لیتا تھا تلوار چلائی ہم پر
 گالی مار غم پر نہیں صبر کیا خاموشی
 نادرہ میں نام خدا کی ایسے جیسے قوطی کو

حال پریشان سن مجھ کو کیا جلتا ہے جی اپنا
 عاشق ہم ہی میسر ہو میں تیرے دیوانے پر

روزِ عینِ سکین کے ہم ڈھکے کیونکر
 توڑی سی پانی میں ہی پل کی لپٹا
 چشمے بحیرہ اب تک ہیں یادگار اس
 دل کے طرف کا پہلو متصل چلے ہے
 اول سحر کمانا آہنر صبحی کرنا
 اجر تو لگو دل کے دیکھو ہون کیونکر
 جرم و ذنوب تو میں سجودِ مصریار
 پیش از سحر اٹھے آج او کی منہ کا پردہ
 خط میسر آوی جاؤ جو نکلے راہ اور کی

گزریگا اقسامین عہد شباب کیونکر
 بے تہ سے نہ کہنے کیام جباب کیونکر
 وہ سو کہ سب گئے ہے چشمِ آب کیونکر
 مجھل ہو فروش کیوں آویز خواب کیونکر
 آویز اس عمل سے شرم و جباب کیونکر
 اب پر بسے گی ایسی سستی خراب کیونکر
 روزِ حساب لین کے مجھے حساب کیونکر
 نکلے گا اس طرف سواب آفتاب کیونکر
 مستانہ میں ہے قاصد آواز کیونکر

اب جی نہیں ہے مکیو کے عشق کیونکر
 اب جی نہیں ہے مکیو کے عشق کیونکر
 اب جی نہیں ہے مکیو کے عشق کیونکر
 اب جی نہیں ہے مکیو کے عشق کیونکر

[illegible]

روایف زای

وہ نہ پناہ نہ رات نہ ہمارے حال پر
 خاک کی کون سے ہونے کی
 کیون نہ ہونے کی ہونے کی
 ہونے کی ہونے کی ہونے کی
 ہونے کی ہونے کی ہونے کی
 ہونے کی ہونے کی ہونے کی

	دل کیا مکان اور کیا محسن میرے	
کیا بھول مرگڑ ہیں اس بن خراب ہو کر خنجر تلے بہا میں خجلیت سے آہ ہو کر جانا ہوا ولیکن وان سی شتاب کر غیرت سوراہ گم کوہین عاشق کباب ہو کر	آیا نہ پیر اور ہر دست شراب ہو کر حیدر زبون میں میری یک قطرہ خون نکلا وعدہ وصال کا ہر کتبہ ہر جگر کے دن دار و پیر نہ سانسہ آخر دیکھ پیشتر بیان	
	یک قطرہ آب اس بن میں تو اگر پیاس ہے نکلا ہو میرے بانی وہ خون ناب ہو کر	
ابر سیہ قبلہ سواد شکرا آیا ہر میخانے پر رنگ ہوا سر شگنے لگا ہر سبب میں کی بھول	بادہ کشور کا جہر مٹ ہی کچھ شہر پیاس ہے یعنی شہم گل کرتا ہر فصل بہار کو آئے	
	شور جنوں ہر جوان کو سر میں بانو میں نجرین میں سنگ زمان لڑکا ہر توہین ہر سودیوا کو پک	
بیتا نہ شمع پڑا اگر پیرا پیر چل ہی گیا قدر جان جو کچھ ہو کر تو مرنے ہی ہم میرے کون	اپنا جی بھی حد سو زیادہ رات جلا پڑا ہے منہ موڑیں کیا آفریں اگر انہر جان کو جانے پر	

اس لہذا نہ کہ کل فوہ ہونے کی
 اس نہایت ہونے کی ہونے کی
 اس نہایت ہونے کی ہونے کی
 اس نہایت ہونے کی ہونے کی
 اس نہایت ہونے کی ہونے کی
 اس نہایت ہونے کی ہونے کی
 اس نہایت ہونے کی ہونے کی

وہ نہ پناہ نہ رات نہ ہمارے حال پر
 خاک کی کون سے ہونے کی
 کیون نہ ہونے کی ہونے کی
 ہونے کی ہونے کی ہونے کی
 ہونے کی ہونے کی ہونے کی
 ہونے کی ہونے کی ہونے کی

روایت صناد

شاعر شیعہ ہے شعار اخلاص
دین و مذہب برابر کیا اخلاص

یہ دوسے خاطر میں پانچ یا زائد
صورت اخلاص کی چھ یا برسوں

روایت صناد
عالم علم و اس عالم میں

سے معلوم کہ عالم پرانہ
نکست و چین بانی نوین

عالم نرہ از جو میں
نکست و چین بانی نوین

عالم نرہ از جو میں
نکست و چین بانی نوین

کیسا خود کم سر کہ میری ہزار میں
ایسا اب پیدا نہیں ہوگا سر آروافروش

اور بر آتا ہی وہ سوار امرو کاش	اوسکا ہو جاتا دل شکار امرو کاش
زیر دیوار خانہ باغ اوسکے	ہو جا ملتی خانہ دار امرو کاش
کب تلک بقیہ ار رہے گا	کچھ تو ملنے کا ہو قرار امرو کاش
راہ سکتے تو بہت گنیں آنکھیں	اوسکا کرتے نہ انتظار امرو کاش
اوسکی پامالی سرفرازی ہے	راہ میں ہو مرا مزار امرو کاش
پہول گل کچھ نہ تھے کلی چشم	اور بھی رہتے اک بہار امرو کاش

اب وہی میری کہتا ہے
ہو ہوتا نہ اس سر پیار امرو کاش

غصے میں ناخون مری کی بر کیا لاش	سکوار کا سا گما و بر چہی کا ہر خاش
صحت میں اوسکی کیونکر رہم و رہی	وہ شمع و شنگ و بڑے واو باش معاش
بیرحم تجھ کو ایک نظر کرنے تھی اور	لشتی کی تری ٹکڑی ہوئی لیکے لاش
آباد و بجز لکھنؤ خیر و نیکر اب ہوا	مشکل ہوا اس خراب زمین آدم کی ہوا
عمر عزیز یاس ہی میں جاتی ہر جلی	امید وارا کے نہ ہم ہوتے میرے کار

روایت صناد
عالم نرہ از جو میں

عالم نرہ از جو میں
نکست و چین بانی نوین

عالم نرہ از جو میں
نکست و چین بانی نوین

عالم نرہ از جو میں
نکست و چین بانی نوین

عالم نرہ از جو میں
نکست و چین بانی نوین

عالم نرہ از جو میں
نکست و چین بانی نوین

عالم نرہ از جو میں
نکست و چین بانی نوین

[illegible]

در بیان فضیلت

تق کھلے آنکھ میرا پی جب

جاچکا کاروان دریغ دریغ

بگو شهر سراسر ماه پر مردم راه دروغ فریاد
 الفت کلفت کون کمی بجا چه گناه بکس اگر
 به حرکت تو هم نه کر نیکی خانه سیاه دروغ فریاد
 بیدار دوسو و رکتی چنین بی گناه دروغ فریاد

سج کو دو توجہ ٹم کی جہو ٹم کو کیو نہ جہو ٹم کیو نہ

ہل در در جو ہو کوئی تو کہئے آہ درون درون

عشق کو مار و غمزدگان سے انیس سو تین کو
اس مہر کی ہم لوگوں سے الفت چاہو مرنے مرے

لے کر کو شوق سرد کیا میر غلط ہی بہت ہے

منہ پر کسو کوئی نہ نہیں گاہ نگاہ دروغ دروغ

یادگیر بر میان یکی جنون سینه انیا که سر داغ
 داغ جلا ز فلک زو بدین بر سر و پاغان بگو کیا
 صحبت در گیر آتی اسکی بر گری عمت سوز
 کیر کو دیکه اس مجلس عین عشق هم گز

با تهمه گلگون گلده تیر بهین شمع خط بر سر پر داغ
 لسان آن آب برجم کوهین چشم هوا سر اسر داغ
 جفت تو بهین گرسر او سوکت کب و بهین اکثر داغ
 اچیل کو دور سینه خط هم به گز آخر جلک داغ

ستی چہائی پر شگ زنی کی سختی ایامِ حرم

نقد سحر میری آتش دلی ساری ہو اور تیر داغ

190

三

[illegible]

کجا بینم که در غمش افلاک منقلب
 کجا بینم که در غمش خورشید و ماه
 کجا بینم که در غمش کوه و دریا
 کجا بینم که در غمش جان و مال

رو با جهان جان تو عین آرزو ہو لیکن اکثر صدمع مجبور ہوتا ہر عاشقی مین آوارہ ہی ہو رہم سار مار یعنی احرار و در نصیبی سر سبزی گذری لیکن	رو تا ہوں رویا جاو میر کر کہ جہان تک تصدیع در دوشم سر کینچہ کوئی کہان تک تو نہ نکل گنج ہین پر سب نشان تک پیشانی تک نہ پہونچو اس خاک آستان تک
---	---

نفع کثیر اٹھایا کہ عشق کی تجارت راضی ہوں میرا تبو ہم جا کہو زبان تک	
--	--

دکنی ٹپ نہ ہلاک کیا ہر ہر زور اور طاقت صورت کو ہم آئینہ کی نظام فقر نہیں کرتے بیچ و تاب ہر خاک ہی میری جیسے بگولا پھر لگی اور غبار کس کو دکھائے انداز سے نکلے آہ نعمت نگار نہ حق کو نہ سخت سیر کو نہیں اہر تئیں کم جیسا کیا تہا پان سر کینچہ کو گولڑے اس زمین انسان کو اچھا عشق و جنوں کی الفت ہے ہو کہ فقیر کلی عین دلی چین بہت سا پایا ہم غلبہ از ہین جگر و ہر مٹی سونا کر تو ہین	خشک ہوا خون خشک کو بدل نہ سکے روا آئی خاک ہوتی ستانی رقی باقی اوٹ منہ کو لگا جی خاک سر میں سے ہوا اور بہت تھی تب تو ہوئے ہر خاک رو و فلک پر بدلی ہو تو سار ہر جہاں جی خاک سانپ ہاگو گنج کرد اور پکھلا کو تو کھائی خاک عالم خاک میں سی ہر فہم ہوئے ہر اوٹ نے جی خاک فرق ہوئی کیا چوڑا دم میں ہو جی خاک لیکے سر نہ تو تیر کر کجا جو فرشتہ جی خاک میرا کثیر نہائی انہوں نے جی جانہاں جی خاک
---	--

کجا بینم کہ در غمش افلاک منقلب
 کجا بینم کہ در غمش خورشید و ماه
 کجا بینم کہ در غمش کوه و دریا
 کجا بینم کہ در غمش جان و مال
 کجا بینم کہ در غمش کوه و دریا
 کجا بینم کہ در غمش جان و مال
 کجا بینم کہ در غمش کوه و دریا
 کجا بینم کہ در غمش جان و مال

عشق مرد از ساسن آتش کھار
 کجا بینم کہ در غمش افلاک منقلب
 کجا بینم کہ در غمش خورشید و ماه
 کجا بینم کہ در غمش کوه و دریا
 کجا بینم کہ در غمش جان و مال

برسون مارک و خفک تو ایستاده بودی پیوسته بودی
عقل بهی بودی که خطه و کلمه و کلمه و کلمه
زلف و خال و خطه و کلمه و کلمه و کلمه
عقل بهی بودی که خطه و کلمه و کلمه و کلمه

ازین

چشم در ذوق بوسه بود و دستم بین میطافت بی
 با تهر لک در دل بی کلبک و در جادون
 خال بر او شش بین اس که در جادون
 چشم در ذوق بوسه بود و دستم بین میطافت بی
 با تهر لک در دل بی کلبک و در جادون
 خال بر او شش بین اس که در جادون

با بر در یکایمی خلک جو جادون خلک کید هر هم
 نکل گاسل نکلا جو خلک جو جادون خلک کید هر هم
 بی تو کیا پاس نعل مین من بی تو کیا پاس نعل مین
 پانی بی بی سکتین منک پانی بی بی سکتین منک
 راه هوس کی پیری تنه بی بی سکتین منک پانی
 اب چپ بی بی سکتین منک پانی بی بی سکتین منک

عشق بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم
 بل کس در ان بانوس کب عمده با بهار در جادون
 مست بود چه کجاست بی بی کس کید هر هم
 خوشگ و در کیا پیری بهار در جادون
 عشق بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم
 بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم

چشم در ذوق بوسه بود و دستم بین میطافت بی
 با تهر لک در دل بی کلبک و در جادون
 خال بر او شش بین اس که در جادون
 چشم در ذوق بوسه بود و دستم بین میطافت بی
 با تهر لک در دل بی کلبک و در جادون
 خال بر او شش بین اس که در جادون

اگر تو کجاست کس کید هر هم
 اب تو به بی بی سکتین منک پانی

اگر تو کجاست کس کید هر هم
 اب تو به بی بی سکتین منک پانی

چشم در ذوق بوسه بود و دستم بین میطافت بی
 با تهر لک در دل بی کلبک و در جادون
 خال بر او شش بین اس که در جادون

آن نیکو کب کیو بهار در جادون
 اگر عشق کیا بهار در جادون
 عشق بی کس نام بهار در جادون
 بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم
 بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم
 بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم

در دل لک کب بهار در جادون
 بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم
 بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم
 بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم
 بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم
 بهار در جادون آفر کس و خلک کید هر هم

چشم در ذوق بوسه بود و دستم بین میطافت بی
 با تهر لک در دل بی کلبک و در جادون
 خال بر او شش بین اس که در جادون
 چشم در ذوق بوسه بود و دستم بین میطافت بی
 با تهر لک در دل بی کلبک و در جادون
 خال بر او شش بین اس که در جادون

چشم در ذوق بوسه بود و دستم بین میطافت بی
 با تهر لک در دل بی کلبک و در جادون
 خال بر او شش بین اس که در جادون
 چشم در ذوق بوسه بود و دستم بین میطافت بی
 با تهر لک در دل بی کلبک و در جادون
 خال بر او شش بین اس که در جادون

[illegible]

طبعیت میں ناز و نفوس کا جو ذوق ہے اس کا
 حال تو یہ پامال و اس درم درم کو لے کر
 لہ لہ جب بھی اُن کی ہلکیان کو تھکاؤ نہیں
 یار و ہوم ہماری اہل گلام پھر جس جگہ کی
 صفت دینے سے افغان خزان چلنے میں
 دیکھیں کہ پیش آمد کو اتوار چلنے میں
 قد کو بڑھ کر خرم خرم کی ایک نہیں لگ سکتا
 ہم دروانان پانچواں ہر چند اگر نہ جانتا
 ناز طبیعت کو کہیں خوش ظاہری

<p>گل خوبان میں میرے سر نہنیں بلکہ غیروں میں سناں دہر بہن</p>	
<p>بلکہ چین میں کچھ سوچیں ہیں چینی نگاہیں کیا پہناؤ خوش تیار ان لڑکچسپان چوٹیاں ضبط کر لیں تو کوزی میں دریا کرتا ہر جب جہاں لیں وہاں ہوں حال عجیب روض دل ہر دن جگر کو ٹکڑے کر رہا ہیں چکڑے دل انجuran بالونہیں تو آخر سودا ہوتا</p>	<p>اولیٰ باش کی ساوگی کو تو خوشی ہم جاہیں ہر سوچو جو جو چینی ہنسی کی ہنسی ہنسی ہنسی حوصلہ داری حتیٰ ہوا عیسیٰ عشقین اور کو لہو ہر چشمہ سر جو کہ ہیں آنسو خشک لبوں آہیں ہر چاہا تو سراپا دوں لوگوں کو جو چاہتے ہیں ہر کو چہ کوز خیر کے بغیر زلفوں سر و دریا ہن</p>
<p>یہ بھی سناں تیر کیوں کامیر نہ پذیر دل کر گیا سو تو سراپا نکندین عین میں نہ لکھائی جاہیں ہر</p>	
<p>صبر کیا ہر خون ہجرات کو کھینچاقت ہو ہر رسین لطف نہیں ہے مطلق شہر خوش محبوب ہر عشق کو دین در نہ ہر میں مرجانا و ارجیا ملنا نفوس کو دکھا چو نا کر یہی صحبت میں فرصت و نکو کم ہر اگر چہ پڑے ہرین قابو ہر</p>	<p>اور گنار اکب تک ہو گا کچھ ہم نصرت میں دیکھئے کم جو کہ تو کسو پر ہم عاشق نرسو ہر کو کہیں مجھ میں سو رہا ہم سہی سستی ہو ہر ہر متغیر ہی ہو رہا ہم جس کی صحبت کو ہر بیون میرے سہل دیکھا ہر کہ ہم فرصت ہو ہر</p>

[illegible]

[illegible]

در لکھ او س کشند کسی گلی
 دی جادو س جو لوہو میں تھادس
 نہ پوچھو زرش کو پوچھو میں تھادس
 جو مال دل ہو تو تھادس
 بہت منت کر دو تو جی جادو س
 عجب کیسا جو پاس اس پناہ دوس

محفوظ رکھ رکھی اس کو نظر گذرے گرد رہ اسکی دیکھیں اٹھ جلتی ہو کر ہو تو نہیں ہر اتو تسکین دل خبر سے وہ رو خوب ہرگز جاتا نہیں نظر سے ہر لاگ میر جو جیکو اس شمع کی کرتے کوئی کھنی نکلی منع چمن کر پڑے سیراب ابر ہو تو دیکھیں ہر شمع تر سے کیا طائر گلستان میں ناکہ کش اثر سے رجوار ہو تو پوچھے کوئی مہین ہنر سے	جو سوراہ اسکی دیکھا کر کو ہے اکثر وحش و شیر آکھیں ہر سو لگا ہر بین شاید کہ وصل اور کھا ہو تو جی بھی تھر سے مدت سو چشم بستر بٹیا رہا ہوں لیکن گو ہاتھ وہ نہ اور بدل غم سو خون کرتا یہ گل نیا کھلا ہو تو بال تو نفس میں دیکھو جو چشم کم سے یہ آنکھ دیدہ ہاے گلشن کو و نفس تک و از ایک سی ہر ہر ایک خراش ناخن مجھی کو صدمہ تک ہے
---	---

یہ عاشقی ہو کیسی ایسے جیو گے کب تک ترک و فاکر و ہومرنے کے مہر کرے
--

بسکہ ہر گردن دون پر در دنے بزم میں کوا تو چل اسے رشک مہج میں چراغ صبح گاہے ہوں نسیم نجسہ محنت کش محبت میں نہیں	ہووے پیونڈ زمین یہ رقتنی شمع کراو پو پھری ہے مروتی مجھے اکدم کے لئے کیا دشمنی ہر زمان کرتا رہا ہوں جانگمی
---	--

در لکھ او س کشند کسی گلی
 دی جادو س جو لوہو میں تھادس
 نہ پوچھو زرش کو پوچھو میں تھادس
 جو مال دل ہو تو تھادس
 بہت منت کر دو تو جی جادو س
 عجب کیسا جو پاس اس پناہ دوس

تھان دیس ایسی نہیں
 جس داجی ہو تو کبے مہر جادو
 کی خط لکھو میں اون سے کتابت جادو
 لکھنا ہوں تو پھر سے ہے تازہ و زور
 میلان غم میں قتل ہوئی آرزو
 تھے اسے خاندان تنہا میں ان ہوں
 اپنا لکھا ہے بار غم میں ہی بات ہوں
 خاموشی کے بارے کیسے دیکھتی ہوں
 غم سے کچھ کہہ کر تھوڑا سا غم
 غم سے کچھ کہہ کر تھوڑا سا غم

ہر زمان کرتا رہا ہوں جانگمی
 شمع کراو پو پھری ہے مروتی
 مجھے اکدم کے لئے کیا دشمنی
 ہر زمان کرتا رہا ہوں جانگمی

چنانچه جو شخص در این دنیا کارهای نیک و صالحه را بکند و در آخرت بهشت برین را بدست آورد
 و چنانچه جو شخص در این دنیا کارهای بد و فاسقانه را بکند و در آخرت بهشت برین را بدست نیاورد
 و چنانچه جو شخص در این دنیا کارهای نیک و صالحه را بکند و در آخرت بهشت برین را بدست نیاورد
 و چنانچه جو شخص در این دنیا کارهای بد و فاسقانه را بکند و در آخرت بهشت برین را بدست آورد

او هر طرب کاغذی رنگ بکنان آتا
 خبر شریطان است بر سر لای ابرازند
 او می گوید مشوقان من است جانشین
 عجب رنگ خالها می باشد دست آموزها
 و بی نازان خرامان کبک آیا می نپا
 رعایا یعنی بی دشوار کبیا و چه برنج

اگر مسجدی است او آن میجو تو می لوگ کتنه بین
 که میخانه بی پیر و دیگوشا باز آتا ہے

اسکرنگ چمن برین یاد و رکمل قبول کوئی
 بیون پیر تاسیون شت درین سبب کشته
 ایک کیدین چمن چو ایسا بکری غیب جو
 کس رسید کا جملو اول چاهیل کچھ حصول
 لنبه اسکے بانو کا میر و صف الکما جو دور
 مستحسن سستی زندی عمل به مدت
 حروف کچھ کثرت کاتیت ال وضع تریو

نام و کوشا کو پیوسته و در و بی ای
 این تکی بود ای ای ای ای ای ای ای
 عشاق و پیوسته و در و بی ای ای ای ای
 نام و کوشا کو پیوسته و در و بی ای ای ای ای

و در و نام و کوشا کو پیوسته و در و بی ای
 و در و نام و کوشا کو پیوسته و در و بی ای
 و در و نام و کوشا کو پیوسته و در و بی ای
 و در و نام و کوشا کو پیوسته و در و بی ای

ان سور افشا نکل شت لوسو کا نظر ای ای ای
 شت و نون بی ای ای ای ای ای ای ای ای
 دمار آب بیخ کو است آب گو دار ای ای ای
 بی جان لگی تیرا رشتا کینے کی اولی بی
 چال ایسی جلا جیو تلوار چلا کی بی
 خلقت مکر الفت سے بی شورش بی بی ای ای

صورتیں گلیں بھی کتنی کیوں اس کو تو جب ہر دم		سائنسے کو آئینہ صورتوں میں داری میں
میر کوئی اس صورتیں امید ہی کی کہا رکھے		
ایک جرات مینے کی میری ہر ہنرم کاری میں ہے		
دل ہے ہر بار ہنسی کی ہر ہنسی کی ہنسی	کیا جانوں میں وہ لگا کیوں یا پڑتا تھا	
تو بلبل آرزو نہ ہو گل سے باغ ہر انہیں	نہی گئی تو میں میں ہم وہی نالو کا جامہ کانا	
عشق پر محبت کیا بنا لیں لکھنا جانوں	سچ کش الفت ہو عاشق ہی اپنا بھلا	
عاشق اپنا جان لیا ہے اونی شاید میری		
و کہیہ ہر ہی مجلس میں اپنے ہم ہی سے شرماتا ہے		
اس سحر کو کیا ہوتا جو حال نکستہ دکھائی	کیا ہو چھوڑی قیامت سر پر لگو لگا	
میں تجھ کو میں اپنی زور جہان کی گزرا ہوں	یاد ہے کہ اس کو تیرا پاس تھا کہ	
ہر کوئی دہر ہر دن میں باہر پر وہ جو یان تھا	شاید دل شعلی اس کا زخم و گہ کی کما	
ایک جہت کیا کیوں تو تو کی سب کو تیرا	کافور لغت جاتی رہی ہے ہر دم کا	
سچ و غبار در و دہلا پر میری تم ہیشہ ہوں		

۴۱۵

اس کو تو جب ہر دم صورتوں میں داری میں
 میر کوئی اس صورتیں امید ہی کی کہا رکھے
 ایک جرات مینے کی میری ہر ہنرم کاری میں ہے
 دل ہے ہر بار ہنسی کی ہر ہنسی کی ہنسی
 کیا جانوں میں وہ لگا کیوں یا پڑتا تھا
 نہی گئی تو میں میں ہم وہی نالو کا جامہ کانا
 سچ کش الفت ہو عاشق ہی اپنا بھلا
 عشق پر محبت کیا بنا لیں لکھنا جانوں
 عاشق اپنا جان لیا ہے اونی شاید میری
 و کہیہ ہر ہی مجلس میں اپنے ہم ہی سے شرماتا ہے
 اس سحر کو کیا ہوتا جو حال نکستہ دکھائی
 کیا ہو چھوڑی قیامت سر پر لگو لگا
 میں تجھ کو میں اپنی زور جہان کی گزرا ہوں
 یاد ہے کہ اس کو تیرا پاس تھا کہ
 شاید دل شعلی اس کا زخم و گہ کی کما
 کافور لغت جاتی رہی ہے ہر دم کا
 سچ و غبار در و دہلا پر میری تم ہیشہ ہوں
 اس کو تو جب ہر دم صورتوں میں داری میں
 میر کوئی اس صورتیں امید ہی کی کہا رکھے
 ایک جرات مینے کی میری ہر ہنرم کاری میں ہے
 دل ہے ہر بار ہنسی کی ہر ہنسی کی ہنسی
 کیا جانوں میں وہ لگا کیوں یا پڑتا تھا
 نہی گئی تو میں میں ہم وہی نالو کا جامہ کانا
 سچ کش الفت ہو عاشق ہی اپنا بھلا
 عشق پر محبت کیا بنا لیں لکھنا جانوں
 عاشق اپنا جان لیا ہے اونی شاید میری
 و کہیہ ہر ہی مجلس میں اپنے ہم ہی سے شرماتا ہے
 اس سحر کو کیا ہوتا جو حال نکستہ دکھائی
 کیا ہو چھوڑی قیامت سر پر لگو لگا
 میں تجھ کو میں اپنی زور جہان کی گزرا ہوں
 یاد ہے کہ اس کو تیرا پاس تھا کہ
 شاید دل شعلی اس کا زخم و گہ کی کما
 کافور لغت جاتی رہی ہے ہر دم کا
 سچ و غبار در و دہلا پر میری تم ہیشہ ہوں

وہ یاد تو تھا تو دل سے گسوا کامیاب
 ناچار اسکے پورے تھم ہم ہی ہر گز

نامی جو اصل میں اسکے کیا کلام پانچ
 کیا کیا تھو فریب میں ہوگی میں لے لے کو
 نامی جو دانی الکی گامہ مار کو ہم کو توڑ رکھا
 غیرو کی تم سنتے ہے سو غیبت ہم سنتے رہا
 رنج و الم غم عشق کی اوجھار کینہ تیرے در
 و دیں کیسے سنا تیرے میں جو اکثر سو پائی کبھی
 چاہت و گم برا چو کھلی میری پر نہ بولا
 بات ہمارا یاد نہ ہو میری بولا بولا جانا ہے
 تو میرے پاؤں میں تیرے کبر کی کوئی جھینسا

بوسہ کج لب سے پہر نہی الیقہ اپنی بنا تو تھے
 شیر ہو کر کولا آؤ تو سے ناخو رہ مائے تھے
 و دیں یاد آؤ میں اب جب انکے آنے جاتی تھے
 و تو تم کو لگا جاتا تو تم آہم کو جلا جاتا تھے
 حوصلہ کتنا اپنا حسین ہے آزار سنا تو تھے
 آنسو کون ہم سہلا سہلا لہو و اسکو جاتا تو تھے
 اگلے لوگ سنا ہر منہ دن اسکو لگا تو تھے
 حشر پر جی آتا ہو تو جیسے بولا جانا ہے
 کہتے میں لینا ہم کو کیا اپرا بولا جانا ہے

[illegible]

[Handwritten Persian script from the manuscript]

[illegible]

این عشق بلا اگر مفتن به تو کوئی یقین است
 مودع علی بین تو بهی که تو دامن عشق است
 ای کورنگ بهار که ایست از غنچه بین زار است
 این عشق به تو بهی که تو دامن عشق است
 مودع علی بین تو بهی که تو دامن عشق است
 ای کورنگ بهار که ایست از غنچه بین زار است

شیخ کی بات نہ کرے جہان فریق
 مسجد پہنچانے نہ آیا یہ بجایا سکی کہ امت
 ایک طرف عین عشق کیا تیار سوائی پر کیا عین
 اب جو کہ سر رکھتا تابدون چاہیوں جو تو
 فوجی کہ انصاف صبا کی باغون میں ہے
 رومی گلی اور کلاسار و ہر سرور کا ایسا قاتل ہے
 صبح کو تو شہر پار کر کے پہنچ جاتے ہو کہ شہر
 دیکھو یہ جو ان کی کہہ تو اس سادہ کلامی و نہ کہ
 چہوڑو اس دیش کا لکھنا و نہ کہ

<p> سچ ہر راحت تو بعد مرئی تغ اگر در میان رہی تو رہی رو نہیں چشم تر سوا کہیں حال ہم ڈو تو نکا کیا جانے </p>	<p> پر بڑا واقعہ یہ بابل ہے یا رمیراجوان بابل ہے سیل اسی دوا کہ سہ سایل ہے جسکو دریا پہ سیر ساحل ہے </p>
--	---

میرے کب تک بجال مرگ جہنم
کچھ بھی اس زندگی کا حاصل ہے

بیکساں عشق تو ہم غم میں کہیں پار کر گئے
 بارگاہِ تنک ناتواںوں کو تھا اس بزم میں
 گر آئے تو یہ ہم بھی حاضر آج وان بار کر گئے
 استخوانِ بابا سکا اشک گرم ہو بار کر گئے
 صبح تک ہم رات دیوار و نسو سر بار کر گئے
 سخت جاگی ہوئے ملک جو پہنمبر گھر میں آئے

میں تیس و کوہ کن ناچار گزر کر جان سحر
دو جہان حسرت میں ہمراہ بیچارہ گئے

بے یار و یون بکسین معون آگاہ نہیں کوئی	بہیم کرو خوزری خوشخواہ نہیں کوئی
یہ تلک مخوف ہوا سستی کا رستہ	تنہا پڑا ہر جانا ہمراہ نہیں کوئی
موجود ہر ہستی تو کیا معتبری اسکی	ہر گاہ اگر کوئی بیگاہ نہیں کوئی

[illegible]

کیا شکایت کر یا دوس خوشید چہ پکار
وصل کی دولت گہ چون غلغلا فقر جہین

او سکا دیوانہ کر سر پر داغ سودا ہر جو میر
وہ محیط عاشقو نکاح اس سبب سر مور

گردن کش زمانہ تو تیرا سیر ہے
 چشمک کرے ہے میری طوق کو نگاہ کر
 تن کا ساہو رہا تن آگی ہی سوکھ کر
 چڑبانہ دی ہر روز جو لگتا ہے صبح کو
 اک دو اہل رسیدہ جو صید آسمان کب کچا
 جو جن بڑا پاتا ہے جاتو ہین ٹپتے
 اس خوبصورتی سے نہ صورت نظر ٹہری
 پر جو ہر اسکی تیغ ہر نامہ برائے قتل
 بوجھو اسی کو مضطرب حال دلکی کچھ
 جو طفل شمع و شنگ و جوان بند طبع
 فریاد شب کی سن کر کہا بیدار خانہ ہو

عشق کی آغوش میں کیا منافی ہے
دوستی یاری آتش کی ہے
دوستی تو آتش کا شعلہ ہے
دوستی تو آتش کا شعلہ ہے
دوستی تو آتش کا شعلہ ہے
دوستی تو آتش کا شعلہ ہے
دوستی تو آتش کا شعلہ ہے
دوستی تو آتش کا شعلہ ہے

کیا شکایت کرید اوس خوشیہ چہ پاک
 وصل کی دولت گہ چون غم فقیرین
 اور کدایا نو کمر سرداغ سودا ہر جو میر
 وہ محبت عاشقوں کا اس سبب سر ہوئے
 گردن کش زمانہ تو تیرا اسیر ہے
 چشمک کہ ہے ہر بیرون کو نگاہ
 تن کا ساہو رہا تن آگی ہی سوکھ کر
 چڑبانہ دی ہر روز جو لگتا ہر صبح کو
 اک دو اہل رسیدہ جو صیدا ہم کب کجا
 چون چن بڑا پاتا ہر جا رہن نشیمن
 اس خوبصورتی سے نہ صورت نظر ٹہری
 پر جو ہر اسکی تیغ ہر نامہ برائے قتل
 پوچھو اسی کو مضطرب الحال دلکی کچھ
 جو طفل شمع شنگ و جوان بلند طبع
 فریاد شب کی سن کر کہا یہ مانع ہو

ہر وہ برسوں نہیں کرتا ستم فی الفور ہے
 یا اکھنڈ فضل کر یہ جو بعد لکھو رہے

سلطان عصر تیری گلی کا فقیر ہے
 وہ طفل شمع چشم قیامت شر ہے
 اب ننگ کیا فقیر جو سب میں حقیر ہے
 ہر چشم ترکہ غیرت ابرمطیر ہے
 پتہ بچ جال گیسوؤں کا جگر گمیر ہے
 کس مٹی کا نجانچرا پنا خمیر ہے
 صورت تلک تو سیر کی وہ بانظیر ہے
 پیغام مرگ عاشقوں کو سکا تیر ہے
 وہ آفتاب چہرہ روشن ضمیر ہے
 شایہ فلک ہی اگر چہ رخ پیر ہے
 دیکھو تو اس بلا کو یہ شاید کہ میر ہے

ہاں تو صد تیرا ہی ہوتا تھا کہ میں آتا
 کہیں سے تیرے دروازے پر آتا
 خدا جانے ہم میں سے کون سا جانے
 نہیں عشق کا درد دلالت سے غالی
 ہے ذوق پروردہ مرا جاننا ہے
 ہمیشہ دل امانت پر جاننا ہے
 اس قتل کو دہ بجا جاننا ہے
 ہر دم ہر دم
 کہیں سے آتا تھا
 غرض خوب وہ نہ چاہتا تھا
 مجھ پہلنے سے اس کا ہوا تھا
 دیکھ کر اس کے دل سے زیادہ
 چھڑا اس پر کیا دغا تھا
 خدین پر کیا دغا تھا
 کہ اس کے دل سے کیا دغا تھا
 کہ اس کے دل سے کیا دغا تھا

پیری اسکے سارے کو بھی لگ سکے نہ | وہ اس جنس کو کیا بلا جانتا ہے

جہان میرے عاشق ہوا خوار ہی تھا
یہ سودا کی کب دل لگا جانتا ہے

یہی عشق ہی جی کہا جانتا ہے | کہ جانان بھی جی ملا جانتا ہے
بدی مین بھی کچھ بی ہو گی تب تو | بڑا کرنے کو وہ پہلا جانتا ہے
مرا شعر اچھا بھی دانستہ ضد سے | کسو اور ہی کا کہا جانتا ہے
زمانے کے اکثر سنگار دیکھنے | وہی خوب طرز جفا جانتا ہے
سہنیں جانتا حرف خط کیا بہن لکھنے | لکھنے کو ہمارے مٹا جانتا ہے
نجانے جو بیگانہ تو بات پوچھنے | سو مغزور کب آشنہ جانتا ہے

سہنیں اتحاد تن و جان کو واقف
ہمیں یار سے جو جدا جانتا ہے

تمام شہزادوں انچم میرے تھی میرے

[illegible]

سائے عین تاشی کو چنے رکھا سب
 صبا کے سرمے سے قفسِ شایانِ بویا
 پہنچے نہ کیا اوکے سو قفسانِ بویا
 ان کی جو اس گلاہ کی ادسکا زبانِ بویا
 رکھ کر کیا تہمت میں نہیں درجا بویا
 ہیں چپے دل کا یا چرا بویا
 ورتو کوڑی سرمے کے گرے بویا
 بین پر یار و بیل و برخان بویا
 کس کی جیب سے آسان کی عجب بویا

بایتنی برای یاد برین بر بایتنی منزه سنبل کا
سوغی قلمش بهت سخی سخی اس انداز کز گنهر کی
دلکای تسلی جیبه یو گفت و شنود دگر گوشت

کلیندی کی لکھنوی جانی لکھنوی
 دیکھا ہوا دن تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا

جب رفتنی کو عشق کا آزار ہو گیا نسبت بہت گناہوں کو میری طرف ہو گیا حیرت زدہ میں عشق کو کامو نکایا رکے پہلے فگار سینوں کے اطراف درو سے بازار میں جہاں کی ہر حسن کیا متاع دل لیکے میری جان کا دشمن ہوا اندان عاشق کو اسکی تیغ سے ہر لاک کھینچی ہے مرنے ہوا رہا نہوا تنگ ہی رہا	دو چار دن میں برسوں کا بیمار ہو گیا ناکرہ جرم میں تو گنہگار ہو گیا دروازی پر کمرے کے کھڑے دیوار ہو گیا کو چہ ہر ایک زخم کا بازار ہو گیا سو جیسے جیسے دیکھے خریدار ہو گیا جس بیوفا سوسائے تین پیار ہو گیا یہ کشتی بھی مرنے کو تیار ہو گیا بہند میں عشق کو جو گرفتار ہو گیا
--	--

کیا جرم تھا کہ سوچ نہ معلوم کچھ ہوا
 جو میر کشت و خون کا سزاوار ہو گیا

دشمن ہو گیا کاکہل ہوتا ہر جس کو چاہا جی ہی جہاں قیامت دروالم راہوان تازہ جبکہ تھی شب کو تارونین آسانگو خمیازہ کش ہوں اسکی تیرسراں کا جانا کہ منہ کھلا ہر آنکھ سے کاشید	کی دوستی کہ یار واک روگ میں بسا یا بیمار عاشقی میں شب صبح تک کرا یا اس آسیا کو شاید پہر کہ کنون فرایا لگ کر گلے سے میری نگہ لائی ہو جانا سینے کے زخم پر کبھی تک بھی پہلا
--	--

میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا

میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا

میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا
 میں نے غنیمت میں تو کبھی نہ دیکھا ہوا
 یہ کبھی نہ دیکھا ہوا

کلیه کتب این کتابخانه را در اختیار شما قرار می‌دهم و امیدوارم که با مطالعه آن به فراگیری کامل این مباحث دست یابید.

[illegible]

بے سود پڑا ہوا ان کی تیرہ پتہ اندھین
 عشق و ہوس میں کچھ تو انھیں تیز ہو
 الفت و کلفتوں میں معلوم ہی ہو
 موزعاً انما الترفیت سی ایک گاہ ہے
 وہ چاروں کی خواہش آئینہ جہان میں
 کیا لوگ ہیں مہمان سود کا ماستقی میں
 تیرہ اسکر رہ چپ لگ گئے ہے ایسے

کیا آفت اگلی ہو اس نعمتِ جانِ اوپر
 آنی طبیعت اسکی اگر امتحان کے اوپر
 تمام امتداد کلی تاجے تو ان کے اوپر
 آیانہ نام اوس کا میری زبان کے اوپر
 انوس پہ اک قیامت اچھا منکر اوپر
 اعمنائس کہ تو میں سب چکے زبانِ اوپر
 گویا یہ کہی ہے میرے زمان کے اوپر

جوراء دوستی میں اسے میسر نہ گئے ہیں *
 سر دینگے لوگ ان کے پاس کشانکے اوپر

ایسا کہ اپنے گھر سے وہ غنچ بیان کیا کہ
شہزادہ کہ منہ پر اپنے بند و نسب کو نہ
کمان و سحر نہ کہ اس صحن باشند
کتے تھے ہم کسو کو دیکھا کہ وہ اتنا
آگہی ہر پہن ہم عشق میں تانیکہ
وہ بیوفانہ آیا بالین یہ وقت رفتن

کی بات اون کوئی سو کیا چاہتا
نکلے یہ کام اپنا کوئی خدا نہ کر
کتے بہت ہر اسکو سنا سنا کر
دل خون کیا نہ اپنا انگبین لڑ لڑ کر
نماز اکیس پتہ ہو مکہ و مکمل کر
سویا رہنے و کیا سر کو اوٹا اوٹا کر

[illegible]

توفیق الهی بکمال کرم و احسان
فیروز خان عالم اسلم

بے سہ پہر اس وقت کہ تیرہ گزرتی ہیں
 عشق و ہوس میں کچھ تو آخر تیز ہوگا
 الفت کو کلفتوں میں معلوم ہی نہ ہو
 خود عاتما الشرفیت سے ایک لگا ہے
 وہ بخار دل کی خواہش آمانیں جہاں میں
 کیا گوئیں جہاں سودا عاشقی میں
 کیا آفت آگئی ہو اس نیم جان کو
 آئی طبیعت اسکی گداز معنی کے اوپر
 ترس اعماد کلی تاب تو ان کے اوپر
 آیانہ نام اس کا میری زبان کے اوپر
 انوسہ اک قیامت اچھا نام کو اوپر
 انما نس کہ تو میں سہیکے زبان کو اوپر
 کیا آفت آگئی ہو اس نیم جان کو
 آئی طبیعت اسکی گداز معنی کے اوپر
 ترس اعماد کلی تاب تو ان کے اوپر
 آیانہ نام اس کا میری زبان کے اوپر
 انوسہ اک قیامت اچھا نام کو اوپر
 انما نس کہ تو میں سہیکے زبان کو اوپر

کونین سے بولیں اس کی لاش دین
 یوں کہ اس کی لاش دین
 کونین سے بولیں اس کی لاش دین
 یوں کہ اس کی لاش دین
 کونین سے بولیں اس کی لاش دین
 یوں کہ اس کی لاش دین

دل کوئی کی کیا ہے تو میرے جگر کے
 آنکھوں میں پھر آنکھیں ہی سے سرسری آنکھ
 دولت جو ہو وطن میں تو کوئی دن سفر کے
 صبح کو سرسری بانی سو بار اب حسرت کے
 کوئی تیرے بات کوئی دل کی تو چشم تر کے
 یاد شب بیدار عاشق کی ہی سحر کے
 جو بچہ گئی میں نظیریں سر پر پر بکھر کے
 جاتی غمش کیسے ہم شتاق منہ ہر کے
 حال تیرے میں پھر تو ہی تو تک نظر کے
 اسے آہ افسانہ کی دلین کے جگہ کر کے

زانو پر سر پر اکثر تکرار تصور کر
 خوشید ماہ درون آن غم و غم سے نکلے
 یوسف عزیز دلہا جام صبر میں ہوتا
 اسی غمش کی ہی غمش میں نہیں ہوتا
 کیا حال غم عاشق کر بی بیان نہ پوچھو
 دیکھتے نہیں میں سوئے گا نہ نالی اسکے
 اتنا ہی نہ چہا یا شمع اسکے محرموں
 کچھ پیر پیر دل باتیں کہو جو سب میں
 بن کر تیرے میں تو بیا رہو گیا ہوں
 رخصت کے جو تو تو تیرے کی سل میں تو کیا

کونین سے بولیں اس کی لاش دین
 یوں کہ اس کی لاش دین
 کونین سے بولیں اس کی لاش دین
 یوں کہ اس کی لاش دین
 کونین سے بولیں اس کی لاش دین
 یوں کہ اس کی لاش دین

ماری غل گئے سے جاتا نہیں ہے ہر گز
 نکلے گا اس کے سوا یہ کہ میرے مری

جو حاتمہ فلک سے نازل ہوا زمین پر
 ہوتا ہے شوق غالب کے زمین پر
 سیر میں کی شایان اپنی رہی زمین پر

بانہ کو کر کے آیا ہے میرے کین پر
 اتر زمین کمان ہے انار کی سخی بی
 کچھ نفس میں جو توں کاٹینگے ہم میرا

صبا دیکھیں صبح کو نکلے
 صبح کو نکلے صبح کو نکلے
 صبح کو نکلے صبح کو نکلے
 صبح کو نکلے صبح کو نکلے
 صبح کو نکلے صبح کو نکلے
 صبح کو نکلے صبح کو نکلے

کونین سے بولیں اس کی لاش دین
 یوں کہ اس کی لاش دین
 کونین سے بولیں اس کی لاش دین
 یوں کہ اس کی لاش دین
 کونین سے بولیں اس کی لاش دین
 یوں کہ اس کی لاش دین

[illegible]

ہرگز نہ دیکھو کہ در ہستی پہلو میں
 کون سی جگہ کویت کو سنا دینے
 ہرگز نہ دیکھو کہ در ہستی پہلو میں
 کون سی جگہ کویت کو سنا دینے

ایک توجہ میں ہر جگہ سے عرش پر بانج سے شہر و شہر تک کہتی ہیں شہر اس سب کو روحی پہنچوں باد و بحر و دریا	محصل میں اتنی زمین چرخہ طرفہ کاروں ہم اسیر ان غنیمت کے نالہا می زاروں زندگی اب یار بن گئی ہو جو باروں
---	---

تنگ و وسعت سے اسکی اسی عبارت ساز فہم میسر کہہ سمجھ گئے نہ مئے اسراروں
--

زہار گلستانین کمر نہ کو سو گل موسم کے نشان بکھینچے کا نہ تھا تیرے دیرینہ آئینے کے مر گئے طیو آؤ تیرے ہار میں پائیں میں گئے	چہرہ جا بخت فرین نہ کہیں گہر جوی گل کی شوقی کشتگان نے محبت جتو جی گل جاوگی ساتھ جیکے مگر آرزو گل ہے بیوفائی کہ نیکے ہر سال نکل
---	---

مہر ہوئی کہ دیکھتا تھا سیر چمن میں پرتا ہے اب تیرے ہی انکسار میں جی گل

طبع رقیع عشق میں ہے بجا دل قیامت تمام موت آستانوں رہا آستانہ آستانہ ہو کر تھا جسے مارا اوسے پیر کرند کیا	سیر دل پہ قلم دل خدا دل موسے پر ہی مرا اس میں رناول کہ آنسو خون ہو ہو کر بجا دل ہمارا کمر نہ طالع سے لگا دل
---	--

ہرگز نہ دیکھو کہ در ہستی پہلو میں
 کون سی جگہ کویت کو سنا دینے
 ہرگز نہ دیکھو کہ در ہستی پہلو میں
 کون سی جگہ کویت کو سنا دینے

ہرگز نہ دیکھو کہ در ہستی پہلو میں
 کون سی جگہ کویت کو سنا دینے
 ہرگز نہ دیکھو کہ در ہستی پہلو میں
 کون سی جگہ کویت کو سنا دینے

ہرگز نہ دیکھو کہ در ہستی پہلو میں
 کون سی جگہ کویت کو سنا دینے
 ہرگز نہ دیکھو کہ در ہستی پہلو میں
 کون سی جگہ کویت کو سنا دینے

و چنانچه ما نیز میسر
 عشق کمان حلقه قامت خمیده مردم
 و پایش بی هلاکت باز می طایبان
 و یکم اسکو به کوهین کیلیا کشیده آدم
 دست خال عشقان پیر آب انزی را
 یگین کین نه سوخته آرمه انزی را
 سکه سینه در آرمه میوه مردم
 مغز درسته عمارت خورشید مردم
 تیر کینه خاتم نازک خورشید مردم
 ناز آینه مردم

عشق کیا بروس گل کا یا آفت لاد بزم
روز و شب اپنی یار کو بیک کر نیکو
پوچھتو راہ شگفتہ دل کی جان کا تو کہے بین
شام سو کر تا منزل اگر کہ کو ہمارے صدر نشین
برخون و خاشاک پہ سو گدازت گلشن بی کر
روز بزم حالت عشقی صبر ہون بیا رحل
اس کی جناب سے رحمت ہو تو جی پتا نہ یارین
اب تو ہماری طرف ہوا تار ساد و کو تیرت کر یو
آہ معیشت و روز شب کی سائہ اندہ کو طہری

کڑا متوجہ رہو ہر حجر میں بیمار ہوئے ہم
بہمانیکو دل مانع میں آئی تھی سو بلیبل
جلتے ہیں کھڑے ہو پھینچ جاتے ہیں ہر
اک عمر دعا کرتے رہا کو دن رات

[illegible]

<p> بہا کرتی مزا جو کئی سہمی تدبیر کرتو بہین بہین بہین زادگان ہند کیا پر کار سادہ بہین سو کو پرور ہی کچھ بڑی گئی رسوائی عاشق کی ہمارے حیرت عشقی سوچ رہ جا گیا اس سے ماشاد کی بنا منظور ہو تو مل فقیر و ن سے </p>	<p> جوانو نکو انہیں ایام میں زنجیر کرتو بہین مسلمان تو کیا زنجیری میں تکفیر کرتو بہین کہ اسکی نقش کو ابشہر میں شہیر کرتو بہین مخالف مدعی کس طرح تقریر کرتو بہین کہ جیسا خاک کو دیا ماتمہ میں اکثر کرتو بہین </p>
--	--

اباذق صید اسکوین از بن عیار
ایمانظر فصلی بعبار
و بنا کرد ای قوس آتش می کوی
در بیانین بخوابی نیکین
حقیم که در آن گوشه امین
بجانه کنونی ایم از زبان
آری و ای کیست که این
نمونه

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کیا خیال کیا میں نے جاننا میرا پیش پا قیادہ
 دل دادہ میر جاو کیا جاو کوئی زادہ
 حالان عشق رخ دور و بیا نصیب
 اب ہستی جاننا میرا پیش پا قیادہ
 دل دادہ میر جاو کیا جاو کوئی زادہ
 حالان عشق رخ دور و بیا نصیب

لننا نہ ملنا نہ کو تو دل بھی گھر کا پنا
 اقرار ہے ہمیشہ انکار ہے ہمیشہ

آنا دہ فنا کچھ کیا میرا ہوا ہے
 جی مفت دینے کو وہ تیار ہے ہمیشہ

دل ہے میری بغل میں صد بارہ
 عرق شرم رو سے دلبر کے
 خوار می عشق اپنی غربت ہے
 کام اس سے پکڑ کر نہ لیا
 ٹوٹتے پہوٹتے نہ کاش آنکھ میں
 گو مسیحا مزاج آدے طیب
 اور ہر پارہ اسکا آوارہ
 رفتہ ثابت گذشتہ سیارہ
 کی ہے ہموار پہنے ہموارہ
 ایسے کارہ بھی ہے یہ ناکارہ
 کرتے ان رخنوں سے ہی نظارہ
 عشق میں مرگ بن نہیں چارہ

کیا نبی اس سے میرے میں سکین
 وہ جفا پیشہ و ستم کارہ

مکتوب دیر پہونچا ہر دو طرف کو ساو
 جب میکو گھر میں یوس ہی کیا
 سائو میں کی کو ہم خوش شہر میں با پنا
 دل اس قدر نہ رکتا گھر راتا جی نہ اپنا
 کیا شوخ طبع ہر وہ پر کار سادہ ساو
 ہے منہ ہمارا گویا کہ پیر زادہ
 اس سلسلے میں محبت کرنے کا ہر زادہ
 چھاتی لگا جو رہا وہ سینہ کشادہ

دل دلیفت یاری

کتنے ہیں مرنے والے کیا نے گد
 سب یہیں رہے گمان سے گد
 دم میں دم جب تک تھا سوچ رہا
 سانس کے ساتھ ساری سانس گد

اس گلی سے جو گھر ہے
 اس گلی سے جو گھر ہے
 اس گلی سے جو گھر ہے

بہن تو ان کی کیا کیا ہے
 بہن تو ان کی کیا کیا ہے
 بہن تو ان کی کیا کیا ہے

با خون جوان کی تو را گشای بود
 نهاد و داد وصال بین بی تو
 سبکبای کوهی دیر از افکنی بوی
 گویا که روزی تو را گشای بود
 خوشتر از این که تو را گشای بود
 خوشتر از این که تو را گشای بود
 جان امیدوار است که تو را گشای بود
 دل هم که تو را گشای بود
 بخت تو را گشای بود
 بخت تو را گشای بود

[illegible]

این هواست اما که بود و جفا کرد
تا غنچه یار می و وفا کرد

جس آنکھ سے دیا تھا اون کو فریاد لگو
جب دیکھو آئینے کو تب رو برو ہوا کر
مین برگ بذا اگر چه ز شیر بر یا ہون
شیر مین نلک لبون ابن اسکی نہیں حلاوت
اعضا گداز ہو کر سب بگم مین میرے
سُن سناخت عشقی سنس کیون نہ رو پیار

دل خون جگر از عطر و جب میرد میگفتا ہوں
ابتک زبان سراپی میں کچھ کہا نہیں ہے

لاکھوں فلک کی آنکھیں سب بند کیں اور
 بر سرِ بحرِ عشق بیان تو دیوار اور در سے
 جو لوگ چلتے پہرتے یاں چوڑ کر گئے تھے
 قاصد کسو فی مارا خارِ راهِ مین سو پایا
 سو بار ہم تو تم بن کر چہرہ چوڑ نکلتے
 چھاتی کو چنے کی ہر شاید کہ آگ سلگے
 نکلا سو ب چلا ہر نو میدی چلا ہے

نکلی نہ نا امید کیوں مگر مری نظرت سے
 رونا گیا ہر ہر ایک جون ابر میر کو گرتے
 دیکھنا نہ انکو اب کی آئے جو ہم سفر سے
 جب سو سنا ہر مہنو و شست ہاں سب سے
 تم ایک بار یاں تک آؤ نہ ابیڑ گرتے
 اٹھنے لگا دیوان اب میر کو دل جگر سے
 اپنا نہال خود پیش برگ و گل و تر سے

ایسا نہو کہ جو جو فی حق اسرار
منش است از کتب معانی و اشار
از قبول است ندین از غایت قبول
مشاق و یاد کو بهی گو کا خدایا
صورت ہو ای کوئی تو کہیم تقدیر
اس کے حال سے کوئی کلمہ جان
چنان بیارک مصیبت
افسوس

[illegible]

دل اس حین میں غنچہ سا کیتک رہا کرے
وہ سر و دم گرم ہو بولا جلا کرے
آنکھیں صبح کہ اک دم ہوا کرے
میں چہن اگر حق صحبت ادا کرے

یا رب نسیم لطیف سوزِ کرکین کھلے
مین نہ کما کہ آتشِ غم مین جلو ہے دل
رکنے سے میرے رات کو سدا جہان رکا
برسون کیا کرو مری تربت کو گلفشان

عارف ہے میراوس کو ملا بیٹھ کر و
نشاید کہ وقت خاص عین تملک و عا کرے

ظاہر کا پاس تھا سودرات بھی گئی
 باجم رہی لڑائی سودہ رات بھی گئی
 اب بر سخن پہ بحث ہے وہ بات بھی گئی
 اب تو خراب ہو کر خرابات بھی گئی
 واعظ کی اب لباس کرات بھی گئی

مدت سے تو دونوں کی ملاقات بھی گئی
 کہنے و نوینین آئی تھی او کی شب وصال
 چمکتی آ کے بہتو سنا کرتے دے خموش
 نکلے جو تھی تو بنبت عنب عاصم ہی تھی
 عاصمہ جانماز گئے لیکے مغمیے

پہرے میں میر خوار کوئی پوچھتا نہیں
اس عاشقی میں عزت سادات بھی گئی

مکہ دلا کہان کہ ناز کو کی اٹھائیے

گل فرہبت کیا کہ چمن سے نجا ئے
مین بدیع کر کر تغافل چلا کیا

[illegible]

چرا کہ تیرے ہیں غبار گلشنین
 سنا شکستہ پہ بے اعتباری
 سچا ابدوان اطفال دین بر عجب
 جو مچھ آرد بھی شکاری
 سچا منہ لگے گلشنین
 جو مچھ آرد بھی شکاری
 سچا منہ لگے گلشنین
 جو مچھ آرد بھی شکاری

<p>کڑا کارین بین ہوا سورج جان بھاسم جسے اپنا نہیں جو دیکھا ہو ہمراہ اسکو ہوا نقصان جان بجا بھی ہو جو نہ ہو دیکھ لیں نگار حیرتیں کا ہرگز کسے ہرگز جو غم دالم سو دماغ سر کھٹکنا کیا اب</p>	<p>غم جلائی جان لگا ہمارے دلچسپ چہان ہے اور نرینہ کی ہر جودہ کہو تو نگہ کا اسکا گریبان ہے گلشنین ہم ہر کوئی اسکا کسو کا ایسا لڑبان ہے مصیبت اسکا زانو میں تو ہمارے اور زانو میں ہے</p>
---	---

<p>نہیں ہر اب میرے تیرا جو ذکر حق تو منہ چھپا دے پگاہ نوہ زنی کیا کر لکھی نام خدا جو ان ہے</p>

<p>سر راہ چند انتظار رہے رہا ہے کئی آنسو پلکوں پہ شب کہا بوسہ دیکر سفر جب چلا کہیں خشک ہو چشمہ چشم بھی بس اب رہ چکی جان غمناک بھی تسلی نہ ہو دل اگر یار سے تری ہی دعا گو سنا خوب ہی شب وصل تھی یا شب تیغ تھی کہیں خواب ہمسائی کیونکر کہ یان</p>	<p>بہلا کب تلک بقراری رہے کہان تلک ستارہ شماری رہے کہ میری بھی یہ یادگاری رہے کہو منہ پہ تیرا چند جاری رہے جو ایسی ہی تن کی نزاری رہے ہمیں سالسا ہنگامی رہے فقیر دیکھی گر گوش داری رہے کہ لڑائی دے رات ساری رہے بلا شور و فریاد دوزاری رہے</p>
---	--

موزدوں سے باقی نہیں
 موت ہوئی کہ زانو سر آٹھنا نہیں
 کوئے سے رات دن کہیں کب فراغ ہے
 کہ گھر پر ہے جانتے ہر صبح جو
 پر دین کوئی بکری کہے او سکا سرانج ہے
 صوف فقیری کی گنگائی مسے پہ بھی
 اب چشمہ شیر گور کا میرے چراغ ہے

۵۵

کے ہیں بے کسوئی گمراہی زلف سے
 تیرا دھڑکیں دل ناتوان پہ میں
 اوس شمع ڈھکی سے بجے باہم غمناک
 طبیعت سے عجیب کلی یہ ادا کی
 کہ ساری رات وحشت ہی رہا کی
 نالیش دماغ سودا کی ہے اس سے
 ہمارا بے خون کے ابتدا کی
 ہوا گلشن ہم راہ کو غمناک
 ہوا گلشن ہم راہ کو غمناک
 ہوا گلشن ہم راہ کو غمناک

ہوئی تھی جان سواریوں جلائی
 انہیں دہرائیں کی تیرے چشمہ
 ہوا عالم جان غمناک دین سے
 لڑ دیکھتے ہیں غمناک دین سے

عمر اکبرین ہی سے شکر و شہاب
جب کہ چشمِ درد میں دیکھ رہے
دس جوان سارے پاؤں پہ لپک رہے
باز کی فطرت کی ہر زبان ادا ہے
کشتہ چین انور کو جو کج نصیب ہے

۴۵۰
 مکتبہ فیضان کربلا دارالافتاء کربلا
 پائل لوگ کیا کیا اسے ہو زمین سے
 اس کے ساتھ جو ان کیان سے مراد ہے
 کیا کوئی ان کے لئے مراد ہے
 جن کے لئے ان کے مراد ہے
 آہ شرفان عاشق ان کے لئے مراد ہے
 روشن جو فطرت سے مراد ہے
 ہم کہہ گئے تھے قلب کبھی مراد ہے
 ہم کہہ گئے تھے قلب کبھی مراد ہے
 ہم کہہ گئے تھے قلب کبھی مراد ہے

تم کرو شاہ زندگی کہ مجھے

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الطاهرين المعصومين أجمعين

کیا زمانہ تھا وہ جو گدڑا میسر
ہر گروگ چاہ کرتے تھے

میر چلنے سے کیوں ہو غافل تم
سب کی ہان ہو رہی ہو تیار ہی

[illegible]

[illegible]

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

کیا کیے عشق حسن کی آسپی طرف ہوا	دل نام قطرہ خون یہ ناحق تلف ہوا
مے گلگون کر پور بسکہ تیرا نہ مہکتا تھا	لب ساغر پہنہ رکھ کہہ کر شہینہ مہکتا تھا
جبکہ تابوت مرا جاو شہادت سحر اٹھا	شعلہ آہ دل گرم محبت سے اٹھا
گرچہ امید اسیری پہ ناشاد آ یا	دام صبا دکا ہوتے ہی خدایا د آ یا
بیکپارہ جیب کا بھی بجا میں نہیں سیا	دل وشت میں جو سیا سو کین کا کین سیا

۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

خاک و میر کیوں نہ کیسان ہو	دلہ	جہ پہ تو آسمان کو پٹا ہے
سوا کی سنگدلی اور کچھ ہنر بھی ہے	دلہ	بتان دو بغین تمہارے خدا کا در بھی ہے
تر و فراق میں کچھ کہا کر سو نہ لگا میں	دلہ	تو کس خیال میں ہر تھک کو کچھ خبر بھی ہے
ہنس دے ہر دیکھتے کج کیا خوب آدمی ہے	دلہ	میشنوں جی ہمارا کیا خوب آدمی ہے
انسان ہو جو کچھ جی اور اک سر لولاک	دلہ	نادان زمین زمان کو مطلوب آدمی ہے
ہم در و در و دل دیوانہ کسینگے	دلہ	جی میں ہر کجہو حال غریبانہ کسینگے

موقوف غم میر کہ شب ہو کے ہدم

کل رات کو سہر باقی یہ افسانہ کہیں

وصل کی مجلس گئی اور چوڑا دلداری محو و دلچسپی کے ساتھ ہر ناز و نیاز کی محو

میں گریبان پہارتا ہوں وہ سلام دیتا ہوں میر
خوش نہیں کرتی نصیحت گولی غمخواری مجھے

حیران اوں پہنچو کی دہش ہو گئے	دلہ	شمع چراغ بزم مین خاموش ہو گئے
غم گزری کہ تری کوچہ گرد آئے سو گئے	دلہ	دور سے ایک نظر دیکھو جانو سو گئے
کیون گردن ہلال اسی سڈ پلک چلے	دلہ	اب تو ایک طرف پلک اوں کی نہیں ملے
سہت دہ باد تہذ کو اسی کہ بعد مرگ	دلہ	مشت غبار میرا بچھن ہو نچ یا علی

[illegible]

اس ستمیہ کی دولت خانہ
 آبد بوجہ کی پست بوجہ
 از جہ مجہ کی پست بوجہ
 ایک دودم زار باران
 ایک دودم زار باران
 ایک دودم زار باران

۴۴

کتابخانه

تو گل بنام پسر و نام لوتی هم

نسبت میگوید که در این دور اس...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

چپ ایسے میں گویا کہ زمین نہ میں نہ بان | جب نام تو را لیں تو ز بان اپنی میرے

شب بر پیشین و در سبک اوله
اوس سے ناکا اہل کعبہ کی چٹکی

ہم میرے لقمے میں زہر تو روپا کر دے۔ منہس کیل کی تاک چین سے بھی سویا

پایانین جانے کا وہ درنایاب
کڑھ کڑھ کے عبث جا حکومت کہو کیا

ابوہریرہ سے مہ تو نے کہا کہ جس قسم مارا وہ ہو ہوشو سے ترے فعل نے کب م مارا

زلفون کو تیرے ہم ہی پر نشان لکھیں۔ اک جج کو ان دونوں نے بہیم مارا۔

بہان ہے بدن لطیف و دروہے نازک و پاکیزہ ہے ترطیع و نحوہ نازک

میں نے سچرے کیا تبو نسبت کا گل سے تو ہزار پردہ تو ہے ہمارا

پوچھو نہ کہ اس بے سرو پاکی خواہش

جاتی ہیں جی سے تیرے کو خاطر معلوم نہیں کیا ہے خدا کی خواہش

دل غم سو موالد از سارا اللہ ولہ غمیرت نے میری عشق کے مارا اللہ

ہر نسبت خاص تجسہ ہر ایک کے تئیں کہتے ہیں یہ سب ہمارا اللہ

وصف انبی و لو کی کشتے کہئے ساری اولہ اوس شونخ کی تمکید بنے توحی ہی مارے

یا لونہر چہا منہ کیہو یوں یو چہا کہ میر گئی ہے رات کیونکر بار

اداد علی

و بگویند که این کتاب است

مکتبہ اسلامیہ

یا ریا کی بنا کوئی نہیں سنگدل سے
 پریش ہے کہ سب سے خدا سے اور
 غفلت سے نہیں نکلا ہے کیا ریا
 اتنی دین فتنہ بامستی خدا کی باری
 کو بھلے گی کہ بوسہ اہل کبر کی باری
 کلمہ میر تکلف تو نہیں ہے کیا باری
 ان سزاؤں میں نہیں پاؤ گے کیا باری
 تین

۳۶۸

[illegible]

[illegible]

چند خواب سے ہے نصیرِ حجت والہی
اٹھ جائیں گے یہ بیٹے ہوئے یکبارہی

کیا آنکھوں کو کھولا ہے شک و گمان کو کھول دل خون ہوا ضبط ہی کرتے کرتے دل	افسانہ ہے پل مارتی مجلس سہار ہی ہم سو ہی چکے و کونکے بنو بہرے	کیا پوچھتے ہو کہ شہر ہے عشق کے ارے گتے کو سب دے دے جو آدم ہو دے ایک پر دے
امی مایہ زندگی ستم ہے یہ اگر دل	بھجر آکھ تچہ دیکھین نہ مرتے مرتے	

مستی نگر امی میرا گھر ہے اور اک دوران بلند ابر منظر کہ تو پاک	ایلیے اوش شخص سکو جمال پرست
--	--------------------------------

۴۶۹	نہشیا رکھ او سپر نہ پڑے کہ بود مردوں تو زمین سے آسمان تک مردوں شما میتہ سون و زنی کا جہان تک و	ہے عاریتہ جامہ ہستہ تیرا کیا تم سے کہوں میرے کناٹک و دل جوں بر جہان جہان بہر افسوس ہے
-----	--	---

میسر اس کے لئے گجرات ملا ہے نہ کبھو
جی یوں ہے کیا وہ آہ پھر اچھے نہ کبھو

چپ جسکے لئے لگ گئی ایسے انکو
 کیا کوفت ہے سخت دلکی کوئی نکلے
 چھاتی جو بہتے مدان جلتے جلتے

ان تو کمرہ زیراب کھابھے نہ کھجور
 ملے ملے جو سوئے جگر کی ٹوٹو نکلے
 اوس میں پہیو ہمارے پیوٹو نکلے

[illegible]

ایسا سوچو کہ جسے شادی کی ہو اولہ یا سیر باران و دواوی کے حق
 چرم روہ کلی کے رنگ لاشن میں غالب ہے بھی کہ نامرا و سی ہو
 اتنے بے ہم حزاب ہوتے رہتے اولہ کا ہیکو غم و الم سے روتے رہتے
 سنجے اب عدم سے خونگی کی ہون مال بتر تھا بھی کہ دو میں سے نہ رہتے

ہم میر بڑے آتے ہیں وہ اتنا خوب
 متروک جہان ہم ہیں وہ سب کا محبوب

ہم ممکن اسے وجوب کا رتبہ
 گورکش ہفتاد و ولت سہم ہیں اولہ

بنے اپنے نمودار اسکے اتنے معلوم
 مشر میں اگر حیرہ آتشیں دم ہو گا اولہ

تکلیف بشت کاش مکنون نکرین
 ہر صبح مرے سر یہ قیامت گذرے اولہ

پامال کدورت ہے رنایان کن ات
 یون خاک میں ملتے ہو کدورت گذرے اولہ

اب شہر کی گلیوں میں جو ہم ہوتے ہیں اولہ
 منہ خون جگر سے دم بدم دھو تو ہیں

یعنی ہر ایک جا پہ چون ابر بھار
 عالم عالم جہان جہان و تو ہیں

ایسا سوچو کہ جسے شادی کی ہو اولہ یا سیر باران و دواوی کے حق
 چرم روہ کلی کے رنگ لاشن میں غالب ہے بھی کہ نامرا و سی ہو
 اتنے بے ہم حزاب ہوتے رہتے اولہ کا ہیکو غم و الم سے روتے رہتے
 سنجے اب عدم سے خونگی کی ہون مال بتر تھا بھی کہ دو میں سے نہ رہتے

ہم میر بڑے آتے ہیں وہ اتنا خوب
 متروک جہان ہم ہیں وہ سب کا محبوب

ہم ممکن اسے وجوب کا رتبہ
 گورکش ہفتاد و ولت سہم ہیں اولہ

بنے اپنے نمودار اسکے اتنے معلوم
 مشر میں اگر حیرہ آتشیں دم ہو گا اولہ

تکلیف بشت کاش مکنون نکرین
 ہر صبح مرے سر یہ قیامت گذرے اولہ

پامال کدورت ہے رنایان کن ات
 یون خاک میں ملتے ہو کدورت گذرے اولہ

۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹
 ۵۰۰
 ۵۰۱
 ۵۰۲
 ۵۰۳
 ۵۰۴
 ۵۰۵
 ۵۰۶
 ۵۰۷
 ۵۰۸
 ۵۰۹
 ۵۱۰
 ۵۱۱
 ۵۱۲
 ۵۱۳
 ۵۱۴
 ۵۱۵
 ۵۱۶
 ۵۱۷
 ۵۱۸
 ۵۱۹
 ۵۲۰
 ۵۲۱
 ۵۲۲
 ۵۲۳
 ۵۲۴
 ۵۲۵
 ۵۲۶
 ۵۲۷
 ۵۲۸
 ۵۲۹
 ۵۳۰
 ۵۳۱
 ۵۳۲
 ۵۳۳
 ۵۳۴
 ۵۳۵
 ۵۳۶
 ۵۳۷
 ۵۳۸
 ۵۳۹
 ۵۴۰
 ۵۴۱
 ۵۴۲
 ۵۴۳
 ۵۴۴
 ۵۴۵
 ۵۴۶
 ۵۴۷
 ۵۴۸
 ۵۴۹
 ۵۵۰
 ۵۵۱
 ۵۵۲
 ۵۵۳
 ۵۵۴
 ۵۵۵
 ۵۵۶
 ۵۵۷
 ۵۵۸
 ۵۵۹
 ۵۶۰
 ۵۶۱
 ۵۶۲
 ۵۶۳
 ۵۶۴
 ۵۶۵
 ۵۶۶
 ۵۶۷
 ۵۶۸
 ۵۶۹
 ۵۷۰
 ۵۷۱

پہر عشق میں میرا تو رہتا ہے گا
بے اور منقص اپنا کرتا ہے گا

سب ملکہ جلو بلا سے سمجھا دیں
افسوس کہ وہ جوان مرنا ہی گا

دل تجھ پہ جلنے نہ کیونکر میرا عیاب
وہ یان تجھ کو توقع ہے کہ لا تا ہو جو

وان اوں نے شراب پیکی مستی میں میر
 لکر کیا ہے یہی نامہ ہر کجوتر کے کہا ب

میتا ہے یہ اپنی آنکھوں میں کیسے فقیروں کی پیشکش نہیں کرتی کیا جوان مہرون کیا ہے

آندری ہین جہان کے لوگ ساری اے میر
سوچے نہ جسے دے یہ کتے ہین بھیر

سایہ ادسکتہا یہ باعث نحر کا
ولع ہے کمترین پایا اسکا
کل شر کو سب یہ ہو گا سایہ اسکا

چکے رہنا نہ میتر دلیں ہٹا نو
 بولو یا لو کا مہارا مانو

لی سُن نے تجھ سے بیوفائی آخر وہ
چلنے کو زبان کے غنیمت جانو

[illegible]

کلام کبریا
 عجل کاو که در میان او یک عالم
 تو اگر اس نام بیخه به تو نین
 هیئت صد جفت و ده دمان و زمان
 دو نون به پشاهین خدا انقار علی
 ایسی شمشیر سیمین و سالی
 کبریا که در میان کمان
 قوراد که در میان جان
 بن علی که در میان جان
 در فضا که در میان جان

ہم سے کو خدا نہیں جانا
 پر خدا سے جدا نہیں جانا
 ہم سے کو خدا نہیں جانا
 پر خدا سے جدا نہیں جانا
 ہم سے کو خدا نہیں جانا
 پر خدا سے جدا نہیں جانا
 ہم سے کو خدا نہیں جانا
 پر خدا سے جدا نہیں جانا

وہی مشہور ہو ہی موجود
 لیتے نام اس کا بھیجے ہیں درود
 کی علی کے لیے سہوئے نمود
 کیا ہے اسباب اگر ہوئے مفقود
 ہے یہ صاحب ہمارا تو معبود
 لیک آگاہ راز ہیں معدود
 یعنی سب اس کو جاؤ ہیں مسجود
 کیا جزو ان کا ہیں غم بہبود
 گوش کر اس کو تو آچل یا کونہ

ہے علی مدعا علی مقصود
 ہے علی وہ کہ سارے صاحب دل
 کیا زمین کیا سپر کیا مہر
 جمع رکھ دل علی سبب ہوگا
 ہونگی کے مقام میں معلوم
 مصطفیٰ مرتضیٰ خدا ہے ایک
 جبک ہی جلتے ہیں سرسبز لگانام
 حشر ہوگا علی کے ساتھ اپنا
 عند یہ اپنا اپنا ہے امر شیخ

ہم علی کو خدا نہیں جانا
 پر خدا سے جدا نہیں جانا

ہے علی دانی ہے خدا دانی
 ہے ولائے علی مسلمان
 یوں بچا تو بساط ایمانی
 کہ جہان میں کرے سلیمانی

گاہ بیگاہ کر علی خوانی
 میر کا ادھر سر آشفقتہ
 فرش راہ علی آرا محزون کو
 مور سب زہر ہو علی کا تو

ہم سے کو خدا نہیں جانا
 پر خدا سے جدا نہیں جانا
 ہم سے کو خدا نہیں جانا
 پر خدا سے جدا نہیں جانا
 ہم سے کو خدا نہیں جانا
 پر خدا سے جدا نہیں جانا
 ہم سے کو خدا نہیں جانا
 پر خدا سے جدا نہیں جانا

قلم علی اسم قلی تقدیری
مکتب موروثی موصوف کونکر
شایان وجود قابل سراسر احد
منه اعتقاد شریف برین علی
کسے نہیں ہیں چو صغیر و کبیر
مواہج دیں جی کو احسا کیا ہے
تو اتر آواز تو کہیں کی ہو کاوست
تو برا کی پستی

<p>خاک و رموشہ و لایت کا یونہی درزیرہ دست جو دوا و سکا صاحب ایسا ہی ہو تو صاحب جست بندوں کی ورنہ کیونکی شے کچھ مجبور کا متقدمت پر چہ شان سے کہتے ہیں محیط کل تو موالے علی پرست نصیر</p>	<p>شامیان لکھنویں یا نس فقیر جیسے برستے ہر کوئی اور مطہر گفتہ آموز اور عسدر پنہ و ہدم ہستے ہوتی ہے تقصیر سے علی ہی ہوا نعل کبیر قدر سر قادر و خدا سے قدر پاس ہے سو پہلو کہ لے اب ہر مہر</p>
---	---

ہم علی کو خدا نہیں جانتا
پر خدا سے جدا نہیں جانتا

مختصر منقبت

یاور علی محمد علی آشنائی	مادی علی رفیق علی رہنما علی
مقصد علی مراد علی مدعا علی	مرشد علی کفیل علی پیشوا علی

جو کہ کہو سوانحی تو زبان مرثضی علی

ایمان کو علی کو وہ پاس ہے	نور یقین علی سر میں اقتباس ہے
بیگم گاہ نام علی اپنے پاس ہے	یوم التناوین بہ علی ہی کو اس ہے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

کلمات اس ارشاد که در این میان
 یکی تشبیه و دیگری تمثيل است
 و از این جهت که در این میان
 کلمات اس ارشاد که در این میان
 یکی تشبیه و دیگری تمثيل است
 و از این جهت که در این میان

[illegible]

شمارم لاسکان مین بجی رونق فنز علی	
نخا بش مدی غیر سز بود خیال خام	کز تاب و کب قبول او سحر عقل تمام
کافی بود و جهانین موی کامیروز نام	لاریا سپه آتش دوزخ بودی حرام
یکبار بی زبان سوزن فر کما علی	
سز تا قدم ثبات دل جلگه ادب	صورت بیکر سانسز آیتها لطیف با
ظاهر بود و مظهر جهانین عجب عجب	محراب مین نگریم بکا تنها که نام شب
هفتسار نماند کون سوز و زغزا علی	
خفتن کون از خشم نه او سکه جلا و یا	از در کوجبرم یک بی دم مین کمپا و یا
خورشید کونکال دو باره و کما و یا	هنگامه کفر و شرک کا آکر مٹا و یا
تا جانشین ختم رسل کا بجا علی	
کوجشم دل کما نه کسی رو سیاه کی	اوس تنک مجال کما بهر کسی نگاه کی
اندری بلندی تری قمر و جابه کی	مرمر کوجبرم بل نوربان و راه کی
شاه ملک سپاه جویان صفای علی	
دشمن کواگی بر کیا بیفته کمان	قدرت سوا کی صورت خجسته کی
زور آوری مزاج مین آد و تو الا مان	کچھ ہی نہیں دیر یہ جو کب کچھ ہو کر در

دور و فزانتا به دوران
ایستگاه خنود و کلان
مقصود خلق و خواست جان
که دران دور در میان
چو که کوچه پیران
ایستگاه خنود و کلان
که دران دور در میان
چو که کوچه پیران

<p>یگانہ عرضہ دو جہان مرتضیٰ علی</p>	
<p>ہر خرید کام ایسی جگہ کیا کرے سمجھ</p>	<p>اس راز کو سمجھ جو سکے تو ہی سمجھ</p>
<p>یعنی نہ ذات پاک سزا تادری سمجھ</p>	<p>عقل نخست سر بھی اسے کچھیری سمجھ</p>
<p>ہے آنسوئی خیال و گمان مرتضیٰ علی</p>	
<p>نوجود اسکی ہر فرسے روشن جہان ہوا</p>	<p>اس پردہ میں جو تھاپس پردہ بیان ہوا</p>
<p>فرمان شاہ مجر و باد و نیر روان ہوا</p>	<p>پیر زمانہ دیدہ عالم جوان ہوا</p>
<p>چشم چراغ کون و مکان مرتضیٰ علی</p>	
<p>شخصیت ایسی کسی تھی کسو تھایہ شرف</p>	<p>اس قدر ساتھ کون بغیر از شہ نجف</p>
<p>اندیشہ زور کوئی نہ اوسکا ہوا طر</p>	<p>دریا و موج خیز تھا و سکا گرم کاف</p>
<p>ابن عمر رسول زمان مرتضیٰ علی</p>	
<p>مہر چہ پر یہ عرصہ ہمیشہ سے پر خبار</p>	<p>یاران رفتہ کی بھی تردد میں یادگار</p>
<p>لیکن کمان یہ حربہ کمان ایسے مرد کار</p>	<p>فکلی نزدیکی سخ کہ جیسی تھی ذوق فقار</p>
<p>دیکھنا نہ تھا وہ جیسا جوان مرتضیٰ علی</p>	
<p>پا بال راہ اسکی میں سرمایہ پر غرور</p>	<p>نزدیک اہل عقل کو رتبہ ہوا سکا دور</p>
<p>شاہینم جہود سمجھتے ہیں ذی شعور</p>	<p>ہر جہد تن نہرہ و ستر مقدم ہے نواز</p>

کون عوامان کل کے لیے ہے
کھن بہت کی اور کھڑے نشو و نما
سے بیان سے مختلف تھا
کلن باریک اور کوئی خاص
ایکین پورے ملک یا ایک
یہی جیت یہی تو کہتا ہے
اس کرنا ہی سے بہتر ہے

[illegible]

بے وہ امید گاہ خلق نرسد	روزِ عشر اوسی سو سبکو رجا
وہ مروت شعار و جد حیا	بجز غارِ جود و کانِ عطا
اوس کو نفع گدہ افتع شد	
مرتبہ کچھ نہ چو اس گدہ کا	بندگی یا کئی فرقیہ کا
شاہِ چین پیشِ دستِ تیر کا	آسمان ہے گدہ اسی نور کا
دلِ تیرِ بین اور ہی نہ رہ	
اوس کے بہت اوس کیوں آوے	دولت اوس کی جہان سب کماوے
بار اس در پہ جو گدہ پاوے	ایک آواز کر کے لیجاوے
مالی واسباب و ملک و تاج و کلمہ	
میرِ عازم ہوئے ہو کیدِ ہر کے	جو تلاشی ہو یار و یاور کے
رنگِ اودستی حیدر کے	نہیں محتاج ہوتے رہبر کے
سے است راہ بین خدا ہمرہ	
شمس و زہرِ ثقیب	
قدر کو میری بہت ہے بڑی	کب مرے غورِ شید سے ہو میری
حکمِ بزرگ سے بیانِ شیرِ تری	گر خالِ لہو سے کرمک اوری

[illegible]

ہرگز نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی دیکھا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی سنا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی چھو لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی چوم لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی بوسہ دیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی گلے لگایا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی پیچھا کیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے

یہ روز چنانچہ ہول و دل سے	افزودہ تنک مجھے ہوا تھا
لو ہو دیا اپنا دوستوں نے	جس جاگہ مرا عرق گرا تھا
ہوں اب جو بلا میں مبتلا میں	بیگانہ ہے جو کہ آشنا تھا

یہ سہ سچ و بلا و درد و محنت	
ایو اسے جو اس و صبر طاقت	

ایر ہر بے کہو ملک یک چشمک	ہم سے ہی ضرور ہے مروت
مت فرصت وقت سے ہوا غافل	آخر کو نہ کہنیچے تا خجالت
ہر آن میں اپنے تربیت کر	دیتا ہے زمانہ کسکو فرصت
غیر و نکر رہو گے ویر تک تم	سمکو تو سویرے کی درخست
کیا تم سے کہیں سلوک مجھ ان	دل میں نہ رکھے ہماری حسرت
قطرہ تو ہے پر نہ ماتہ اوٹھاؤ	دریا کو کر کے ہے یہ کفایت
خالی دل پر کو ہم بے کرتے	افسوس ندی اجل نے فرصت
بس میرا ہو تو کردن مناوے	کوئی نکرے کہیں محبت
گردن مارین شتابی او سکو	رکھے جو کسی سے میب الفت
عز گذری چو چکا آسوی کار و کار	بے محنت کو شیریں رام سے تنگ عا

ہرگز نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی دیکھا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی سنا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی چھو لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی چوم لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی بوسہ دیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی گلے لگایا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی پیچھا کیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے

ہرگز نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی دیکھا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی سنا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی چھو لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی چوم لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی بوسہ دیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی گلے لگایا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی پیچھا کیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے
 نہ کہیں کہ میں نے تجھے کبھی روک لیا ہے

سب سے پہلے اس کے لئے ایک خاص مقام چننا چاہئے جس میں اس کی خدمت کی خاطر
 ایک خاص مکان بنایا جائے جس میں اس کی خدمت کی خاطر ایک خاص مکان بنایا جائے
 جس میں اس کی خدمت کی خاطر ایک خاص مکان بنایا جائے جس میں اس کی خدمت کی خاطر

تجھے میں مکیدہ تاشی کا کیا مہیا ہوں	خداؤں میں میں تجھے آنکھیں کی مہیاں اندام ہوں
نصیب لطف نہ باور کا جو ہو مہیا ہوں	دو چار شہر میں آفت تو بہاں ایسا ہوں
اما چھین اس اپنے پیشو کے قسم	
جو رو مو نہ نظر میں تو صبح و شام کی سون	پڑا سو پاؤں کو کین تو تیرا مرام کے سون
کلام ہو کسی سے تو مجھے کلام کی سون	جو سات پانچ ہو جو دین چنے امام کو سون
غبار رہ ہوں تیرا اسکے خاک پاکی قسم	
کمری ہو لطف جو یک تو سجاں آما ہوں	وگر نہ آپ سے میں لمحہ لمحہ جاتا ہوں
ترو ہی واسطے غیم غم نہ کما ہوں	گواہ دعوی کا کاظم کو اپنے لانا ہوں
سیح او سو مان تجھے او سکی ہی لا کے قسم	
جو تک جو خوش نہیں با تو جہاں کو تو دین	ہلاک ہو تو نہ جہاں ہی سہاڑی ہوئے ہیں
کہو ہے آٹھ پر میں نکالیک سو دین	ہمیشہ راتوں کو آٹھ آٹھ آٹھ سو تو دین
امام ضامن نامن کے رضا کی قسم	
گداچی رہوں تھی کا تھی کا ہوں مملوک	رکھوں ہوں عسکری کی لطف سوسید
طریق ہدی کا و کھی رکھتا ہوں مملوک	جہاں کو لوگ میں مملوک سارے دین مملوک
قسم جو کھیاں ان چار بادشاہ کی قسم	

زبان کاٹ جو سون کے سون کے سون کے
 سیاہ روز سون کے سون کے سون کے
 کیا ہون چلے تو رکھا سون کے سون کے
 جو چپ خیاں ہو سون کے سون کے
 غبار جو رہا سون کے سون کے
 کار از غصے ہو سون کے سون کے
 ای تو کما فی اطمینان کے سون کے
 جہاں ہوں میں کما فی اطمینان کے سون کے
 فقط ہوں سلسلہ کا تیری دیوتا
 تو دین میں ہاتھ دے دے دیوتا
 ہون تو تو کا کل دے دیوتا
 ہون تو تو کا کل دے دیوتا

کلام لینا سدا سدا سدا
 سدا سدا سدا سدا سدا
 سدا سدا سدا سدا سدا
 سدا سدا سدا سدا سدا

باز آئینہ ہے نفس شو م
 در نہ کسے لئے ہے ایسے دہوم
 ہے تمہیں حال یہاں کا کیا معلوم
 ہر سحر روز و رات نکالے ہجوم

ایک دن جا کیا نعرے شور
 اُن نے دیکھا نہ مطلق اسکے او
 ہے عرض صحبت اپنی اسکے زور
 وہ تو پھر کی جہول کا ہے چور

میں بے کینچو لگا خوب اسکی کمال
 اسے تنخواہ جو کہ کر لاوے
 پاشکستو کو برسون وڑاوے
 سو وہ اپنا کیا ہے بہر پاوے
 ایسے سے ماتہ خاک کیا اوے

جسے دل ہوں تہ غبار ملال
 بدر زبانی نہیں ہے اتنی خوب
 گفتگو اسطر حکلی ہے معیوب
 بات اچھی نہیں ہے بے اسلوب
 مل رہے گا جو کہہ رہے مطلوب

بس قلم اب زبان اپنی سنہال
 نیچو داہ پین کے حروف بان ہر کرکوش
 پاشی فتن تو تھے ایک مجھ تکا چہروش
 آج کتا سہوں کہہ چو تھکدہ و لہجہوش
 سر خوش از کوئی خرابات گذر کر ہوش

بے طلبگار تو ترسنا چہ باوہ فروش
 بے طلبگار تو ترسنا چہ باوہ فروش

باز آئینہ ہے نفس شو م
 در نہ کسے لئے ہے ایسے دہوم
 ہے تمہیں حال یہاں کا کیا معلوم
 ہر سحر روز و رات نکالے ہجوم
 ایک دن جا کیا نعرے شور
 اُن نے دیکھا نہ مطلق اسکے او
 ہے عرض صحبت اپنی اسکے زور
 وہ تو پھر کی جہول کا ہے چور
 میں بے کینچو لگا خوب اسکی کمال
 اسے تنخواہ جو کہ کر لاوے
 پاشکستو کو برسون وڑاوے
 سو وہ اپنا کیا ہے بہر پاوے
 ایسے سے ماتہ خاک کیا اوے
 جسے دل ہوں تہ غبار ملال
 بدر زبانی نہیں ہے اتنی خوب
 گفتگو اسطر حکلی ہے معیوب
 بات اچھی نہیں ہے بے اسلوب
 مل رہے گا جو کہہ رہے مطلوب
 بس قلم اب زبان اپنی سنہال
 نیچو داہ پین کے حروف بان ہر کرکوش
 پاشی فتن تو تھے ایک مجھ تکا چہروش
 آج کتا سہوں کہہ چو تھکدہ و لہجہوش
 سر خوش از کوئی خرابات گذر کر ہوش
 بے طلبگار تو ترسنا چہ باوہ فروش
 بے طلبگار تو ترسنا چہ باوہ فروش

باز آئینہ ہے نفس شو م
 در نہ کسے لئے ہے ایسے دہوم
 ہے تمہیں حال یہاں کا کیا معلوم
 ہر سحر روز و رات نکالے ہجوم
 ایک دن جا کیا نعرے شور
 اُن نے دیکھا نہ مطلق اسکے او
 ہے عرض صحبت اپنی اسکے زور
 وہ تو پھر کی جہول کا ہے چور
 میں بے کینچو لگا خوب اسکی کمال
 اسے تنخواہ جو کہ کر لاوے
 پاشکستو کو برسون وڑاوے
 سو وہ اپنا کیا ہے بہر پاوے
 ایسے سے ماتہ خاک کیا اوے
 جسے دل ہوں تہ غبار ملال
 بدر زبانی نہیں ہے اتنی خوب
 گفتگو اسطر حکلی ہے معیوب
 بات اچھی نہیں ہے بے اسلوب
 مل رہے گا جو کہہ رہے مطلوب
 بس قلم اب زبان اپنی سنہال
 نیچو داہ پین کے حروف بان ہر کرکوش
 پاشی فتن تو تھے ایک مجھ تکا چہروش
 آج کتا سہوں کہہ چو تھکدہ و لہجہوش
 سر خوش از کوئی خرابات گذر کر ہوش
 بے طلبگار تو ترسنا چہ باوہ فروش
 بے طلبگار تو ترسنا چہ باوہ فروش

باز آئینہ ہے نفس شو م
 در نہ کسے لئے ہے ایسے دہوم
 ہے تمہیں حال یہاں کا کیا معلوم
 ہر سحر روز و رات نکالے ہجوم
 ایک دن جا کیا نعرے شور
 اُن نے دیکھا نہ مطلق اسکے او
 ہے عرض صحبت اپنی اسکے زور
 وہ تو پھر کی جہول کا ہے چور
 میں بے کینچو لگا خوب اسکی کمال
 اسے تنخواہ جو کہ کر لاوے
 پاشکستو کو برسون وڑاوے
 سو وہ اپنا کیا ہے بہر پاوے
 ایسے سے ماتہ خاک کیا اوے
 جسے دل ہوں تہ غبار ملال
 بدر زبانی نہیں ہے اتنی خوب
 گفتگو اسطر حکلی ہے معیوب
 بات اچھی نہیں ہے بے اسلوب
 مل رہے گا جو کہہ رہے مطلوب
 بس قلم اب زبان اپنی سنہال
 نیچو داہ پین کے حروف بان ہر کرکوش
 پاشی فتن تو تھے ایک مجھ تکا چہروش
 آج کتا سہوں کہہ چو تھکدہ و لہجہوش
 سر خوش از کوئی خرابات گذر کر ہوش
 بے طلبگار تو ترسنا چہ باوہ فروش
 بے طلبگار تو ترسنا چہ باوہ فروش

[illegible]

۱۔ انت بوجہ دین
 جسے فقہی سے کیا فکر
 میں صحت زدہ حیران
 صبر و آرام ہے کنڈیاں بول
 کہ دین واقعہ عجیب
 سب سے پاکر نہ جانی
 سب سے پاکر نہ پیدا کرے

[illegible]

نیکو و خوش دوست منی صاف است	آتش منی سو بفرزشت چو باد به پست
کیدگر با تو کی لغزش کو سبب است بدست	دیدم از دور گریه و زاری و است
از لب باد و شوق آمد و بر جوش و خروش	
گر چه خارها بر تن ابرو انکار می کنند	کاسه سر به سر نه پرتو تو سحر است
بوی کاس طرب و جانی اندوه و غم	بوی و طرب و ساقی به بهار عشق و سر
بے مے و جام و صراحی همه در نوشا نوش	
نام و ناموس کا دفتر تاسف انکار می کند	و کی کبر پیل کیا بین تنی امل کی دم
پیر بود و کیا تو مجھے به کبرو کا کیا عالم	چون سر رشته ناموس برفت از دستم
خواستم تا خبر می پرسم از و گفت خموش	
عقل گستاخ تو کجاست به یل و کباب	بیان فراغت تو و دو عالم کی هر اکام من
یہ وہ جانجو کہ نفروں ہو اسکے ماتھے	این جزایات مغالی است مر و ستاند
از دم صبح ازل تا به قیامت در پیش	
میران مست و خیز کی زمین پائین است	کیونکو یہ نیست بت ہو تو دور و زواریست
جتنے یو سبک نظر آؤں میں سبب منیت	گسترانیز با این فرقه سر کی گلی است
دین و دنیا سبکی بر غنہ عصمت لغزش	

کونکے باغ میں ایک درخت تھا جس کے پتے سبز تھے اور
 پھول لال تھے۔ ایک شخص نے اس درخت کے پتے
 کھائے اور اس نے کہا کہ یہ پتے کھانے سے
 دل بہا کر دیتا ہے۔

[illegible]

جی والی جیتے ہوئی ہیں فقیر	تین سے ظاہر رگیں ہیں جیسے لکیر
میں معذب غرض صغیر و کبیر	لکیریں سیاہ گدین ہزاروں فقیر
دیکھیں حکم اگر ابراہیم ماش	
شور مطلق نہیں کسو سر میں	زور باقی نہ اسب واشتر میں
ہو کہ کا فو کہ اقل و اکثر میں	خانہ جنگی سے امن لشکر میں
نہ کوئی زندہ ہے نہ کوئی ارباش	
لعل خمیہ جو ہے سپہر اساس	پالین میں رند یونکی اسکی پاس
ہے زنا و شراب بڑو سواس	رب کریم کیجئے ہمیں سے قیاس
قصہ کوثر نہیں ہے عیاش	
جنت میں ہاں میر جو دستور	پہر بجن سلوک سب مشہور
پہننا ان ملک بہت ہے دور	بات کہنے کا وہاں کسے مقدور
حاصل النہ نہ دل کو غیر خداش	
پاس کے ہیں مستعد کار	دس تلنگے جو ہوں تو ہو دربار
ہمیں وضع و شریف سار و خوا	لوٹ سے کچھ ہے گمے باز آ
سوئے قند سیاہ ہے یاماش	

و تخلصی فرمودین و کمالی
 حب ملاقات و دیدن آنی
 که سخن نام بر استقبالی
 او طریقت است و احوالی
 و بی حس و عینین کلامی
 این شهر است و کلامی
 اب و موسی است و کلامی
 روز و شب است و کلامی
 طریقتین است و کلامی
 طریقتین است و کلامی
 طریقتین است و کلامی

لیکے میری شے فرمائے | پر تھرپاس اپنے رکھو امی

ایکے میری شے فرمائے

اور لگے کہنے رکھے استقلال

مزدنواب کو وکھاؤں گا

مزدنواب کو وکھاؤں گا

لے کے، قتر میں آپ جاؤں گا

ہے مقدر تو کبر ہی لاؤں گا

آنکے میرے کسے سخن کا مجال

خلق خادم ہے اور تو محذوم

قدروا لاہمارے ہی معلوم

یہ یقین ہے کہ وہ الّاغ ہے شوم

اس سعادت سے جو رہے محروم

حشر کو موگا مرکب دجال

ہو غلامی تمہاری اپنا کام

محمّد بنی فاطمہ و سید عالم امین غلام

نہ سبھونکے چوٹیو اوامام

تمکو مسجود جانتے ہیں انام

تم سے سب کو نجات کا ہے سوال

ورکھا تم ہو خلق میں ممتاز

بار محمد حضرت کیا بعد اغراز

دل بہار ہو کاش مہو نیاز

ہے تمنا کہ تم سے بہون و مساز

کریو تم پڑتا رجان و مال

تیز اندوہ سے کیا آزاد

پیچ نوکر سلوک حد سے زیادہ

۱۰۸
 ۹۸
 ۹۷
 ۹۶
 ۹۵
 ۹۴
 ۹۳
 ۹۲
 ۹۱
 ۹۰
 ۸۹
 ۸۸
 ۸۷
 ۸۶
 ۸۵
 ۸۴
 ۸۳
 ۸۲
 ۸۱
 ۸۰
 ۷۹
 ۷۸
 ۷۷
 ۷۶
 ۷۵
 ۷۴
 ۷۳
 ۷۲
 ۷۱
 ۷۰
 ۶۹
 ۶۸
 ۶۷
 ۶۶
 ۶۵
 ۶۴
 ۶۳
 ۶۲
 ۶۱
 ۶۰
 ۵۹
 ۵۸
 ۵۷
 ۵۶
 ۵۵
 ۵۴
 ۵۳
 ۵۲
 ۵۱
 ۵۰
 ۴۹
 ۴۸
 ۴۷
 ۴۶
 ۴۵
 ۴۴
 ۴۳
 ۴۲
 ۴۱
 ۴۰
 ۳۹
 ۳۸
 ۳۷
 ۳۶
 ۳۵
 ۳۴
 ۳۳
 ۳۲
 ۳۱
 ۳۰
 ۲۹
 ۲۸
 ۲۷
 ۲۶
 ۲۵
 ۲۴
 ۲۳
 ۲۲
 ۲۱
 ۲۰
 ۱۹
 ۱۸
 ۱۷
 ۱۶
 ۱۵
 ۱۴
 ۱۳
 ۱۲
 ۱۱
 ۱۰
 ۹
 ۸
 ۷
 ۶
 ۵
 ۴
 ۳
 ۲
 ۱

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

ہر روز صبح سویرے کھڑے ہو کر پانچ سو بار
 "سبحان اللہ" کہو تو تیری عمر پانچ سو سال
 ہوگی اور اگر تیرے دل میں کبھی شک ہو
 تو پانچ سو بار "لا الہ الا انت" کہو تو
 تیرا دل تیری طرف سے ہوگا اور تیرے
 دل میں کبھی شک نہ ہوگا اور تیرے دل میں
 کبھی شک نہ ہوگا اور تیرے دل میں کبھی شک
 نہ ہوگا اور تیرے دل میں کبھی شک نہ ہوگا

ہر روز صبح سویرے کھڑے ہو کر پانچ سو بار
 "سبحان اللہ" کہو تو تیری عمر پانچ سو سال
 ہوگی اور اگر تیرے دل میں کبھی شک ہو
 تو پانچ سو بار "لا الہ الا انت" کہو تو
 تیرا دل تیری طرف سے ہوگا اور تیرے
 دل میں کبھی شک نہ ہوگا اور تیرے دل میں
 کبھی شک نہ ہوگا اور تیرے دل میں کبھی شک
 نہ ہوگا اور تیرے دل میں کبھی شک نہ ہوگا

ہر روز صبح سویرے کھڑے ہو کر پانچ سو بار
 "سبحان اللہ" کہو تو تیری عمر پانچ سو سال
 ہوگی اور اگر تیرے دل میں کبھی شک ہو
 تو پانچ سو بار "لا الہ الا انت" کہو تو
 تیرا دل تیری طرف سے ہوگا اور تیرے
 دل میں کبھی شک نہ ہوگا اور تیرے دل میں
 کبھی شک نہ ہوگا اور تیرے دل میں کبھی شک
 نہ ہوگا اور تیرے دل میں کبھی شک نہ ہوگا

ایک مدت ہی آج کل پر بات	اتبو ہر صبح اب ہوی ہورات
ہو بہت شہن کی غنیمت ذات	جمع آدم میں اتنی کبہیں صفات
مفتری و دروغ و محال	
ایکدین کما جو ہو مضطر	کیسے اس در سے جاؤں اب کبیر
مہنس کے بول بہت تلطف کہ	سر منڈانے ہو تم ہی اس گہر
آگے آدینے جتنے ہونگے بال	
را تو نکو تین مصیبتیں گزریں	اور دنو نکو قیامتیں گزریں
کہہ نہ پوچھو جو حالتیں گزریں	باتوں باتوں میں مدتیں گزریں
وعدہ و وچاروں نہ ماہ و سال	
پھر جو اوس فرد کا سوا اند کو	کنے لاگے کہ نائب دستور
جانتا ہے تمہیں کہ ہو مشہور	پر کے ہے رکھو مجھے مفدور
جاری کرنا ہے اسکا امر محال	
آٹھ آنی ہیں شاہ پر بہاری	اوسکے لوگوں نے کی ہوا بھاری
آپ نے تو یہ ہو گھر قناری	فن ہر گی تو قحط کی ماری
کیوں یہ صبا رہی ہیں وان تھا کال	

ہر روز صبح سویرے کھڑے ہو کر پانچ سو بار
 "سبحان اللہ" کہو تو تیری عمر پانچ سو سال
 ہوگی اور اگر تیرے دل میں کبھی شک ہو
 تو پانچ سو بار "لا الہ الا انت" کہو تو
 تیرا دل تیری طرف سے ہوگا اور تیرے
 دل میں کبھی شک نہ ہوگا اور تیرے دل میں
 کبھی شک نہ ہوگا اور تیرے دل میں کبھی شک
 نہ ہوگا اور تیرے دل میں کبھی شک نہ ہوگا

تمام شد
مجلسات
ای بی بی حضرت موسیٰ خضاعام
مقتدر السیوف عارفان چون یکدیگر بودند
که در توقیر و کرامت و ولایت و کرمی تمام
و انصاف رسد و چون هر چه از این تمام
بمال نمی شود زیاده در گاه کار می کند
چون حاجی طلب و حاجی خواه کار می کند
بیست و چهارمین مجلس

مستند عالمی یار رسول	
جرم کی کوشش مینی یا رسول	اور خاطر کی خرنی یا رسول
رحمتہ للعالمین یا رسول ہم شفیع الذنبین یا رسول	
لطف تیرا عام ہے کر مرحت	ہے کہم سے تیری چشم کر مرحت
مجرم عاجز ہوں کہ تک تقویت	تو ہو صاحب تجسو ہے میلک
رحمتہ للعالمین یا رسول ہم شفیع الذنبین یا رسول	
کیا سیر کاری فرمنہ کا لا کیا	بات کرنے کانہیں کچھ منہ رہا
رحم کر خاک مذلت سے اوٹھا	میر و عفو جرم کی شفیص کیا
رحمتہ للعالمین یا رسول ہم شفیع الذنبین یا رسول	
اب ٹھکر تانگ نہیں پای ثبات	دستگیر کرد پاؤ نہیں نجات
جرم کیا بین میری کتنی مشکلات	سچ کفایت ایک تیری اتقات
مستند عالمی یار رسول ہم شفیع الذنبین یا رسول	

[illegible]

کھو چلا نہ تنک تو نہ سینگا ری کا
 دہی عشوہ نہ شب و روز دانا بلکہ
 کھو چلا نہ تنک تو نہ سینگا ری کا
 دہی عشوہ نہ شب و روز دانا بلکہ
 کھو چلا نہ تنک تو نہ سینگا ری کا
 دہی عشوہ نہ شب و روز دانا بلکہ

استدر تجسس نہ لگ چلتی نہ آؤ اس راہ تو ہی ہوتا تو کرتی یہ تری اور نگاہ	
یہ فریبہ سخن گوش نہ کرے ہرگز نہ شب وصل دن اسطو نہ بہتے ہرگز	خواہش کنج و بیل پہ نہ واسے ہرگز لعل جان بخش پہ یون تری نہ مرے ہرگز
اتفاقات سے ہو جاتی ملاقات توخیر دل تجر و پر رکما جب نہ کوئی یا نہ غیر	
عشوہ و ناز و اداس کو کوہ کیا کام ہو گیا یون تو کہو ہو گیا آپسین کام	جی نہ چین رہا کرتا نہ دل بے آرام برنج و زلف رکن کا میوہ بر صبح و شام
جنس اچھی تری پر گرمی بازار کمان سرگران تو تو بہت ہو پیر یا رکمان	
تجسس ہمہ روز واد لگانا تما غلط خط و قاصد کو تری اور جاننا تما غلط	آپ کو حرف غلط رنگ شانا تما غلط آتش غم و سرور جی کا جلانا تما غلط
اپنی نادانی سمجھے کہ تو کیا نسخہ ہو آدمی بھی کسودنا کا لکھا نسخہ ہو	
غم نہیں چھو مری یاری وفاداری کا یہ خیال آوی ہو بندگی گرفتاری کا	

اس کی ستر ستر کی نہ بجاتے چھو
 دل رانی کو نہ انداز نہ بجاتے چھو
 یون بگڑا تو جواب نہ بجاتے چھو
 مستی تیر سے ہوتی نہ اگر چھو
 ایسی ہو شبیاری کرنا نہ تو ابدا نہ نظر
 اور میر پیرہ بجاس شہرین شور و آواز
 ۵۰
 کی غمبوی و غمبوی ہی کا نہ کوئی راز
 دیکھنا کچھ ہوادی کا چھو منظو عراب
 صرف اس پر کو دنگا اپنا جو مقدور عراب
 اس کو فندری شام و کر جاؤ دنگا
 گم سے جسم اسٹو دنگا سی گم جاؤ دنگا
 وہ بھی کس شور و فاجحے کا چھو دنگا
 خشک لطف و عنایت سے ہو چاؤ دنگا
 کوئی دن رات تو کو چھو پاس رہا چاؤ دنگا
 کام دل لون ہون اس ہم کلام دل
 باد کھانچہ بنادون دم اس ہم کلام دل
 خدائی بنی کا کھانچہ بنادون دم اس ہم کلام دل
 مین ہی ناچار ہون چھو مین ہی ناچار ہون
 قصور کھانا ہون کہ اس ہم کلام دل
 یا نہ کو چھو مین ہی ناچار ہون
 خویاں اور تیر و سول اس ہم کلام دل
 کین ترسم ارادہ و فون مین ہی ناچار ہون
 اسی مدام ہونی ارادہ و فون مین ہی ناچار ہون

Handwritten Urdu text, likely a manuscript or a collection of poems, written in a cursive style. The text is arranged in several columns and rows, with some parts enclosed in rectangular frames. The ink is dark, and the paper appears aged.

The text includes various phrases and sentences, such as:

- پہ تو جیکو میں کو نکا اسی میر پر قربان
- بے گلو لاسا ہوا تیرے سر گردن
- کہ رہوں تجھ پر و نخواستہ بون کورتا
- کاش مشتاق تر مسمیٰ کا نہ اتنا ہوتا
- او سکا روز ہی پر درویش ہو جا بیٹھو نگا
- آؤں گا بھی تو تری پائین آبیٹھو نگا
- دور سے ایک نظر کر کے چلا جاؤں گا
- سو بھی کہنے دنوں پہر کا ہیکو میں آؤنگا
- ہاگ ہر جس نے اس سر کروں قیل مقال
- بعد از ان ترک کروں کہا کرتے خیال
- پہر کہو ہم میں بھی گذر نہ ملتا تیرا
- جس تب در پہ او سیکی زخماتہامیل
- لک جلوں اوں سو صبا کی می شمع جو
- رو کر گل رنگ سرا کرنے اوٹی میری نظر
- چیکو پاؤں تو کی خاک کروں محل نصیر
- چیکو اس لب شیریں سر رہی ہدیہ تر
- درہی حال کی اس کیسے بریم سری

The right margin contains additional handwritten notes and a signature at the bottom right.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۵۱۰
 بنده طبعی کا جو دایہوتا تھا داربتھا
 بنے رکھنے کے گھر رکھو اور بتھا
 خوشی خوشی میں گلکاری کر لگا رہتا تھا
 جس جوار بنے تو دیہانکے ہاربتھا
 اس قدر قدرتی اپنی شری آنگھوں میں
 صعب باز نہیں جی رہتا تھا میری آنکھوں میں
 شہر کا چمک نوازہ را میں میں

حسب باز بین
 سندی بین
 سندی بین
 سندی بین

تا کہ وہ ان نالہ و فریاد کیا کرتے ہم	اک طرف بیٹھہ تجھے یاد کیا کرتے ہم
کب تک بات ہم سو خوابان نہ جفا کا بدین	تم کہو کب تکین یہ داد و فاداری دین
اوس فادار کی بدلی یہ ہمیں خواری دین	عشق مجرم جو کہچہ ہو تو گنہ گاری دین
قصہ فریاد ہے گریا رنگ انصاف کریں	پہری گو سنگ کدورت یہ ہمیں مصافحہ کریں
ست بر خشک چہ شاق کو ہم کیا کم تھے	سوج سیلاب پہ آنسو کر گئے عالم تھے
حرف در روزہ ہر یہ دیر ہی جاری میم تھے	یعنی اگر اب کسی عہد میں ہم بھی ہم تھے
عزم کرو نیکا آبادی سو گراٹھتے تھے	بیٹھہ کر دشت میں طوفان ہی گراٹھتے تھے
کون تھایان کہ مجھے دیکھ نہ امانت کمی	سیر صد سال خدا تجھ کو سلامت رکھے
یامر سر پہ نصیحت سے قیامت کمی	تو ننو و نہ نہ مجھے کر کو سلامت رکھی
ورنہ اب تک تو مر ہی خاک بھی ہو جاتی ہوا	لیکھی ہو تو ترک کی طرح باد صبا
مسدس	

[illegible]

شوق زینت سحر تار و پود عینا کی کر
 اہو سو بار کمر بند تھی جو اکلائی سے
 دل آستانہ لگا خوبی و مرزائی سے
 دیکھتے رہتے ہو ترکیب پر خود راسی

تنگ پوشی کو غلو و تھیں پاؤں تھو
 مسکی چولی کو کھو پر نہ تم آؤ تھو
 تنگ جام جو سر جاؤ تو گہرا تو تھو
 پٹے دامن کی الٹ گہری میں جاؤ تھو

یا تو اب کھنی پٹی موند ہی چھو تھو
 باہر اندر ہو کھین بند کسے رستے تھو

شوق زینت سحر تار و پود عینا کی کر
 اہو سو بار کمر بند تھی جو اکلائی سے
 دل آستانہ لگا خوبی و مرزائی سے
 دیکھتے رہتے ہو ترکیب پر خود راسی

روسیہ آئینہ سے لگو فراغت ہو نہیں
 سرمہ تیرہ درون سے کھین فرصت ہو نہیں

شانہ اب باہر میں ہر زلف بنا کرتی ہے
 پاس سر جو کھینا ہی رہا کرتی ہے
 مٹی دا تو نہیں کچھ بار لگا کرتی ہے
 آکھہ عینا کی پانی ہی پڑا کرتی ہے

جان آنکھو میں کیسا ہو نظر تھو نہیں
 غش کر کو کوئی ستم دیدہ خبر تھو نہیں

کب لگی کو جو نہیں پہر تو تھو یہ تم تلوار
 ساتھ جو خونوار نہ پہر تو تھو تم تھو خونوار
 پر تھلا کا بھیکو رہتا تھا گل کا یون بار
 دم میں لاج حق کسی یون جان نہ تھو تھو

لایق تھو در پخش ہو کر ہو اب تو

یعنی اس شہر کا اہم جاہلی کر دیکھا جاتا
 رتہ غیر نہیں بلکہ دل بنیاب لگا لیتے ہم
 طاقت اب یہ دل بنیاب لگا لیتے ہم
 کوئی نادیدہ محب سادہ لگا لیتے ہم
 سادہ یا عجب بارہ لگا لیتے ہم
 بیس آغوش کا تارہ لگا لیتے ہم
 اداس کو آغوش میں اب باؤ لیتے
 اداس کی کھین لاج لگائی لیتے
 اداس کو سکھانا لگائی لیتے
 مجلسوں میں اداس کو لاد لیتے
 صحبت کو دشمن جان اداس کو لاد لیتے
 قوت دیکھو کس طور کو لاد لیتے
 جہیز میں کیا کرتے ہیں کس درمیں لیتے
 جہیز میں کیا کرتے ہیں کس درمیں لیتے
 جہیز میں کیا کرتے ہیں کس درمیں لیتے

[illegible]

چشمی گمانی و کواشارت که خوشی یک نارنج
عشو و غمز و انداز و بهلا دس سار

دن گمانی بوجہ بامتہ کراؤ سکے دشوار
 پہنچیں برائے میں اور تہجے سو سو آزار
 کوئی دن تو سہی مہر و جان سراغی نزار
 ملنے و تفریق کنائے رسی اک بوجہ ہار

جا کر ملک سامنہ اسکا تو بیت ترا آوے
عرق شرمین درو با ہوا سب گہرا آوے

دل ماسوخہ کو اپنے لیے جا تو رہیں
انہی جانغیر نکو ناسچا رہے جا تو رہیں
عقبت سے خون جگر اپنا تیر جا تو رہیں
اکہی یوں جا تو رہیں ہم کیو جا تو رہیں

آورد گاه تو همی مناز کنونی آوردی هم
جان هر جادو نیکی میان هر بخاودنی هم

باز داشت با کسوطج زمین بموضع
جانانها تو سپهر آسمان کیانند که

سنة اربع و عشرين من جمادى الاولى سنة ثمان
مئة و ثمان و ستين

میرا عرض بھی لوگوں کو کیا ہو گا	دلی داسو سر ہو جو بھی سپا ہو گا
---------------------------------	---------------------------------

[illegible][illegible]

از این کتاب در میان انجمنین

خوبی عنانی در کم تجاوبت فرصت
چهره آرائی شب روزی به صورت

نچی ترکیب بنا فرسوس کمان مملکت
شانه وزلف گشایی ریتی بهین صورت

سرے سے آنکھ نہ بٹھارو تو مریاں دیکھو
آر سی جھوٹی تھک تو ادھر تو دیکھو

مخو کس از تجربه پا ترسته رعنائی کا
زوق رشتہ تنہا تجھ کا بسکہ خود رانی کا
کہ لب بخیل روز تنہا ہستہ میں گلانی کا
اتنا دل بستہ تنہا جامہ زیبائی کا

سرخ سنجاب نہ لگتی تھی نہ ہو تھی چاک
خون سے عشق کو مار دیکر یہ راسخ تپاک

ایسے ابو بانشونکی تقلید میں کہ بہتر تک نو
پاٹ دامن کو نہ تو تھوڑے سا شہر کو سو
تنگ چوٹی کی نہ رہا تھا کبوتر انا گرد
اتو ہی قمر توڑ پہلی ہو کر اک بھی جو

دیزی کا نیا ہی کر ٹھیک نہ جب تک سی
کار ہونا کر مین سوئی کر کر ٹھیک نہ

خطیبی آیا پیر و مؤید بر صفائی سنوئی
کس گٹری آکر بیٹھے کہ لڑائی سنوئی
اپنی سچ دیکھنے سے تجلورائی سنوئی
اک بلا حجب کی سنوئی تنگ قبائلی سنوئی

رک گدو کیستے دس جاسو ترنی منو ٹرہو جیسی

این کتاب را در سال ۱۰۰۰ هجری قمری
 در شهر تبریز در روز ۱۰ شعبان
 در ماه ۱۰۰۰ هجری قمری
 در سال ۱۰۰۰ هجری قمری
 در شهر تبریز در روز ۱۰ شعبان
 در ماه ۱۰۰۰ هجری قمری
 در سال ۱۰۰۰ هجری قمری

حل مشکل سرور دین شافع یوم الحساب
 یا علی یا ایلیا یا بو الحسن یا بو تراب
 اب گرجا تا بهون چشم خلق سرور ملک نبال
 دیکه ستاس سوزیاده خوار از دشمن حال
 کتبک مخزون رهونین کجا کینچون ملال
 تو دی بودایک لیکن نام تو بهین هزار
 نام لکر تر کتا بهی هر اک یونگار

جی نه نکلا اگر اسین تو کو طیار کر می گاه
 مرثیه اینا کمین بیی کما کر می گاه

مسدس

جاتی بر شتاب ری دنگو بهر نامیون
 کتبک اس خاگردانین جون گبوله تیج و تاب
 دل تڑپتا بهر جراحی کو جبرابر اضطراب
 هر گهری تازه تعجب مردم نیارک عذاب

یا علی یا ایلیا یا بو الحسن یا بو تراب
 حل مشکل سرور دین شافع یوم الحساب

اب گرجا تا بهون چشم خلق سرور ملک نبال
 دیکه ستاس سوزیاده خوار از دشمن حال
 کتبک مخزون رهونین کجا کینچون ملال
 تو دی بودایک لیکن نام تو بهین هزار
 نام لکر تر کتا بهی هر اک یونگار

یا علی یا ایلیا یا بو الحسن یا بو تراب
 حل مشکل سرور دین شافع یوم الحساب

کیا لکس اعجاز تیری خامه جاد و شعار
 وقت جب بهون تر تنگ و قدرت پروردگار
 تو دی بودایک لیکن نام تو بهین هزار
 نام لکر تر کتا بهی هر اک یونگار

یا علی یا ایلیا یا بو الحسن یا بو تراب
 حل مشکل سرور دین شافع یوم الحساب

حل مشکل سرور دین شافع یوم الحساب
 یا علی یا ایلیا یا بو الحسن یا بو تراب
 اب گرجا تا بهون چشم خلق سرور ملک نبال
 دیکه ستاس سوزیاده خوار از دشمن حال
 کتبک مخزون رهونین کجا کینچون ملال
 تو دی بودایک لیکن نام تو بهین هزار
 نام لکر تر کتا بهی هر اک یونگار

حل مشکل سرور دین شافع یوم الحساب
 یا علی یا ایلیا یا بو الحسن یا بو تراب
 اب گرجا تا بهون چشم خلق سرور ملک نبال
 دیکه ستاس سوزیاده خوار از دشمن حال
 کتبک مخزون رهونین کجا کینچون ملال
 تو دی بودایک لیکن نام تو بهین هزار
 نام لکر تر کتا بهی هر اک یونگار

حل مشکل سرور دین شافع یوم الحساب
 یا علی یا ایلیا یا بو الحسن یا بو تراب
 اب گرجا تا بهون چشم خلق سرور ملک نبال
 دیکه ستاس سوزیاده خوار از دشمن حال
 کتبک مخزون رهونین کجا کینچون ملال
 تو دی بودایک لیکن نام تو بهین هزار
 نام لکر تر کتا بهی هر اک یونگار

کیمین دی لوگ جو اورو کیمین میں
کیا ہے وہ جو کچھ کہیں ہیں
کیمین ہی لوگ جاندے کیمین میں

3

علی بن ابی طالب
 اوقات خوش آن بود که در سبیل خلق
 آزرده و در دستم آتشی در او داشت
 یک کسوفین عاشق و مشتاق کار داشت
 نافر را میروانیدی سوی خوت گاه ناز
 ساریان در ره می خواند و چون می گریست

۵۱۴

Δ14

چون صبا پیورده سرگردان این گلشن صبا
از دغانی گلشنی عاشق سپید چرخ صبا
بیچاره ز لطف تو بیل داشت گمان با
سرور زین شکر که نیار می گمان با
گل شکسته تو برون این گلشن صبا
چون صبا پیورده سرگردان این گلشن صبا
از دغانی گلشنی عاشق سپید چرخ صبا
بیچاره ز لطف تو بیل داشت گمان با
سرور زین شکر که نیار می گمان با
گل شکسته تو برون این گلشن صبا

لیکن جو کہ وہ ایک عالم و دانشمند تھے
ان کی تعلیم و تربیت کے لیے انھوں نے
بہت سی کتب و رسائل جمع کیے تھے
جو کہ ان کی وفات کے بعد ان کے
خاندان میں بکریاں ہو گئے۔

عقوب کاشتا کلید از زمین آونخوا
رحمت کافر شتمه پوتری اطنع فریاد

کیا صبح بڑی میٹھی ہم شاہ کسین ہیں
 سچے ہیں وہی لوگ جو اللہ کسین ہیں

آنچه بی درنگشت کرد و از غنیمت
کیا با تیرت تهاجس سو که گیا جان کد غنیمت

کیا بیچ ہرچہ کہ ہم شاہ کمین میں
سچے ہیں وہی لوگ حوالہ کردہ ہیں

[illegible]

کیا صلح ہو کر تھے ہم شاہ کیمین بن
تھے بنوں و میاں کہ وہ اللہ کے بند بنوں

مخبر که تو می خواهی جهان سازد بر تو
در هر جزو که کشی چون تو می کشی درون عالم

کیا اس طرح جو سچے ہم شاہ کسین ہیں

۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲

هر کس چیز زیادت در گلستان می کشد	
آئی تنی ملاقات کی راه اسکی ولسو	تا چشم کنم باز شب وصل بحر بود
عمر گذران بر سر انصاف نیامد	
جان سواکی کجایان بر تلخو عجب سن	یک بگور غریبان شهر سیری کن
به بین که نقش بلا با چه باطل افتاده است	
اگر چه آب دم آخر ہے لیکن کو غم خوار	بجز نذرہ ام آئینہ پیش من گذار
جہاد یار بخود رو برو شدن ستم است	
کو بھی جو کولی یان سوئین کو برو نہا	نیک و بد عالم ہمہ عنقا صفتا مند
یعنی خبر از ہر کہ گرفتہ خبری بود	
تمام شد مثلث سیر	
	

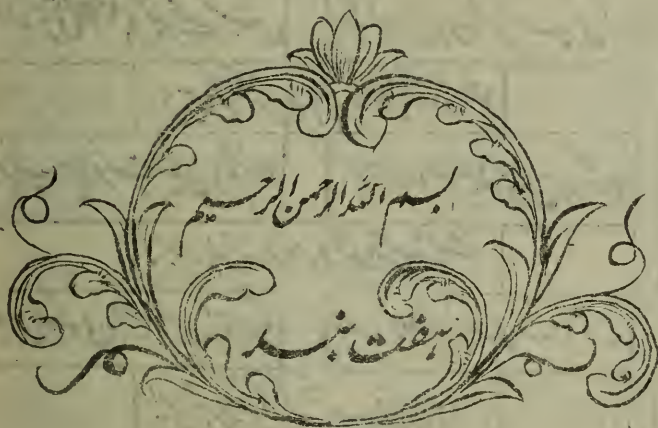
[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

اس امر کو سامنے رکھ کر دنیا و عقبہ لطیف کے
لطیف تیرا اس کو میری کیا سازش کی کہ

منه

01A

والسلام اولا مکان کو حاکم مسند نشین
 بزرگ ملک و اعلیٰ بزرگ و بزرگ
 یہ تفریق عقلی یہ تفریق ہے کہین
 جس سے بالاتر تصور کیجئے تو کچھ نہیں
 طفل کتب درس کہ تاثیر عقل الدین
 باعث عزم و مسہر و موجب فخر زمین

اسلام ایران دار و اوجان آفرین
خات تیری چون خاکی فانی است و الاصفی
به شرافت پی سادت به تقدس به کمال
نمودی به تو وحی به تو علی به تو وحی
کیا تعقل کیا تحمل کیا بخشش کیا و قار
سید جوق شریفین انفسه فخر روزگار

رحمہ اللہ متوفی ہیں سب
 نے حجہ کی کھڑا اور شہر میں
 فرما لیا کیوں کہ محبت
 کے باعث پیدا خان خاص
 تاجدار کے جانب
 مراد ہے

[illegible]

جبر

چرخ کار و زکی طالع غزل کی فکر
فلک در صفحہ کاغذ پر چو کیا خبر

مطلوع غزل
مطلوع غزل کی فکر
فلک در صفحہ کاغذ پر چو کیا خبر

مطلوع غزل
مطلوع غزل کی فکر
فلک در صفحہ کاغذ پر چو کیا خبر

تو ز میاری کر ملک ہی تو قیامت ہو چو

سو خدا ناکر دہ چھپے نہیں کرتا حقیر
آرزو ہوتی نہیں دیکھنا و ایمان میر

قصیدہ در ملاح نوا اک صفت اولہ بہاؤ

<p>ہوا کی پہلی بس شکوہ فلک تحریر کروں نہ شکر جفا یا تو سمان کو پیر دیا ہر رون کو دستاں نو خانہ ساز دیا جو میں فرجا پا کر چلاں کام کرے تمام ساتھ چشم طمع کو میں اک سحر اسیر دماغ رفتہ شگفتن سے آستانہا در قبول کو نامید ہو چو منی میری دعا نہ کیا صفحہ عالم کو میں کہان نے کہا براویک لب بان جہہ صیف کو ان نے فلک کو شکوہ میں تہا میں کہ نہیں بولا غزل نہ لطف کی اک تو فر میر صاحب</p>	<p>سیر پر کاغذ شقی کر رنگ لاج نصیر مرخو خرابو میں ان نہ کہو نہ کی تقصیر دل شکستہ کو میری کیا نہ لیک تقصیر تو رو سیاہ نو اوس کام میں ہی تیر سو جام خون دیا ان نو جامی کا شہیر کہ اس چمن میں کہان نو خنجر سان لکیر سہرا یاعرش کو نالیکو میر کو روتا شہیر ہمیشہ اپنا ہر حیران کار جوں تصویر بالہ دار کیا سار کو شہر میں تشہیر کہ اس جوان ستم کشہ سپہر تیر سخی نہ ہنہ کوئی آستانہ سوز صفیر</p>
---	--

برگ جابہ برف جاووس خاکہ کایہ
مگر در شک کی جاووس خاکہ کایہ
کہ میدان میں جابہ برف جاووس خاکہ کایہ
جہان میں ابل جابہ برف جاووس خاکہ کایہ
کہ ایک تنگ نفس اور جہان میں جابہ برف جاووس خاکہ کایہ
سفر بارو کا در پیش آفتاب جابہ برف جاووس خاکہ کایہ

۵۲۱
نہیں تو ز قیامت کی رام سے آگاہ
کہ تو میں کی کو مطلق کی بی پیمان تکلف
تمام نامہ ہوں اوس بن بل کہ اور زنت
کیا حقائق کام ۶ سو دہ جلاست خیر
غزل کہ نہ لکھا کہ نہیں سہرے سہرے خیر
بکا ہر فصل کو گیشیں آستانہ سوز صفیر
کہ میں جگہ جگہ آستانہ سوز صفیر
کہ میں جگہ جگہ آستانہ سوز صفیر

مطلوع غزل
مطلوع غزل کی فکر
فلک در صفحہ کاغذ پر چو کیا خبر

[illegible]

قطعه

میر کی تصنیف ہر نادر کا نام	مختتم ہوئے یان میضامین جہت
پر یہ ہر مقبول خواص و عوام	دیکھتے ہیں استادوں کو دیوان
کرتے ہیں بس قند و شکر کا کام	سب کو نائی پر یہ شیریں زبان
پیش نظر کرتے ہیں سب صبح و شام	نسخہ ہر یہ جانے زیادہ عزیز

حق سے دعا ہے یہی اسکر لیے

ہو وے یہ مقبول خواطر دام

تمام شد

۵۲۴

[illegible]

محبت تو ظلمت سے کاٹ دیتا ہے نور
محبت مسبب محبت سبب
محبت بن اس جانہ آیا کوئی
محبت ہی اس کارخانہ میں ہے
محبت سے کسکو ہوا اور فراغ
محبت اگر کارسیر داغ ہو

[illegible]

وہ لب لعل کو جن سے شرم منہ کی نظر
 دم حق کی جو تیر کی نظر
 تو آگ کی جھلک سے نظر
 نہ ہم تم نے نہ دیکھ کر
 سبھی دلت زیر زلفان زمین
 سر پامین اسکا جہان دیکھ
 دین رو سے مقصود جان دیکھ

۵۲۶

طرمان نکلتا وہ جس راہ سے
 قیامت نہی دان نالہ واہ سے
 قرا اوکے چہا جان ایک کا
 کہ مقصود دل شاہد ویک کا
 کہ گرو پیش اسکے وارفتگان
 کہتے ابہر او در جگر فتگان

کہتے ابہر او در جگر فتگان
 کہتے ابہر او در جگر فتگان
 کہتے ابہر او در جگر فتگان

لکھنؤ میں آسمان کا دیوان
 لکھنؤ میں آسمان کا دیوان
 لکھنؤ میں آسمان کا دیوان
 لکھنؤ میں آسمان کا دیوان
 لکھنؤ میں آسمان کا دیوان
 لکھنؤ میں آسمان کا دیوان
 لکھنؤ میں آسمان کا دیوان
 لکھنؤ میں آسمان کا دیوان

ستم اس بلا کی ہی ستے بگئے اس آتش کو گرمی ہے خوشیر میں اسی سے دل ماہ ہے واغدار نئے اسکے چہے حکایت سنی اسی سے قیامت ہے ہر چار وار کوئی شہر ایسا نہ کیا کہ وان کہ اس عشق نے تازہ کاری کی زمانی میں ایسا نہیں تازہ کار	سب اس عشق کو عشق کہتے تھے یہی نور ہے کی جان نو میدین کھان کا جگر ہے سراسر فگار گئے شکر کا ہے شکایت سنی اسی فتنہ گر کا ہے عالم میں شور نہو اس سے آشوب بخش عیان کھان خون سے غارہ کاری کی غرض ہے یہ اعجوبہ روزگار
---	---

آغاز قصہ

محب کام سینے میں اس سے ہوا کہ وہ ان اک جوان سپر سر نام جوانی کو گلشن کا وہ آب و رنگ جد ہر نگار نگین ادا کی کے ساتھ کھلے بال چاہتا تھا وہ سر و ناز جد ہر کو وہ نگ گرم رفتار ہو	محب اہل عالم کو جس سے ہوا خوش اندام و خوش ہوا خوش نام گلستان پر کام او کی خوبی کو تنگ چلے جائیں گی خوش نائی کے ساتھ قوم ہوس کو آتے عمر و راز قیامت او ہر سے نمودار ہو
--	--

کہتے ابہر او در جگر فتگان
 کہتے ابہر او در جگر فتگان
 کہتے ابہر او در جگر فتگان

کوئی دل ستم کشتہ اک نگاہ
 کسو پر نسون گردش چشم کا
 کوئی بہت بردل کوئی مقیم
 انہوں میں سواک عاشق زارتہا
 محبت میں تھا جذب کامل اوست
 شب و روز ہم بستر کام دل
 دم اسکے میں بیان تک تاثیر تھی
 بہم ربط چسپان بہم اختلاط
 مرے کوئی غم سے کوئی ہو ہلاک
 کمان حسن میں تھا وفا کا یہ پاس
 بہت سی بہت اسکا مالوف تھا
 کہ ناگہرہ دلبر ہوا کہ خدا
 زن و شو میں اخلاص با ہم ہوا
 نگاہیں بہم دلمین کاوش کریں
 ہوا ربط چسپان بہم اس قدر

کوئی جان ہوتھون پر موقوف آہ
 کسو پر غضب غمزہ و شتم کا
 کوئی مجبور کوئی بے اختیار
 اوس آفت کو اوس سر دکا تھا
 مراد دل اپنی تھی حاصل اوست
 ہمیشہ ہم آغوش آرام دل
 کہ صحبت اس آتش کو درگیر تھی
 نہ کم ہوتی گرمی نہ کم اختلاط
 وہ شعلہ اوس خیال سے کرتا تیاک
 یہ ہے کہ ہیکا خلافت قیاس
 اوسکی تسلی سے مصروف تھا
 رہا اپنے عاشق و جذبے جدا
 اوس آشتی سے رابطہ کم ہوا
 سخن کو وفا میں تراوش کریں
 کہ دشوار آئے جد گریک نظر

میں نے دیکھا ہے کہ کوئی دل ستم کشتہ اک نگاہ
 کسو پر نسون گردش چشم کا
 کوئی بہت بردل کوئی مقیم
 انہوں میں سواک عاشق زارتہا
 محبت میں تھا جذب کامل اوست
 شب و روز ہم بستر کام دل
 دم اسکے میں بیان تک تاثیر تھی
 بہم ربط چسپان بہم اختلاط
 مرے کوئی غم سے کوئی ہو ہلاک
 کمان حسن میں تھا وفا کا یہ پاس
 بہت سی بہت اسکا مالوف تھا
 کہ ناگہرہ دلبر ہوا کہ خدا
 زن و شو میں اخلاص با ہم ہوا
 نگاہیں بہم دلمین کاوش کریں
 ہوا ربط چسپان بہم اس قدر

کوئی دل ستم کشتہ اک نگاہ
 کسو پر غضب غمزہ و شتم کا
 کوئی مجبور کوئی بے اختیار
 اوس آفت کو اوس سر دکا تھا
 مراد دل اپنی تھی حاصل اوست
 ہمیشہ ہم آغوش آرام دل
 کہ صحبت اس آتش کو درگیر تھی
 نہ کم ہوتی گرمی نہ کم اختلاط
 وہ شعلہ اوس خیال سے کرتا تیاک
 یہ ہے کہ ہیکا خلافت قیاس
 اوسکی تسلی سے مصروف تھا
 رہا اپنے عاشق و جذبے جدا
 اوس آشتی سے رابطہ کم ہوا
 سخن کو وفا میں تراوش کریں
 کہ دشوار آئے جد گریک نظر

۵۲۷

کتاب غلو معذرت ناچار ہوں
 محبت کا میں تو گرفتار ہوں
 نہ فرقت سے نہ جفا سے اب نہ شام
 طرف اہل سب کو کو میل تمام
 اوس ہی اسی ساتھ اخلاص ہر
 دہانہ کو ہم را رابطہ خاص
 اوس جسے سہا نسبت عاشقی
 رہتی ہے یہاں نہایت عاشقی
 میں نے دیکھا ہے کہ کوئی دل ستم کشتہ اک نگاہ
 کسو پر غضب غمزہ و شتم کا
 کوئی بہت بردل کوئی مقیم
 انہوں میں سواک عاشق زارتہا
 محبت میں تھا جذب کامل اوست
 شب و روز ہم بستر کام دل
 دم اسکے میں بیان تک تاثیر تھی
 بہم ربط چسپان بہم اختلاط
 مرے کوئی غم سے کوئی ہو ہلاک
 کمان حسن میں تھا وفا کا یہ پاس
 بہت سی بہت اسکا مالوف تھا
 کہ ناگہرہ دلبر ہوا کہ خدا
 زن و شو میں اخلاص با ہم ہوا
 نگاہیں بہم دلمین کاوش کریں
 ہوا ربط چسپان بہم اس قدر

کتاب غلو معذرت ناچار ہوں
 محبت کا میں تو گرفتار ہوں
 نہ فرقت سے نہ جفا سے اب نہ شام
 طرف اہل سب کو کو میل تمام
 اوس ہی اسی ساتھ اخلاص ہر
 دہانہ کو ہم را رابطہ خاص
 اوس جسے سہا نسبت عاشقی
 رہتی ہے یہاں نہایت عاشقی
 میں نے دیکھا ہے کہ کوئی دل ستم کشتہ اک نگاہ
 کسو پر غضب غمزہ و شتم کا
 کوئی بہت بردل کوئی مقیم
 انہوں میں سواک عاشق زارتہا
 محبت میں تھا جذب کامل اوست
 شب و روز ہم بستر کام دل
 دم اسکے میں بیان تک تاثیر تھی
 بہم ربط چسپان بہم اختلاط
 مرے کوئی غم سے کوئی ہو ہلاک
 کمان حسن میں تھا وفا کا یہ پاس
 بہت سی بہت اسکا مالوف تھا
 کہ ناگہرہ دلبر ہوا کہ خدا
 زن و شو میں اخلاص با ہم ہوا
 نگاہیں بہم دلمین کاوش کریں
 ہوا ربط چسپان بہم اس قدر

خصوصاً وہ عاشق ہوا پر حبل	ندامت ہوئی یہ جسے شمس
نہا اگلی نجلت ہی سر و حرف	ہوا دوسرا ماجاے شکر
تفکر کے دریا میں ڈوبا ہوا	کنارے پہ بیٹھا تھارتا ہوا
کہ پوچھیں اگر جو اسکے داندگان	تو یہ واقعہ کیا کروں کا بیان
کہوں کیونکی کیا روہ جل گیا	کھٹ خاک ہو خاک میں مل گیا
کنچے جسم کو بگینا ہی مری	ہوئی شہر میں رو سیاہی مری
وہ شعلہ جلاتا مجھے کا شے	لے ساتھ جاتا مجھے کا شے

مقولہ شاعر

اگر ہے یہ قصہ ہی حیرت فزا	وے میرے عشق ہے بد بلا
بہت جی جلائے ہیں اس عشق نے	بہت گہرائی ہیں اس عشق نے
فسانوں سے اسکے لبالب ہر دہر	جلائے ہیں اس تند آتش کو شہر

محبت نہو کاش مخلوق کو
نچوڑ کر یہ عاشق نہ معشوق کو

تمام شد

عشق ہے تازہ کار تازہ خیال	ہر جگہ اداس کی اک نئی ہر حال
دل میں جا کر کہیں تو درد ہوا	کہیں سینے میں آہ سرد ہوا
کہیں آنکھوں سے خون بہو کے کھیا	کہیں سر میں جنون ہو کے رہا
کہیں رونا ہوا اندامت کا	کہیں ہنسنا ہوا اجاحت کا
گمہ تک اس کو داغ کا پایا	گمہ تینکا چہرے کا پایا
وان طہیدن ہوا جگر کے بیچ	یاں تبسم ہے زخم ترکے بیچ

[illegible]

شماره اول
بنام خداوند
تبارک و تعالی
که بندگان را
مستحق هدایت
و توفیق گردانید

نظر زن اشک ساوہ نہ
 در پیراہ شامہ بان چو جاری
 در پیراہ شامہ بان چو جاری
 در پیراہ شامہ بان چو جاری

شب مہاشی مین او سکوکے سوار
 پار دریا کے جلد رخصت کی
 گھر تھا ایک آشنا کا مدنگاہ
 ہووے جب اس بلا سو خاطر جمع
 گھر سے باہر محافہ جب نکلا
 طپش دل سے ہو کے یہ گاہ
 دان کے رہنے سے او سکوکا تم
 جس سے جی کو کمال ہو الفت
 جنبش او سکی پلک کو گردان ہو
 وان اگر ہو شکست کا سوباب
 وان اگر پاؤں مین لگے بے خار
 یار کو درد چشم گر ہووے
 چاک دامن ہین وان پوزنیت
 وان دامن تنگ یان ہے دلنگی
 دست افشان و پاؤں کو بان یہ

ساتھ دھڑ ایک دایہ غدار
 اس طرح فکر رنج تہمت کی
 وان ہو روپوش تابیہ غیبت ماہ
 نور افرا سے خانہ ہو جون شمع
 اس جوان پاس ہو کو تب نکلا
 ہو گیا ساتھ او سکے بہر کر آہ
 وہ گلے او سکا کچھ مقام تھا
 جس سے دل کی درست ہو نسبت
 دلمین یان کاوش نمایان ہو
 یان رگ جان کو ہو ورتیج و تاب
 دل و یان سر نکالی ہے یکبار
 چشم عاشق لہو مین تر ہووے
 یان گریبان ہو چاک گل کی صفت
 حسن او عشق مین ہے یکرنگی
 تھا محافہ کے ساتھ گرم رہ

ان نے غم کو زبان پر لایا
 دل کے غم کو زبان پر لایا
 ان کے غم کو زبان پر لایا
 ان کے غم کو زبان پر لایا

۵۳۷
 چارہ اس بن نہیں کہ گزردن
 منزل وصل دور مین کہ گزردن
 سب تو نزدیک دل سے استغنا
 ناز نے یک نفس نہ رخصت دی
 تو تو دان زلف کو بنایا کی

جان یان پیراہ شامہ بان چو جاری
 جان یان پیراہ شامہ بان چو جاری
 جان یان پیراہ شامہ بان چو جاری
 جان یان پیراہ شامہ بان چو جاری

اس نواحی کے جوینے پر لوگوں کو بولنے کا حکم ہے جو بول کر
 بچوں اور بزرگوں کے دل میں غم نہ پڑے اور ان کو خوش رکھے
 کہ ان پر مینا کی طرح ہر وقت خوش رہے اور ان کو
 ہر وقت خوش رکھے اور ان کو ہر وقت خوش رکھے

کلماتین اینی لک ریاضت عشق
چون سوزی که بوی عشق
گر باز می بود خون عشق
که لقاقت بود خون عشق
در هر زبان که خون عشق
دل است این پدر که خون عشق
شادانان که آب که خون عشق
بوی عشق نین دل خوشی که خون عشق
سوره کون که خون عشق
کون که خون عشق

[illegible]

چنگ و زنبور
 بیا بیاں اسی بچوں کے
 کسے مست نے کسے
 دلے پیچھے سننا یہ
 غم کیا نہ ہنسنے کو
 کہ کبر و سادہ

۵۴۱

پایان سخن
ننگان زیا
کمان سسل
کله بلو یون
پوی شکری
مقتدر هوت
کله جانور
پایان دشت
ترسان بهار
سایه صید
سایه صید

واندازون سے سب نے کام لیا
 نکلے باہر وٹے ہوئے نکلے
 رابطہ چسپان بہم پہنچا
 ایک کا ہاتھ ایک کے بالین
 جو نظر ان کو آن کرتے تھے
 کیا لکھنوں مل رہے تھو وصلی وار
 کیون نہ دشوار ہوئے انھیں فصل
 حیرت کا عشق سے مروم

مَقُولُ شَاعِرٍ

<p>میراب شاعری کو کبر وقوف قدرت اپنے جہان دکھاتا ہے کتنی وسعت تری بیانیہیں ہے</p>	<p>عشق ہے ایک فتنہ معرفت اسے جو تو کہہ سوتا ہے کتنی طاقت تری زبانیں ہے</p>
---	--

لب پرانیہ مرغی خاشی بہتر
یاں سخن کے فخر امشی بہتر

شا م

[illegible]

ایام و احوال
ایام و احوال
ایام و احوال

[illegible]

بازم قدم رنج فرمودن آصف الدوله
 بها و روز دیگر بر اے شکا

اسد باؤ کے گھوڑے پر چڑھ کر
 ہنگوں کی اپنی چوڑی کی کمال
 ہوئی گھر و افواج گرد و قین
 فلک کو لگے دیکھنے شیرِ مہر
 اترتا ہیوں کی گئیں مستیان
 پریشان ہے گر گنجل زنگِ حال
 ہنگوں نے دریا کے جاتا ہلے
 کشف نیچے ڈالوں گے گہرا گئے
 گزند و نکلے منہ گرد نیچے ڈھپے
 گوزن اور گور اور آہو کمان
 تزلزل میں ہیں کیا شجر کیا نال
 نہیں بخت کھڑے ہیں ہوش سے

چلا پہرے نواب گردون شاہ کا
روانہ سوئی فوج و ریاضات
کیا شور تا آسمان ابرین
زمین ہو گئی جاسی فوف و خطر
چڑنا سبکہ دریائے فوج گران
دبے چپ لگا چلنے بیرون کچال
پلنگون نے کسار سے راہ کے
بحیرے چوتے دام سے چھا گئے
دندے پرندے چنڈی کہے
تلف جانورین جہانکے تمان
رہے گوریک شاخ و کسینغراں
شغال اور روباه و خرگوش سے

کائنات غنی سا کائنات
 و گریہ بر سائینش
 نین سوخت پیو ایسی
 مبادا اشک ساسی
 گرین ایامه تبلی
 چوین شش
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

میرزا حسن صاحب قزل یانک
 میرزا حسن صاحب قزل یانک
 میرزا حسن صاحب قزل یانک

میرزا حسن صاحب قزل یانک
 میرزا حسن صاحب قزل یانک
 میرزا حسن صاحب قزل یانک

محیط آبگیروں کے تے مرد کار
 بہت دام پانی کو جانب جبکہ
 شمشک سونس گہریاں رہ رہ گئے
 نہ فشق سلی نہ سرخاب ہے
 عجب روغن تاز ملتے تے یار
 منگا تو تے بطخ کے چر بڑھ طریق
 سوڑو کتنے اقسام ماہی شکار
 مگر مرگ ماہی تے جالونکے پیچ
 نہ ارنی ہے جنگل میں نے سو سما
 کلنگو کی المی گئی صفت کی صفت
 نہ جیسے گئے سیزہ کا کا کو حیت
 بیڑ اور تھیر کا ہے کیا شمار
 ہوا زرد سنبرک بہت دلمین قر
 خطرناک تہا دشت کیا کیئے مور
 نہ پار مانہ نیدہ چیتیل کوئی

ہوئے مالک الخزن چندین سزا
 کھڑے رہ گئے رو دیکھا کیا
 مگر چہہ بھانا کدہ ہر بہ گئے
 تمام انکے لوہو سے سزہ آب
 کہ قازون کو لیتے ہوا میں سے مار
 سو وہ چہر بڑا بھینکے میں چر لین
 نہ آوے قسم کا و نی بن اعتبار
 کہ یوں مچلیاں سب نکالیں لیج
 کوئی بدوسی کیا کماے پروردگار
 ہوئی تیج میں قمری بھی تلف
 بزمی ویسے ہے لے گئے تونی کہیت
 کہ باز آگے جڑے کرتے شکار
 مند موسو اگر وہ سے شانہ سر
 دبا یوں پرے جیسے دتا ہو چہر
 نبون میں جو دوتجے گیا جل کوئی

میرزا حسن صاحب قزل یانک
 میرزا حسن صاحب قزل یانک
 میرزا حسن صاحب قزل یانک

میرزا حسن صاحب قزل یانک
 میرزا حسن صاحب قزل یانک
 میرزا حسن صاحب قزل یانک

ایسی لطف کا شادہ کو
جب لطف کا اسے پانے روانہ ہے
میں نے یہ بہت صاف الماس شفاف سے
جی جیسے ایک امیر اس صل سے
میں نے یہ بہت صاف الماس شفاف سے
جی جیسے ایک امیر اس صل سے
میں نے یہ بہت صاف الماس شفاف سے
جی جیسے ایک امیر اس صل سے

<p>وہ دل شکار آن چونکلا شکار کو چلنا چرے رہے رکھتے قدم تہ تیغ اولی لگے تھے باد میں تو جان گواہ ہو سوار منہ چڑھا تو ہو چڑھ بولہ نہیں آمانین نظر کہ حصول امید ہو</p>	<p>اندا از یک نگاہ سے مار مارا ہزار کو کس کس سب سے کاٹیں اس رہے شکار کو نجلت ہوا اسکے زلف میں ہوا تیر مار کو یہ بات کیا چھوڑ دو کہ اپنی بار کو کیا تمام تمام رکھیے دل تہوار کو</p>
--	--

کھانا ہوا کینچ کر یہ عذاب
 روان تھا کسو کی طرف تند تیز
 حجاب سکا چشمک زناں موج پر
 طلبگار کرتے نہیں ساوگے
 کنارے پر اسکے اترنا ہوا
 نہ کہتے تھے جون رہنمائی پاس
 غزل کہنے کی یہ بھی جا خوب ہے

ملا پیشتر ایک تہوار آج
 ہوا اسکے چلنے کی تہ بیش خیز
 کہ یوں گرم جاتو میں اہل نظر
 منو جون گہرا ایسے استاد کے
 وہ بالا ہونے ٹنڈ مڑنا ہوا
 نہ ان سے ہوا انہو جامو کا پاس
 جو اچھی سو موزن تو کیا خوب ہے

کھانا ہوا کینچ کر یہ عذاب
 روان تھا کسو کی طرف تند تیز
 حجاب سکا چشمک زناں موج پر
 طلبگار کرتے نہیں ساوگے
 کنارے پر اسکے اترنا ہوا
 نہ کہتے تھے جون رہنمائی پاس
 غزل کہنے کی یہ بھی جا خوب ہے

غزل

ہم میں شکار پیشہ کو ہم نے نہیں
 ہم خاک منہ سے بلکے پر جیسی آئے
 آنکھیں نکال سکی قدم تلے کہیں
 کیا کیجے جو نیچے انداز دام کا
 نکلی پڑی ہے میانے کا سیکو گہری
 سر رکھ اسکے تیغ تلور حکوشتاب
 آنکھیں ملن کی راہ پہ چون نقش پا پیرا

ہم میں شکار پیشہ کو ہم نے نہیں
 ہم خاک منہ سے بلکے پر جیسی آئے
 آنکھیں نکال سکی قدم تلے کہیں
 کیا کیجے جو نیچے انداز دام کا
 نکلی پڑی ہے میانے کا سیکو گہری
 سر رکھ اسکے تیغ تلور حکوشتاب
 آنکھیں ملن کی راہ پہ چون نقش پا پیرا

کھانا ہوا کینچ کر یہ عذاب
 روان تھا کسو کی طرف تند تیز
 حجاب سکا چشمک زناں موج پر
 طلبگار کرتے نہیں ساوگے
 کنارے پر اسکے اترنا ہوا
 نہ کہتے تھے جون رہنمائی پاس
 غزل کہنے کی یہ بھی جا خوب ہے

کھانا ہوا کینچ کر یہ عذاب
 روان تھا کسو کی طرف تند تیز
 حجاب سکا چشمک زناں موج پر
 طلبگار کرتے نہیں ساوگے
 کنارے پر اسکے اترنا ہوا
 نہ کہتے تھے جون رہنمائی پاس
 غزل کہنے کی یہ بھی جا خوب ہے

کھانا ہوا کینچ کر یہ عذاب
 روان تھا کسو کی طرف تند تیز
 حجاب سکا چشمک زناں موج پر
 طلبگار کرتے نہیں ساوگے
 کنارے پر اسکے اترنا ہوا
 نہ کہتے تھے جون رہنمائی پاس
 غزل کہنے کی یہ بھی جا خوب ہے

کہیں بید کے پرگ خنجر گزار
 تنگ دو درختوں کے اوپر ہو
 اگر بید آئے تو بن بیدار
 اگر بالسن تھے وہ تو تے وشت
 عین چار نالے اترنے پرے
 رہا ہر قدم گرنے ہی کا خطر
 بہت لوگ وشتِ قلم کو گئے
 لگے ماتمہ فیلڈ شتی کی راہ
 نہ ماتی ملا کوئی بارے نہ شیر
 شجر سر کشیدہ بہت گیا کہوں
 چنار اُن درختوں کے تو پاؤں مل
 اگر کوئی دریا پہ آتا ہے پیچ
 تل کوہِ رفعت نمودار ہو
 کوئی کل زمین ایسے لے نظر
 کہیں سنبڑ ترسے جی جا لگے

کہیں پانرکنے وین سرتیز خار
 نیستان پہر نہ ہی پہر تو موئے
 نہ آئی نظر دور تک راہ صاف
 کہ دشوار تھا دو قدم کا بگشت
 کنارے پہ وود و گہری تو کھڑے
 چلے دو قدم راہ پاگے اگر
 بہت اسپ و اشتہر عدم کو گئی
 ولے ورنہ زمین کوئی سیاہ
 سوئی خیر کو طے ہوئے راہ ویر
 جو دیکھو تو گپڑی منہا لور ہو
 سفیدار رکھتے تھے حکم نبال
 تو لوگوں کے رونڈن سو متاکیج
 گیا آمد و شد میں سہوار ہو
 کہ عالم نے اوپر لگائے نظر
 کہیں سہ سون بیواؤں کو ٹنگ

[illegible]

نیو دامن
 و کہا تھا تیرا تھا خوش
 و کہا تھا کہ میں نے
 سپا ہی کی طرف
 و بی جنگ کہ جہاں
 مقام اس طرح
 پہنچا لی تھا
 اس کے کہیں لالہ

۵۵۱

حضور اوس کے ہاں رہے
 کہ میں وہ جگہ میرے
 ہر اوس کے ہاں رہے
 قدم رکھ کر اس جگہ
 رہا ہوں جو اس جگہ
 بن چکے ہیں اس جگہ
 حال اپنا اس جگہ
 سہو اس جگہ رہے
 اس جگہ رہے اس جگہ
 اس جگہ رہے اس جگہ

این کہ زمین کو گدازد و زمین را بکشد
باز تو تبار من را بکشد و من را بکشد
همین که زمین را بکشد و من را بکشد
همین که زمین را بکشد و من را بکشد

میں خون ریز است و چشم تو بند
جرات سانس کی زمین چشم تو بند
یک است و دو سو دل کشتن تو بند
کین دین شوق گل خون دلین تو بند
کے دین شوق گل خون دلین تو بند
اب انہیں رستہ باندھتے ہیں

کہ آنو لگے ویر دانسے نگہ
کہ دل کا لیے جا کو سب نگہ
ہوا موج زن کوہ کے تاکر
گرفتہ دل اس جاے کہنے لگے
روان گرم تر سوے صحر اہوا
کیا سنگریزوں کو بے رنگ پر
جو اہر کے رنگوں پر کہنے لگے
برابر کہے تھے وہ کوہ گردن
وہیں ہی رہتے تھے اس جاے کے
سفر کے بے مدت ہو شاید تمام
سبھوں کے ہے معلوم پھر خیر ہے
نظر آوی یا کوئے پیل دمان
وہ تاتہی بند ہے کہنے کا یا وہ شیر
کہ جہاں اہوا دشت کہسار کا
ٹلے چاتی پر سے کہیں یہ پیاڑ

ہوا تھی استاد ایسی جگہ +
روان و طرف اس کے ایک بگم
جہا تک نظر کیجے مد نظر
نظر والوں کے جی بھی ڈھلنے لگے
وہ پانی چلا واسنے دریا ہوا
بہا دامن کوہ میں سنگ پر
کہ لوگ ونگو تاتھو نہیں کہنے لگے
کہارون کا کیا عظم کیجے بیان
انہیں میں سے تھی راہ اس آب کی
ہوئے دامن کوہ میں کچھ مقام
کوئے روز گھاٹے کی بھی سیر ہے
جو اسمین کسوسیر کا دین شان
تو اور ایک دودن کے ہوتی ہوڑ
شکار ایسا دیکھا ہے اس یار کا
کوئی دیکھے کب تک پہاڑ اوچٹا

۵۵۲
بہت ہے یار کا کہیں تو بند
نہیں خدان اسم ان باتوں کے دریا
سبھوں کے ہے دروازہ بند
کسو کے منہ پر دروازہ بند
سبھوں کے ہے دروازہ بند
کسو کے منہ پر دروازہ بند

کے لیے ہیں ان دونوں میں سے ایک
کے لیے ہیں ان دونوں میں سے ایک
کے لیے ہیں ان دونوں میں سے ایک
کے لیے ہیں ان دونوں میں سے ایک

۵۵۲ سینه‌های

[illegible]

پہنچ کیا وہ جاو و گر نبولے
 نہیں تھمتا ہے اب لپکولے رونا
 ہمیں منظور ہر صورتیں ہے دید
 نہیں کام آتی اتنی تنہا می
 زبردستوں کی کشتہ ہو گویا ک

یہی انداز باندے میں ہے ناز +
فیماست میر صاحب میں او ا بند

شکارنامہ

مکر رہے نواب کو مقصد صید
روان بحر لشکر ہوا موج موج
بحار و حارمی پہ ہر عرصہ تنگ
پہن بیٹھے ہیں شیر بری لباس
چکارمی ہرن دو ٹوڑا نشید مند
کیمین گرگ دادمی کو فکر گرنیر
بنون میں نے آشوب کو ہونہیں ڈر

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

شتر مرغ سینہ از لبس ہر اس

غزل کہ ہے میر لطف ہوا

بیابان خوش آنیده و خوش فضا

اس گرم جلوه دیکھو پہلو میں یار بھی
انکس میں کمان میں تو پیغمبر یار بھی
پر کہ بغل ہو بائبل اس کو فرار بھی ہے
کچھ اضطراب ہے کچھ انتظار بھی
دریا کی سیر ہی ہے بوسن کنار بھی
کنے کو کہتے ہیں تو کچھ اختیار بھی ہے
شمع و چراغ و شعلہ برق و شمار بھی ہے
مشکل گذر ہے رستا گرد و غبار بھی ہے

سنبہ ہوا کچھ اور فضل بار بھی ہے
یہ تو نہیں کہ ہم پر دم ہو بیدار
گل سہنا رہو گاہنرس کہ کبھو چین
ہوئے عہد گاہ میں تو پھین ہو جانتا سوئے
جون معوج ہم بھل سوئے یا یا بس کہ سے
ہم جبر کیون سے کیا سو بیدار سے ویا دعا
کون اسن ہو کے سائو دیکھو خاک توچی
جانا اسلام آیا اس خاک را سے گو پھر

دل تنک میر کیوں ہے سحر و وزیر کی تو

دریا قضا ہوا ہے سیر و شکار بھی ہے

که بمنه پیر تها نورشید آئینه و آ
سمان شب کار که تا تها ملک شو

اسٹافرج میں سے یہ گرو وغبار
فلک کثری سے تھامو اسنامو

[illegible][illegible]

پیشانی که با دست می کشد در این راه
ببینم منی که چون سحر و جادو دور
درین راه جز بر لب کسی نماند
رسد دل به سیکن که اگر بود مغان
نیاید بی آینه ای چون پنهان
پیش روی گلی صبا بی تو دادا

۵۵۴

[illegible]

میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے

میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے

<p>بہت رہ گئے زیر شمشیر و تیر لے ماتھیوں پر جو ہو کھسکا کئے گم جو گنبد ہونے اپنے حوا کہ بنیں اسکو ہی جان کہ لشکری نہ چور اپنے طیر ایک عضو تک لگی جا کے شاہین دستوریوں کلنگ ایسے بازو سے آئے ستوہ نہیں قوج سرزن نہ ایل رنگ غضب کر گئے جوئے نواب کے نہ لگ لگتے تیز رما دشت میں سبھوں میں جو تھے قاز و سرس حوصل کو ہوتا اگر حوصلہ کہیں سارے طاؤس مرنے گئے کہیں جی اوئے تھے زمین بعد مر نہ بستی سے صحرانک سبترے</p>	<p>بہت آئے لشکر میں ہو کر امیر ہوئیں جو جہ سے پشت فیضان کہ اسور نا اسے بنیوں کے پاس چلے جائیں سر مر خط سر سری نہ وٹے گئے اور لنگور تک پیڑے بکریوں میں کہیں گے بون کہ کابل سے آگے گئے صد کردہ ہوئے قید یا سید کیا سیرنگ اڑا کہا گئے خیل سرخاب کے نہ غمخوار کیا نظر کشت میں ہوئے صید یون جن پر آیا ہیں تو گرتا نہ کہتیوں میں ہو وہ تو اوپر لوگ امنوس کرتے رہے نہال اسے خوش قد بسیار برگ نظر جاے مہج حاتمک سبترے</p>
---	---

میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے

میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے

میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے
 میرا دل کھنکھاتا ہے

غزل
 فزوق شکار از سبک و تنه اتنا که خندین
 کس و سبکی تیغ کش پیکر کو سبک
 خالی پیشه بین صید سے وار مج کو سبک
 و سبکی کو سبک و سبکی کو سبک

[illegible]

[illegible]

این یک سخن پند نام
 حکیمین حکیمین
 آدم منین پند نام
 یک سگ از فن پند نام
 که قدرانی چون قدر یافتند
 یک عمر و یک تن
 که هرگز نکند وقت
 ای اب کار را سخن پند نام
 من را نندازد از پند نام

غزل
 کدس شهنوی بین کسین
 غزل

<p>مددگار تیر حضرت زنده فیل بحیرہ نہ دریا و اعظم سو کم ہر اک سوچ اسکی سمندر کی لہر یہی جنگل اوس جیل کو اس پیر اسی بن میں شیر اور یوز و پلنگ اسی بن میں ہاتھی وین کر گون اسی بن میں لنگور بندر بھی تے اسی بن میں پاڑا و مین نیل گاؤ اسی بن میں تیر حضرت ابو حمید اسی بن میں تیر خوک جاسوئیں ر اسی بن میں رہنا اسی بن میں اہ اسی بن میں وہ جیل گری بہت وہیں مچھلی بکتی تھی وڑی کی سیر کہ اس آب کا ہضم دشوار تھا شغال اوخر گوش جسو گئے</p>	<p>پکڑ لائے تھی لوگ تب زندہ فیل اٹھا کر تیر تھو گئے طمی بہم کنارے پر گرداب غرقاب تہر درختوں کا انبوہ ڈکا کا اس اسی بن میں گور و گوزن و رنگ وہیں فوج سرزن اوسین ہرن وہیں ایک دو ہم قلندر بھی تے اسی بن میں یہ صید بندو کا چاؤ اسی بن میں نہ سنا سوائی مرید کیا اس سوہن ڈرگو کو نکو تنگ وہیں شام کا حسن لطف پگاہ ہو و صید بری و کجری بہت و لیکن نہ کہاتا تھا ہو کوئی سیر کہ چون آب شمشیر دم دار تھا شکاری سگ انکو اچک کر گئے</p>
---	--

یہی جنگل اوس جیل کو اس پیر
 اسی بن میں شیر اور یوز و پلنگ
 اسی بن میں ہاتھی وین کر گون
 اسی بن میں لنگور بندر بھی تے
 اسی بن میں پاڑا و مین نیل گاؤ
 اسی بن میں تیر حضرت ابو حمید
 اسی بن میں تیر خوک جاسوئیں ر
 اسی بن میں رہنا اسی بن میں اہ
 اسی بن میں وہ جیل گری بہت
 وہیں مچھلی بکتی تھی وڑی کی سیر
 کہ اس آب کا ہضم دشوار تھا
 شغال اوخر گوش جسو گئے

۵۶۱

دقت گیارہ کی طرف کرین ز
 چاہوں کہ وہاں پہ تو کیا چاہے
 نفع سے پہلے نہان چم تو کیا چاہے
 عمر کی تو سب دقت بہت کم ہے
 چم تو کیا چاہے
 یہ تو نہیں دوستی ہم سے تو کیا چاہے
 پاس دل دوستی ہم سے تو کیا چاہے
 نوسہ لکان کی درزہ یہ تو کیا چاہے
 یہی خاموشان چم تو کیا چاہے
 ہم بنیں ہم تو کیا چاہے
 نام خدا ہو جوان چم تو کیا چاہے
 کنا رو بھی کی ایک گل زمین
 لکھنا سہی چون زمرہ دین
 لکھنا سہی چون زمرہ دین
 لکھنا سہی چون زمرہ دین
 لکھنا سہی چون زمرہ دین

کین دینا لکین لکین چیتان بین
کسی فصل گل بین ہی توتہ کو پیا
بلبل بر صورت عاقی سوسا
غزال درم سنا او ساقی علامت
او نہا کر نیک ختم شیا از سقا
کس کہ غلغلتا بین بنویا من
کریان کو گل چکر کر
نہیں پتہ نہر و صاب سقا
سار الطاف مال ملک س

از دست من میسر نمی جوئی
 امید است به رستم کنی کی پیکر
 که محمود کلاوگ کرتی ز کمر

گویا تھا جہان نامہ کہ
 دل شاعرانِ رشک سے ہے داستان
 کنون کو کج عشق کی داستان
 عیو کوئی کسانے سے پیدا
 ہے نصفِ الدور یہ بین نے بھی ہم
 ہے عید نامے بہت ہے نظم
 کہ عید نامے بہت ہے نظم

[illegible]

نوازدکی سیرا زمین بر شاخه
وہیں صید جون مرغ و ماہی تمام
ہوا خیمہ اگر جو نواب کا
ہوا ہوتا دان کاش دواب ر
عجب ہب سو کی روشنی عجب
جدا ہو وین تو غنچہ غنچہ سرخ
دری روشنی شعلہ انگیز نار
ہوئیں کشتیان کچھ دری سو پری
جہا بونین تھی چو راغونکی تاب
نمودا چرخ چراغ تھی شب
عرض روشنی کی عجب کچھ میلاگ
غزل میر کوئی کہا چاہئے

وہی سیرگاہ و وہی دھام گمہ
مقام ایسے ہو دین تو کر اپنا مقام
فلک ساسی تہا فرق اس سب کا
ہوئی جیسے شاید شہ شیر
کہ دین چہرہ نادین و می بہر کسب
و جیسے عاشق کی حباتی کر داغ
پڑی سطح پانی کا آئینہ وار
چراغوں کے سو موجوں کو چہ بھی
حبابی تھا آئینہ سب سطح آب
دلون سجدہ پہیلا و پانی کا سب
لگا و کر گویا کہ پانی میں آگ
کسو تو زمین پر رہا چاہئے

غزل

کتاب دوم کا کیا جانو وہ سرتقا
سناز سفر ہو اشعارت اسی سے

پارہ قوسر کا اسمی پر قیامت
کہ تھوڑا بہت یان پر وقت اقامت

[illegible]

تفانی غزل اک رباعی کہو	سخن آگرمہ قون چپکہ رہو
بہت کچھ کہتا ہوں کرو میرے بس	کہ اندلس اور باقی ہوس
جواہر تو کیا کیا دیکھا یا گیا	خریدار لیکن نہ پایا گیا
بتاع ہنر پیر سے کر چلو	بہت لکھنویں رہو گھر چلو

غزل

کرتال کہ حال ہم میں رہ نہیں ہو تم کو کار	جو کچھ ہر دو سا جنون تپا شو تپا تو بے بار
ہو دین غلام قیامت تو کہ جو جگہ گئے ہیں دل	جو ملک بھی دیکھو وہ غمور تو چراغت لکھو کاوڑ
باری آنکھیں میں تیری کاب جو دریا خطاں	کسین کہیں جو زمین میں مرم سو پھینک دے لکھنا
کرین نخل سو کا جو ہم راہ جو تیرے غم سے	گئی ہر طاقت دوشو شاید نہیں آریا جگر مار
کہو سرون پر تیغ نا کہ بوسنان فغان جگر	کسو کہ نہ لکا کچھ بھی حاصل گئے ہیں تو کراؤت
بہر تیرا تش کہانی یار نسل جگر بے شکو	لگا جو رو تو جا کر سو مری مزہ کر گھر شرار
قبول عشق محبت تنہا ہوا کرو میرے تر قابل	دام جاتی کہانی دونوں کہنوں آکر لگا کر

رباعی

چلنے کو ہو دُعا کر مجھ کو کہے	مل چلنے کے اتفاق تیرے چہرے
محبوبوں کو کہتا ہوں بھی تا ہوں میر	آیا نہ رہو راہ میں ہم دیر کمرے

تمام شد مثنوی مسمیٰ حمید نامہ

روز روشن تو دینا دینا
 شب شاد سید دل کو دینا
 آسماں کی طہن ہی تک
 لیکن تارون کا پھول
 بن گیا چمک دینا
 نہیں اس تو دینا دینا
 کس کو طہن دینا
 ہاں ہاں ہاں ہاں

دو طرف ہوتے ہیں
 آؤ ساقی کہ جمع ہیں اجا
 سب جیسا ہیں عیش
 لادہ چون آفتاب
 آب گل رنگ سے
 آج جو باہر سے
 کچھ نظر سے
 دست دستور
 ۵۶۴

مثنوی در بیان کہ خدائی نواب صفت لدولہ بہادر

<p> آصف لدولہ کا چاہے پیار طبع نواب ادبر کو آئی ہے بستہ آئین دوراستہ سے شہر عیش عشرت کی محو و کلا ہر روان کی نہیں ہر گنجائش لکھنا ہے ہوا ہوائے ساز </p>	<p> ہے جہاں کن تماشاکار آؤ ساقی کہ کہ خدائی ہے دل خوش احباب و شاد بہر نئے سرہ جوان ہوا ہر جان ہر طرف شہر میں ہے آرایش شیشہ باز فلک پر آتش باز </p>
--	---

جی بیکست گویا نشان
 کہ چمن زار دست و دل کی
 بین نہال آج آفتاب و شب
 گل خط دل شکستہ سب کے
 گل خط دل شکستہ سب کے
 خلعت فاخرہ لاکہ رنگ شراب
 لاکہان ہے وہ لاکہ رنگ شراب
 جب سے گزاریہ بون احباب
 آؤ مطرب ہے یہ باب و چنگ
 طرف رقص ہیں بین گل و دیان
 کلاں ہونہ سے نواب سے چنگ
 ہر طرف رقص ہیں بین گل و دیان
 کلاں ہونہ سے نواب سے چنگ

ہر طرف رقص ہیں بین گل و دیان
 کلاں ہونہ سے نواب سے چنگ
 ہر طرف رقص ہیں بین گل و دیان
 کلاں ہونہ سے نواب سے چنگ

اسلام

بوسنی ہو

ایک دفعہ ایک شخص نے ایک شخص کو بتایا کہ

۵۹۰

منہ کا منہ ہووے مرغ انداز
 یعنی اپنا حرف جب پاوے
 سینہ کیا سینہ بال کیا پرو بال
 بازی بد بد کے جب اڑاتے ہیں
 آیا حلقوم کے کہ حلق کے پار
 ہاتھ جس مرغ باز کے تھا وہ
 کچھ جو ٹھہرا تو دم ویا ان نے
 اور جو سست ہو ہوا تھیلا
 دم سے کیا ہو یہ بیم و مخرج
 ہو چکا ہو چکا ہو ایسے شور
 پیلا پالی میں وہ غم جانسوز
 جانور رنگ باختہ سب ہیں
 مرغ قبلہ نما کو وحشت ہے
 ورنہ اوڑ کر کہیں جیلا جاتا
 جسے مشکل کو پالی کی ہر دموم

مرغ ایسا ہو تو بجا ہے ناز
 پر ہانے ندیوں کے کہا جاوے
 جیسے چشم خروس آنکھیں لال
 کانٹے ٹوہڑ کے بانڈہ لاتی ہیں
 پوٹا چاتی میں ایک لگ کر دھار
 پانی کرنے لگا ترا کر وہ
 تعبیر کر کے کھیریا ان نے
 دونوں بازو کے پردے پھیلا
 قصد پرواز میں تھا مرغ روح
 ڈھلکی گردن گیا وہ سارا زور
 دل زدہ ہم ہیں مرغ دست آموز
 یعنی حیران فاختہ سب ہیں
 بال کوٹے ہیں پر نہ طاقت ہے
 دیر اپنے مقام پر آتا
 گلیو نہیں روز حشر کا ہے هجوم

مرغ کا منہ ہووے مرغ انداز
 یعنی اپنا حرف جب پاوے
 سینہ کیا سینہ بال کیا پرو بال
 بازی بد بد کے جب اڑاتے ہیں
 آیا حلقوم کے کہ حلق کے پار
 ہاتھ جس مرغ باز کے تھا وہ
 کچھ جو ٹھہرا تو دم ویا ان نے
 اور جو سست ہو ہوا تھیلا
 دم سے کیا ہو یہ بیم و مخرج
 ہو چکا ہو چکا ہو ایسے شور
 پیلا پالی میں وہ غم جانسوز
 جانور رنگ باختہ سب ہیں
 مرغ قبلہ نما کو وحشت ہے
 ورنہ اوڑ کر کہیں جیلا جاتا
 جسے مشکل کو پالی کی ہر دموم

ایک کتاب ہے جس کو چاہتے ہیں
 جتنے ہیں آپ کو چاہتے ہیں
 لاتین گو یا کہ یہ سب منتظر
 ایک کتاب ہے جس کو چاہتے ہیں
 ایک کتاب ہے جس کو چاہتے ہیں
 منہ میں آیا جو کچھ سوچتے تھے
 کچھ نظر وں سے سب کو دیکھتے تھے

۵۶۷

حرف بنظام طرف محبت
 بول نصرت انظار رخصت
 کس پناہ سر پر بغل میں داسا
 کس پناہ سر پر بغل میں داسا
 ہر جو روز میں آداسا
 عالم آداسا گویا
 عالم آداسا گویا
 عالم آداسا گویا
 عالم آداسا گویا

منہ کی دیر بیان دینا
 منہ کی دیر بیان دینا
 منہ کی دیر بیان دینا
 منہ کی دیر بیان دینا

ہوا حافظ بسک زلف و شمع کون
 نہیں یاد آئے سب دوشیزاؤں
 ہوں کون کیا گزرتی ہے خاموش ہاں
 پتھر چوب و دلچسپی سے طور سب
 سخن کہنے کا ڈھنگ ہی اور سب
 نہیں گوسے کا مہرے چکر زار
 کے ذوق محبت کسان سہا دینا

کہنوں نے نہ پتیا شایان مقام
 حجاب جملہ ہے ایک بزم روان
 یہ منزل نہیں جاوے بود اور باش
 تہ خاک سب کا ہے دارا قرار
 وہ رنگینی باغ کیسا ہو گئی
 پریشان ہوئے مرغ گلشن کو پر
 چراغوں نے بھی خانہ روشن کیا
 رہا آب سو ہی روانی کے ساتھ
 رکن ہے جہاں باد کی لاگ تھی
 گلستان کو پاؤں نیکے ہو کا مکان
 لیٹ جائیگی آسمان جیسے تاؤ
 چلے جاتے ہیں کوہ جیسے سحاب
 نہیں جاسے باش اور جاوے عجب
 عیان ہو کر کہتے ہیں جانکو روان
 شہود ایک دور روز کو غیب ہے

بچا ہی کیا کو کس رحلت مدام
 یہ شبیے جو ہیں سامنے ہیں کمان
 جسے دیکھو چلنے کا گرم تلاش
 گدا ہو کہ ہو شاہ عالی تبار
 نہ یک ہوتے خوش ہی ہوا ہو گئی
 ملے خاک میں جہڑ کے گلہاے تر
 پتنگوں نے گر خاک مسکن کیسا
 گئی خاک دامن خسانی کے ساتھ
 رہی را کہ ہو کر اگر آگ تھی
 نہ جدول رہیگی نہ سرور روان
 زمین کا رہے گا یہی کیا سہاؤ
 سکون یان کا دیکھا سرا شرتاب
 جہاں ایک ماتم سرا ہے عجب
 پہلاچی کے جانب کا کیا ہے بیان
 جوانی گئی موسم شیب ہے

ہاں ایک عصفور چلے گا مرن
 ہاں ایک عصفور چلے گا مرن
 ہاں ایک عصفور چلے گا مرن
 ہاں ایک عصفور چلے گا مرن
 ہاں ایک عصفور چلے گا مرن
 ہاں ایک عصفور چلے گا مرن
 ہاں ایک عصفور چلے گا مرن
 ہاں ایک عصفور چلے گا مرن
 ہاں ایک عصفور چلے گا مرن
 ہاں ایک عصفور چلے گا مرن

ہوا حافظ بسک زلف و شمع کون
 نہیں یاد آئے سب دوشیزاؤں
 ہوں کون کیا گزرتی ہے خاموش ہاں
 پتھر چوب و دلچسپی سے طور سب
 سخن کہنے کا ڈھنگ ہی اور سب
 نہیں گوسے کا مہرے چکر زار
 کے ذوق محبت کسان سہا دینا

کہڑے ہوں تو تھراؤ راں ورساق
 جو یوں پانوں چلتے بچکتے رہے
 اگر ضعف سے چپ ہی رہتو میں ہم
 کہے ہیں نہیں انپر تلک پاؤ دست
 جو بازو میں اپنے سو بازو نہیں
 بدن کی بھولی سیری صورت ہی اور
 حسد ناتوان جاو حسان تنگ
 لبوں پر نہایت ضعیف ایک آہ
 شکر جلد میں دل کو پڑ مردگی
 بردوت بہت جسم میں آگئی
 چہر کنار ہوں منہ پر مین آب کاش
 وگرنہ دیسا بجاجا جو ہے
 سیر رو سے شیب کی ستم گر گیا

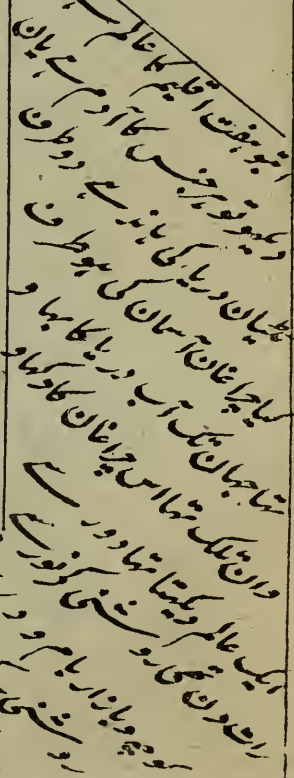
جبین بیٹے کیونکر کہ جنیا ہے شاق
 تو دیکھو گے ہم پافس چلتے رہے
 یہ سوچو تو کیا کیا نہ کہتے ہیں ہم
 کیا خاک میں مجھ کو پیری نے بہت
 اگر منہ کو دیکھو تو وہ رو نہیں
 وگرا گھسین نہیں وگرنہ چٹوں کے طو
 سخن منہ پر آوے دوا می کے رنگ
 دروہام پر چسرتوں سے نگاہ
 عزیزی حرارت میں افسردگی
 مزاجی تھی گرمی سو ٹھٹھا لگئی
 کہ بھوتا رہے روح کا امتعاش
 پہراوٹھ بیٹیوں تو جی جلا جاوے
 لکھوں کیا کہ میں جیتے جی مر گیا

قلم رکھو کر میر ختم کلام

تمام اپنی صحبت ہوئی والسلام

تمام شد

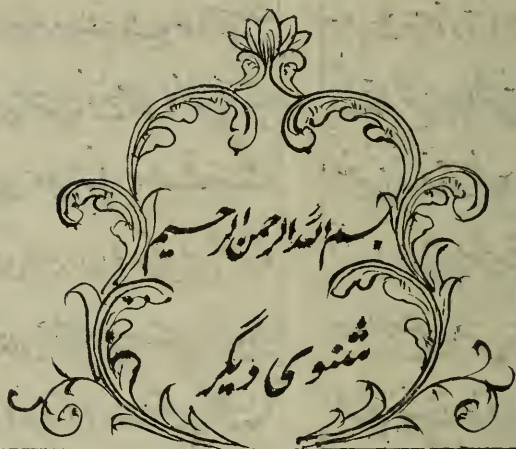
اردشیر الدولہ کی بیوی یہ روشنی
 کی ہوئی تھی لیکن ایسی روشنی
 وہ چراغان گرچہ سترے درگاہ تک
 تھی مگر شاہی گدگد شاہ تک
 راہ میں نہ پہنچے مینہ رستے
 روشنی کے کچھ بڑے دروازے
 گرم کچھ بڑے دروازے
 اس روشنی کی دیویم کا ادب نہ تھا

۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲

一

۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶

<p>آئیں زبان دے مجھے مغز و ار یہیون عشق کئے سے میں تو زبان جہان دونوں اسکے ہیں بہزورہ صف اولیٰ جہان ایک مارا پڑا جہوئی فتح او کی ہر طرف تر ترتیب او سکی تلف ہو گیا دہین او سکے تا قتل بہرہ ہے</p>	<p>چین سے عنایت کے با دام دار صفت عشق کی تا کردن میں بیان عجب عشق ہو مرد کا آ مرہ جہان جنگ صف کی یہ ظالم لڑا اگر لوگ مارے گئے سر بسر کوئی کتنی جہو طرف ہو گیا جہان جس کو سوزا سے چاہ ہے</p>
---	---

کشف کوئی درین حصہ کلاسیک
 یوسف و زلیخا و علاء و قلیع و یاس و ساس
 افسانگان و سب کلاسیک است
 دو اعراس کی محنت نایاب است
 کشف عشق (فی) کو نادر است
 یوسف کی کانیہ و زلیخا کی کانیہ
 یوسف و زلیخا کی کانیہ و زلیخا کی کانیہ
 یوسف و زلیخا کی کانیہ و زلیخا کی کانیہ

بی عشق جس سے کمال حاصل ہے کام
 ای عشق سے کمال حاصل ہے کام
 کہیں عشق سے دل سے پیدا معائن
 کہیں ان کے میدان ماری میں صاف

فسانے ہیں او سکر عجیب و غریب
 گئے میکہ سے بھی صوفی پر
 خرابات جانا کرامات ہے
 گئے خوش جو عاشق سونا خوش ہے
 کہیں لوگ دشوار مرنے لگے
 فسانہ ہوئی بزم عیش و طرب
 کہیں اس درویش و لڑیش ہیں
 ملائی کہیں آسمان و زمین
 رہی زیر شمشیر جس سے زیاد
 مراد خطر کہ ہے اس شہر سے
 رہو دل شکستہ پریشان خراب
 گئے دشت گردی کو ترک دین
 تو اجداد لگے کرنے شیخان شہر
 گئے اہل سجدہ سے سونمات
 گئے کہے کو چوڑ دین کہیں

محبت سے نیرنگ ساز عجیب
 کوئی عشق کرنا دہرا تہا ورس
 نہ دان کر دے شید و طامات ہے
 کہیں عشق نے آرزو کش کیے
 کہیں سہلی تریار مرنے لگے
 کہیں کام ان فر کیے بین عجیب
 کہیں بادشاہ اس سے درویش ہیں
 لیا کاکہ کاکوہ سے کہیں کہیں
 کہیں چڑ گئے اس سو قہنہ فاد
 یہ عالم کا آشوب ہے دہر سے
 ہوئے عشق میں بد کیشان خراب
 اچھا عشق کا شور غزلت گزین
 ہوا عشق سے مجلس حال دہر
 کیا عشق میں ترک محوم و صلوات
 مسلمان ہوئے عشق میں برہن

کہیں سونامہ است در در و در
 کہیں کافرانہ ہوا ہے بھین
 عشق عشق سے طرفہ نیرنگ ساز
 کہیں نازیکہ کہیں ہے نیاز
 حکایت

حکایت عشق حکایات ہیں
 کہیں عشق سے کمال حاصل ہے کام
 کہیں عشق سے کمال حاصل ہے کام
 کہیں عشق سے کمال حاصل ہے کام
 کہیں عشق سے کمال حاصل ہے کام

کیا شوق کے کلام کو کیا خواب
 قرار و سکون دل تکیا از زمین
 خیالات کے کیا جات زمین
 کیا باور کیوں بعد از سلام
 کیا پر بھی درون کی فضا کیام
 ارادے سے تو وہ درون کی
 کہ شاعر میں کیا

[illegible]

و بی نام مشهوره بی و بی
 و بی صورت بی بی بی بی بی
 و بی رنگ رود گل کافور
 و بی طرز انداز و فنی کافور
 و بی اسم بی بی بی بی بی

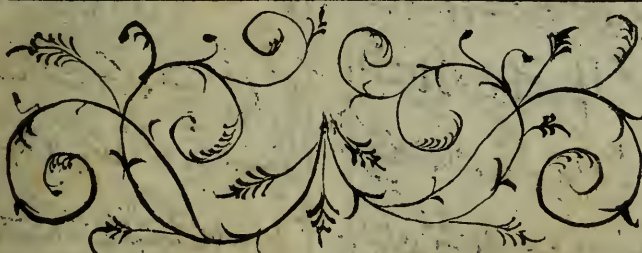
کئے اس طرف لے جبر ہستی چلی	نظر کرتے تھے واقعی یہ سہی
وہ مافیت کا کسو جگر	کہ حیران سب رہ گئے دیکھ کر
ہوئی جاتے جاتے نظر سوز نہان	گیا عشق کیا جانیں لیکر کہاں
بہت سے ہوئے لوگ گرم سران	کنوں نو نہ پایا نشان غیر داغ

نغمہ میراب عشق کی گفتگو
عقل اور کاغذ کو رکھ کر بھی تو

فسانے میں اوس کے ہزاروں نذر	یہی کشت و خون کا ہو یہ گرم کار
بہت خاک جل جل کر بیان ہو	رہ عشق میں جی بہت کسو رکھ

غرض ایک ہی عشق بے خوف و باک
کیے دونوں مشوق و عاشق ہلاک

تمام شد

ایک ہے گل ہوئی ہے ہم کیا رہی
دربار یک شجر نہیں ہو رہی
ہے ہزارہ کہ لالہ صبر ہو رہی

۵۸۰
جہوش لالہ سے تاناو لہجہ و سنگدل
شہ قہمی ہو گیا ہو اس کا رنگ
نخت کو نکھڑ ہو رہا ہے گل وریا کی
دشت و درشت ہے گل وریا کی
پہاں پہاں ہیں آب و گل وریا کی
ہے گل وریا کی

اور اوپر
پس آتے ہیں منہ گلشن
دیکھ کر لب سے
عزیزی لباس سے
سے آتے

کہیں دو جام سے سہا ہون مسرت
 محلے بن جائیگے گسو کو دیکھ
 اب گلابے لین گے بہر بہر ہم
 کہیں آرایش آگے دیکھیں گے
 کسو موش سے ہو دیگر گلبار
 آو ساقی مے در آتش دے
 گرم ہو جو دماغ انسان کا
 جس طرف دیکھیے چراغان ہے
 باغ سے روشنی ہوئی ہمز یاد
 شمع و فانوس کا بہت ہے حجم
 لوٹے ان گلوں کی اب تو بہار
 اتوا و دہم ہی مج گیسار ہو
 تارے سے ہیں چراغ جابر طر
 غنچہ غنچہ دیوں کو دیکھیں جہاں
 کہیں نوبت کو چلے سننے کا

جانیئے تو طوسی دور دست بہت
 پہر حسین کی کسو کو رو کو دیکھ
 باقی ساتی پہی کے مہر کر ہم
 کاغذین بانجے دیکھیں گے
 کینیچینگے ایک روم کو اسکے ناز
 اسی نے کا بغل میں شیشہ لے
 لطف آوے نظر چراغان کا
 شیشہ و شمع ہی نمایاں ہے
 ہے یہ ہنگامہ تاجلال آباد
 شمع رنگون نے کر رکھی ہر دھوم
 گو کسو کے گلے کا ہو جیہ مار
 دارو پی کر پیرین حلیں ہم تو
 آسان پر زمین رکے ہے شرف
 کسو نو گل سے رکھیں صحبت ان
 نے کے بچنے پر سر کو دینے گا

موسو شان لا که پنج چوک سار
خوان بوم بر عجب کس لاسه بین

ΔΑΙ

جسم بنے ہوئے ہیں جہاں تک
نورہ بنی ہوئے ہیں جہاں تک
کسے نہ لکھنا ہے
لطف کے ساتھ نفرت سے
زیر ہر جہم قاب ہے
عام تہاں لطفون کا دوز
دیتے تھے ہر شام
کسباسب یہ میر بین

دو طرف سیم بندی کر دی ہے
شمعین لاکھوں کنول میں روشن
واہ آتش زمان آتش دست
توپین کیا ڈالیں ہیں ستاروں کی
مارے موقوف کچھ سماپ نہیں
ماہ بھی چشم روشنی کے لئے
گنج چھوٹے ہیں یا کہ باہر طے
گل فشان میں پڑیں جو پھل پریان
چھوٹے ہیں انار مہتابی
باؤ سے دو دئے ہوئے گراں
آؤ اے مطربان سیرنگ
ہو غزل خوان بزم عیش طرب
منفق مجلس شہسانہ ہے
آؤ ساقی مجھے قمر پر دے
مجر بخشش کی لہر اب آئیں

سوئے روپے سے راہ بہرہ
زور پہ لایے کاغذین گلشن
دارو پی کر پھر ہو کیسے مست
کوئے رونقی خلک کی تارونگی
توپین چھوٹیں مگر ہوا پہ نہیں
بے چراغان ستارگان سوئے
یا ہوا می ہے جگہ نیونکی چھڑے
کشتیاں ہیں دلوں کی گلچریان
رنگ ہیں دلبروں کے مہتابی
دغین مہتابیان کہ نکلے جانے
ساتھ اپنے لیے رباب و چنگ
پر نگر یوں خیال ترک ادب
ادب آصف زمانہ ہے
دروغ شیشہ ساتھ اپنے لئے
زرد گوہر کی کشتیاں لائیں

۵۸۲

لطف سیم بندی سے
ہر جہم قاب ہے
عام تہاں لطفون کا دوز
دیتے تھے ہر شام
کسباسب یہ میر بین

غزل

دو طرف سیم بندی کر دی ہے
شمعین لاکھوں کنول میں روشن
واہ آتش زمان آتش دست
توپین کیا ڈالیں ہیں ستاروں کی
مارے موقوف کچھ سماپ نہیں
ماہ بھی چشم روشنی کے لئے
گنج چھوٹے ہیں یا کہ باہر طے
گل فشان میں پڑیں جو پھل پریان
چھوٹے ہیں انار مہتابی
باؤ سے دو دئے ہوئے گراں
آؤ اے مطربان سیرنگ
ہو غزل خوان بزم عیش طرب
منفق مجلس شہسانہ ہے
آؤ ساقی مجھے قمر پر دے
مجر بخشش کی لہر اب آئیں

بن مضطرب ہو آپ کیلئے اس کا پوچھنا
 بارگاہ اتفاق ہو اے کہ پوچھنا
 کہو یا تمنا اضطراب سے غزوہ و قارپ
 گمراہی کے ایک بہانی کو بھیجا پیام رسا
 آئے دست اس پاس کہ یہ پھر جو ارباب
 حضرت سے کیوں پست بہت بنی امی
 پھر کیوں اب ازنی بے شرمی امی
 دو چار دن میں دیکھ لے لہری آب سکا

باتون ہی باتون کام ہوا خلق کا نام
 ان کا زبون سے صحیح منط حسیب کی ہو
 دیکھا جو خوب او سکو تو مطلق نہیں ہو
 اتنے کہ کہ ترہ عزت مرا ہے دور
 حرکت نہوتی مجھ سے کوئی غیر ضابطہ
 پھر شعر و شاعری بھی نہیں تیز کی
 کیا بات آؤ مزین چمن بڑی تکی ہر شاق
 کہنے نگار زبان کر یہ ہو تو ہی وہ و حلا
 صاحب کہیں خموشی کرو نہیں یہ کیا مجال
 انداز سے یہ لوگ سخن کرتے ہیں یاد
 کہتے ہیں یونہی لوگوں کو برسوں فیہ میں
 میں نے کہا تھیں کہ کس طرح جیے
 پھر دیکھیے کہ پر دس ہو تا ہر کیا ظہور
 دل اس خبر کو سننے سو میرا دہرک گیا
 دستخط جو ہو کر آؤ کوئی سو اسی کو نام

مشکل حصول کام پر بیان حاصل کلام
 اور جو مجھ دل مرا ہی بہت دردناک ہو
 ایک فرد و تخطی تھی میری ایک شخص پاس
 تہمین فقیر پر نہ گیا شاہ کے حضور
 آداب سلطنت سے نہیں مجھ کو رابطہ
 مرزائی مجھ سے کہنتے نہیں ہر عزیزی
 صحبت خدا ہی جانی پڑے کیسے اقلق
 میں مضطرب کہ او سکے گیا اور نہ چاہا
 تقصیر میری اس میں نکر و گنا کچھ خیال
 لیکن حیرت اس بھی سیر و کار کیسے یاد
 بہتری ایسی فردین یہ کہتے ہیں جیہ میں
 دیکھا و نگاہوں سوال آپ کا لے
 بولا نہو گا سعی میں امید ہر کچھ تصور
 ایک آدہ ایسی بات بنا کر کمسک گیا
 یہ عرض بیان حضور کو پہونچیں میں چشم

بن مضطرب ہو آپ کیلئے اس کا پوچھنا
 بارگاہ اتفاق ہو اے کہ پوچھنا
 کہو یا تمنا اضطراب سے غزوہ و قارپ
 گمراہی کے ایک بہانی کو بھیجا پیام رسا
 آئے دست اس پاس کہ یہ پھر جو ارباب
 حضرت سے کیوں پست بہت بنی امی
 پھر کیوں اب ازنی بے شرمی امی
 دو چار دن میں دیکھ لے لہری آب سکا

تمام شد
 بن مضطرب ہو آپ کیلئے اس کا پوچھنا
 بارگاہ اتفاق ہو اے کہ پوچھنا
 کہو یا تمنا اضطراب سے غزوہ و قارپ
 گمراہی کے ایک بہانی کو بھیجا پیام رسا
 آئے دست اس پاس کہ یہ پھر جو ارباب
 حضرت سے کیوں پست بہت بنی امی
 پھر کیوں اب ازنی بے شرمی امی
 دو چار دن میں دیکھ لے لہری آب سکا

بیچ مین ہو تو کچھ اگر اسباب
 سو تو کس نہ پو نہ موئی
 ابر ہی بیکسی پر روتا تھا
 کچ پانی مین کپڑے خوار ہوئے
 سرہوی کا کیا جو ہم نے میل
 آسمان آب سب زمین سب کچ
 شب کے دریا پہ ہو کے راہ پڑی
 لچی لٹمی کا کیا کھون مین اوج
 دامن ابر پاٹ دریا کا
 ہوش جاتا تھا دیکھ جوش آب
 آب تہ دار اور تیرہ بہت
 پانی پانی تہا شور سے طوفان
 ہرہ موج سیکڑوں گرداب
 ناؤ مین پاؤں مینے بارے رکھا
 خیر و مد سب جو اس کھوتا تھا

سترہ اوٹھا نر کی جی مین ہوتی تاب
 سایہ گستر نہ ابر بن کوئی
 ابر ہی سر کا سایہ ہوتا تھا
 وہ مین گاڑی مین جاسوار ہوئے
 بنیس چلی کی تھی ہل کر ہل
 خاک ہے ایسی زندگی کے بیچ
 پانی کے سطح پر نگاہ پڑی
 باتین کرتی ہے آسمان کرمج
 دی گرہ تو کہے کہ باندھا تھا
 گوش کرتا تھا کر خردش آب
 لہر اوٹھتی جوتھی سو خیر بہت
 دیکھ دریا کو سو گتے تھی جان
 ساتھ تھے صد تری کو چشم جابا
 خون کو جان کے کنارے رکھا
 خضر کا رنگ سبز ہوتا تھا

جب کہ گویا کہ تہا سہی جان
 کچھ نہ آتا نظر سوسے جان
 کچھ نہ آتا نظر سوسے جان
 کچھ نہ آتا نظر سوسے جان

بیچ مین ہو تو کچھ اگر اسباب
 سو تو کس نہ پو نہ موئی
 ابر ہی بیکسی پر روتا تھا
 کچ پانی مین کپڑے خوار ہوئے
 سرہوی کا کیا جو ہم نے میل
 آسمان آب سب زمین سب کچ

سترہ اوٹھا نر کی جی مین ہوتی تاب
 سایہ گستر نہ ابر بن کوئی
 ابر ہی سر کا سایہ ہوتا تھا
 وہ مین گاڑی مین جاسوار ہوئے
 بنیس چلی کی تھی ہل کر ہل
 خاک ہے ایسی زندگی کے بیچ

خیر و مد سب جو اس کھوتا تھا
 آب تہ دار اور تیرہ بہت
 پانی پانی تہا شور سے طوفان
 ہرہ موج سیکڑوں گرداب
 ناؤ مین پاؤں مینے بارے رکھا
 خضر کا رنگ سبز ہوتا تھا

۵۸
 ۵۸

بہارِ ناز و گلستانِ دل
چرخِ بخت و کعبۂ دولت
مجلسِ شاد و طرب و نشاط
نغمۂ سحر و جلاوت

دارو کوئی کی چمک نہ پختی اسباب
 ماش کی دال گھاس اس مکان سے روز
 جو لڑائی میں نہ پختی اسباب
 ماش کی دال گھاس اس مکان سے روز
 ماش کی دال گھاس اس مکان سے روز
 ماش کی دال گھاس اس مکان سے روز

شور ہے گامی ہے تشدد ہے
 رات دن لوگ چوکی پہرتے ہیں
 کسے گھر سے بنا دین لاکھ شتاب
 صبح بقال کا تشدد ہے
 روٹی کا فکر کھائے جاتا ہے
 ہم فقیر وں کے رنگ ہیں سایل
 بات کہتے ہیں بھول جاتے ہیں
 بھوک کرنا نہیں خدا آزاد
 دال آٹا جو تھکو پہونچا دین
 یان ہم پہونچی ہے جگر بھرون
 یان کلیجہ اپسا تو ہاتھ آیا
 ایک غم سینہ سوز یہ بھی ہے
 پیشگی سب سو قرض لکھائی
 چوناوہ کے ہے سا بھوکار
 گوشت یان ہر کھو کسو کو ملا

کھار پر دازون کو تقید ہے
 دے بچارے بہانے کرتے ہیں
 کہتے ان سے تو یہ ملے ہے جواب
 بھوکو کھانے ہی کا تردد ہے
 بنیا منہ کو چھپائے جاتا ہے
 حال کب پوچھنے کے ہر قابل
 سوچیں ہیں جب تو بھول جاتے ہیں
 تھکو دیو آپا کے سینگے یا د
 کسکو موسین کھان کو کچھ لا دین
 تم کھو دال ماش کی ہے زبون
 تم کھو آٹا کسکسا کھا یا
 اور دو چار روز یہ بھی ہے
 فصل بھونے ابھی نہیں پائی
 جس سے جو ٹھہر ہو زمین ہم سدا
 ماش کی دال کا فکر ہے کھلا

بھوکو کھانے ہی کا تردد ہے
 بنیا منہ کو چھپائے جاتا ہے
 حال کب پوچھنے کے ہر قابل
 سوچیں ہیں جب تو بھول جاتے ہیں
 تھکو دیو آپا کے سینگے یا د
 کسکو موسین کھان کو کچھ لا دین
 تم کھو دال ماش کی ہے زبون
 تم کھو آٹا کسکسا کھا یا
 اور دو چار روز یہ بھی ہے
 فصل بھونے ابھی نہیں پائی
 جس سے جو ٹھہر ہو زمین ہم سدا
 ماش کی دال کا فکر ہے کھلا

ایک درون جلا فداغ ہو
 ایک درون جلا فداغ ہو
 ایک درون جلا فداغ ہو
 ایک درون جلا فداغ ہو

درنون کا اک بڑا ہی طلبہ ہے
اس پاس اس گٹھی کی آلی جیل
ایر برادر ہر اوتار کے پانی جانا
اس سے وائلی مواہب مرلوب
کتنے روزوں میں ہوتی ہی کما
پروہ درجہ ہے جس میں چودوق
بڑی افت خطرتا سٹون کا
اسمین آجائے توقیامت ہی
نہ کوئی رادر س نہ وقت و
کیا کدیب چن کئے پیدھا تھا
جئے قدرت نہائی کی اپنی
بس قلم ہے ہر یہ تیرے تند
بدر بانے کا محکوب ہے دماغ
سوی چکی صاحبو جلی فرمایش

ایسے کہ روزہ کے شب ہے
 کم تے سناہن طریق و سبیل
 تیرے پہر جو ملک بھی ہووے چڑھا
 ہووے تزلزلہ کام بے اہوا
 ایسا جیسے گئے میں دین پناہی
 یہ کوئی ایک نکلے ثالث شوق
 کیوں کہ وہ ملک گہر تھا سکھوں کا
 مال و جان غرض سب کے خصلت تھی
 مفت ہی ہم گئے تے سب برابر
 پرخدا کچھ مہار اسید ماتا
 اوس بلا سے رہائی کی لہری
 شور سے تو پڑا جہان میں زہر
 ایسی باتوں سے میں کیا ہے فراع
 چپ رہ اب ہے زمان آسایش

ممنوع و ملکی

041

درون کا اک جہاں ہی طلب ہے
 اس پاس گھر کی آبی جبل
 ایدر ایدر ہر اوتار کے پانی جا
 اس سے دانگی موابت مرلوب
 کتنے روز و نین ہوتی ہی گنا
 پروہ درجہ سبب میں چو کو ق
 بڑی افت خط تہا سکون کا
 اس میں آجائے توقیامت ہی
 نہ کوئی دادرس نہ وقت و
 کیا کہ ہر چہ نئے پیدھا تھا
 جسے قدرت نہ مٹی کی اپنی
 بس قلم ہے صریح تیز تند
 بد زبانے کا محکو کب ہے دماغ
 ہو چکی صاحبو جلی فرمایش

یہ کے روز و نہ کے شب ہے
 کم تہا سہا میں طریق وسیل
 تہا ہے پھر جو ملک ہی ہو کے چرما
 ہو کے تزلزل کام بے اسلوب
 ایسا جیسے گئے میں دین پنا
 یہ کوئی ایک نکلے ثالث شق
 کیوں کہ وہ ملک گرتا سکون کا
 مال و جان غرض سب کے خصی تہی
 مفت ہی ہم گئے تہا سب برابر
 پھر خدا کچھ ہمارا سید ہوتا
 اس بلا سے رمانی کی لہی
 شور سے تو پڑا جہان میں زور
 ایسی باتوں میں کیا ہے فراغ
 چپ رہ اب ہے زمان آسایش

۵۹۱

[illegible]

چار دیواریں جو جگہ سے نم
 لونی دنگ لگ کے جڑتی ہوئی
 کیا تھے مینہ سقف چلنے تمام
 اس تپش کا علاج کیا کرے
 جانیں مینے کو مینہ کے بیچ
 آنکھیں بہلا کے یکہیں ہیں سب
 جاڑ بانڈا ہے مینہ نے دنا
 باد میں کانپتے ہیں جو تھر تھر
 کیچ لے لے کے مارے پوپا
 شگوبر پر پتے ہی ہی مین
 دنا کو دیواریا اوٹھا رکھو
 ایک حجرہ جو گھر میں ہے عاشق
 کہیں سورخ ہے کہیں ہے چاک
 کہیں گھوسوں نے کو دوا ہے
 کہیں گھر ہے کسے چھو ندر کا

تڑتک ہو تو سوکتے ہیں ہم
 آہ کیا عجب مزہ کا لٹ
 چت سے آنکھیں لگی ہو ہیں ہم
 راکھ سے کب تلک گڑھی بہنے
 ہے چکش سے تمام ایوان کچ
 کیونکہ پروار ہے گایا رباب
 گھر کی دیواریں ہیں گے جسے پتہ
 اپنے رڈار کے کوئی کیوں کر
 چھوٹا کا ہے کا ہے تو پا ہے
 تو تاک بویا سا دوا کہیں
 یا ہمارے لئے بچھا رکھو
 سو شکستہ ترازول عاشق
 کہیں جڑ جڑ کو ڈھیر سے ہے خاک
 کہیں چوہے نے سرنکا لایا ہے
 شور ہر کونے میں ہے مہر کا

چار دیواریں جو جگہ سے نم
 لونی دنگ لگ کے جڑتی ہوئی
 کیا تھے مینہ سقف چلنے تمام
 اس تپش کا علاج کیا کرے
 جانیں مینے کو مینہ کے بیچ
 آنکھیں بہلا کے یکہیں ہیں سب
 جاڑ بانڈا ہے مینہ نے دنا
 باد میں کانپتے ہیں جو تھر تھر
 کیچ لے لے کے مارے پوپا
 شگوبر پر پتے ہی ہی مین
 دنا کو دیواریا اوٹھا رکھو
 ایک حجرہ جو گھر میں ہے عاشق
 کہیں سورخ ہے کہیں ہے چاک
 کہیں گھوسوں نے کو دوا ہے
 کہیں گھر ہے کسے چھو ندر کا

۵۹۵
 چار دیواریں جو جگہ سے نم
 لونی دنگ لگ کے جڑتی ہوئی
 کیا تھے مینہ سقف چلنے تمام
 اس تپش کا علاج کیا کرے
 جانیں مینے کو مینہ کے بیچ
 آنکھیں بہلا کے یکہیں ہیں سب
 جاڑ بانڈا ہے مینہ نے دنا
 باد میں کانپتے ہیں جو تھر تھر
 کیچ لے لے کے مارے پوپا
 شگوبر پر پتے ہی ہی مین
 دنا کو دیواریا اوٹھا رکھو
 ایک حجرہ جو گھر میں ہے عاشق
 کہیں سورخ ہے کہیں ہے چاک
 کہیں گھوسوں نے کو دوا ہے
 کہیں گھر ہے کسے چھو ندر کا

چار دیواریں جو جگہ سے نم
 لونی دنگ لگ کے جڑتی ہوئی
 کیا تھے مینہ سقف چلنے تمام
 اس تپش کا علاج کیا کرے
 جانیں مینے کو مینہ کے بیچ
 آنکھیں بہلا کے یکہیں ہیں سب
 جاڑ بانڈا ہے مینہ نے دنا
 باد میں کانپتے ہیں جو تھر تھر
 کیچ لے لے کے مارے پوپا
 شگوبر پر پتے ہی ہی مین
 دنا کو دیواریا اوٹھا رکھو
 ایک حجرہ جو گھر میں ہے عاشق
 کہیں سورخ ہے کہیں ہے چاک
 کہیں گھوسوں نے کو دوا ہے
 کہیں گھر ہے کسے چھو ندر کا

ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر
 ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر
 ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر

پر رے کا بوجہ ہی سکے وہ نہا
 پو دنا پند کی توقیامت سے
 تہتر اوسے منیر سی سے دیوا
 شاق گزری ہے کیا کون کیسا
 اور منہ پیری کہ سافون آیا اب
 جان محزون نکل ہی جاتی ہے
 کہیں کسکے تو ہے قیامت جنگ
 بیگان جیسے ہوا آ بیت
 کہ نہ حایط میں کچھ رہا تھا زور
 دور سے اوچیلے کو مال مال چلے
 ایک کالا پسراں گدا
 بے دما اور چھاتے بے دھسکی
 بارے جلدی درست کی دیوا
 ہرے ہرے ایک ہزار بی گرو سے
 زلفی زنجیر ایک کسنہ جریہ

ننگنی دیوار کی نیت سیال
 تو تائینا تو ایک بابت ہے
 کیونکے سادوں جھٹے گا اکی بار
 سو گیا ہے جو اتفاق ایسا
 سو کے مضطر لگے ہیں کہنے سب
 تیر سی یاں جو کوئی آتی ہے
 نہیں دیوار کا یہ اچھا و منگ
 ایک دن ایک کو آ بیٹھا
 پھیل سے لوگ دور سے گزشتہ
 ہونے ایسا کہ اپنی چال چلے
 نہیں وہ زانے چار پانویسرا
 مٹی اس کے کہیں کہیں بسکی
 سان کو ناک لگ گئے دوپا
 اچھے ہونگے کندر بھی اس گھر سے
 اکڑے پکڑے کو اور ٹوٹی وضید

ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر
 ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر
 ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر

ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر
 ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر
 ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر ہر کس کی ہر بات کو سن کر

نہیں دیکھتا کہ اس کی ہر بات
 ہر بات پر اس کی ہر بات
 ہر بات پر اس کی ہر بات
 ہر بات پر اس کی ہر بات

تنگے جاندار ہیں جو بیش و کم
 ایک کینچے سے چنچ سے کر زور
 پوچھتے ہر زندگانی کیسی ہے
 کیا کمون جو جفا چکش سے سہی
 مور یا پھیل کر کچھ نہ کہو
 مڑیوڑ ہی کی ہے یہ خوبی گہریا
 جنس اعلیٰ کوئی کھٹولا کھاٹ
 کھٹولوں سے سیاہ ہے سو بھی
 شب بچو نا جو میں بچتا ہوں
 کیڑا ایک ایک پھر کھڑا ہے
 ایک جھکی میں ایک چنگلی پر
 گرچہ بہتوں کو میں مسل مارا
 ملتے راتوں کو گیس کٹیں پورین
 ماتمہ سکے یہ گنہ چھوٹے پر
 سسلا یا جو پانہتی کے اور

تین پڑیوں کے جگہ ہر باہم
 ایک گڑھی پہ کر رہی ہے شور
 ایسے چہرے کی ایسی تہی ہے
 چار پائی ہمیشہ سر پہ رہے
 کونے ہی میں کھڑا رہا یکسو
 چہرہ اس چوٹے کا گہرا ایسا
 پائے پٹی رہے ہیں جگہ مہاٹ
 چین پڑتا نہیں ہے شکو بھی
 سر پہ روز سیاہ لاتا ہوں
 سانجھ سے کمانے ہی کو دوڑا
 ایک انگوٹھا دھارے انگلی پر
 پر مجھے کھٹ ملوں نے مل مارا
 ناخنوں کی میں لال سب پورین
 کہو چادر کی کونے کونے پر
 وہیں سسلا کر اڑیوں کا زور

ایک ہنسی میں ایک پائی میں
 ایک دن ایک چار کینچے
 کھٹولوں کو چھوٹے راجے
 کھٹولوں کو چھوٹے راجے

۵۹۷
 ایک ہنسی میں ایک پائی میں
 ایک دن ایک چار کینچے
 کھٹولوں کو چھوٹے راجے
 کھٹولوں کو چھوٹے راجے

نہیں دیکھتا کہ اس کی ہر بات
 ہر بات پر اس کی ہر بات
 ہر بات پر اس کی ہر بات
 ہر بات پر اس کی ہر بات

عشق کے دل کا کیا جوان مارے
 عشق کے دل کا کیا جوان مارے
 عشق کے دل کا کیا جوان مارے
 عشق کے دل کا کیا جوان مارے

ایک کو بیوی سے
 ایک کو بیوی سے
 ایک کو بیوی سے
 ایک کو بیوی سے

قیس کیا رنج کینچ کینچ مورا عشق نہ چھتا ہاں جلائیں ہین عشق میں ایک جی کو کہو بیٹھے ایکون کا جیب تابدا من چاک نشان ارفع ہے جنگی خوار ہین یاں	سر پہ فرما دے سنا جو ہوا آگین کس کس جگہ لگائیں ہین ایک آنکھوں کو رو کے رو بیٹھے ایک ڈالے ہے سر کے اوپر خاک عقل والے جنوں شعار ہین یاں
--	---

خستہ عشق کچھ نہ میر ہوئے
 بادشاہ عشق میں حقیر ہوئے

۵۹۹
 کوئی دل تنگ یہ کوئی مین گرا
 جب تنہا ہوا تھا اس کو داغ
 عشق کی فاختہ شکمش ہے
 عشق باعث ہوا وطن چوٹے
 مایہ درد و رنج سب ہے عشق
 ٹپکے دل جگر میں آخر حید
 اپنی تیغ ستم جو اپنے عشق
 عشق سے قمری ہر حرف سرو

کوئی دل تنگ یہ کوئی مین گرا
 جب تنہا ہوا تھا اس کو داغ
 عشق کی فاختہ شکمش ہے
 عشق باعث ہوا وطن چوٹے
 مایہ درد و رنج سب ہے عشق
 ٹپکے دل جگر میں آخر حید
 اپنی تیغ ستم جو اپنے عشق
 عشق سے قمری ہر حرف سرو

کوئی دل تنگ یہ کوئی مین گرا
 جب تنہا ہوا تھا اس کو داغ
 عشق کی فاختہ شکمش ہے
 عشق باعث ہوا وطن چوٹے
 مایہ درد و رنج سب ہے عشق
 ٹپکے دل جگر میں آخر حید
 اپنی تیغ ستم جو اپنے عشق
 عشق سے قمری ہر حرف سرو

ایک مدت تک یہ صحبت تھی
 کیونکہ گفت کیونکہ گفت تھی
 رفت رفت رفت رفت رفت رفت
 ہاتھ پائون کو اپنے گویا
 لاکھ بیٹا پائون پہلا
 میری آنکھوں سے تیرے
 چلے آئے تھے جب کہو ایدہار
 پائون آئے تھے میری آنکھوں پر

ایک دودن میں بھر حال
 لکھ لکھ لکھ لکھ لکھ لکھ
 دیکھ کر اسے جب تک نہ
 دیکھ کر اسے جب تک نہ
 دیکھ کر اسے جب تک نہ

قصہ میرا ہی ساتھ ہو جب
 کس پر گذر ا ہر قسم یہ غضب

معاملہ اول

ایک صاحب سے جی لگا میرا ابتدا میں تو یہ رہی صحبت خوبی انکی جو سب کہا کرتے بخت برگشتہ پر جو یار ہوئے کیا کہوں طرز دیکھنے کے آہ چپکے منہ اون کا دیکھ رہتا میں دے تو ہر چند اپنے طور کرتے کرتے ظاہر میں احتیاط بہت بات کی طرز میری ہی بہاتی پیار چہون سے پہر نکلنے لگا کہیں دیکھوں تو بات دیر کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں کہیں	اونکے عشقوں نے دل لگا میرا نام سے انکے تھی مجھے الفت گوش میرے ادھر رہا کرتے اک طرح مجھے دے دو چار ہوئے دل جگر سے گذر گئی وہ نگاہ جی میں کیا کیا یہ کچھ نہ کہتا میں پر تصرف میں ایک اور کے تھے مجھے بھی رکھتے احتیاط بہت میری آرزو کی نہ خوش آتی دیکھنا دیکھو میرے ملنے لگا بیدار مانع اور بیگمان رہیں قسم اقسام مجھے ملنے لگے کہنے لگتے کہ کیا گدا کی قسم
---	---

ایک دودن میں بھر حال
 لکھ لکھ لکھ لکھ لکھ لکھ
 دیکھ کر اسے جب تک نہ
 دیکھ کر اسے جب تک نہ
 دیکھ کر اسے جب تک نہ

او سکی زلفوں میں دل گئے نہ پہرے
 اوس جبین سے ہر دلی کب جاوے
 ویسی ہوئیں کشیدہ ہی ہیں کہیں
 پہری پلکوں کی اور سب کی نگاہ
 کمون چہون کی دیکھنے کا طور
 سطح زخما را بنے سے صاف
 لطف بینی کا فہم ہے دشوار
 کیا جھکتا ہے ہائے رنگ قبول
 ہے دہن تنگی سے سخن کوتاہ
 اوس سے گل کیا چنے کوئی ہدم
 برگ گل سے زبان ہر نازک تر
 کیا کمون کم ہیں ایسے شیریں گو
 دمدم سوے گوش اشارہ صبح
 جب بنا گوش ان نے دکھلایا
 ان لبوں کا مرزا لیا سو بہانت

رہے سبیل کے بیچ پیاچ دہرے
 صبح صادق کی دعویٰ جو کاذب
 یہ کمالین کو سے کنبے نہین
 چشم پر میری تیری چشم سیاہ
 اس قیامت پہ وہ قیامت اور
 جو نہ ٹھہرے نگہ تو رکٹے سماں
 ایک باریک بینی ہے درکار
 جیسے مکڑا مکلاپ کا سا پول
 کچھ نکلتی نہین سخن کی راہ
 غنچہ نہا شگفتہ سے بھی کم
 ہیول جھڑتے ہیں بات بات اور
 وہ زبان کاش میری منہ میں ہو
 گوہر گوش یا ستارہ صبح
 صبح کا سماں نظر آیا
 قسے اور ہمارا سہو سے دانت

[illegible][illegible]

۶۰۱
 جلد ہنسی لڑکے ہر دہائی
 جلد لڑکے اس نے نفا سبیب
 رہا گردین جن کا سبیب
 یہ تو یارب انکی میرا ہاتھ
 بس چلتے تھے میرا دہائی کی تھ
 یثقیل میرا دہائی کی تھ
 اسین ہر چہائی کا نقصان ہے
 شہد کار کب ہائی اونے ہے

درد پهلوت ننگ دل می راند
دست بخت بکوبد برین بوی کدو
گلشن بین من و تو یک جدار
شانه دودست از یک پیکر
نظرین او شفی نهین به چو بی
کی نظرگاه کی گردن تو می
دیکه از بس که آمده
دور بود تو کمان

نین آزار
 سرورزی ہے یاد
 جو مشغول رہے آب و گل میں ہے
 میں کہوں کو کہیں خوش آتا ہے
 خواہ ناخواہ وہ زمین منظور
 پہاڑ شوق سے گلے لگا دے
 اس انداز کو جی چاہے
 عالم
 ایک

معا ملہ چارم
 ایک دن فریض پر تھا میرا ہاتھ
 پانوں سے ایک انگلی مل ڈالی
 درد سے کی جو میں نے بتیابی
 یاد آتے ہیں ایسے لطف جواب
 تن بدن دیکھ جی نہ رہتا تھا
 کہ یہ جاگہ تم اس فقیر کو دو
 یہ بھی کیا کیا خیال رکھتے ہیں
 پھر گھر سے بہرہ میں کتے ہونے لگے
 جب سلوک ان کا یاد آتا ہے

باتیں کرتے تھے دو کھی میرا ہاتھ
 لطف سے درود نہ تھا خالی
 دست نازک سے دیر تک دابی
 گزرے ہے جان غم زدہ غصہ
 میں جو گستاخ ہوں کے کتا تھا
 متبسم ہوں کے کتے دے یہ لو
 آرزو سے محال رکھتے ہیں
 مار کا نو کی باتیں سب ہیچ ل
 کیا کہوں جی سے بھول جاتا ہے

معا ملہ چارم
 ایک دن فریض پر تھا میرا ہاتھ
 پانوں سے ایک انگلی مل ڈالی
 درد سے کی جو میں نے بتیابی
 یاد آتے ہیں ایسے لطف جواب
 تن بدن دیکھ جی نہ رہتا تھا
 کہ یہ جاگہ تم اس فقیر کو دو
 یہ بھی کیا کیا خیال رکھتے ہیں
 پھر گھر سے بہرہ میں کتے ہونے لگے
 جب سلوک ان کا یاد آتا ہے

معا ملہ چارم

ایک دن پانوں سے چاڑھتے
 کہہ اوٹھائیں کہ یہ اوگال مجھے
 بول پونہ میں یہ میں کہاں سچ
 تنہا او سوخت مجھ کو مال دیا
 ایسی صبر نگ مر بائی تے

سرخ لب اون کے مجھ کو بہاؤتے
 منہ سے دو تو کرو نہال مجھے
 جوڑا کھاتے ہیں میٹھے کو لالچ
 پھر اسی رنگ سے اوگال دیا
 تب سہ رو کی زندگانی تھی

سیوہ خالی ہوا دل دادہ
 دیکھتے تھے کو پویشان دل
 دیکھتے تھے کو پویشان دل
 دیکھتے تھے کو پویشان دل
 دیکھتے تھے کو پویشان دل

معا ملہ چارم
 ایک دن فریض پر تھا میرا ہاتھ
 پانوں سے ایک انگلی مل ڈالی
 درد سے کی جو میں نے بتیابی
 یاد آتے ہیں ایسے لطف جواب
 تن بدن دیکھ جی نہ رہتا تھا
 کہ یہ جاگہ تم اس فقیر کو دو
 یہ بھی کیا کیا خیال رکھتے ہیں
 پھر گھر سے بہرہ میں کتے ہونے لگے
 جب سلوک ان کا یاد آتا ہے

میں اور صبا نہین جو میرے چاہنے والے ہیں
 میں اور صبا نہین جو میرے چاہنے والے ہیں
 میں اور صبا نہین جو میرے چاہنے والے ہیں

جو پڑے گا سنگ نامہ بیان	ہو گی ساری حقیقت اسپر بیان
بیان نہ تفصیل کرنے کا تھا مقام	کہ محبت سہ بیان ہے حرف کلام

معاملہ ہفتم

بار سے کچھ بڑھ گیا ہمارا ربط	ہو کے کاپر نہ دو طرف سے ضبط
تب ہوا بیچ سے یہ رفع حجاب	جب بدن میں رہی نہ مطلق تاب
ایک دن ہم دے متصل بیٹھے	انہی دل خواہ دونوں مل بیٹھے
شوق کا سب کس قبول ہوا	یعنی مقصود حصول ہوا
واسطے جسکے تھا میں آوارہ	باتمہ آئی مرے وہ مہارہ
گمہ گئے دست دے ہم آنکوشی	ہمسری ہلکناری ہمدوشی
چند روز اسطرح رہی صحت	بسیار اخلاص رہا بطرافت
کچھ کمون جو انہوں کی ہو تقصیر	نار سالی تھی طالعون کی سیر
ہو گئے بخت انے پر شہ	پہر کیا آسمان نے سر شہ
بات ایسی ہے اتفاق پڑے	کہ ہوئی سر پہ فرقت آن کبری
الکی کہنے کہ مصلحت ہے یہ	کتنے روزوں بعد اوجھس رہ
یوں ہی آتا ہے عشق سے دیش	کہ نشان بلا ہوں الفت کیست

۲۰۵
 دل چاہتا تھا کہ میں اس کا دل
 دل چاہتا تھا کہ میں اس کا دل
 دل چاہتا تھا کہ میں اس کا دل

میں اور صبا نہین جو میرے چاہنے والے ہیں
 میں اور صبا نہین جو میرے چاہنے والے ہیں
 میں اور صبا نہین جو میرے چاہنے والے ہیں

کونی کنسلانی کے نظام
 جہان شور اور نظم کا
 ہمارا جلا اندہ سے جا
 کس از در پر ایسی
 کہان چہل از در پر
 جہاں اور کس
 نئی ناکین چکی ٹیک
 زمانہ ہے آتش کا
 گیا جس سے خضم قوی
 دم و کشی لب پہ کیلین
 عصا سے چلے راہ وان مار
 جلا آگے میرے کہو کب دیا
 کہان کینچو سے یہ کہان
 طرف مجھے ہو چونک کیا

تازہ ہر دم مروت و احسان لطف سے پوچھتا کہ خوش ہر تو کس طرح کاٹون جگر کی اوقات آئے جیتون میں جانیہ ہم بھی در نہ اپنی تو صبح شام ہوئی	لطف سبزل حال پر ہر آن لب سے جان بخش حزن سحر مجھ یاد کر وون اونکی کوئی بات ملنا اون سے بھی ہو گئے غم بھی رات بھر اگر تمام ہوئی
--	---

تمام شدہ کمی بہ معاملات	
مثنویات از دور نامہ	

یہ موزی کے تاجہ دار فن نہیں جانتی ہونین مار سیاہ نفس ہے مرا فنی چہ چہ دار جو ہر بہر نظر دیکھون لگیا تراک جہان میں ہون وہ جا ہی پیر و شو مری آنکھ سے زیر ٹپکا کیسا سن اس ماجر کیو سہون فرما نہ تھمی مری از دیون سہی ہوئی	نئی ناکین چکی ٹیک زمانہ ہے آتش کا گیا جس سے خضم قوی دم و کشی لب پہ کیلین عصا سے چلے راہ وان مار جلا آگے میرے کہو کب دیا کہان کینچو سے یہ کہان طرف مجھے ہو چونک کیا
--	---

وہ کہتے ہیں کہ ہوا اور کی کب
 حکایت یعنی یہ دل سے سے قیم
 کہ تہا دشت میں ایک از در مقیم
 دیندوں کے بھی اوس کیل تو دیم
 ۶۰۶
 نکلنے سے اور طرف ہونے سے
 چنگ و زون زبانی سے
 جان لے کر رہہ ہوتا ہوا
 شغال اور رو کاوان کی جابجا
 وہ سحر اتحاد کے سبب ہونے
 دم اور سکے کے مان کی اور ادنی
 نکلنا شاجب ہر تب ہوا
 شجہ ہوتی شہی جاہد سہو
 کہان سہو اوس کے چلے
 رشتہ اور سکے چلے
 کہان سہو اوس کے چلے
 رشتہ اور سکے چلے

کہان سہو اوس کے چلے
 رشتہ اور سکے چلے
 کہان سہو اوس کے چلے
 رشتہ اور سکے چلے

جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ
 جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ
 جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ
 جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ

پہونچتا تھا گردن تلک شور و شر
 رہا کرتی کہ سون تلک او سکی دھوم
 ہوئے ساکنان بیابان تہنگ
 گئے جان لئے وحوش و طیور
 گئی موٹھی ایک سوکھی ہوئی
 گلی عین چو پانچ کھلے او سکے لب
 خراطین و خرگوش و خوش و شغال
 روان ساتھ او سکے شبانہ ہوئے
 رعونت سے میتھک او چلتے چلے
 قریب او اس بیابان کے جمد گئی
 قضا را وہ آفت تھی سرگرم سیر
 او اس آشوب سر دست دیا گم کو
 رط اوڑ کے خرگوش سا پہلوان
 وہ گرگٹ کہ جسکو تھی گردن کشی
 قدم غوک سرگرد کا جل گیا

ہوا صاف ہوتے نہ دود و دھواں
 نہ او اس راہ آتا کوئی جزہ موم
 او سنے کوہ وادای سر شیر و پلنگ
 کوئی رہ گیا خوش و میٹھک سا دود
 کسو اوڑ بگل میں ہو کھو ہوئے
 ہوئی وان کی اعبان گرم غضب
 او اس اوڑ کو کر جنس اپنی خیال
 کئی گرگٹ آگے روانہ ہوئے
 بلون میں سے چوہ نکلتے چلے
 اونہون میں آگے بہت کم گئے
 چلے آتے تے بہا گئے خوش و طیر
 قضا خوش سب نے سر و دم کئے
 ہوا مضطرب کیچوئے سا جوان
 ہوئی خون سے او سپہ طاری غشی
 بہر و ساتھ گیدڑ بہ سوئی گیا

جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ
 جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ
 جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ
 جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ

دہی دم دینے ہی دیکھا تھا
 دہی دم دینے ہی دیکھا تھا
 دہی دم دینے ہی دیکھا تھا
 دہی دم دینے ہی دیکھا تھا

جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ
 جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ
 جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ
 جہاں پہلوان خوش رہتا تھا کبھی نہ

نہ شہید اسکا جو لطف کردہ
 چاہے میں دیکھ کر دنیا و دوزخ
 کی کوئی بات نہ آتی ہے
 کیونکہ یہ نام پر نیست
 کیونکہ یہ نام پر نیست
 کیونکہ یہ نام پر نیست
 کیونکہ یہ نام پر نیست

جو کہ خود سر رکھتے استادوں کا
 زندگی بلکہ انہوں پر شاق تھی
 ان کے تین ہرگز نہوتا اعتبار
 ہاتھ گر لگ جاتی نہی شلاق تھی

حکایت

<p>شاہق فن تہا وزیر اصفہان حاجان در سے ہو آگاہ کار عزت و تعظیم کی حد سے زیادہ ان نے کہنی اس کی مرزا کی بہت شعر کی تقریب لا کر درمیان شعر خوانی کی چڑھا سوتا غلط غصے ہو بولا کہ یان فرارش و چوہا استدر دارا کہ بیدم ہو گی کہنچ کر ڈوا دیا در بار میں وارث اس کی لیکے آرات کو یعنی دستور زمان دشمن نہ تھا غالباً پایا غلط اشعار کو</p>	<p>ایک دن آیا بلالی اوس کے یان کی اشارت تہا اسی دین گہرین بار پاس لے سند پہ بیٹھا شاد شاد بیٹھے بیٹھے رات جب آئی بہت کرنے لگا شاعری کا امتحان سنتے ہی چڑکا وہ شعلہ کی منط کہنچ لا میدان میں کی شلاق خوب سوچ دست و پا ہر اک تہم ہو گیا یہ خبر ہو چکی جو ہر باز ارمین جب بخود آیا تو پایا بات کو یادہ کچھ نہا آشنا کی فن نہ تھا خوش نہ آیا اوس کو م کردار کو</p>
---	---

شقی کی یک خند اوس نامی بلند
 جب ہر کچھ کر کے پسند
 اور مولانا کے در و دستور
 چہ گیا اس دن کی جابجہ
 حاجب درگاہ نے کی خواہ
 کاتے امیر اوس روز کا شلاق خواہ
 تاج دراویج بہر خواہان بار

۶۰۹
 اشارت سدا کو
 قصہ بہر فور کا تو آئے نہ ہو
 سائے آیا تو کی جیٹھی نظر سے دو
 دیو پ میں جتنا ریا تو اک پہر
 بعد از ان ایسا ارد کی کہ مان
 صحن ہی میں سے ہو وہ مل خون
 بہر دین سے دست صلا حضرت یی
 الی مصاحب نے جگہ کر کے
 کل صحت کی نفی عزت اس قدر
 کو ہونی شلاق حد سے کران
 انکی اسکو جانے دے ان کے ان
 تو نے زیادہ کہہ کیا تیار کی
 میں نے تجھ پر اس کے بھل سنی
 دیکھی ہوئی بن بھل کر لطف
 دست ہوئی بن بھل کر لطف
 اس قدر اسکا نہ تہا
 شام ہوئی بن بھل کر لطف

کسب جو کرتے تھے یہ فن شریف
کھتے اک نوشق تھے گرم سخن
مدعی میرا ہوا یہ بے ہنر
کاسہ لیس نایہ خبث و خسو
آئے اچھا ہی جواو سکوروں کو
بابا اوسکا سخت نادان نادرست
ایک جا آیا شتر قد گر گیا
رہ گیا مین پی کے لوہو کا سا کو
اس تحمل پر نکی مطلق نظر
جب لگا ہے ناچنے مستی سے خوب
مستی اسکی ساری اب جہڑ جائیگی
جب جڑوں سے مارنا ہو ارکائین
راہ سید ہامو کر چلنا ہے بے
اونٹ کی خلقت پہرے قدرت کا نواز
ہیت اسکی محکم ہے سوانگ ہے

三

411

ایک کے آیا کمو اور ہسم بن
ایک کے مور سواری فرس بن
ایک سے ہنس کرد یاد کو دیکھیں
ایک اچھوہ نیم پونیا کیسیں
ایک جو لاکھ شستر رشتگان
ایک صاحب جانور می اور
ایک تو ہو یسا الم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الطاهرين المطهرين المعصومين
المجتهدين الميامين
البررة الأئمة
عليهم السلام
وآلهم أجمعين

بانی کو چاہئے کہ اس کو جو کچھ چاہئے
 اس کو دے دے اور اس کو جو کچھ چاہئے
 اس کو دے دے اور اس کو جو کچھ چاہئے
 اس کو دے دے اور اس کو جو کچھ چاہئے

کہیو نکر زبان نکال نہ جون سگ پر کار مرجو گایہ ہونکتے ہی ہونکتے زندان توشے میں اسکی ہو گانہ کچہر سگ کئی یہ سب ہر اس لہو کہ ہر اک جامی شور ہر ہر جو جگو عقل سے دیو کیوں شوقیتہ ہستیاہے کئے نچا تو ہے مین بیان	جسکو خدا خراب کرے پھر وہ کیا کرے آواز و مودے کتون کو توڑی و بھونچ ہے بسکہ سگ پرست مر گیا جو یہ دنی کتون کو چھپے پیرتا ہے گلیوں میں ڈر اس وضع ساختہ کو ہون اہم حق فریتہ ہے اسطرح کہ معرکہ گیر دن سر چہان
--	--

شمنوی بچو خانہ خود کہ سبب شدت باران خراب شدہ بود

جسم خاکی میں جس طرح جان ہے ظلمتیں اسکی سب پر روشن مین ہے جو سر کوب اک بڑھی دیوار بخت بد دیکھ سارو پر نالے اب جو آیا ہے سو سم برسات صحن میں آب نیزہ بالا ہے مینہ میں گہر کے پانچ چہر چہر	اسطرح خانہ ہم پر زندان ہے زندہ در گور ہم کئے تن مین وان سے جہان کو تو ہر اندر ہر اغا اسکے مہارنے ادھر ڈوبالے دکھو ہے اپنی بان اندر میری رات کوچہ موج ہی کہ نا لاس ہے ہم غریبوں کے ہو قریب سر پر
---	---

اس اس دول سے کچھ کی جگہ ہے
 چاہی ہو چاہی ہو چاہی ہو
 چاہی ہو چاہی ہو چاہی ہو
 چاہی ہو چاہی ہو چاہی ہو

۶۱۶
 بانی کو چاہئے کہ اس کو جو کچھ چاہئے
 اس کو دے دے اور اس کو جو کچھ چاہئے
 اس کو دے دے اور اس کو جو کچھ چاہئے
 اس کو دے دے اور اس کو جو کچھ چاہئے

ہر کسب و کار میں ہر روز ہر لمحہ ہر آن
 ہر کسب و کار میں ہر روز ہر لمحہ ہر آن
 ہر کسب و کار میں ہر روز ہر لمحہ ہر آن
 ہر کسب و کار میں ہر روز ہر لمحہ ہر آن

دی ہرن کو بھی جلدی میں بنا ارٹی چڑیا انین نے ماری ہے یہ جو غصے میں آوے تو غضب منہ میں دیتے ہیں اسکے جب مشعل منہ میں اپنے لیے فیتیلى سے باہم اس بلی کتے کا یہ ربط کہو جاتا جو ہے یہ کوٹھے پر اور سی دشمنی جانے سے دو نون شوخی سے مارتے ہیں	میگایان سگ لونڈ کیا کتا استخوان سگ شکاری ہے اسکے ماری ہو ہی ہن مار سب طرف دم لایہ کرتی ہے چیل سگ لیلی کی ہے قبیلی سے کوئی دیکھ نہو وے اسے ضبط لگی رہتی ہے اسکی جہت مو نظر اسکی یہ باولی دوانی ہے سگ وگرہ کی چال رہتے ہیں
---	--

مثنوی در مذمت برشکال کبار دوران سال بسیار شدہ بود

کیا کون ابکی کیسی ہو برسا بوند تہمتی نہیں ہے ابکی سال وہی کیسان اندر ہر برس ہے	جوش باران سے بہ گئی نجات چسب گویا ہے آب غراب آسمان چشم واکو تر ہے
--	---

۶۱۹
 کیا کون ابکی کیسی ہو برسا
 بوند تہمتی نہیں ہے ابکی سال
 وہی کیسان اندر ہر برس ہے
 جوش باران سے بہ گئی نجات
 چسب گویا ہے آب غراب
 آسمان چشم واکو تر ہے

ہر کسب و کار میں ہر روز ہر لمحہ ہر آن
 ہر کسب و کار میں ہر روز ہر لمحہ ہر آن
 ہر کسب و کار میں ہر روز ہر لمحہ ہر آن
 ہر کسب و کار میں ہر روز ہر لمحہ ہر آن

کینچے باورچونکے کیا کیا ناز
 کسانا لکے پر آوے ہو کیسے
 وقت کسان کے ہاتھ سے اسکا
 کیا وہ دو پیازہ کما کر ہوا زہ
 گوشت مانڈی بھرا ہونک میں
 خام طمبی سے اک کوڑے ہے آہ
 نہ ٹلے دیکھ کر وہ قاب پلاؤ
 کسان پر جب وہ می چلا تا ہے
 نہیں ہو پنی جو کسانا کسان لگ
 ہو کہہ کا باولا جو آتا ہے
 دھون میں دشمنوں سے بھی اٹیم
 آتش لغز اپ مار بھی کما دے
 کسی مجلس کے گرجو جاتا ہے
 ہو کہہ یہ جب کہ غصے میں آدے
 ٹڈیوں کو ننگہ کے کسا جاوے

کثری گئی اوسکی چوترون پہ پیاز
پیل ٹوڑے گوشت پر جیسے
تقاب پر نان چنبہ کش گویا
اک نوالا ہے ملا و دپیازہ
مٹہریان گویا تمیں اسکی خشک مین
دیکھ کر شبکو نان ملا ماہر
منہ ہے منہ بیٹا گرہ کہا گو کما
لاٹھی پاشی ہی کہا ہی جاتا ہے
ہیون پر لڑے ہے جیسے سگ
لوگون کو کاٹ کاٹ کہتا ہے
جائی گیل مل اگر سنے ہے حلیم
اسمین گو بوعز انکل جاوے
کچھ نہیں خفتن ہی کہتا ہے
بز کو ہی کی طرح تھنبلا دے
چنے لوسے کے بھی چا جاوے

441

وہ کہتے ہیں کہ یہ کتاب ہے جو میں نے لکھی ہے

ده شعله عوطه خوار در آبر
ده لطف بخارده آب
ده کز کوه چاه
ده باغ و گلزار داده
ده در اندک زمین ده
ده کینه حسن تو بستان
ده کوه و دریا

[illegible]

[illegible]

ہوا تو پھر نہ سنا وہ
 کیا ہے اوس کی شوخی بتاؤ
 آرزو اوس کا آب و گل میں
 سب کو میں اوس کی دل میں
 ہندہ کون رہا ہے فی ادا کا
 دیکھ نہ عاشق زار کو اپنے
 پوچھ نہیں رکو اپنے

چشہ کرشمہ جانِ تفسا فل کیا جانے وہ حال کسوکا پاتے ہی ابرو کا اشارا جب وہ خسر ام ناز کر ہی ہے رخصت دی گر عشوہ گرمی کو ہنسے میں وہ صفائی دندان رشک سحر کو صافی تن پر آہ صفائی اوس سینے کی شکل چین میں یہ ناز کمان ہے ایسا خوب جہان میں کہیں ہے جب وہ شکل فطر آتی تھی رنگین اوسکی کفن پاس کو چشم کرد انصاف کے گردا کون ہوا اس محبوبی سے بارز اکث کیونکی اوٹھا دے	شایان اوسکی شان تفسا فل چھہ دل اوس آئینہ روکا غمزے نے اک خنجر مارا جیکو جو نریا ز کرے ہے ایک ہی جلوہ پس ہو پری کو برق خرمن عالم اسکان خون صحرا جی اوس گردن پر غیرت افسر آئینے کی صورت ہے انداز کمان ہے رحم ہے اسپر اب جو نہیں ہے کلفت دل کی نکل جاتی تھی جاؤں نکویان اپنی جا سے یوسف و شیرین یلی عذرا خوبی تو تھی پراس خوبی سے شاخ گل سا لکھا جا دے
---	---

عشق ظلم و جور و خف کا
 شبنم جانی اسکی وفا کا
 رشک فطر آتی تھی
 سوچو رشک نہ دعا تھی ظلم
 دان چو نہیں دعا تھی ظلم
 شبنم اسکی فطر آتی تھی
 عشق دان سے رستہ پر
 عشق دان سے رستہ پر
 اور عشق دان سے رستہ پر
 بہین جلی درد و غم کا
 سوز دل خستہ دان سے خافت

ہوا تو پھر نہ سنا وہ
 کیا ہے اوس کی شوخی بتاؤ
 آرزو اوس کا آب و گل میں
 سب کو میں اوس کی دل میں
 ہندہ کون رہا ہے فی ادا کا
 دیکھ نہ عاشق زار کو اپنے
 پوچھ نہیں رکو اپنے

سوار غنی و خورشید و یاراه سبب
چو در دلیخوا کز سبب
نظار کس کز سبب

مثنوی باعجاز عشق

زبان اسچینش کو کیو کیا جمال
کرے کوئی حمد او سکی سو کیا بیان
کہ ہے عقل کل یان پریشان خیال
کمان یان پریشان پشیمان ہے
مہ و خورمین اوس سہی لہر ز فور
کف خاک کو آدمی کرد کماے
سور کھم جاے وہ اس کف خاکیز
منزہ ہے وہ بلکہ تشریف سے
کئے اونچے دار فرین خرم نشان
دری ہے زمانہ کی لیل و نہار

شنائے جہان آفرین ہے محال
 کلمات او سکے بہن سب پر بیان
 کہو تو کیا میں او کی صفات کہاں
 فرزندہ میں او کی حیران ہے
 زبیر ملک سب بہن او کو حضور
 یہ نصرت گریں ہی صانع سحر
 نہ آفر کسی کی جو ادراک میں
 کرے ہیگا تنہیل و تشبیہ سے
 وہی حاصل مزرع آسمان
 سفید و سیم کو نہیں او کی بار

در توحید انشا طراز حسن بنی که
فقره یکتا ابد عالم دوید

مندان و ميثان سبب مي باشد و
هم صورت آئينش ميل به اوج
يک سبب عکس او سبب پايين آمدن
عکس جن و ديوان جادو نيست
چون بن اين تو حيف است که ما نماند

۴۳۲

در صورت کمال

و بعد از این اس امر را در اول
و بعد از این اس امر را در اول
و بعد از این اس امر را در اول

[illegible]

شهرم بهار که بهر عید
که در سفر باده کلا در یار
که آن تنگ بین خون دل
که اساقی امین است آفتاب
نو بهر جا که سر درخت خفت
نو بهر گرم راه بیابان
بیابانین

که از کوه غنیمت اب آید که به حی
ظرت کمین جابر باشد به حی
چرا که چون نه چهل جلد به حی
بدرستی آتش پیش از آن که
عالمی می آید که در میان
که چون کلامی مضمون تمام و شان
که این چنین به حی تمام و شان
که این کلامی به حی تمام و شان

خوابی نه عاشق کی مریض نظر
چونک اوستی کی اسکو بفر
کمان اوستی کی سبب دین
کس اس طرف ایک عالم نماز
مہ نونی گداز دیکھ جان
اوستی کی بھک جان
بودی کی کانون م لگ زلف تار
ایک حلقہ زلف کا دم بیا

تیار و تیار ہے گو آشکار
 کہیں دل لگا ہو تو یہ مجھے کہہ
 جان کو تو بھیجے وہاں جاؤ نہیں
 جو جو رہ بستی بھی ہو تیری بار
 خدا جانے کیا ہی میں بات آگئی
 یہ سن کر جو ان زخود رفتہ نے
 کیا سوز دل کو لبوں پر نمود
 سخن ہونے لار کے نمودار کچھ
 کہ جس سے یہ معنی ہوئے مستفاد
 جو دلجوئی میری ہے مد نظر
 نہیں اوسکو درکار کچھ جستجو
 زبانی مری در پر یہ جا کے کہہ
 ترے واسطے خوب بار سوا ہوا
 تسلی شکیبائی مطلق نہیں
 رہی جب تلک تن میں تاب نہ توان

[illegible]

حقیقت بیان کی ہے جس میں جان و جسم کی بات ہے
 جو کہ ہرگز نہیں بچتا ہے نہ جان نہ جسم
 جو کہ ہرگز نہیں بچتا ہے نہ جان نہ جسم
 جو کہ ہرگز نہیں بچتا ہے نہ جان نہ جسم

صبا گر اور اوسے تنگ و انکی خاک
 کئی نگرہ کش و ان کو نگرہ زن
 کئی بیوٹن و ان سفر کر گئے
 ہر اک جان پر شخص ناکام کی
 سپرون گرد ساقی نشے میں ہے
 مجھے منت آک سید دیکے کر
 سنا وہ جگر سوز پیغام جب
 پڑ ہی اک رباعی نہ کر اعتبار
 کہ جہان میں جو بقرا رہی کرے
 نہ سوئے دے نالوں کو ہمایہ کو
 محبت کی رہ میں یہ پھیلا ہو گام
 نہیں شہ طرافت میں چین چین
 جو ہوٹا ہی پڑتا ہوں چون آبلہ
 نہ جو ہو سکے جسے کا پامال
 گیا میں جواب اوس کو لیکر اور

تو نکلی زمین سے دل چاک چاک
 کئی خون گرفتہ کئے بے کفن
 سسکتے میں کتنے کئی مر گئے
 ہوا دار اسکے لب بام کی
 گلابی ہی منہ کو لگا دھرے
 چلوں جوں قلم پیر ہی مطلب تو
 کئی آشنا حق سے لعل لب
 کہ مضمون جسکا یہ موزون ہر یار
 سہ راہ فریا دزاری کرے
 پہلی مرگ ایسی فسر و مایہ کو
 کہ سر سے گدز جائے شاد کام
 اگر پیش آوے دم واپسین
 وہ ہے غم میں دامندہ قافلہ
 تو بہتر ہی ہوتا ہے اوسکا وصال
 سرہ تھا پامال غم وہ جد ہر

کہ ہون بیگل تازہ رجا کیپ
 نہ سو جا مجھے اور کچھ اس سوا
 کہ کہ ہے بیان طوطی شانی سے جا
 علامت کردن اسکو میں اک جہان
 کہ اسے بے حقیقت گئی اسکی جان
 ترے نار و چھابا تو کیپ کیا
 کہ اسے بے حقیقت گئی اسکی جان

۶۳۹
 کہ کہ ہے بیان طوطی شانی سے جا
 کہ اسے بے حقیقت گئی اسکی جان
 کہ اسے بے حقیقت گئی اسکی جان
 کہ اسے بے حقیقت گئی اسکی جان

لیا تھی جہان منزل کی بار دہ
 لی آواز دلکش کی ہم
 لی کہ زمین القصر میں یان
 لی کہ خاندانی اک بیگان
 لی کہ اس عشق جو ان کی
 لی کہ دوسری یاد بیاہر تو
 لی کہ دوسری یاد بیاہر تو

کہ جس کی دل کو آواز دیا
 لگا ہوا ہے اس کی اس کی
 صد ایک ہفت کی اس کی
 کہ جس کی دل کو آواز دیا
 لگا ہوا ہے اس کی اس کی
 صد ایک ہفت کی اس کی

مقولہ نمبر ۶
 عجب کی نہیں جان کہ کیا ہے
 یہ میرا اب جو ہے عشق کا نام ہے

سنا ہے کہ فریاد ہے کہ کیا ہے
 یہ اس عشق کے نہیں کہ کیا ہے

ہوا کا ہے جنوں کی کہ کیا ہے
 یہ غیب کی کا ہے کہ کیا ہے

جیت عشق کی آگ میں کہ کیا ہے
 بہت اٹھتے جاتے ہیں کہ کیا ہے

کوئی رہ گیا تھا پیام جوان
 بیان کر جو کتنا ہو تجھ کو شتاب
 کہا میں نے اگر ہیرن کیا کہوں
 پیام او سکا لایا تھا میں اس لیے
 سو یاں سے گیا اب لیکر جواب
 نہ تھی تاب حرف درشت اس کو تین
 نہ شغول یونہی وہ زاری تھا
 نہ سمجھی ہر شک پر ہی اس کو تین
 چلا وہ دن تیوری اک انداز سے
 کہ جب کو نہ تو تاب لانے کی تاب
 ہوا سامنے اس کے میں حرف زن
 جوان سنتے ہی کر کے اید ہر نگاہ
 یہی باہر کہنے آیا ہوں یاں
 کہ اس کو کہ اس کو کٹھن غم کی جان
 یہ کہ دس قدم وہاں کو میں تھا پلا

کہ اس شور کا نون میں میرے پڑا
 کہ اس شور کا نون میں میرے پڑا

کوئی ناکہ بلبلی سے ہے یادگار
کہیں ساتھی دیرِ آبِ گلرنگ کو
گلے لگ کے مینا کے ٹنگ روئے
خزان اس چمن مین ہر گل کی بہار
کشادہ بھی کر اس دل تنگ کو
فسانہ بھی آخر ہے اب سوئے

مثنوی سبکی بحساب خیال

خوشحال او سکا جو معدوم ہے
 رہیں جان غمناک کو کاہشیں
 زمانے نے رکھا مجھے متصل
 گئی کب پریشانی روزگار
 وطن میں نہ اک صبح میں شام کے
 اوٹھاتے ہی سہرے پڑا اتفاق
 جلاتے تھے مجھ پر جو اپنا داغ
 زمانے نے آوارہ چاہا مجھے
 رفیقوں سے دیکھی بہت کوتاہی
 مجھے یہ زمانہ جد ہرے گیا
 بند ہوا اس طرح آہ بار سقا

کہ احوال اپنا تو معلوم ہے
 گئیں دل سے نو میر سو خواہشیں
 پر اگندہ رو دی پر اگندہ دل
 رہا میں تو ہم طالع زلف یار
 نہ پہونچے خبر مجھ کو آرام کی
 کہ دشمن ہو کر ساری اہل فاق
 دکھانے لگے داغ بالا مرد داغ
 مری بیکسی نے نباہا مجھے
 غریبی نے اک عمر کی ہمسری
 غریبانہ چندے بسرے گیا
 کہ نہ زاد رہ کچھ نہ یار سفر

[illegible][illegible][illegible]

卷一

421

کیهو سبک در دست راست
 کیهو غرق با دست راست
 کیهو سر بچپ تقابل
 که کار جنون آید تنگ
 تو گوید که چنانچه
 ده کار از بی یاری
 این کی نشانی از

کسین وہ اداجس سے معلوم ہوا
کسین وہ سخن جو جاغون کر
کسین طرازی کے کہ عشقون کر

۶۴

کسین وہ سخن ایسی کہ چلیا نہ
کسین آشناسے میں سے
کسین جابہ جان سے
کسین جابہ اسلوب سے
کسین وقت اسکا ہر محبوب سے
کسین وقت سے محبوب سے

طاقت گئی یوں کہ گویا نہ تھی
 لگا ہین ہی کچھ کام کرنے لگیں
 کیا طاقت رفتہ نے منہ ادا کر
 ولیکن نہایت تھامیں سخت جان
 کوئی روز رہنا تھاد نیا کچھ
 کہ نزدیک تھا عالم گور سے
 وہ محبت جو رہتی تھی برہم ہوئی
 لگی کرنے درپردہ بیگانگی
 نہ دو دو پسر سنہ لگانے لگے
 غریبانہ سراوے دیوار سے
 کہیں شوق سے میری دل اختیار
 کہیں دست زیر زنج ہر ستون
 مری بیوفائی جہاد سے مجھے
 کہیں حسرت آلودہ مجھ پر نظر
 کہیں آتش شوق سے جاگنداز

[illegible]

خوش نایب داند کرک گنگا ہ
 نہ آیا کہ ہو پہر نظر اوس طرح
 مگر گاہ سایہ سا ممتاب میں
 دل خون پر وصال دوام
 اگر وصل خواب فراموش تھا
 پلک سے پلک آشنا ہے وہی
 کھڑا ہوں تو سوتا ہوں اک ذوق
 جو بیٹھا ہوں خواب گران جو مجھے
 خیال اوسکا آوے کہ سنی ہوں
 مجھے آپ کو یونین کھوتر گئے
 دیکھایا نہ اوس مہر نے رو خوابین
 بہت بخیر و خیر ہو چکا

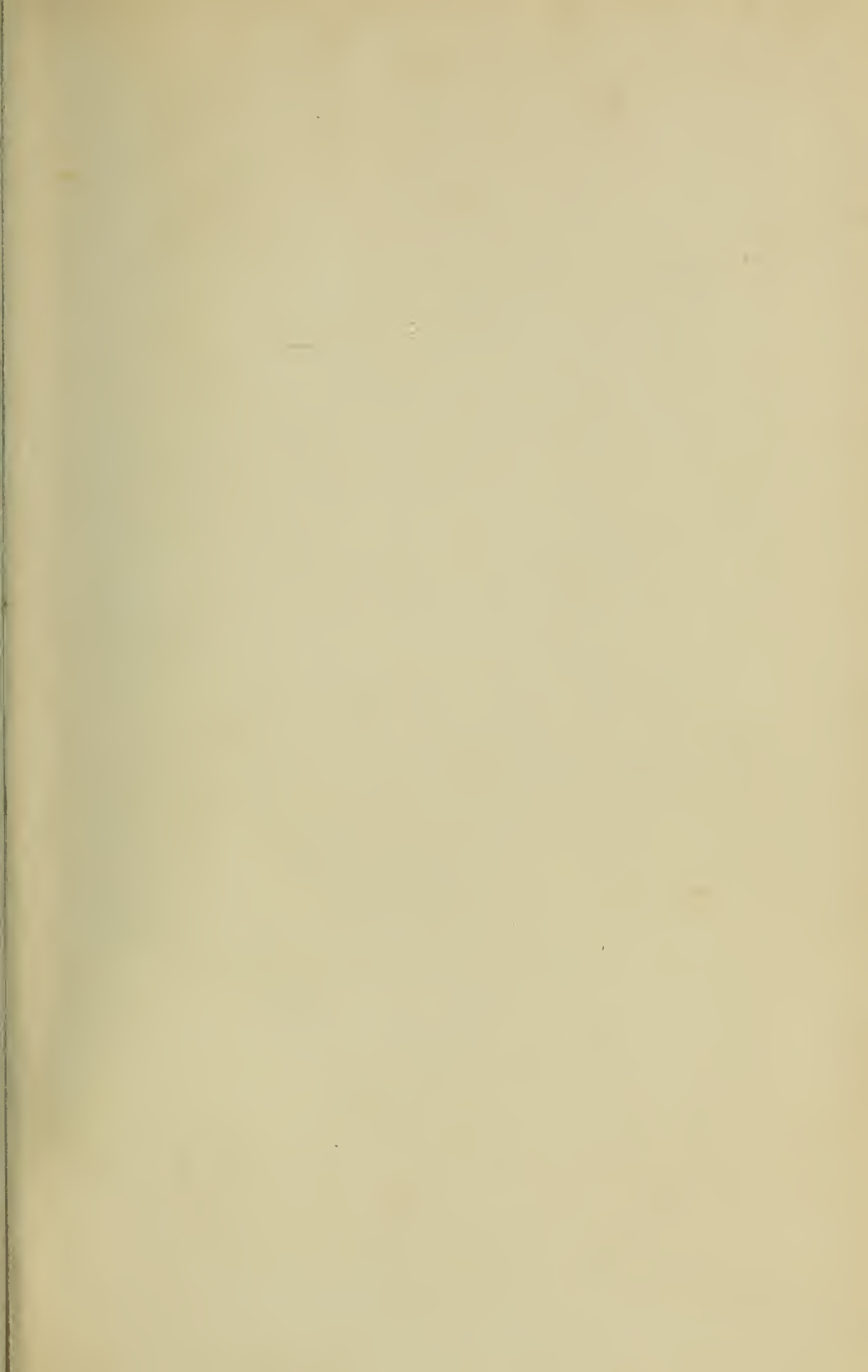
وہ نقش تو ہم کیا سوے ماہ
 ندیکھا اوست جلوہ گراوس طرح
 کہو وہم سا عالم خواب میں
 رہے خوابین روز شب صبح و شام
 لیکن وہی خواب کا جوش تھا
 ز خود رنگی کی ادا ہے وہی
 رگ خواب ل ہے کہ شوقین
 وہ غفلت جہان در جہان ہر مجھے
 تلے سر کے چہر رکھوں سور ہوں
 جوانی تمام اپنی سونے گئی
 ندیکھا پہر اوسکو کہو خوابین
 ہم آغوش طالع بہت سو چکا

ندیکھا کہو میر پہر وہ جمال
 وہ صحبت تھی گویا کہ خواب و خیال

تمام شد

خاتمہ لطیف
 الحوائج کی بات
 شاعرانہ
 صوم جو شاعر بن بھی
 فیض منج خواب منشی نو کشتہ
 صاحب بین دومر سے
 اور شاعری قدر دانی سے
 باوصف زیادہ ہونے قیمت سے

۶۴۵
 باغیچہ ہفتہ ہفتہ اب پہر
 دوبارہ کھنڈ انتظام کار واران
 مطہر ماہ میں عشاء میں
 مطابق طبع سے آراستہ ہو کر
 نظرات بخش دیوہ مشاقان ہوا
 فقط

John T. Platts.

3 1761 0882315 1